

**A „tagállamok közötti kereskedelemre
gyakorolt hatás”fogalma az
EK-Szerződés 81. és 82. cikkében**

Bevezető

2004. május 1-je óta a közösségi versenyjogi szabályok eljárási reformjának megfelelően a 17/62 tanácsi rendelet¹ helyébe lépő 1/2003/EK tanácsi rendelet² (a továbbiakban: Rendelet) értelmében a tagállami versenyhatóságoknak, bizonyos feltételek fennállása esetén, a nemzeti versenyjog mellett kötelező jelleggel alkalmazniuk kell az EK versenyjogi normáit is. Ezek az Európai Közösséget létrehozó szerződés (EKSz.) vállalkozásokra vonatkozó szabályai között szerepelnek: a 81. cikk a versenykorlátozó megállapodásokat, míg a 82. cikk az erőfölénnyel való visszaélést tiltja. Mindkét magatartás tényállási eleme a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás lehetősége, amely a nemzeti versenyhatóságok jogalkalmazása szempontjából is különös jelentőséggel bír. Amennyiben ugyanis fennáll a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás lehetősége, akkor a tagállami versenyhatóság – köztük a magyar Gazdasági Versenyhivatal – a közösségi jogot is köteles alkalmazni, ugyanakkor a tagállamok közötti kereskedelem érintettségének hiánya esetén a nemzeti jogot kell alkalmazni.

A fenti kötelezettségnek való megfelelésen túlmenően gyakorlati szempontból is jelentősége van a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás megállapításának. Amennyiben ugyanis egy nemzeti versenyhatóság a 81. vagy 82. cikk alapján is eljár, akkor ez a tény az adott ügyben megnyitja a lehetőséget (másrészt pedig kötelezettséget ró az eljáró hatóságra) a tagállami versenyhatóságok egymás közötti, illetve a Bizottsággal történő, a Rendelet szerinti együttműködésére.

Amint látható, egy konkrét ügy kapcsán a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás megléte vagy éppen hiánya fontos következményekkel jár. Ebből kifolyólag elengedhetetlen annak ismerete, hogy egy adott megállapodás vagy magatartás mikor lehet hatással a tagállamok közötti kereskedelemre. Minthogy e fogalom meglehetősen összetett és bonyolult, ezért úgy döntött a Bizottság, hogy a tagállami versenyhatóságok jogalkalmazási munkáját, valamint az európai vállalkozások eligazodását segítő, közleményben³ ad iránymutatást erre vonatkozólag. Az iránymutatás azokat az elveket rögzíti, amelyeket a közösségi bíróságok a kereskedelemre gyakorolt hatás értelmezése kapcsán alakítottak ki. A közlemény ennek megfelelően gazdagon hivatkozik a bírósági esetjogra (és helyenként a bizottsági joggyakorlatra is).

A jelen kiadvány célja, hogy az iránymutatásban példalózó jelleggel hivatkozott 68 esetet, a tagállamok közötti kereskedelem érintettségére vonatkozó részekre koncentráva, egységes formában feldolgozva az olvasó elé tárja, ezzel is megkönnyítve a kereskedelem érintettség fogalmának megértését. Az üzleti világ szereplői számára különösen fontos lehet e kiadvány tanulmányozása. Ennek segítségével ugyanis eligazítást nyerhetnek a tekintetben, hogy egyik vagy másik piaci magatartásuk a közösségi vagy a magyar versenyjog hatálya alá tartozhat-e. Jóllehet anyagi jogi tekintetben a magyar és az uniós rendelkezések nem térnek el jelentős mértékben egymástól, annyiban mégis adódik különbség, hogy a kereskedelem érintettsége következtében alkalmazandó, fent említett együttműködési szabályok változást hozhatnak a vállalkozás ellen eljáró hatóság munkájában, az ügy kimenetelében, de akár az eljáró hatóság „személyében” is.

---

¹ HL 13. szám, 1962.2.21., 204. o.

² HL L 1., 2003.1.4., 1. o.

³ A Bizottság közleménye – Iránymutatás a kereskedelemre gyakorolt hatásnak a Szerződés 81. és 82. cikke szerinti fogalmáról, HL C 101., 2004.4.27., 81. o.

A kiadvány elsőként a Bizottság közleményének magyar nyelvű változatát tartalmazza, annyi változtatással, hogy az eredetileg végjegyzetben szereplő esethivatkozásokat – a kiadvány céljával egyezően, a könnyebb áttekinthetőség kedvéért – átemeltük a szövegbe, értelemszerűen oda, ahol eredetileg a végjegyzet hivatkozás volt. Ez lehetővé teszi a közleményben hivatkozott esetek egyszerűbb azonosítását, valamint a közleményt követő ügyismertetések gyorsabb megtalálását.

Az összeállítás (az ügyismertetéseket is ideértve) a Gazdasági Versenyhivatalban készült.

Budapest, 2008. január

Megjegyzések

Az 1999. május 1-jén hatályba lépett Amszterdami Szerződés megváltoztatta az EK-Szerződés számozási rendjét. Így például a versenykorlátozó megállapodásokra vonatkozó szabályok a korábbi 85. cikk helyett a 81. cikkben, az erőfölénnyel való visszaélésre vonatkozó szabályok a korábbi 86. cikk helyett a 82. cikkben, míg a Bíróság előzetes döntéshozatalára vonatkozó szabályok a korábbi 177. cikk helyett a 234. cikkben találhatóak.

Az ügyismertetések egy részében a „tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás” alcím alatt a lapszámon található számok a bírósági ítéleteknek, valamint a bizottsági határozatoknak a Bizottság közleményében hivatkozott pontjait, illetve bekezdéseit jelölik, és mellettük e pontok és bekezdések szövegének fordítása áll.

A feldolgozott jogesetek utóéletével (elsőfokú bírósági vagy bírósági felülvizsgálatuk eredményeivel) az ismertetések nem foglalkoznak.

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

Iránymutatás a kereskedelemre gyakorolt hatásnak a Szerződés 81. és 82. cikke szerinti fogalmáról

(2004/C 101/07)

(EGT vonatkozású szöveg)

1. BEVEZETÉS.....	6
2. A KERESKEDELEMRE GYAKOROLT HATÁS KRITÉRIUMA	6
2.1. Általános elvek.....	6
2.2. A „tagállamok közötti kereskedelem” fogalma	10
2.3. A „hatással lehet” fogalma.....	11
2.3.1. Jogi vagy ténybeli objektív tényezők egy csoportja alapján kellő mértékű valószínűség.....	12
2.3.2. „A tagállamok közötti kereskedelem szerkezetére” gyakorolt hatás	13
2.3.3. A kereskedelem szerkezetére gyakorolt „közvetlen vagy közvetett, tényleges vagy potenciális hatás”	14
2.4. Az „érzékelhetőség” fogalma.....	16
2.4.1. Általános elv	16
2.4.2. Az érzékelhetőség számszerűsítése	18
3. A FENTI ELVEK ALKALMAZÁSA A MEGÁLLAPODÁSOK ÉS A VISSZAÉLÉSSZERŰ MAGATARTÁSOK GYAKORI TÍPUSAIRA.....	20
3.1. Több tagállamra kiterjedő vagy több tagállamban végrehajtott megállapodások és visszaélésszerű magatartások	21
3.1.1. Behozatalra és kivitelre vonatkozó megállapodások	21
3.1.2. Több tagállamra kiterjedő kartellek	22
3.1.3. Több tagállamra kiterjedő horizontális együttműködési megállapodások ...	22
3.1.4. Több tagállamban végrehajtott vertikális megállapodások	23
3.1.5. A több tagállamra kiterjedő, gazdasági erőfölénnyel való visszaélések.....	24
3.2. Egyetlen tagállamra vagy egy tagállamnak csak egy részére kiterjedő megállapodások és visszaélések	26
3.2.1. Egyetlen tagállamra kiterjedő kartellek.....	26
3.2.2. Egyetlen tagállamra kiterjedő horizontális együttműködési megállapodások	28
3.2.3. Egyetlen tagállamra kiterjedő vertikális megállapodások	29
3.2.4. Egy tagállamnak csak egy részére kiterjedő megállapodások	30
3.2.5. Egyetlen tagállamra kiterjedő erőfölénnyel való visszaélések	31
3.2.6. Egy tagállamnak csak egy részére kiterjedő erőfölénnyel való visszaélés .	32
3.3. Harmadik országbeli vállalkozásokkal bonyolított behozatallal és kivittel kapcsolatos megállapodások és visszaélések, valamint harmadik országbeli vállalkozásokat érintő megállapodások és magatartások	33
3.3.1. Általános megjegyzések	33
3.3.2. A Közösségen belüli verseny korlátozását célzó egyezségek.....	34
3.3.3. Egyéb egyezségek	35
ÜGYISMERTETÉSEK	37
Ügyek tartalomjegyzéke - ábécésorrendben	169
Ügyek tartalomjegyzéke - ügyszám szerint	170

1. BEVEZETÉS

1. A Szerződés 81. és 82. cikke a vállalkozások azon horizontális és vertikális megállapodásaira és magatartásaira vonatkozik, amelyek „hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre”.
2. A közösségi bíróságok a 81. és a 82. cikket értelmezve már részletesen kifejtették a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás fogalmának tartalmát és alkalmazási körét.
3. A jelen iránymutatás azokat az elveket rögzíti, amelyeket a közösségi bíróságok a kereskedelemre gyakorolt hatás a 81. és a 82. cikkben szereplő fogalmának értelmezése kapcsán alakítottak ki. Továbbá az iránymutatás tartalmaz egy olyan szabályt is, amely alapján megállapítható, hogy általánosságban mikor nem valószínű, hogy egy megállapodás alkalmas lenne arra, hogy érzékelhető hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelemre (a kereskedelem nem érzékelhető befolyásolására vonatkozó szabály vagy más néven NAAT-szabály³). Az iránymutatásnak nem célja, hogy teljes körű legyen. Célja a kereskedelemre gyakorolt hatás fogalmának alkalmazására vonatkozó módszertan ismertetése és eligazítás annak gyakorta előforduló helyzetekben történő alkalmazásával kapcsolatban. Bár ez az iránymutatás nem kötelező a tagállamok bíróságai és hatóságai számára, nekik is eligazítást kíván nyújtani a kereskedelemre gyakorolt hatás a 81. és a 82. cikkben szereplő fogalmának alkalmazásához.
4. A jelen iránymutatás nem foglalkozik azzal, hogy mi tekinthető a verseny a 81. cikk (1) bekezdése szerinti érzékelhető korlátozásának. Ezzel a kérdéssel, amelyet meg kell különböztetni attól a kérdéstől, hogy a megállapodások alkalmasak-e arra, hogy érzékelhető hatást gyakoroljanak a tagállamok közötti kereskedelemre, a versenyt a Szerződés 81. cikkének (1) bekezdése szerinti értelemben érzékelhetően nem korlátozó, kis jelentőségű megállapodásokról (a *de minimis* szabályról) szóló bizottsági közlemény⁴ tárgyalja. Az iránymutatásnak nem célja továbbá az sem, hogy eligazítást adjon a kereskedelemre gyakorolt hatás a Szerződés állami támogatásokról szóló 87. cikkének (1) bekezdése szerinti fogalmával kapcsolatban.
5. Ez az iránymutatás — benne a NAAT-szabály — nem érinti a 81. és a 82. cikknek a Bíróság és az Elsőfokú Bíróság általi esetleges későbbi értelmezését.

2. A KERESKEDELEMRE GYAKOROLT HATÁS KRITÉRIUMA

2.1. Általános elvek

6. A 81. cikk (1) bekezdése szerint:
„A közös piaccal összeegyeztethetetlen és tilos minden olyan vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek

---

³ NAAT-rule = the non-appreciable affectation of trade rule

⁴ HL C 368, 2001.12.22., 13. o.

célja vagy hatása a közös piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása”. Az egyszerűség kedvéért a „megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás” a továbbiakban együttesen „megállapodás”-ként szerepel.

7. A 82. cikk szerint: „A közös piaccal összeegyeztethetetlen és tilos egy vagy több vállalkozásnak a közös piacon vagy annak jelentős részén meglévő erőfölényével való visszaélése, amennyiben ez hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre.” A továbbiakban a „magatartás” szóhasználat az erőfölényben lévő vállalkozások magatartását jelenti.
8. A kereskedelemre gyakorolt hatás kritériuma a Szerződés 81. és 82. cikkében meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló 1/2003/EK rendelet⁵ 3. cikkének alkalmazási körét is meghatározza.
9. Az említett rendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerint, ha a tagállamok versenyhatóságai és bíróságai a Szerződés 81. cikkének (1) bekezdése szerinti olyan megállapodásokra, vállalkozások társulásainak olyan döntéseire vagy olyan összehangolt magatartásokra, amelyek az említett rendelkezés értelmében hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre, a nemzeti versenyjogot alkalmazzák, akkor az ilyen megállapodásokra, döntésekre, illetve összehangolt magatartásokra a Szerződés 81. cikkét is alkalmazniuk kell. Hasonlóképpen, ha a tagállamok versenyhatóságai és bíróságai a Szerződés 82. cikke által tiltott visszaélésre a nemzeti versenyjogot alkalmazzák, akkor a Szerződés 82. cikkét is alkalmazniuk kell. A 3. cikk (1) bekezdése tehát a tagállami versenyhatóságokat és bíróságokat arra kötelezi, hogy amikor a nemzeti versenyjogot olyan megállapodásokra és visszaélésszerű magatartásokra alkalmazzák, amelyek hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre, akkor a 81. és a 82. cikket is alkalmazzák. Másrészt viszont a 3. cikk (1) bekezdése nem kötelezi a nemzeti versenyhatóságokat és bíróságokat arra, hogy a nemzeti versenyjogot is alkalmazzák akkor, amikor az olyan megállapodásokra, döntésekre és összehangolt magatartásokra, illetve visszaélésekre, amelyek hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre, a 81. és a 82. cikket alkalmazzák. Ilyen esetek azt is megtehetik, hogy csak a közösségi versenyszabályokat alkalmazzák.
10. A 3. cikk (2) bekezdéséből következően a nemzeti versenyjog alkalmazása nem vezethet az olyan megállapodásoknak, vállalkozások társulásai által hozott olyan döntéseknek vagy olyan összehangolt magatartásoknak a tilalmához, amelyek ugyan hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre, de a Szerződés 81. cikkének (1) bekezdése értelmében nem korlátozzák a versenyt, vagy megfelelnek a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésében foglalt feltételeknek vagy a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének alkalmazásáról szóló valamelyik rendelet hatálya alá tartoznak. A tagállamok az 1/2003 rendelet alapján azonban nem akadályozhatók meg abban, hogy a saját területükön szigorúbb nemzeti jogszabályokat fogadjanak el és alkalmazzanak a vállalkozások által folytatott egyoldalú magatartás tilalmára vagy szankcionálására.

---

⁵ HL L 1., 2003.1.4., 1. o.

11. Végezetül meg kell említeni, hogy a 3. cikk (3) bekezdése kimondja, hogy - anélkül, hogy ez a közösségi jog általános elveit és egyéb rendelkezéseit sértené - a 3. cikk (1) és (2) bekezdése nem alkalmazható akkor, amikor a tagállami versenyhatóságok és bíróságok a vállalkozások összefonódásának ellenőrzésére vonatkozó nemzeti jogot alkalmazzák, és nem zárja ki a nemzeti jog azon rendelkezéseinek alkalmazását, amelyek elsősorban a Szerződés 81. és 82. cikkében követett céloktól eltérő célokat tűznek ki.
12. A kereskedelemre gyakorolt hatás kritériuma egy olyan önálló, közösségi jogi kritérium, amelyet minden esetben egyedileg kell értékelni. Joghatóság elhatároló kritérium, amely meghatározza a közösségi versenyjog alkalmazásának hatókörét.
- Lásd pl. az 56/64. és 58/64. sz. Consten és Grundig ügyben 1966. július 13-án hozott ítéletet (EBHT 1966., 429. o.), valamint
  - a 6/73. és 7/73. sz. Commercial Solvents ügyben 1974. március 6-án hozott ítéletet (EBHT 1974., 223. o.).
- A közösségi versenyjog nem alkalmazható olyan megállapodásokra és magatartásokra, amelyek nem alkalmasak arra, hogy érzékelhető hatást gyakoroljanak a tagállamok közötti kereskedelemre.
13. A kereskedelemre gyakorolt hatás kritériuma a 81. és a 82. cikk alkalmazásának hatókörét azokra a megállapodásokra és magatartásokra korlátozza, amelyek alkalmasak arra, hogy a Közösségen belül legalább minimális szinten határon átnyúló hatást gyakoroljanak. A Bíróság megfogalmazása szerint a megállapodás vagy magatartás arra való alkalmasságának, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljon, „érezkelhetőnek” kell lennie.
- E tekintetben lásd a 22/71. sz. Béguelin-ügyben 1971. november 25-én hozott ítélet (EBHT 1971., 949. o., 16.) pontját.
14. A Szerződés 81. cikke esetében a megállapodásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelemre. Nem szükséges, hogy a megállapodás minden egyes része, beleértve a versenynek a megállapodásból következő bármiféle korlátozását, alkalmas legyen az említett hatás kifejtésére.
- Lásd a 193/83. sz. Windsurfing-ügyben 1986. február 25-én hozott ítélet (EBHT 1986., 611. o.) 96. pontját, valamint
  - a T-77/94. sz. Vereniging van Groothandelaren in Bloemkwekerijprodukten ügyben 1997. május 14-én hozott ítélet (EBHT 1997., II-759. o.) 126. pontját.
- Ha a megállapodás egésze alkalmas arra, hogy hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelemre, az egész megállapodásra — beleértve a megállapodás azon részeit is, amelyek önmagukban nem gyakorolnak hatást a tagállamok közötti kereskedelemre — alkalmazni kell a közösségi jogot. Ha az azonos felek közötti szerződéses kapcsolatok többféle tevékenységre terjednek ki, ezeknek a tevékenységeknek ahhoz, hogy ugyanazon megállapodás részét képezzék, közvetlenül kell kapcsolódniuk egymáshoz, és szerves részét kell képezniük ugyanannak az átfogó üzleti megállapodásnak.
- Lásd a T-77/94. sz. Vereniging van Groothandelaren in Bloemkwekerijprodukten ügyben 1997. május 14-én hozott ítélet (EBHT 1997., II-759. o.) 142–144. pontját.
- Amennyiben nem így van, minden egyes tevékenység tekintetében különálló megállapodásról van szó.

15. Az is lényegtelen, hogy egy bizonyos vállalkozásnak a megállapodásban való részvétele érzékelhető hatással van-e a tagállamok közötti kereskedelemre, vagy sem.
- Lásd pl. a T-2/89. sz. Petrofina-ügyben 1991. október 24-én hozott ítélet (EBHT 1991., II-1087. o.) 226. pontját.
- A vállalkozás nem kerülhet ki a közösségi jog hatálya alól pusztán a miatt, mert szerepe egy olyan megállapodásban, amely önmagában alkalmas arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljon, jelentéktelen.
16. A közösségi jog alkalmazhatóságának megállapításához nem szükséges összefüggést találni a verseny állítólagos korlátozása és a megállapodásnak a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására való alkalmassága között. A nem versenykorlátozó megállapodások is gyakorolhatnak hatást a tagállamok közötti kereskedelemre. Például a termékek jellege által indokolt, tisztán minőségi kiválasztási szempontokon alapuló olyan szelektív forgalmazási megállapodások, amelyek a 81. cikk (1) bekezdése értelmében nem korlátozzák a versenyt, még hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre. A megállapodásból következő állítólagos korlátozások azonban egyértelműen jelezhetik, hogy a megállapodás alkalmas-e arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljon. Például az a forgalmazási megállapodás, amely tiltja a kivitel, jellegéből adódóan alkalmas arra, hogy hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelemre, jóllehet nem feltétlenül érzékelhető mértékben⁶.
17. A 82. cikk esetében az erőfölénnyel való visszaélésnek kell hatást gyakorolnia a tagállamok közötti kereskedelemre. Ebből azonban nem következik az, hogy a magatartás minden egyes elemét egymástól elszigetelten kell értékelni. Azt a magatartást, amely az erőfölénnyel rendelkező vállalkozás által követett általános stratégia részét képezi, általános hatása szempontjából kell megítélni. Amennyiben egy erőfölénnyel rendelkező vállalkozás különféle magatartásokat alkalmaz ugyanazon cél elérése érdekében, például olyan magatartásokat, amelyek a versenytársak kikapcsolására vagy a piacról való kizárására irányulnak, ez esetben ahhoz, hogy a 82. cikk az általános stratégia részét képező valamennyi magatartásra alkalmazható legyen, elegendő, ha ezen magatartások közül legalább egy képes hatást gyakorolni a tagállamok közötti kereskedelemre.
- E tekintetben lásd a 85/76. sz. Hoffmann-La Roche ügyben 1979. február 13-án hozott ítélet (EBHT 1979., 461. o.) 126. pontját.
18. A 81. és a 82. cikk megfogalmazásából, valamint a közösségi bíróságok ítélkezési gyakorlatából következik, hogy a kereskedelemre gyakorolt hatás kritériumának alkalmazásakor különösen három összetevővel kell foglalkozni:
- a) a „tagállamok közötti kereskedelem” fogalmával,
  - b) a „hatással lehet” fogalmával és
  - c) az „érezkelhetőség” fogalmával.

---

⁶ Az érzékelhetőség fogalmát az alábbi 2.4. szakasz tárgyalja.

2.2. A „tagállamok közötti kereskedelem” fogalma

19. A „kereskedelem” fogalma nem korlátozódik a határokon átnyúló hagyományos áru- és szolgáltatáscserére⁷. Szélesebben értelmezett fogalom, amely valamennyi határokon átnyúló gazdasági tevékenységre kiterjed, a letelepedést is beleértve.
- Lásd a 172/80. sz. Züchner-ügyben 1981. július 14-én hozott ítélet (EBHT 1981., 2021. o.) 18. pontját.
  - Lásd továbbá a C-309/99. sz. Wouters-ügyben 2002. február 19-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-1577. o.) 95. pontját,
  - a C-475/99. sz. Ambulanz Glöckner ügyben 2001. október 25-én hozott ítélet (EBHT 2001., I-8089. o.) 49. pontját,
  - a C-215/96. és 216/96. sz. Bagnasco-ügyben 1999. január 21-én hozott ítélet (EBHT 1999., I-135. o.) 51. pontját,
  - a C-55/96. sz. Job Centre ügyben 1997. december 11-én hozott ítélet (EBHT 1997., I-7119. o.) 37. pontját, valamint
  - a C-41/90. sz. Höfner és Elser ügyben 1991. április 23-án hozott ítélet (EBHT 1991., I-1979. o.) 33. pontját.
- Ez az értelmezés összhangban áll a Szerződés azon alapcéljával, hogy előmozdítsa az áruk, a szolgáltatások, a személyek és a tőke szabad mozgását.
20. A kialakult ítélkezési gyakorlatban a „kereskedelem” fogalma olyan eseteket is magában foglal, amelyekben a megállapodás vagy magatartás a piaci verseny szerkezetére gyakorol hatást. Az a megállapodás és magatartás, amely a Közösségben működő versenytárs kikapcsolásával vagy az ezzel való fenyegetéssel gyakorol hatást a Közösségen belül folyó verseny szerkezetére, a közösségi versenyszabályok hatálya alá tartozhat.
- Lásd pl. a T-24/93. sz. és egyéb Compagnie maritime belge ügyben 1996. október 8-án hozott ítélet (EBHT 1996., II-1201. o.) 203. pontját, valamint
  - a 6/73. és 7/73. sz. Commercial Solvents ügyben 1974. március 6-án hozott ítéletet (EBHT 1974., 223. o.) 23. pontját.
- Ha egy vállalkozást kikapcsolnak, vagy ennek veszélye fenyegeti, az befolyásolja a Közösségen belüli verseny szerkezetét és azokat a gazdasági tevékenységeket is, amelyekkel a vállalkozás foglalkozik.
21. Az a követelmény, hogy a hatásnak a „tagállamok közötti” kereskedelem tekintetében kell fennállnia, feltételezi a legalább két tagállamot érintő, határon átnyúló gazdasági tevékenységre gyakorolt hatást. Nem követelmény, hogy a megállapodás vagy magatartás egy tagállam egésze és egy másik tagállam egésze közötti kereskedelemre hasson. A 81. és a 82. cikk akkor is alkalmazható lehet, ha csak a tagállam egy része érintett, feltéve, hogy a kereskedelemre gyakorolt hatás érzékelhető.
- Lásd pl. a T-213/95. és T-18/96. sz. SCK és FNK ügyben 1997. október 22-én hozott ítéletet (EBHT 1997., II-1739. o.), valamint az alábbi 3.2.4 . és 3.2.6. szakaszt.
22. A kereskedelemre gyakorolt hatás kritériumának alkalmazása független az érintett földrajzi piacok meghatározásától. A tagállamok közötti kereskedelemre olyan

⁷ A „termék” megnevezés az iránymutatásban végig árut és szolgáltatást egyaránt magában foglal.

esetben is lehet hatást gyakorolni, ha az érintett piac egyetlen tagállam területe vagy területének egy része⁸.

2.3. A „hatással lehet” fogalma

23. A „hatással lehet” fogalom funkciója az, hogy meghatározza a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt szükséges hatás jellegét. A Bíróság által kialakított értékelési teszt szerint a „hatással lehet” kifejezés arra utal, hogy egy sor jogi vagy ténybeli objektív tényező alapján kellő mértékű valószínűséggel előre láthatónak kell lennie annak, hogy egy megállapodás, illetve magatartás közvetlen vagy közvetett, tényleges vagy potenciális hatást gyakorolhat a tagállamok közötti kereskedelem szerkezetére.
- Lásd pl. a 172/80. sz. Züchner-ügyben 1981. július 14-én hozott ítéletet (EBHT 1981., 2021. o.), továbbá
  - a 319/82. sz. Kerpen & Kerpen ügyben 1983. december 14-én hozott ítéletet (EBHT 1983., 4173. o.),
  - a 240/82. sz. és egyéb, Stichting Sigarettenindustrie ügyben 1985. december 10-én hozott ítélet (EBHT 1985., 3831. o.) 48. pontját, valamint
  - a T-25/95. sz. és egyéb, Cimenteries CBR ügyben 2000. március 15-én hozott ítélet (EBHT 2000., II-491. o.) 3930. pontját.
  - A Bíróság egyes, főként vertikális megállapodásokra vonatkozó ítéleteiben ezt azzal egészítette ki, hogy a megállapodás alkalmas a tagállamok közötti egységes piac kialakítására vonatkozó célkitűzés telejsülésének a hátráltatására, lásd pl. a T-62/98. sz. Volkswagen-ügyben 2000. július 6-án hozott ítélet (EBHT 2000., II-2707. o.) 179. pontját, valamint
  - a C-215/96. és 216/96. sz. Bagnasco-ügyben 1999. január 21-én hozott ítélet (EBHT 1999., I-135. o.) 47. pontját és
  - az 56/65. sz. Société Technique Mini re ügyben 1966. június 30- n hozott ítéletet (EBHT 1966., 337. o.). A megállapodásoknak az egységes piacra vonatkozó  lkit z sre gyakorolt hatása tehát olyan tényező, amelyet figyelembe lehet venni.

Ahogy a fenti 20. bekezdésben szerepel, a Bíróság egy olyan tesztet is kialakított, amely azon alapul, hogy a megállapodás vagy magatartás befolyásolja-e a verseny szerkezetét vagy sem. Ha a megállapodás vagy a magatartás alkalmas arra, hogy a Közösségen belüli verseny szerkezetére hatással legyen, a közösségi jog alkalmazható r .

24. A Bíróság által kialakított, a kereskedelem szerkezetére vonatkozó teszt az alábbi fő, a következő szakaszokban tárgyalt elemeket tartalmazza:
- a) „jogi vagy ténybeli objektív tényezők egy csoportja alapján kellő mértékű v l s n s g”,
  - b) „a tagállamok közötti kereskedelem szerkezetére” gyakorolt hatás,
  - c) a kereskedelem szerkezetére gyakorolt „közvetlen vagy közvetett, tényleges vagy potenciális hatás”.

---

⁸ Lásd az alábbi 3.2. szakaszt.

2.3.1. Jogi vagy ténybeli objektív tényezők egy csoportja alapján kellő mértékű valószínűség

25. A kereskedelemre gyakorolt hatás értékelése objektív tényezők alapján történik. Nem szükséges a szubjektív szándék megléte az érintett vállalkozások részéről. Ha azonban bizonyíték van arra, hogy vállalkozások befolyásolni akarták a tagállamok közötti kereskedelmet például oly módon, hogy akadályozni próbálták a más tagállamokba irányuló kivitelt vagy a más tagállamokból érkező behozatalt, ez olyan releváns tényezőnek tekintendő, amelyet figyelembe kell venni.
26. A „hatással lehet” kifejezés, valamint a Bíróságnak a „kellő mértékű valószínűség”-re történő hivatkozása arra utal, hogy a közösségi jog alkalmazhatóságának megállapításához nincs szükség arra, hogy a megállapodás vagy magatartás a jövőben vagy a múltban a tagállamok közötti kereskedelemre ténylegesen hatást gyakoroljon. Elegendő, ha a megállapodás vagy magatartás „alkalmas” az ilyen hatás kiváltására.
- Lásd pl. a T-228/97. sz. Irish Sugar ügyben 1999. október 7-én hozott ítélet (EBHT 1999., II-2969. o.) 170. pontját, valamint
  - a 19/77. sz. Miller-ügyben 1978. február 1-én hozott ítélet (EBHT 1978., 131. o.) 15. pontját.
27. Nem kötelező, illetve nem szükséges kiszámítani azt, hogy mekkora a tényleges volumene annak a tagállamok közötti kereskedelemnek, amelyre a megállapodás vagy a magatartás hatást gyakorol. A más tagállamokba irányuló kivitelt tiltó megállapodások esetén például nem kell felbecsülni, milyen szintű lett volna az érintett tagállamok közötti párhuzamos kereskedelem a megállapodás hiányában. Ez az értelmezés összhangban áll a kereskedelemre gyakorolt hatás kritériumának joghatóság elhatároló jellegével. A közösségi jog alkalmazási köre a megállapodások és magatartások olyan csoportjaira terjed ki, amelyek alkalmasak határokon átnyúló hatások kiváltására, függetlenül attól, hogy az adott megállapodás vagy magatartás ténylegesen kivált-e ilyen hatást.
28. A kereskedelemre gyakorolt hatás kritériuma szempontjából történő értékelés számos olyan tényezőtől függ, amelyek egyenként nem feltétlenül meghatározó jelentőségűek.
- Lásd pl. a C-250/92. sz. Gøttrup-Klim ügyben 1994. december 15-én hozott ítélet (EBHT 1994., II-5641. o.) 54. pontját.
- A releváns tényezők közé tartozik a megállapodás, illetve a magatartás jellege, a megállapodás vagy magatartás tárgyát képező termékek jellege, valamint az érintett vállalkozások pozíciója és súlya.
- Lásd pl. a C-306/96. sz. Javico-ügyben 1998. április 28-án hozott ítélet (EBHT 1998., I-1983. o.) 17. pontját, valamint
  - a 22/71. sz. Béguelin-ügyben 1971. november 25-én hozott ítélet (EBHT 1971., 949. o.) 18. pontját.
29. A megállapodás vagy magatartás jellege minőségi szempontból jelzi, hogy a megállapodás vagy magatartás mennyiben alkalmas arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljon. Egyes megállapodások és magatartások

jellegükből következően alkalmasak a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására, míg másokat e tekintetben részletesebb elemzésnek kell alávetni. Az előbbire a határokon átnyúló kartellek tekinthetők példának, míg az utóbbira az egyetlen tagállam területére korlátozva működő közös vállalkozások. Ezt a szempontot az alábbi 3. szakasz vizsgálja részletesebben, amely a megállapodások és magatartások különféle csoportjaival foglalkozik.

30. A megállapodás vagy magatartás tárgyát képező termékek jellege ugyancsak jelzi, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás fennállhat-e. Ha a termékekkel — jellegüknél fogva — könnyű határokon átnyúló kereskedelmet folytatni, vagy a termékek fontosak azon vállalkozások számára, amelyek más tagállamokba akarnak bejutni vagy más tagállamokban tevékenységüket bővíteni kívánják, a közösségi jog alkalmazhatósága könnyebben állapítható meg, mint olyan esetekben, amikor a termékek jellege olyan, hogy a más tagállambeli szállítók által kínált termékek iránt korlátozott kereslet mutatkozik, vagy a termékek a határon túli letelepedés szempontjából, illetve a gazdasági tevékenységnek ilyen letelepedési helyről történő bővítése szempontjából korlátozott jelentőséggel bírnak.
- E tekintetben vedd össze a C-215/96. és 216/96. sz. Bagnasco-ügyben 1999. január 21-én hozott ítéletet (EBHT 1999., I-135. o.), illetve
  - a C-309/99. sz. Wouters-ügyben 2002. február 19-én hozott ítéletet (EBHT 2002., I-1577. o.).

A letelepedés fogalmába tartozik az is, ha az egyik tagállambeli vállalkozás egy másik tagállamban képviselőt, fióktelepet vagy leányvállalatot hoz létre.

31. Az érintett vállalkozások piaci pozíciója és forgalma mennyiségi szempontból mutatja meg, hogy az érintett megállapodás mennyiben alkalmas arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljon. Ezt a szempontot, amely az érzékelhetőség értékelésének szerves részét képezi, az alábbi 2.4. szakasz tárgyalja.
32. A már említett tényezők mellett figyelembe kell venni azt a jogi és gyakorlati környezetet, amelyben a megállapodás vagy magatartás érvényesül. A releváns gazdasági és jogi környezet alapján felmérhető a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolható hatás lehetősége. Ha a tagállamok közötti, határokon átnyúló kereskedelmet olyan abszolút akadályok gátolják, amelyek a megállapodástól vagy magatartástól független, külső tényezők, a kereskedelemre gyakorolt hatás csak akkor állhat fenn, ha az ilyen akadályok belátható időn belül várhatóan meg fognak szűnni. Ha az akadályok nem abszolút jellegűek, hanem csupán megnehezítik a határokon átnyúló tevékenységeket, rendkívül fontos annak biztosítása, hogy megállapodások és magatartások ne akadályozzák még jobban az ilyen tevékenységeket. Az a megállapodás és magatartás, amely ezeket még jobban akadályozza, alkalmas arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatással legyen.

2.3.2. „A tagállamok közötti kereskedelem szerkezetére” gyakorolt hatás

33. A 81. és a 82. cikk csak akkor alkalmazható, ha fennáll „a tagállamok közötti kereskedelem szerkezetére” gyakorolt hatás.
34. „A kereskedelem szerkezetére” kifejezés semleges. Nem feltétel a kereskedelem korlátozása vagy csökkentése.

- Lásd pl. a T-141/89. sz. Tréfileurope-ügyben 1995. április 6-án hozott ítéletet (EBHT 1995., II-791. o.),
- az exportot illetően a T-29/92. sz. Vereniging van Samenwerkende Prijregelende Organisaties in de Bouwnijverheid (SPO) ügyben 1995. február 21-én hozott ítéletet (EBHT 1995., II-289. o.), valamint
- a Volkswagen (II) ügyben 2001. június 29-én hozott bizottsági 2001/711/EK határozatot (HL L 264., 2001.10.2., 14. o.).

A kereskedelem szerkezetére gyakorolt hatás akkor is jelentkezhet, ha egy megállapodás vagy magatartás a kereskedelem növekedését eredményezi. A közösségi jog alkalmazhatósága állapítható meg, ha a tagállamok közötti kereskedelem a megállapodás vagy magatartás hatására másként alakul, mint ahogyan a megállapodás vagy magatartás nélkül valószínűleg alakult volna.

- E tekintetben lásd a 71/74. sz. Frubo-ügyben 1975. május 15-én hozott ítélet (EBHT 1975., 563. o.) 38. pontját,
- a 209/78. sz. és egyéb Van Landewyck ügyben 1980. október 29-én hozott ítélet (EBHT 1980., 3125. o.) 172. pontját,
- a T-61/89. sz. Dansk Pelsdyravler Forening ügyben 1992. július 2-án hozott ítélet (EBHT 1992., II-1931. o.) 143. pontját, valamint
- a T-65/89. sz. BPB Industries és British Gypsum ügyben 1993. április 1-én hozott ítélet (EBHT 1993., II-389. o.) 135. pontját.

35. Ez az értelmezés azt a tényt tükrözi, hogy a kereskedelemre gyakorolt hatás kritériuma joghatóság elhatároló kritérium. Azoknak a megállapodásoknak és magatartásoknak, amelyek határon átnyúló hatás kifejtésére alkalmasak, ami megalapozza a közösségi versenyszabályok alapján végzett vizsgálatot, az ilyen hatás kifejtésére nem alkalmas megállapodásoktól és magatartásoktól való megkülönböztetésére szolgál.

2.3.3. A kereskedelem szerkezetére gyakorolt „közvetlen vagy közvetett, tényleges vagy potenciális hatás”

36. A megállapodásoknak és magatartásoknak a tagállamok közötti kereskedelem szerkezetére gyakorolt hatása lehet „közvetlen vagy közvetett, tényleges vagy potenciális”.

37. A tagállamok közötti kereskedelmet általában az egy megállapodás vagy magatartás tárgyát képező termékek tekintetében éri közvetlen hatás. Amikor például egy bizonyos termék különböző tagállamokban működő gyártói a piacok felosztásában állapodnak meg, a közvetlen hatás a tagállamok közötti kereskedelmet a szóban forgó termék piacán éri. A közvetlen hatás kifejtésének másik példája, amikor egy szállító a forgalmazóknak nyújtott árengedményeket az azon tagállamon belül eladott termékekre korlátozza, amelyben a forgalmazók letelepedtek. Az ilyen magatartás növeli a kivitelre szánt termékek relatív árát, ami az exportértékesítés vonzerejét és versenyképességét csökkenti.

38. Közvetett hatás gyakran a valamely megállapodás vagy magatartás tárgyát képező termékkel rokon termék tekintetében keletkezik. Közvetett hatás keletkezhet például akkor, ha egy megállapodásnak vagy magatartásnak olyan vállalkozások határon átnyúló gazdasági tevékenységeire van hatása, amelyek az adott megállapodás vagy

magatartás tárgyát képező termékeket használják, vagy azokra más módon támaszkodnak.

- E tekintetben lásd a T-86/95. sz. Compagnie Générale Maritime és mások ügyben 2002. február 28-án hozott ítélet (EBHT 2002., II-1011. o.) 148. pontját, valamint
- a T-24/93. sz. és egyéb Compagnie maritime belge ügyben 1996. október 8-án hozott ítélet (EBHT 1996., II-1201. o.) 202. pontját.

Ilyen hatás például akkor keletkezhet, ha a megállapodás vagy magatartás olyan közbenső termékre vonatkozik, amely kereskedelmi forgalomba ugyan nem kerül, viszont kereskedelmi forgalomba kerülő végtermékben használják fel. A Bíróság megállapította, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás fennállhatott egy olyan megállapodás esetében, amely kiterjedt a konyak gyártása során felhasznált szesz árának rögzítésére.

- Lásd a 123/83. sz. BNIC kontra Clair ügyben 1985. január 30-án hozott ítélet (EBHT 1985., 391. o.) 29. pontját.

Az alapanyag nem került kivitelre, ezzel szemben a végterméket — a konyakot — exportálták. Ilyenkor tehát a közösségi versenyjog alkalmazható, amennyiben a végtermékkel folytatott kereskedelemre gyakorolt érzékelhető hatás fennállhat.

39. A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt közvetett hatás a megállapodás vagy magatartás tárgyát képező termékek tekintetében is keletkezhet. Például az olyan megállapodás, amellyel egy gyártó a jótállást a forgalmazók által a letelepedési helyük szerinti tagállamon belül értékesített termékekre korlátozza, visszatartja más tagállamok fogyasztóit attól, hogy a termékeket megvásárolják, mivel a jótállási igényüket nem tudnák érvényesíteni.

- Lásd a Zanussi-ügyben 1978. október 23-án hozott bizottsági határozat (HL L 322., 1978.11.16., 36. o.) 11. bekezdését.

A hivatalos forgalmazók és a párhuzamos kereskedők által folytatott exportot ez nehezíti, mert a fogyasztók szemében a termékek a gyártó jótállása nélkül kevésbé vonzóak.

- E tekintetben lásd a 31/85. sz. ETA Fabrique d'Ébauches ügyben 1985. december 10-én hozott ítélet (EBHT 1985., 3933. o.) 12. és 13. pontját.

40. A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt tényleges hatás az, amely akkor keletkezik, amikor a megállapodást végrehajtják, illetve a magatartást tanúsítják. Egy azonos tagállamon belül működő szállító és forgalmazó közötti olyan megállapodás például, amely tiltja a más tagállamokba irányuló kivitelt, várhatóan tényleges hatást gyakorol a tagállamok közötti kereskedelemre. A megállapodás nélkül a forgalmazó szabadon folytathatott volna exportértékesítést. Emlékeztetni kell azonban arra, hogy nincs szükség a tényleges hatások kimutatására. Elegendő, hogy a megállapodás vagy magatartás alkalmas legyen ilyen hatás kiváltására.

41. Potenciális hatás az, amely a jövőben kellő mértékű valószínűséggel bekövetkezhet. Más szóval, figyelembe kell venni az előre látható piaci fejleményeket.

- Lásd C-241/91. P. és a C-242/91. P. sz. RTE (Magill) ügyben 1995. április 6-án hozott ítélet (EBHT 1995., I-743.) 70. pontját, valamint
- a 107/82. sz. AEG-ügyben 1983. október 25-én hozott ítélet (EBHT 1983., 3151. o.) 60. pontját.

Még ha a megállapodás megkötése vagy a magatartás tanúsítása idején nem is állhat fenn a kereskedelemre gyakorolt hatás, a 81. és a 82. cikk alkalmazandó

marad, ha azok a tényezők, amelyek erre a következtetésre vezettek, belátható időn belül várhatóan változni fognak. E tekintetben figyelembe kell venni a Közösség vagy az érintett tagállam által elfogadott liberalizációs intézkedések és a kereskedelem jogi akadályainak megszüntetését célzó egyéb, várható intézkedések hatását.

42. Továbbá, még ha a piaci feltételek egy adott időpontban kedvezőtlenek is a határon átnyúló kereskedelem szempontjából, például azért, mert az árak az érintett tagállamokban hasonlóak, a kereskedelemre gyakorolt hatás ennek ellenére fennállhat, ha a helyzet a változó piaci feltételek eredményeként megváltozhat.

- Lásd 107/82. sz. AEG-ügyben 1983. október 25-én hozott ítélet (EBHT 1983., 3151. o.) 60. pontját.

Az számít, hogy a megállapodás vagy magatartás alkalmas-e arra, hogy hatással legyen a tagállamok közötti kereskedelemre, nem pedig az, hogy egy adott időpontban ténylegesen hatással is van-e rá.

43. A közvetett vagy potenciális hatásoknak a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatások elemzésébe való bevonása nem jelenti azt, hogy az elemzés távoli vagy hipotetikus hatásokon alapulhat. Annak valószínűségét, hogy egy bizonyos megállapodás közvetett vagy potenciális hatást fog kifejteni, annak a hatóságnak vagy félnek kell kimutatnia, amelyik azt állítja, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt érzékelhető hatás fennállhat. Hipotetikus és feltételezett hatások nem elegendőek a közösségi jog alkalmazhatóságának megállapításához. Egy olyan megállapodás például, amely egy nem forgalomképes termék árát emeli, csökkenti a fogyasztók rendelkezésére álló bevételt. Mivel a fogyasztóknak kevesebb elkölthető pénzük marad, esetleg kevesebb, más tagállamokból behozott terméket vásárolnak. Azonban az ilyen, jövedelemre gyakorolt hatás és a tagállamok közötti kereskedelem között fennálló összefüggés általában önmagában túl távoli ahhoz, hogy a közösségi jog alkalmazhatóságát meg lehessen állapítani.

2.4. Az „érzékelhetőség” fogalma

2.4.1. Általános elv

44. A kereskedelemre gyakorolt hatás kritériuma egy mennyiségi elemet tartalmaz, amely a közösségi jog alkalmazhatóságát azokra a megállapodásokra és magatartásokra korlátozza, amelyek bizonyos nagyságú hatás kiváltására alkalmasak. Nem tartozik a 81. és a 82. cikk alkalmazási körébe az a megállapodás és magatartás, amely csak csekély mértékben gyakorol hatást a piacra, tekintettel az érintett vállalkozásoknak az érintett termékek piacán elfoglalt gyenge pozíciójára.

- Lásd az 5/69. sz. Völk-ügyben 1969. július 9-én hozott ítélet (EBHT 1969., 295. o.) 7. pontját.

Az érzékelhetőség különösen az érintett vállalkozásnak a kérdéses termékek piacán meglévő pozícióját és súlyát vizsgálva mérhető fel.

- Lásd pl. a C-306/96. sz. Javico-ügyben 1998. április 28-án hozott ítélet (EBHT 1998., I-1983. o.) 17. pontját, valamint
- a T-65/89. sz. BPB Industries és British Gypsum ügyben 1993. április 1-én hozott ítélet (EBHT 1993., II-389. o.) 138. pontját.

45. Az érzékelhetőség értékelése az egyedi esetek körülményeitől, különösen a megállapodás és a magatartás jellegétől, a megállapodás tárgyát képező termék

jellegétől, valamint az érintett vállalkozások piaci pozíciójától függ. Ha a megállapodás vagy a magatartás jellegéből következően alkalmas arra, hogy hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelemre, az érzékelhetőségi küszöb alacsonyabb, mint azon megállapodások és magatartások esetében, amelyek jellegükből adódóan nem alkalmasak arra, hogy hatással legyenek a tagállamok közötti kereskedelemre. Minél erősebb az érintett vállalkozások piaci pozíciója, annál nagyobb a valószínűsége annak, hogy egy, a tagállamok közötti kereskedelemre hatni képes megállapodásról vagy magatartásról megállapítható, hogy érzékelhető hatást gyakorol.

- Lásd a T-65/89. sz. BPB Industries és British Gypsum ügyben 1993. április 1-én hozott ítélet (EBHT 1993., II-389. o.) 138. pontját].

46. A Bíróság a behozattal és a kivitellel kapcsolatos számos esetben úgy ítélte meg, hogy az érzékelhetőség követelménye akkor teljesül, ha az érintett vállalkozások eladásai mintegy 5%-os piaci részesedést jelentenek.

- Lásd pl. a 19/77. sz. Miller-ügyben 1978. február 1-én hozott ítélet (EBHT 1978., 131. o.) 9. és 10. pontját, valamint
- 107/82. sz. AEG-ügyben 1983. október 25-én hozott ítélet (EBHT 1983., 3151. o.) 58. pontját.

A piaci részesedés azonban önmagában nem mindig minősül döntő tényezőnek. Különösen a vállalkozásoknak az érintett termékekkel elért forgalmát kell ugyancsak figyelembe venni.

- Lásd a 100/80. sz. és egyéb Musique Diffusion Française ügyben 1983. június 7-én hozott ítélet (EBHT 1983., 1825. o.) 86. pontját. Ebben az ügyben a szóban forgó termékek forgalma alig haladta meg az érintett nemzeti piacokon lebonyolított forgalom 3%-át. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy azok a megállapodások, amelyek akadályozták a párhuzamos kereskedelmet, a felek által bonyolított nagy forgalom és a termékeknek a versenytárs szállítók által gyártott termékekhez viszonyított relatív piaci helyzete miatt alkalmasak voltak arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre érzékelhető hatással legyenek.

47. Az érzékelhetőség tehát mérhető mind abszolút értelemben (forgalom), mind relatív értelemben, az érintett vállalkozás(ok) pozícióját a piac más szereplőinek pozíciójához viszonyítva (piaci részesedés). Ez az érintett vállalkozások pozíciójára és súlyára hangsúlyt fektető nézőpont összhangban van a „hatással lehet” fogalommal, amely arra utal, hogy az értékelés alapját az képezi, hogy a megállapodás vagy magatartás alkalmas-e arra, hogy hatással legyen a tagállamok közötti kereskedelemre, és nem az, hogy milyen az áruk és szolgáltatások határokon átlépő tényleges forgalmára gyakorolt hatás. Az érintett vállalkozások piaci pozíciója és az érintett termékekkel megvalósított forgalma jelzi, hogy a megállapodás vagy magatartás mennyiben alkalmas arra, hogy hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelemre. Ez a két elem tükröződik az alábbi 52. és 53. bekezdésben ismertetett vélelmekben.

48. Az érzékelhetőségi teszt alkalmazásához nincs feltétlenül szükség az érintett piacok meghatározására és a piaci részesedések kiszámítására.

- E tekintetben lásd a T-62/98. sz. Volkswagen-ügyben 2000. július 6-án hozott ítélet (EBHT 2000., II-2707. o.) 179. és 231. pontját, valamint
- a T-213/00. sz. CMA CGM és mások ügyben 2003. március 19-én hozott ítélet (EBHT 2003., II-913. o.) 219. és 220. pontját.

Egy vállalkozás abszolút értelemben vett eladási forgalma elegendő lehet azon megállapítás alátámasztására, hogy a kereskedelemre gyakorolt hatás érzékelhető. Ez különösen igaz azon megállapodások és magatartások esetén, amelyek jellegüknél fogva alkalmasak a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására, például azért, mert behozatalra vagy kivitelre vonatkoznak, vagy azért, mert több tagállamra terjednek ki. Az a tény, hogy a megállapodás tárgyát képező termékek forgalma ilyen körülmények között elegendő lehet a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt érzékelhető hatás megállapítására, az 53. bekezdésben ismertetett pozitív vélelemben tükröződik.

49. A megállapodásokat és magatartásokat mindig a maguk gazdasági és jogi összefüggéseiben kell szemlélni. Vertikális megállapodás esetében szükséges lehet a hasonló megállapodások párhuzamos hálózatainak halmozott hatásaira tekintettel lenni.

- Lásd pl. a T-7/93. sz. Langnese-Iglo ügyben 1995. június 8-án hozott ítélet (EBHT 1995., II-1533. o.) 120. pontját.

Ha egyetlen megállapodás vagy megállapodások egy hálózata nem is képes érzékelhető hatást gyakorolni a tagállamok közötti kereskedelemre, a megállapodások párhuzamos hálózatai együttesen képesek lehetnek ilyen hatás elérésére. Ahhoz azonban, hogy ez így történjen, arra van szükség, hogy az egyedi megállapodás vagy a megállapodások hálózata jelentős mértékben járuljon hozzá a kereskedelemre gyakorolt általános hatáshoz.

- Lásd a T-77/94. sz. Vereniging van Groothandelaren in Bloemkwekerijprodukten ügyben 1997. május 14-én hozott ítélet (EBHT 1997., II-759. o.) 140. és 141. pontját.

2.4.2. Az érzékelhetőség számszerűsítése

50. Lehetetlen a megállapodások valamennyi csoportjára irányadó olyan általános mennyiségi szabályokat alkotni, amelyek jeleznék, hogy mikor gyakorolható érzékelhető hatás a tagállamok közötti kereskedelemre. Jelezni lehet azonban azt, hogy általában mikor nem gyakorolható érzékelhető hatás a kereskedelemre. Először is, a Bizottság a versenyt a Szerződés 81. cikkének (1) bekezdése szerinti értelemben érzékelhetően nem korlátozó, csekély jelentőségű megállapodásokról (a de minimis szabályról) szóló közleményében⁹ kimondta, hogy a 96/280/EK bizottsági ajánlás¹⁰ mellékletében meghatározott kis- és középvállalkozások (KKV-k) közötti megállapodások általában nem alkalmasak a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására. E vélelem indoka az, hogy a KKV-k tevékenységei általában helyi vagy legfeljebb regionális jellegűek. Ugyanakkor a KKV-kra kiterjedhet a közösségi jog alkalmazási köre, különösen akkor, ha határokon átnyúló gazdasági tevékenységet folytatnak. Másodszer, a Bizottság indokoltnak tartja olyan általános elvek meghatározását, amelyek jelzik, hogy általában mikor nem gyakorolható érzékelhető hatás a kereskedelemre, azaz egy, a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt érzékelhető hatás hiányára vonatkozó negatív vélelem (NAAT-szabály) felállítását. A Bizottság a 81. cikk alkalmazásakor ezt a standardot valamennyi, a 81. cikk (1) bekezdése szerinti megállapodásra vonatkozó, megdönthető negatív

⁹ Lásd a versenyt a Szerződés 81. cikkének (1) bekezdése szerinti értelemben érzékelhetően nem korlátozó, kis jelentőségű megállapodásokról szóló bizottsági közleményt (HL C 368., 2001.12.22., 13. o., 3. bekezdés).

¹⁰ HL L 107, 1996.4.30., 4. o. 2005. 01. 01-től ennek az ajánlásnak a helyébe a mikro-, kis- és középvállalkozások fogalmának meghatározásáról szóló 2003/361/EK bizottsági ajánlás (HL L 124, 2003.5.20., 36. o.) lép.

vélelemnek tekinti, függetlenül a megállapodásban szereplő korlátozások jellegétől, ideértve azokat a korlátozásokat is, amelyeket a Bizottság a csoportmentességi rendeletei és iránymutatásai kökemény korlátozásnak tekintenek. Azokban az esetekben, amelyekben ez a negatív vélelem alkalmazható, a Bizottság általában sem kérelemre, sem hivatalból nem indít eljárást. Ha a vállalkozás jóhiszeműen feltételezi, hogy egy megállapodásra ez a negatív vélelem vonatkozik, a Bizottság nem szab ki bírságot.

51. Az 53. bekezdés sérelme nélkül, az érzékelhetőség e negatív meghatározása nem jelenti azt, hogy azok a megállapodások, amelyekre nem vonatkoznak az alábbi megállapított kritériumok, automatikusan alkalmasak arra, hogy érzékelhető hatást gyakoroljanak a tagállamok közötti kereskedelemre. Mindig esetenkénti elemzésre van szükség.
52. A Bizottság azon az állásponton van, hogy a megállapodások elvileg nem alkalmasak arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre érzékelhető hatást fejtsenek ki, amennyiben a következő feltételek együttesen teljesülnek:
  - a) a felek együttes piaci részesedése egyetlen olyan, a Közösségen belüli érintett piacon sem haladja meg az 5%-ot, amelyre a megállapodás hatással van, és
  - b) horizontális megállapodás esetében az érintett vállalkozásoknak¹¹ a megállapodás tárgyát képező termékekkel megvalósított együttes éves közösségi forgalma nem haladja meg a 40 millió eurót. Termékek közös beszerzéséről szóló megállapodások esetében a releváns forgalom a felek a megállapodás tárgyát képező termékekből megvalósított beszerzéseinek összege.

Vertikális megállapodás esetében a szállítónak a megállapodás tárgyát képező termékekkel megvalósított összesített éves közösségi forgalma nem haladja meg a 40 millió eurót. Licenciaszerződés esetében a releváns forgalom a licenciatevők a licencia tárgyát képező technológiát megtestesítő termékekkel megvalósított forgalmának és a licenciadó az ilyen termékekkel megvalósított saját forgalmának az összege. Az egy vevő és több szállító között létrejött megállapodások esetében a releváns forgalom a vevő összes beszerzése a megállapodások tárgyát képező termékekből.

A Bizottság ugyanezt a vélelmet alkalmazza, ha két egymást követő naptári évben a fent említett forgalmi küszöböt legfeljebb 10%-kal, a piaci részesedési küszöböt pedig legfeljebb 2 százalékponttal lépik túl. Amennyiben a megállapodás kialakulóban lévő, de még nem létező piacra vonatkozik, és ha ennek következtében a felek sem releváns forgalmat nem valósítanak meg, sem releváns piaci részesedéshez nem jutnak, a Bizottság nem alkalmazza ezt a vélelmet. Ilyen esetben az érzékelhetőséget adott esetben a feleknek a kapcsolódó termékpiacokon elért pozíciója vagy a megállapodás által érintett technológiák tekintetében elért súlya alapján kell megítélni.

---

¹¹ Az „érintett vállalkozások” fogalmába beletartoznak a versenyt az Európai Közösséget létrehozó szerződés 81. cikkének (1) bekezdése szerinti értelemben érzékelhetően nem korlátozó, kis jelentőségű megállapodásokról szóló bizottsági közlemény (HL C 368, 2001.12.22., 13. o.) 12.2. pontjában meghatározott kapcsolt vállalkozások is.

53. A Bizottság továbbá azon az állásponton van, hogy amennyiben egy megállapodás jellegénél fogva alkalmas arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljon, például azért, mert behozatalra és kivitelre vonatkozik, vagy több tagállamra terjed ki, akkor fennáll az a megdönthető pozitív vélelem, hogy ezek a kereskedelemre gyakorolt hatások érzékelhetőek, ha a feleknek a megállapodás tárgyát képező termékekkel megvalósított, az 52. és az 54. bekezdésben leírtak szerint számított forgalma meghaladja a 40 millió eurót. A tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakorolni már jellegükénél fogva is képes megállapodások esetében gyakran az is vélelmezhető, hogy ezek a hatások érzékelhetőek, ha a felek piaci részesedése túllépi a fent említett 5%-os küszöböt. E vélelem azonban nem alkalmazható akkor, ha a megállapodás egy tagállamnak csak egy részére vonatkozik (lásd alább a 90. bekezdést).
54. A 40 millió eurós küszöb tekintetében (lásd a fenti 52. bekezdést) a forgalmat az érintett vállalkozások által az előző üzleti év folyamán a megállapodás tárgyát képező termékekkel (a szerződéses termékekkel) megvalósított, adózás előtti teljes közösségi értékesítés alapján kell kiszámítani. Az ugyanazon csoporthoz tartozó társaságok között lebonyolított eladások nem vehetők figyelembe¹².
55. A piaci részesedési küszöb alkalmazásához meg kell határozni az érintett piacot¹³. Ez az érintett termékpiacból és az érintett földrajzi piacból áll. A piaci részesedéseket az értékesítési értékadatok vagy — szükség szerint — a beszerzési értékadatok alapján kell kiszámítani. Amennyiben értékadatok nem állnak rendelkezésre, más megbízható piaci információkon, így mennyiségi adatokon alapuló becslések is alkalmazhatók.
56. Az egyazon szállító által különböző forgalmazókkal kötött megállapodások hálózatai esetében, a hálózat egésze által megvalósított értékesítést kell figyelembe venni.
57. Az ugyanannak az átfogó üzleti megállapodásnak a részét képező szerződések a NAAT-szabály¹⁴ alkalmazásában egyetlen megállapodást alkotnak. A vállalkozások azzal, hogy egy gazdasági szempontból egységes egészet képező megállapodást részekre osztanak fel, nem kerülhetnek a fenti értékhatárok alá.

3. A FENTI ELVEK ALKALMAZÁSA A MEGÁLLAPODÁSOK ÉS A VISSZAÉLÉSSZERŰ MAGATARTÁSOK GYAKORI TÍPUSAIRA

58. A Bizottság az előző szakaszban leírt negatív vélelmet alkalmazza minden megállapodásra, így azokra a megállapodásokra is, amelyek jellegükéből adódóan alkalmasak arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljanak, valamint azokra, amelyek harmadik országbeli vállalkozásokkal folytatott kereskedelemre is kiterjednek (lásd az alábbi 3.3. szakaszt).
59. A negatív vélelem alkalmazási körén kívül eső esetben a Bizottság a megállapodás vagy magatartás jellegével, valamint az általuk érintett termékek jellegével

¹² Lásd az előző lábjegyzetet.

¹³ Az érintett piac meghatározását illetően lásd az érintett piac fogalmának a közösségi versenyjog alkalmazása céljából történő meghatározásáról szóló közleményt (HL C 372, 1997.12.9., 5. o.).

¹⁴ Lásd még a fenti 14. pontot.

kapcsolatos minőségi elemeket vesz figyelembe (lásd a fenti 29. és 30. bekezdést). A fenti 53. bekezdésben kifejtett pozitív vélelem, amely azon megállapodások tekintetében vonatkozik az érzékelhetőségre, amelyek jellegüknél fogva alkalmasak arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hassanak, szintén a megállapodások jellegének fontosságát mutatja. A kereskedelemre gyakorolt hatás fogalmának alkalmazására vonatkozó további eligazítás céljából tehát helyénvaló a különböző, gyakori megállapodás- és magatartástípusok vizsgálata.

60. A következő szakaszok alapvetően megkülönböztetik egymástól a több tagállamra kiterjedő megállapodásokat és magatartásokat, valamint az egyetlen tagállamra vagy egyetlen tagállamnak egy részére kiterjedő megállapodásokat és magatartásokat. E két fő csoport az érintett megállapodás vagy magatartás jellege alapján további alcsoportokra oszlik. Harmadik országokra kiterjedő megállapodások és magatartások vizsgálatára ugyancsak sor kerül.

3.1. Több tagállamra kiterjedő vagy több tagállamban végrehajtott megállapodások és visszaélésszerű magatartások

61. A több tagállamra kiterjedő vagy több tagállamban végrehajtott megállapodások és magatartások szinte valamennyi esetben jellegükből adódóan alkalmasak arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljanak. Ezért ha a releváns forgalom meghaladja a fenti 53. bekezdésben megállapított küszöbértéket, az esetek többségében nem lesz szükség részletes elemzésre annak megállapítása céljából, hogy fennállhat-e a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás. Annak érdekében azonban, hogy ezekre az esetekre vonatkozóan is rendelkezésre álljon eligazítás, továbbá a fenti 2. szakaszban kifejtett elvek szemléltetése érdekében, helyénvaló megemlíteni, hogy melyek azok a tényezők, amelyek általában a közösségi jog alkalmazhatóságának alátámasztására szolgálnak.

3.1.1. Behozatalra és kivitelre vonatkozó megállapodások

62. A két vagy több tagállam vállalkozásai között létrejött, behozatalra és kivitelre vonatkozó megállapodások jellegüknél fogva alkalmasak arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljanak. Ezek a megállapodások, függetlenül attól, hogy versenykorlátozó jellegűek-e vagy sem, közvetlenül hatnak a tagállamok közötti kereskedelem szerkezetére. A Kerpen & Kerpen ügyben például, amelynek tárgya egy francia gyártó és egy német forgalmazó közötti, a Franciaországból Németországba irányuló, összesen évi 350000 tonnás cementkivitel több, mint 10%-ára kiterjedő megállapodás volt, a Bíróság megállapította, hogy elfogadhatatlan az az álláspont, amely szerint egy ilyen megállapodás nem alkalmas arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre (érezkelhető) hatást gyakoroljon.
- Lásd a 319/82. sz. Kerpen & Kerpen ügyben 1983. december 14-én hozott ítélet (EBHT 1983., 4173. o.) 8. pontját. Meg kell jegyezni, hogy a Bíróság nem piaci részesedésre, hanem a francia kivitel hányadára és az érintett termékvolumenre hivatkozik.
63. Ebbe a csoportba tartoznak azok a megállapodások is, amelyek a behozatalra és a kivitelre vonatkozó korlátozásokat tartalmazzák, ideértve az aktív és passzív eladás és a vevő által más tagállambeli vásárlók részére történő viszonteladás korlátozását is.

- Lásd a T-62/98. sz. Volkswagen-ügyben 2000. július 6-án hozott ítéletet (EBHT 2000., II-2707. o.), valamint
- a T-175/95. sz. BASF Coatings ügyben 1999. május 19-én hozott ítéletet (EBHT 1999., II-1581. o.).
- A párhuzamos kereskedelem megakadályozását célzó horizontális megállapodásokat illetően lásd a 96/82. sz. és egyéb IAZ International ügyben 1983. november 8-án hozott ítélet (EBHT 1983., 3369. o.) 27. pontját.

Az ilyen esetekben szoros összefüggés van a verseny állítólagos korlátozása és a kereskedelemre gyakorolt hatás között, mivel a korlátozás célja éppen a tagállamok közötti áru- és szolgáltatáscsere megakadályozása, amely egyébként lehetséges volna. Lényegtelen, hogy a megállapodásban részes felek azonos tagállamban vagy különböző tagállamokban telepedtek-e le.

3.1.2. Több tagállamra kiterjedő kartellek

64. Azok a több tagállamra kiterjedő kartell-megállapodások, amelyek például az árak meghatározására és a piac felosztására irányulnak, jellegüknél fogva alkalmasak arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljanak. A határokon átnyúló kartellek harmonizálják a versenyfeltételeket és a kereskedelem hagyományos szerkezetének elmerevítése révén hatással vannak a kereskedelemnek a gazdaságokba való kölcsönös behatolására.

- Lásd pl. a T-142/89. sz. Usines Gustave Boël ügyben 1995. április 6-án hozott ítélet (EBHT 1995., II-867. o.) 102. pontját.

Ha a vállalkozások a földrajzi területek felosztásában állapodnak meg, ezzel a más területekről a felosztott területekre irányuló eladásokat megakadályozhatják vagy csökkenthetik. Ha a vállalkozások az árak rögzítésében állapodnak meg, megszüntetik a versenyt és megszüntetnek minden, a versenyből eredő árkülönbséget, amely a versenytársakat és a vevőket a határokon átnyúló kereskedelemben való részvételre ösztönözné. Ha a vállalkozások értékesítési kvótákban állapodnak meg, ezáltal fenntartják a kereskedelem hagyományos szerkezetét. Az érintett vállalkozások tartózkodnak a termelés bővítésétől és így módon a más tagállambeli potenciális vevőkör áruval való ellátásától.

65. Az, hogy a határokon átnyúló kartellek jellegükből adódóan hatást gyakorolnak a kereskedelemre, általában a bennük résztvevő vállalkozások piaci pozíciójának is tulajdonítható. Kartell rendszerint csak akkor jön létre, ha a benne részt vevő vállalkozások együttesen a piac nagy hányadát birtokolják, mivel ez teszi lehetővé számukra az árak emelését vagy a termelés csökkentését.

3.1.3. Több tagállamra kiterjedő horizontális együttműködési megállapodások

66. Ez a szakasz a horizontális együttműködési megállapodások különféle típusaival foglalkozik. A horizontális együttműködési megállapodás lehet például olyan megállapodás, amely szerint két vagy több vállalkozás együttműködést folytat meghatározott gazdasági tevékenység — például gyártás és forgalmazás — végzése terén¹⁵. Az ilyen megállapodást gyakran közös vállalkozásnak nevezik. Az önálló

¹⁵ A horizontális együttműködési megállapodásokkal az EK-Szerződés 81. cikkének a horizontális együttműködési megállapodásokra való alkalmazhatóságáról szóló bizottsági irányelvet (HL C 3., 2001.1.6., 2. o.) foglalkozik. Ez az irányelvet a különböző megállapodás-típusok versenyjogi szempontú értékelését tartalmazza, de nem érinti a kereskedelemre gyakorolt hatás témakörét.

gazdasági egység összes funkcióját tartósan ellátó közös vállalkozások azonban az összefonódás-ellenőrzési rendelet¹⁶ hatálya alá tartoznak. Közösségi szinten az ilyen, valamennyi funkciót ellátó közös vállalkozásokkal nem a 81. és a 82. cikk alapján foglalkoznak, azon esetek kivételével, amelyekre az összefonódás-ellenőrzési rendelet 2. cikkének (4) bekezdése alkalmazható¹⁷. Ez a szakasz ezért nem szól a valamennyi funkciót ellátó közös vállalkozásokról. A nem valamennyi funkciót ellátó közös vállalkozás esetében a közös gazdasági egység egyetlen piacon sem működik önálló szállítóként (vagy vevőként). Csupán az anyavállalatokat szolgálja ki, amelyek maguk tevékenykednek a piacon.

- Lásd pl. a Ford/Volkswagen ügyben 1992. december 23-án hozott bizottsági határozatot (HL L 20, 1993.1.28., 14. o.).

67. Az a közös vállalkozás, amely két vagy több tagállamban folytat tevékenységet, vagy amely olyan terméket állít elő, amelyet az anyavállalatok két vagy több tagállamban értékesítenek, hatást gyakorol a feleknek a Közösség e területein végzett kereskedelmi tevékenységére. Az ilyen megállapodás ezért általában jellegéből adódóan alkalmas arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre — a megállapodás hiányában fennálló helyzethez viszonyítva — hatással legyen.

- E tekintetben lásd a T-86/95. sz. Compagnie Générale Maritime és mások ügyben 2002. február 28-án hozott ítélet (EBHT 2002., II-1011. o.) 146. pontját.

A kereskedelem szerkezetére gyakorolt hatás akkor jelentkezik, ha vállalkozások tevékenységeiket a közös vállalkozásba viszik át, vagy a közös vállalkozást a Közösségen belüli új ellátási forrás létrehozására használják fel.

68. A kereskedelemre úgy is gyakorolható hatás, hogy egy közös vállalkozás az anyavállalatok részére állít elő olyan félkész terméket, amelyet azután az anyavállalatok feldolgoznak, vagy valamely termékükbe beépítenek. Valószínűleg ez a helyzet akkor, ha a szóban forgó félkész terméket korábban másik tagállambeli szállítótól szereztek be, vagy ha a félkész terméket az anyavállalatok gyártották korábban más tagállamokban, vagy ha a végtermék több tagállamban kerül kereskedelmi forgalomba.

69. Az érzékelhetőség megítélése során fontos figyelembe venni nemcsak a megállapodással létrehozott közös vállalkozásnak, hanem az anyavállalatoknak a megállapodáshoz kapcsolódó termékekkel megvalósított eladásait is, lévén hogy a közös vállalkozás egyetlen piacon sem működik önálló egységként.

3.1.4. Több tagállamban végrehajtott vertikális megállapodások

70. A több tagállamban végrehajtott vertikális megállapodások és hasonló vertikális megállapodások hálózatai általában alkalmasak arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljanak, amennyiben a kereskedelmet meghatározott irányba terelik. A két vagy több tagállamban végrehajtott szelektív forgalmazási megállapodások hálózatai például meghatározott irányba terelik a kereskedelmet, azáltal, hogy a hálózat tagjaira korlátozzák, és így a kereskedelem szerkezetére — a megállapodás hiányában lehetséges helyzethez viszonyítva — hatást gyakorolnak.

¹⁶ Lásd a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló 139/2004/EK tanácsi rendeletet (HL L 24, 2004.1.29., 1. o.).

¹⁷ E fogalom hatóköréről a valamennyi funkciót ellátó közös vállalkozásnak az összefonódás-ellenőrzési rendelet szerinti fogalmáról szóló bizottsági közlemény (HL C 66, 1998.3.2., 1. o.) ad eligazítást.

- E tekintetben lásd a 43/82. és a 63/82. sz. VBVB és VBBB ügyben 1984. január 17-én hozott ítélet (EBHT 1984., 19. o.) 9. pontját.

71. A tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakorolhatnak a piaclezáró hatású vertikális megállapodások is. Ez történhet például olyan megállapodás esetében, amelyben több tagállam forgalmazói abban állapodnak meg, hogy csak egy bizonyos szállítótól vásárolnak, vagy csak annak a termékeit adják el. Az ilyen megállapodás korlátozhatja az azon tagállamok közötti kereskedelmet, amelyekben a megállapodást végrehajtják, vagy az azon tagállamokból megvalósított kereskedelmet, amelyekre a megállapodás nem terjed ki. A piac lezárását egyedi megállapodások vagy megállapodások hálózatai egyaránt előidézhetik. Ha egy több tagállamra kiterjedő megállapodásnak vagy megállapodások hálózatainak piaclezáró hatásai vannak, a megállapodásnak, illetve megállapodásoknak a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatása általában már jellegéből/jellegükből adódóan is érzékelhető.
72. A szállítók és forgalmazók között létrejött, két vagy több tagállamra kiterjedő olyan megállapodás, amely a viszonteladási ár rögzítését irányozza elő, általában szintén jellegéből adódóan alkalmas arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljon.
- E tekintetben lásd a T-66/89. sz. Publishers Association ügyben 1992. július 9-én hozott ítéletet (EBHT 1992., II-1995. o.).
- Az ilyen megállapodás megváltoztatja azt az árszintet, amely e megállapodás nélkül valószínűleg létezett volna, és ezáltal hat a kereskedelem szerkezetére.

3.1.5. A több tagállamra kiterjedő, gazdasági erőfölénnyel való visszaélések

73. Az erőfölénnyel való visszaélés tekintetében célszerű különbséget tenni a piacra lépést akadályozó vagy a versenytársakat kiiktató visszaélések (versenykorlátozó visszaélések) és azon visszaélések között, amelyek révén az erőfölénnyel rendelkező vállalkozás gazdasági erejét például túlzottan magas vagy diszkriminatív árak felszámítására használja (kizsákmányoló visszaélések). Mindkét jellegű visszaélés elkövethető megállapodások útján, — amelyek a 81. cikk (1) bekezdésének hatálya alá is tartoznak —, vagy olyan egyoldalú magatartás révén, amely a közösségi versenyjogban csak a 82. cikk hatálya alá tartozik.
74. A kizsákmányoló visszaélés esetében — ilyen például a diszkriminatív árengedmények alkalmazása — a hatás a termelési-forgalmazási lánc következő fázisában működő kereskedelmi partnereknél jelentkezik, azok hasznára vagy kárára, mivel a visszaélés megváltoztatja versenypozíciójukat, és hat a tagállamok közötti kereskedelem szerkezetére.
75. Ha egy erőfölénnyel rendelkező vállalkozás több tagállamban folytat versenykorlátozó visszaélésnek minősülő magatartást, az ilyen visszaélés általában jellegéből adódóan alkalmas arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljon. Az ilyen magatartás egy tagállam területét meghaladó kiterjedésű területen van negatív hatással a versenyre, azáltal, hogy a kereskedelmi forgalom valószínűleg másként alakul, mint ahogyan a visszaélés nélkül alakult volna. A kereskedelem szerkezete például befolyásolható azzal, ha az erőfölénnyel rendelkező vállalkozás hűséggrabbottot ad. A kizáró jellegű engedmény-rendszerbe

bevont vevők valószínűleg kevesebbet fognak vásárolni az erőfölénnyel rendelkező vállalkozás versenytársaitól, mint különben tették volna. Az olyan, közvetlenül a versenytárs kiiktatását célzó magatartás, mint például a felfaló árazás, a Közösségen belül a piacnak a versenyben kialakuló szerkezetére kifejtett hatása következtében ugyancsak alkalmas arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljon.

- E tekintetben lásd a 6/73. és 7/73. sz. Commercial Solvents ügyben 1974. március 6-án hozott ítéletet (EBHT 1974., 223. o.),
- 85/76. sz. Hoffmann-La Roche ügyben 1979. február 13-án hozott ítélet (EBHT 1979., 461. o.) 125. pontját,
- C-241/91. P. és a C-242/91. P. sz. RTE (Magill) ügyben 1995. április 6-án hozott ítéletet (EBHT 1995., I-743.), valamint
- a 6/72. sz. Continental Can ügyben 1973. február 21-én hozott ítélet (EBHT 1973., 215. o.) 16. pontját és
- a 27/76. sz. United Brands ügyben 1978. február 14-én hozott ítélet (EBHT 1978., 207. o.) 197-203. pontját.

Ha egy erőfölénnyel rendelkező vállalkozás több tagállamban működő versenytárs kiiktatását célzó magatartást folytat, a kereskedelemre gyakorolt hatás több módon is fennállhat. Először is, fennáll annak a veszélye, hogy az érintett versenytárs beszünteti szállítói tevékenységét a Közösségen belül. Még ha a megcélzott vállalkozás kiiktatása nem is történik meg, jövőbeni versenymagatartására valószínűleg hatással lesz a visszaélés, ami ugyancsak hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre. Másodsor, a visszaélés hatást gyakorolhat más versenytársakra is. Az erőfölényben lévő vállalkozás visszaélésszerű magatartásával jelezheti versenytársainak, hogy megtorolja a valódi versenyzésre irányuló próbálkozásokat. Harmadsor, önmagában az a tény, hogy egy versenytársat kiiktatnak, önmagában is elegendő lehet arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljon. Ez még akkor is bekövetkezhet, ha a kiiktatással fenyegetett vállalkozás főként harmadik országokba irányuló kivitellel foglalkozik.

- Lásd a 6/73. és 7/73. sz. Commercial Solvents ügyben 1974. március 6-án hozott ítéletet (EBHT 1974., 223. o.) 32. és 33. pontját.

Amint a Közösségen belüli hatékony versenyipiaci szerkezet romlásának veszélye jelentkezik, a közösségi jog alkalmazhatóvá válik.

76. Ha egy erőfölénnyel rendelkező vállalkozás több tagállamban valósít meg kizsákmányoló vagy versenykorlátozó visszaélést, e visszaélés — ugyancsak — általában jellegéből adódóan alkalmas arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre érzékelhető hatást gyakoroljon. Az érintett erőfölénnyel rendelkező vállalkozás piaci pozícióját és azt a tényt figyelembe véve, hogy a visszaélés megvalósítása több tagállamra terjed ki, a visszaélés súlya és a kereskedelem szerkezetére kifejtett valószínű hatása általában olyan, amelynek következtében fennállhat a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt érzékelhető hatás. Kizsákmányoló visszaélés — például árdiszkrimináció — esetén a kereskedelmi partnerek versenyhelyzete több tagállamban megváltozik. Versenykorlátozó visszaélés esetén, beleértve a versenytárs kiiktatását célzó visszaéléseket, a versenytársak több tagállamban végzett gazdasági tevékenységére gyakorolt hatás áll fenn. Önmagában az a tény is, hogy több tagállamban is erőfölényes helyzet áll fenn, arra enged következtetni, hogy a verseny a közös piac jelentős részén már meggyengült.

- A kialakult joggyakorlat szerint az erőfölény egy vállalkozás által élvezett gazdasági erőpozíció, amely lehetőséget biztosít számára, hogy megakadályozza az érintett piacon a hatékony verseny fenntartását, úgy, hogy lehetővé teszi számára a versenytársaitól, az üzletfeleitől és végső soron a fogyasztóktól jelentős mértékben független magatartást, lásd pl. a 85/76. sz. Hoffmann-La Roche ügyben 1979. február 13-án hozott ítélet (EBHT 1979., 461. o.) 38. pontját.

Ha egy erőfölényben lévő vállalkozás visszaélészerű magatartásával — például egy versenytárs kiiktatásával — tovább gyengíti a versenyt, ez a visszaélés általában érzékelhető mértékben alkalmas arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljon.

3.2. Egyetlen tagállamra vagy egy tagállamnak csak egy részére kiterjedő megállapodások és visszaélések

77. Ha a megállapodás vagy a visszaélészerű magatartás egyetlen tagállam területére terjed ki, alaposabb vizsgálatra lehet szükség annak megállapításához, hogy a megállapodás, illetve a visszaélésű magatartás alkalmas-e arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljon. Emlékeztetni kell arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás fennállásához nem szükséges, hogy a kereskedelem csökkenjen. Elegendő, ha érzékelhető változás következhet be a tagállamok közötti kereskedelem szerkezetében. Sok olyan esetben azonban, amikor egyetlen tagállam érintett, az állítólagos jogsértés jellege és különösen a nemzeti piac lezárására való alkalmassága jól jelzi azt, hogy a megállapodás vagy magatartás alkalmas-e arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hasson. Az alábbiakban említett példák felsorolása nem kimerítő jellegű. Csupán példaként szolgálnak olyan esetekre, amikor az egyetlen tagállam területére korlátozódó megállapodás alkalmasnak tekinthető arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatással legyen.

3.2.1. Egyetlen tagállamra kiterjedő kartellek

78. Az egy tagállam egészére kiterjedő horizontális kartell általában alkalmas arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljon. A közösségi bíróságok számos esetben megállapították, hogy a valamely tagállam egész területére kiterjedő megállapodások már jellegükből adódóan is olyan hatást fejtenek ki, amelynek révén — a Szerződéssel elérni kívánt kölcsönös gazdasági átjárhatóságot akadályozva — megerősítik a piacok nemzeti alapon történő feldarabolását.
- Közelmúltbeli példaként lásd a C-309/99. sz. Wouters-ügyben 2002. február 19-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-1577. o.) 95. pontját.

79. Az ilyen megállapodásoknak a belső piac feldarabolására való alkalmassága abból a tényből következik, hogy a csak egyetlen tagállamban működő kartellben részt vevő vállalkozásoknak általában fel kell lépniük a más tagállamokban működő versenytársak kizárása érdekében.
- Lásd pl. a 246/86. sz. Belasco-ügyben 1989. július 11-én hozott ítélet (EBHT 1989., 2117. o.) 32–38. pontját.

Ha ezt nem teszik meg, és a megállapodás által érintett termék forgalomképes,

- Lásd a 246/86. sz. Belasco-ügyben 1989. július 11-én hozott ítélet (EBHT 1989., 2117. o.) 34. pontját], valamint

- a közelmúltból a T-202/98. sz. és egyéb British Sugar ügyben 2001. július 12-én hozott ítélet (EBHT 2001., II-2035. o.) 79. pontját.
- Ugyanakkor nem áll fenn ez a helyzet akkor, ha a piac a behozatal számára hozzáférhető, lásd a C-215/96. és 216/96. sz. Bagnasco-ügyben 1999. január 21-én hozott ítélet (EBHT 1999., I-135. o.) 51. pontját.

a kartellt az a veszély fenyegeti, hogy a más tagállamokban működő vállalkozások által teremtett verseny meggyengíti. A piacnak az ilyen kartellek hatékonyságához szükséges lefedettségét figyelembe véve, ezek a megállapodások — ugyancsak — általában jellegükből adódóan alkalmasak arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre érzékelhető hatást gyakoroljanak.

80. Lévén, hogy a kereskedelemre gyakorolt hatás fogalma potenciális hatásokat is felölel, nem annak ismerete a döntő, hogy a más tagállamokban működő versenytársakkal szemben egy adott időpontban ténylegesen elhatároltak-e ilyen fellépést. Ha a kartellbeli ár hasonló a más tagállamokban érvényesülő árhoz, előfordulhat, hogy a kartell tagjainak nem kell azonnal fellépniük a más tagállambeli versenytársakkal szemben. A lényeg az, hogy a piaci feltételek megváltozása esetén várhatóan fellépnek-e vagy sem. Ennek valószínűsége attól függ, hogy vannak-e vagy sem a piacon a kereskedelemnek természetes akadályai, ideértve különösen azt, hogy a szóban forgó termék forgalomképes-e vagy sem. A Bíróság például egy olyan ügyben, amely egyes, magán ügyfeleknek nyújtott banki szolgáltatásokkal volt kapcsolatos¹⁸, megállapította, hogy nem állhatott fenn a kereskedelemre gyakorolt érzékelhető hatás, mivel az adott konkrét termékek forgalmazásának lehetősége nagyon korlátozott volt, és mivel e termékek nem befolyásolták jelentősen a más tagállambeli vállalkozásokat akkor, amikor arról döntöttek, hogy letelepedjenek-e a szóban forgó tagállamban vagy sem.
- Lásd a C-215/96. és 216/96. sz. Bagnasco-ügyben 1999. január 21-én hozott ítélet (EBHT 1999., I-135. o.) 51. pontját.
81. Az, hogy egy kartell tagjai milyen mértékben kísérik figyelemmel a más tagállambeli árakat és versenytársakat, fokmérője lehet a kartell tevékenységébe tartozó termékek forgalomképességének. Ha figyelemmel kísérik őket, ez arra utal, hogy a más tagállambeli verseny és versenytársak potenciális fenyegetésként jelennek meg a kartell számára. Sőt, amennyiben bizonyítható, hogy a kartell tagjai tudatosan a más tagállamokban jellemző árszintet figyelembe véve rögzítették az árszintet („limit pricing”), ez azt jelzi, hogy a szóban forgó termékek forgalomképesek, és fennállhat a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás.
82. A kereskedelemre való hatásgyakorlás képessége általában akkor is adott, ha egy nemzeti kartell tagjai oly módon mérséklék a más tagállambeli versenytársak által előidézett versenykényszert, hogy a versenykorlátozó megállapodáshoz való csatlakozásra készítetik őket, vagy ha a versenytársakat a megállapodásból történő kizárásuk versenyhátrányba hozza.
- E tekintetben lásd a 45/85. sz. Verband der Sachversicherer ügyben 1987. január 27-én hozott ítélet (EBHT 1987., 405. o.) 50. pontját, valamint
  - a C-7/95. P. sz. John Deere ügyben 1998. május 28-án hozott ítéletet (EBHT 1998., I-3111. o.).

¹⁸ Folyószámla-hiteleszközökre nyújtott garanciák.

- Lásd továbbá a 209/78. sz. és egyéb Van Landewyck ügyben 1980. október 29-én hozott ítélet (EBHT 1980., 3125. o.) 172. pontját, amelyben a Bíróság hangsúlyozta, hogy a szóban forgó megállapodás érzékelhetően csökkentette az importált termékek értékesítésére irányuló ösztönzést.

Ez esetben a megállapodás vagy megakadályozza, hogy a versenytársak bármilyen versenyelőnyüket kihasználják, vagy pedig megnöveli a költségeiket, és ezzel negatív hatást gyakorol versenyképességükre és értékesítésükre. A megállapodás mindkét esetben akadályozza a más tagállambeli versenytársaknak az érintett nemzeti piacon folytatott tevékenységét. Ugyanez igaz arra az esetre, ha olyan vállalkozások kötnek egyetlen tagállamra korlátozott kartell-megállapodást, amelyek a más tagállamokból importált termékek viszonteladásával foglalkoznak.

- Lásd pl. a 240/82. sz. és egyéb Stichting Sigaretenindustrie ügyben 1985. december 10-én hozott ítélet (EBHT 1985., 3831. o.) 49. és 50. pontját.

3.2.2. Egyetlen tagállamra kiterjedő horizontális együttműködési megállapodások

83. Azok a horizontális együttműködési megállapodások és különösen azok a nem valamennyi funkciót ellátó közös vállalkozások (lásd a fenti 66. bekezdést), amelyek egyetlen tagállamra korlátozódnak, és nem közvetlenül vonatkoznak behozatalra vagy kivitelre, nem tartoznak azon megállapodások csoportjába, amelyek jellegüknél fogva alkalmasak arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljanak. Ezért alapos vizsgálatra lehet szükség annak megállapításához, hogy egy megállapodás önmagában képes-e hatást gyakorolni a tagállamok közötti kereskedelemre.
84. A horizontális együttműködési megállapodások különösen akkor alkalmasak arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hassanak, ha piaclezáró hatásúak. Ez lehet a helyzet az ágazati szabványosításról és tanúsításról rendelkező megállapodások esetében, amelyek vagy kizárják más tagállamok vállalkozásait, vagy pedig könnyebben teljesíthetők a szóban forgó tagállam vállalkozásai számára, mivel nemzeti szabályokon és hagyományokon alapulnak. Ilyen körülmények között ezek a megállapodások megnehezítik más tagállamok vállalkozásai számára a nemzeti piacra való behatolást.
85. A kereskedelemre akkor is hatás gyakorolható, ha egy közös vállalkozás működése más tagállambeli vállalkozásoknak valamely fontos forgalmazási csatornától vagy keresletforrástól való elzárását idézi elő. Ha például két vagy több, ugyanazon tagállamban működő és az érintett termékek behozatalában jelentős részesedéssel rendelkező forgalmazó olyan beszerző közös vállalkozást hoz létre, amely egyesíti e forgalmazóknak az adott termékből megvalósított beszerzéseit, a forgalmazási csatornák számának így bekövetkező csökkenése korlátozza a más tagállambeli szállítók azon lehetőségét, hogy bejuthassanak az érintett nemzeti piacra. Így tehát fennállhat a kereskedelemre gyakorolt hatás.
- E tekintetben lásd a T-22/97. sz. Kesko-ügyben 1999. december 15-én hozott ítélet (EBHT 1999., II-3775. o.) 109. pontját.
- A kereskedelemre úgy is gyakorolható hatás, ha olyan vállalkozások, amelyek korábban importáltak egy meghatározott terméket, közös vállalkozást hoznak létre, amelynek feladata ugyanezen termék gyártása. Ebben az esetben a megállapodás a tagállamok közötti kereskedelem szerkezetének megváltozását idézi elő a megállapodás előtti helyzethez képest.

3.2.3. Egyetlen tagállamra kiterjedő vertikális megállapodások

86. Az egy tagállam egészére kiterjedő vertikális megállapodás különösen akkor lehet hatással a tagállamok közötti kereskedelem szerkezetére, ha a más tagállambeli vállalkozások számára megnehezíti az érintett nemzeti piacra akár az export révén, akár a letelepedés révén történő bejutást (piaclezáró hatás). Ha a vertikális megállapodás ilyen, piacra lépést akadályozó hatást vált ki, hozzájárul a piacok nemzeti alapon történő feldarabolásához, akadályozva ez által a Szerződéssel elérni kívánt kölcsönös gazdasági átjárhatóságot.
- Lásd pl. a T-65/98. sz. Van den Bergh Foods ügyben 2003. október 23-án hozott ítéletet (EBHT 2003., 0. o.) és
  - a T-7/93. sz. Langnese-Iglo ügyben 1995. június 8-án hozott ítélet (EBHT 1995., II-1533. o.) 120. pontját.

87. Piaclezáró hatás jelentkezhet például akkor, ha szállítók kizárólagos beszerzési kötelezettséget rónak a vevőkre.
- Lásd pl. a C-214/99. sz. Neste-ügyben 2000. december 7-én hozott ítéletet (EBHT I-11121. o.).

A Delimitis-ügyben,

- Lásd a C-234/89. sz. Delimitis-ügyben 1991. február 28-án hozott ítéletet (EBHT I-935. o.).

amelynek tárgyát egy sörgyár és sörözők tulajdonosai között létrejött olyan megállapodások képezték, amelyekben a sörözőtulajdonosok vállalták, hogy sört kizárólag az adott sörgyártól vásárolnak, a Bíróság a piaclezárás fogalmát a piacra jutás valóságos és konkrét lehetőségeinek a megállapodások által előidézett hiányaként határozta meg. A megállapodások általában csak akkor támasztanak jelentős akadályt a piacra lépéssel szemben, ha a piac jelentős hányadára terjednek ki. E tekintetben a piaci részesedés és a piac lefedettsége mutatóként használható. Az értékelés során nemcsak a konkrét megállapodást vagy megállapodások hálózatát kell figyelembe venni, hanem a hasonló hatású megállapodások más párhuzamos hálózatait is.

- Lásd a T-7/93. sz. Langnese-Iglo ügyben 1995. június 8-án hozott ítélet (EBHT 1995., II-1533. o.) 120. pontját.

88. Az egy tagállam egészére kiterjedő és forgalomképes termékekre vonatkozó vertikális megállapodás ugyancsak alkalmas lehet arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatással legyen, még akkor is, ha nem képezi a kereskedelem közvetlen akadályát. Az a megállapodás, amelyben a vállalkozások rögzítik a viszonteladási árat, közvetlen hatást gyakorolhat a tagállamok közötti kereskedelemre a más tagállamokból érkező behozatal növelésével és a szóban forgó tagállamból megvalósuló kivitel csökkentésével.

- Lásd pl. a Volkswagen (II) ügyben 2001. június 29-én hozott bizottsági határozatot (HL L 264., 2001.10.2., 14. o.) 81. és azt követő pontjait.

A viszonteladási árat rögzítő megállapodások a kereskedelem szerkezetére nagyon hasonló módon hathatnak, mint a horizontális kartellek. Amennyiben a viszonteladási ár rögzítése miatt létrejövő ár magasabb, mint a más tagállamokban érvényesülő, ez az árszint csak akkor tartható fenn, ha a más tagállamokból származó behozatal ellenőrzés alatt tartható.

3.2.4. Egy tagállamnak csak egy részére kiterjedő megállapodások

89. Az egy tagállamnak csak egy részére kiterjedő megállapodások értékelése minőségi szempontból ugyanolyan módon történik, mint a valamely tagállam egészére kiterjedő megállapodásoké. Ez azt jelenti, hogy a 2. szakasz szerinti elemzést kell alkalmazni. Az érzékelhetőség értékelése során azonban a két csoportot meg kell különböztetni egymástól, mivel figyelembe kell venni, hogy a megállapodás egy tagállamnak csak egy részére terjed ki. Azt is figyelembe kell venni, hogy a nemzeti terület mekkora hányadára terjedhet ki a kereskedelem. Ha például a szállítási költségek vagy a szállítóeszközök hatósugara miatt más tagállambeli vállalkozások számára gazdasági szempontból nem jövedelmező, hogy egy másik tagállam egész területét kiszolgálják, akkor a kereskedelemre gyakorolt hatás fennállhat, ha a megállapodás elzárja a hozzájutást a tagállam területének azon részéhez, amelyre a kereskedelem kiterjedhet, feltéve, hogy ez a rész nem elhanyagolhatóan kicsi.
- E tekintetben lásd a T-213/95. és T-18/96. sz. SCK és FNK ügyben 1997. október 22-én hozott ítélet (EBHT 1997., II-1739. o.) 177-181. pontját.
90. Ha egy megállapodás kizárja a regionális piacra jutást, akkor ahhoz, hogy a kereskedelemre gyakorolt hatás érzékelhető legyen, az érintett értékesítési volumennek az érintett termékek az érintett tagállamon belüli teljes értékesítési volumenéhez viszonyítva jelentősnek kell lennie. Ez az értékelés nem alapulhat csupán a földrajzi lefedettségen. A megállapodásban részes felek piaci részesedése szintén csak meglehetősen korlátozott súllyal vehető figyelembe. Még ha a felek egy megfelelően meghatározott regionális piacon nagy piaci részesedéssel rendelkeznek is, lehetséges, hogy a piac mennyiségi szempontból csekély jelentőségű az érintett termékeknek az érintett tagállamon belüli teljes értékesítési volumenéhez viszonyítva. Ezért általában annak megállapításához, hogy a megállapodás mennyire alkalmas arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre (érezkelhető) hatást gyakoroljon, a legjobb mutatónak azt tekintik, hogy mennyiségi szempontból a nemzeti piacnak mekkora hányada van lezárva a piacra jutás elől. Így az erősen koncentrált kereslettel rendelkező területekre kiterjedő megállapodások nagyobb súllyal esnek latba, mint az olyan területekre kiterjedő megállapodások, amelyeken a kereslet kevésbé koncentrált. A közösségi jog alkalmazhatóságának megállapításához az szükséges, hogy a nemzeti piacnak a piacra lépés elől lezárt hányada jelentős legyen.
91. A helyi jellegű megállapodások önmagukban nem alkalmasak arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre érzékelhető hatást gyakoroljanak. Ez még akkor is így van, ha a helyi piac határtérségben helyezkedik el. Ezzel szemben ha a nemzeti piac lezárt hányada jelentős, akkor a kereskedelemre gyakorolt hatás abban az esetben is fennállhat, ha az érintett piac nem határtérségben helyezkedik el.
92. Az e csoportba tartozó esetek tekintetében némi eligazítást nyújthat a közös piac jelentős részének a 82. cikk szerinti fogalmával kapcsolatos joggyakorlat.
- E fogalmak kapcsán lásd a C-475/99. sz. Ambulanz Glöckner ügyben 2001. október 25-én hozott ítélet (EBHT 2001., I-8089. o.) 38. pontját, továbbá
  - a C-179/90. sz. Merci convenzionali porto di Genova ügyben 1991. december 10-én hozott ítéletet (EBHT 1991., I-5889. o.), valamint
  - a C-242/95. sz. GT-Link ügyben 1997. július 17-én hozott ítéletet (EBHT 1997., I-4449. o.).

A tagállamok közötti kereskedelemre érzékelhető hatást gyakorlónak tekintendők azok a megállapodások, amelyek például olyan hatást fejtenek ki, amely akadályozza a más tagállambeli versenytársak bejutását egy tagállamnak a közös piac jelentős részét képező részére.

3.2.5. Egyetlen tagállamra kiterjedő erőfölénnyel való visszaélések

93. Ha egy valamely tagállam egészére kiterjedő erőfölénnyel rendelkező vállalkozás versenykorlátozó visszaélést követ el, általában fennállhat a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás. Az ilyen visszaélésszerű magatartás általában megnehezíti a más tagállambeli versenytársak számára a piacra való behatolást, és ez esetben fennállhat a kereskedelem szerkezetére gyakorolt hatás.

- Lásd pl. a T-65/89. sz. BPB Industries és British Gypsum ügyben 1993. április 1-én hozott ítélet (EBHT 1993., II-389. o.) 135. pontját.

A Michelin-ügyben

- Lásd a 322/81. sz. Nederlandse Banden Industrie Michelin ügyben 1983. november 9-én hozott ítéletet (EBHT 1983., 3461. o.).

például a Bíróság megállapította, hogy a hűséggrabbatt-rendszer kizárta a más tagállambeli versenytársakat, és ezért a 82. cikk szerinti értelemben hatással volt a kereskedelemre. A Rennet-ügyben

- Lásd a 61/80. sz. Coöperative Stremsel- en Kleurselfabriek ügyben 1981. március 25-én hozott ítélet (EBHT 1981., 851. o.) 15. pontját.

a Bíróság hasonlóképpen megállapította, hogy egy visszaélés, amely abban állt, hogy kizárólagos beszerzési kötelezettséget róttak a vevőkre, kizárta a más tagállamokbeli termékeket.

94. Az a versenykorlátozó visszaélés, amely — például a versenytárs kiiktatása vagy az ezzel való fenyegetés révén — hatással van valamely tagállamon belül a piacnak a versenyben kialakuló szerkezetére, ugyancsak alkalmas lehet arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljon. Amennyiben az a vállalkozás, amelyet a kiiktatás veszélye fenyeget, egyetlen tagállam területén működik, a visszaélés általában nem lesz hatással a tagállamok közötti kereskedelemre. Azonban fennállhat a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás, ha a megcélzott vállalkozás más tagállamokba exportál vagy más tagállamokból importál,

- E tekintetben lásd a T-228/97. sz. Irish Sugar ügyben 1999. október 7-én hozott ítélet (EBHT 1999., II-2969. o.) 169. pontját.

és akkor is, ha más tagállamokban is működik.

- Lásd a C-241/91. P. és a C-242/91. P. sz. RTE (Magill) ügyben 1995. április 6-án hozott ítélet (EBHT 1995., I-743.) 70. pontját.

A kereskedelemre gyakorolt hatás keletkezhet a visszaélés más versenytársakra gyakorolt elriasztó hatásának a következményeként is. Amennyiben az erőfölénnyel rendelkező vállalkozásról ismételt magatartása nyomán közismertté válik, hogy kizáró magatartást tanúsít azon versenytársaival szemben, amelyek megpróbálnak vele közvetlenül versenyezni, a más tagállambeli versenytársak valószínűleg kevésbé agresszíven fognak a versenyben fellépni. Ez hatással lehet a kereskedelemre, még akkor is, ha az adott esetben az áldozat nem másik tagállambeli.

95. Kizsákmányoló visszaélés, például árdiszkrimináció vagy túlzottan magas árak képzése esetén a helyzet még bonyolultabb lehet. A belföldi vevők közötti árdiszkrimináció általában nem gyakorol hatást a tagállamok közötti kereskedelemre.

Azonban hatást gyakorolhat, ha a vevők exporttevékenységet folytatnak és a diszkriminatív árképzés hátrányosan érinti őket, vagy ha erre a magatartásra a behozatal akadályozása végett kerül sor.

- Lásd a T-228/97. sz. Irish Sugar ügyben 1999. október 7-én hozott ítéletet (EBHT 1999., II-2969. o.).

Az a magatartás, amely abban áll, hogy azon vevők részére, amelyekről a legvalószínűbb, hogy más tagállamokból termékeket importálnak, alacsonyabb árat ajánlanak, megnehezítheti a más tagállambeli versenytársak piacra lépését. Ilyen esetben fennállhat a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás.

96. Mindaddig, amíg egy vállalkozás olyan erőfölénnyel rendelkezik, amely egy tagállam egészére kiterjed, általában nincs jelentősége annak, hogy az erőfölénnyel rendelkező vállalkozás által elkövetett konkrét visszaélés a tagállam területének csak egy részére terjed-e ki, vagy csak bizonyos vevőket érint-e a nemzeti területen belül. Egy erőfölénnyel rendelkező vállalkozás jelentősen akadályozhatja a kereskedelmet azért, hogy olyan területeken, illetve azokkal a vevőkkel szemben tanúsít visszaélésszerű magatartást, amelyeket a más tagállambeli versenytársak leginkább megcéloznak. Előfordulhat például, hogy valamelyik forgalmazási csatorna igénybevétele különösen fontos a fogyasztók széles csoportjainak eléréséhez. Az ilyen csatornához való hozzáférés akadályozása jelentős hatást gyakorolhat a tagállamok közötti kereskedelemre. Az érzékelhetőség értékelése során figyelembe kell venni azt is, hogy maga az a tény, hogy az erőfölénnyel rendelkező vállalkozásnak egy tagállam egészére kiterjedő jelenléte valószínűleg már önmagában is megnehezíti a piacra való behatolást. Ezért úgy kell tekinteni, hogy minden olyan visszaélés, amely nehezebbé teszi a nemzeti piacra történő bejutást, érzékelhető hatással van a kereskedelemre. Az erőfölénnyel rendelkező vállalkozás piaci pozíciójának és magatartása versenyellenes jellegének kombinálódás azt idézi elő, hogy az ilyen visszaélések általában jellegükből adódóan gyakorolnak érzékelhető hatást a kereskedelemre. Ha azonban a visszaélés tisztán helyi jellegű, vagy az erőfölénnyel rendelkező vállalkozás a szóban forgó tagállamon belüli értékesítésének csak jelentéktelen hányadát érinti, akkor a kereskedelemre gyakorolt érzékelhető hatás nem állhat fenn.

3.2.6. Egy tagállamnak csak egy részére kiterjedő erőfölénnyel való visszaélés

97. Ha az erőfölény egy tagállamnak csak egy részére terjed ki, a megállapodások esetéhez hasonlóan itt is adhat némi eligazítást a 82. cikkben foglalt azon feltétel, hogy az erőfölénynek a közös piac jelentős részére kell kiterjednie. Ha az erőfölény egy tagállam olyan részére terjed ki, amely a közös piac jelentős részét képezi, és a visszaélés megnehezíti azt, hogy a más tagállambeli versenytársak hozzáférhessenek ahhoz a piachoz, ahol a vállalkozás erőfölénnyel rendelkezik, akkor általában úgy kell tekinteni, hogy fennállhat a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt érzékelhető hatás.
98. E kritérium alkalmazásakor tekintettel kell lenni különösen az érintett piac volumen szerinti nagyságára. Az egy tagállamon belüli régiók, sőt — jelentőségétől függően — még az egy tagállamon belüli kikötő vagy repülőtér is képezhetik a közös piac jelentős részét.
- Lásd pl. a C-475/99. sz. Ambulanz Glöckner ügyben 2001. október 25-én hozott ítéletet (EBHT 2001., I-8089. o.), továbbá

- a C-179/90. sz. Merci convenzionali porto di Genova ügyben 1991. december 10-én hozott ítéletet (EBHT 1991., I-5889. o.), valamint
- a C-242/95. sz. GT-Link ügyben 1997. július 17-én hozott ítéletet (EBHT 1997., I-4449. o.).

Ez utóbbi esetekben figyelembe kell venni, hogy az érintett infrastruktúra határokon átnyúló szolgáltatások nyújtására szolgál-e, és ha igen, milyen mértékben. Ha az olyan infrastruktúrák, mint a repülőterek és kikötők, fontos szerepet játszanak a határokon átnyúló szolgáltatások nyújtásában, akkor fennállhat a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás.

99. A valamely tagállam egészére kiterjedő erőfölény esetéhez hasonlóan (lásd a fenti 95. bekezdést¹⁹), nem állhat fenn a kereskedelemre gyakorolt érzékelhető hatás, ha a visszaélés tisztán helyi jellegű, vagy az erőfölénnyel rendelkező vállalkozás értékesítésének csak jelentéktelen hányadát érinti.

3.3. Harmadik országbeli vállalkozásokkal bonyolított behozatallal és kivittel kapcsolatos megállapodások és visszaélések, valamint harmadik országbeli vállalkozásokat érintő megállapodások és magatartások

3.3.1. Általános megjegyzések

100. A 81. és a 82. cikk azokra a megállapodásokra és magatartásokra, amelyek alkalmasak arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljanak, még akkor is alkalmazható, ha egy vagy több fél a Közösségen kívül telepedett le.
- E tekintetben lásd a 28/77. sz. Tepea-ügyben 1978. június 20-án hozott ítélet (EBHT 1978., 1391. o.) 48. pont, valamint
  - a 6/72. sz. Continental Can ügyben 1973. február 21-én hozott ítélet (EBHT 1973., 215. o.) 16. pontját.

A 81. és a 82. cikk alkalmazhatósága független a vállalkozások letelepedésének vagy a megállapodás megkötésének helyétől, feltéve, hogy a megállapodás végrehajtására, illetve a magatartás tanúsítására a Közösségen belül kerül sor,

- Lásd a C-89/85. sz. és egyéb Ahlström Osakeyhtiö (Woodpulp) ügyben 1988. szeptember 27-én hozott ítélet (EBHT 1988., 651. o.) 16. pontját.

vagy pedig annak a Közösségen belüli hatása van.

- E tekintetben lásd a T-102/96. sz. Gencor-ügyben 1999. március 25-én hozott ítéletet (EBHT 1999., II-753. o.), amely az összefonódások terén alkalmazza a hatástesztet.

A 81. és a 82. cikk azokra a megállapodásokra és magatartásokra is alkalmazható, amelyek harmadik országokat érintenek, feltéve, hogy alkalmasak arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatással legyenek. A fenti 2. szakaszban kifejtett általános elv, amely szerint a megállapodásnak vagy magatartásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy érzékelhető — közvetlen vagy közvetett, tényleges vagy potenciális — hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelem szerkezetére, olyan megállapodások és visszaélések esetén is alkalmazható, amelyek harmadik országokbeli vállalkozásokra is kiterjednek vagy harmadik országokkal bonyolított behozatalra vagy kivitelre vonatkoznak.

¹⁹ A hivatkozás – mindhárom főnyelvi változatban – rossz; az utalás nyilvánvalóan a 96. bekezdésre vonatkozik (a magyar fordítás szaknyelvi lektorának megjegyzése).

101. A közösségi jog alkalmazhatóságának megállapításához elegendő, ha egy harmadik országra vagy harmadik országbeli vállalkozásra kiterjedő megállapodás vagy magatartás alkalmas arra, hogy hatással legyen a Közösségen belüli, határokon átnyúló gazdasági tevékenységre. A valamelyik tagállamba irányuló import már elegendő lehet arra, hogy ilyen jellegű hatásokat váltson ki. Az import hatást gyakorolhat az importáló tagállambeli versenyfeltételekre, ez pedig hathat a versenytárs termékek más tagállamokba irányuló kivitelére vagy más tagállamokból megvalósuló behozatalára. Más szóval, a megállapodásból vagy magatartásból következő, harmadik országokból megvalósuló behozatal a kereskedelem tagállamok közötti eltérítését idézheti elő, ezáltal hatást gyakorolva a kereskedelem szerkezetére.
102. A kereskedelemre gyakorolt hatás kritériumának a fent említett megállapodásokra és magatartásokra történő alkalmazásakor helyénvaló megvizsgálni többek között azt, hogy mi a megállapodásnak, illetve a magatartásnak a tartalmából, vagy az érintett vállalkozások a háttérben rejlő szándékából kitűnő célja.
- E tekintetben lásd a C-306/96. sz. Javico-ügyben 1998. április 28-án hozott ítélet (EBHT 1998., I-1983. o.) 19. pontját.
103. Ha a megállapodás célja a Közösségen belüli verseny korlátozása, a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt, a közösségi versenyszabályok alkalmazásához szükséges hatás könnyebben megállapítható, mint akkor, amikor a cél elsősorban a Közösségen kívüli verseny szabályozása. Annál is inkább, mivel az előbbi esetben a megállapodás vagy magatartás közvetlenül hat a Közösségen belüli versenyre és a tagállamok közötti kereskedelemre. Az olyan megállapodások és magatartások, amelyek a behozatalt és a kivitelt egyaránt érinthetik, általában jellegükből adódóan alkalmasak arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljanak.

3.3.2. A Közösségen belüli verseny korlátozását célzó egyezségek

104. A behozatal területén ebbe a csoportba olyan megállapodások tartoznak, amelyek a belső piac elszigeteléséhez vezetnek.
- E tekintetben lásd az 51/75. sz. EMI kontra CBS ügyben 1976. június 15-én hozott ítélet (EBHT 1976., 811. o.) 28. és 29. pontját.
- Ez például olyan megállapodásoknál fordul elő, amelyek értelmében a közösségi és a harmadik országbeli versenytársak felosztják egymás között a piacokat, pl. úgy, hogy megállapodnak abban, hogy egymás belföldi piacain nem értékesítenek, vagy úgy, hogy kölcsönös (kizárólagos) forgalmazási megállapodásokat kötnek.
- Lásd a Siemens/Fanuc ügyben 1985. december 18-án hozott bizottsági határozatot (HL L 376, 1985.12.31., 29. o.).
105. A kivitel területén ebbe a csoportba olyan esetek tartoznak, amikor két vagy több tagállamban egymással versenyző vállalkozások a Közösségen belüli piaci magatartásuk összehangolása céljából bizonyos (többlet) mennyiségek harmadik országokba történő kivitelében állapodnak meg. Az ilyen export-megállapodások arra szolgálnak, hogy a Közösségen belüli termékkibocsátás behatárolásával az árversenyt mérsékeljék, és ily módon hatással vannak a tagállamok közötti kereskedelemre. Az export-megállapodás nélkül ezeket a mennyiségeket esetleg a Közösségen belül értékesítették volna.

- E tekintetben lásd a 29/83. és 30/83. sz. CRAM és Rheinzinc ügyben 1984. március 28-án hozott ítéletet (EBHT 1984., 1679. o.), valamint
- a 40/73. sz. és egyéb Suiker Unie ügyben 1975. december 16-án hozott ítélet (EBHT 1975., 1663. o.) 564. és 580. pontját.

3.3.3. Egyéb egyezségek

106. Olyan megállapodások és magatartások esetében, amelyek célja nem a Közösségen belüli verseny korlátozása, általában részletesebb elemzést kell végezni annak megállapításához, hogy fennállhat-e a Közösségen belüli, határokon átnyúló gazdasági tevékenységre és így a tagállamok közötti kereskedelem szerkezetére gyakorolt hatás.
107. E tekintetben helyénvaló megvizsgálni azt, hogy milyen hatást gyakorol a megállapodás vagy magatartás azokra a Közösségen belüli vevőkre és más gazdasági szereplőkre, amelyek rá vannak utalva a megállapodásban részes, illetve a magatartás elkövetésében részt vevő vállalkozások termékeire.
- Lásd a C-306/96. sz. Javico-ügyben 1998. április 28-án hozott ítélet (EBHT 1998., I-1983. o.) 22. pontját.
- A Compagnie maritime belge ügyben,
- Lásd a T-24/93. sz. és egyéb Compagnie maritime belge ügyben 1996. október 8-án hozott ítélet (EBHT 1996., II-1201. o.) 203. pontját.
- amely közösségi kikötők és nyugat-afrikai kikötők között működő hajózási társaságok között létrejött megállapodásokra vonatkozott, a megállapodásokat alkalmasnak találták arra, hogy közvetett hatással legyenek a tagállamok közötti kereskedelemre, mivel megváltoztatták azoknak a közösségi kikötőknek a vonzáskörzetét, amelyekre a megállapodások kiterjedtek, és hatással voltak az ezekben a körzetekben működő más vállalkozások tevékenységeire. Konkrétabban, a megállapodások azon vállalkozások tevékenységeire gyakoroltak hatást, amelyek a megállapodásokban részes felek szállítási szolgáltatásaira támaszkodtak, vagy azért, mert a harmadik országban beszerzett vagy ott eladott áruikat a felekkel szállították, vagy azért, mert a felek által nyújtott szolgáltatás a kikötők által nyújtott szolgáltatások fontos alkotórészét képezte.
108. A kereskedelemre az is hatást gyakorolhat, ha a megállapodás megakadályozza a termékek újra-behozatalát a Közösségbe. Ez előfordulhat például olyan, közösségi szállítók és harmadik országbeli forgalmazók között létrejött vertikális megállapodások esetében, amelyek korlátozzák a forgalmazónak juttatott területen kívül — így a Közösségben — történő viszonteladást. Ha a megállapodás hiányában lehetséges és várható lenne a Közösségben történő viszonteladás, akkor az ilyen behozatal alkalmas lehet arra, hogy hatással legyen a Közösségen belüli kereskedelem szerkezetére.
- E tekintetben lásd a C-306/96. sz. Javico-ügyben 1998. április 28-án hozott ítéletet (EBHT 1998., I-1983. o.).
109. Ahhoz azonban, hogy ilyen hatások keletkezése valószínű legyen, érzékelhető különbségnek kell lennie a termékeknek a Közösségben és a Közösségen kívül érvényesülő árai között, és ezt az árkülönbséget a vámterhek és a fuvar költségek sem szüntethetik meg. Emellett a termékek exportjának volumene e termékeknek a közös piac területén meglévő teljes piacához viszonyítva nem lehet jelentéktelen.

- E tekintetben lásd a C-306/96. sz. Javico-ügyben 1998. április 28-án hozott ítélet (EBHT 1998., I-1983. o.) 24–26. pontját.

Ha e termékek volumene a Közösségen belül értékesített volumenhez képest jelentéktelen, akkor az újra-behozatalnak a Közösségen belüli kereskedelemre gyakorolt hatása nem tekinthető érzékelhetőnek. Ennek megítélésénél nemcsak a felek között létrejött egyedi megállapodást kell figyelembe venni, hanem az ugyanazon vállalkozások és a versenytárs szállítók által kötött hasonló megállapodások esetleges halmozott hatását is. Előfordulhat például, hogy az egy adott megállapodás tárgyát képező termékvolumenek viszonylag csekélyek, viszont a több ilyen megállapodás tárgyát képező termékvolumenek már jelentősek. Ebben az esetben a megállapodások együttesen már alkalmasak lehetnek arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre érzékelhető hatást gyakoroljanak. Emlékeztetni kell azonban arra (ld. a fenti 49. bekezdést), hogy az egyedi megállapodásnak vagy a megállapodások hálózatának jelentős mértékben kell hozzájárulnia a kereskedelemre gyakorolt általános hatáshoz.

Ügyismertetések

107/82. sz.

**Allgemeine Elektrizitäts-Gesellschaft AEG-Telefunken AG kontra az Európai
Közösségek Bizottsága ügyben
1983. október 25-én hozott ítélet
EBHT 1983., 3151. o.**

Felek

Felperes:

Allgemeine Elektrizitäts-Gesellschaft AEG-Telefunken AG (a továbbiakban: AEG): a német jog alapján bejegyzett korlátolt felelősségű társaság, amelynek központja Frankfurtban volt.

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

A Bizottság 1982. január 6-i 82/267/EGK (HL L 117., 1982.4.30., 15. o.) határozatának megsemmisítése iránti kérelem.

Tényállás

Az AEG többek között elektronikai cikkek fejlesztésével, gyártásával és eladásával foglalkozott. 1970-től kezdődően a gyártást és eladást az AEG leányvállalata, a Telefunken Fernseh- und Rundfunk GmbH (a továbbiakban: TFR) látta el, amely 1979. június 1-jétől az AEG független részlege lett. A TFR a forgalmazás során az AEG értékesítési irodáit, más tagállamokban pedig az AEG leányvállalatait használta. Ezek az érintett leányvállalatok Franciaországban az AEG-Telefunken France (a továbbiakban: ATF) és Belgiumban az AEG-Telefunken Belge (a továbbiakban: ATBG). Ezen irodákat a TFR ellenőrizte és látta el utasításokkal. Méretüktől függően a kiskereskedőket közvetlenül az AEG értékesítési irodái is ellátták termékekkel, különösen, ha forgalmuk megközelítette egy nagykereskedő forgalmát.

Az AEG a Telefunken termékekre 1973. november 1-jén bevezetett szelektív forgalmazási rendszerét 1973. november 6-án jelentette be a Bizottságnak. Ezen forgalmazási rendszer jogi alapja az eladási lánc különböző fokán álló kiválasztott kereskedőkkel kötött standard megállapodásokból állt. 1978 végéig az AEG a TFR nevében is szerződéseket kötött. A Bizottság kérésére az AEG később bizonyos módosításokat hajtott végre a rendszeren. 1976. május 17-i levelében a Verseny Főigazgatóság főigazgatója arról tájékoztatta az AEG-t, hogy az EGKSz. 85. cikk (1) bekezdése szempontjából nem látja akadályát az 1976. november 6-án bejelentett szelektív forgalmazási rendszer alkalmazásának.

A Bizottsághoz később számos panasz érkezett az AEG magatartásával kapcsolatban az elektronikai szektorban működő kereskedőktől, amelyekből arra következtetett, hogy a szelektív forgalmazási rendszer akkori alkalmazása nem felelt meg a bejelentésben foglaltaknak. Ezért 1979. július 26–27-én helyszíni vizsgálatot végzett a TFR, az ATBG és az ATF helyiségeiben, és arra a megállapításra jutott, hogy az ott talált dokumentumok megerősítik gyanúját. Így 1980. május 29-én eljárást indított az AEG ellen.

Az eljárást követően, 1982. január 6-án a Bizottság határozatában megállapította, hogy az AEG helytelenül alkalmazta szelektív forgalmazási rendszerét, mivel diszkriminatív módon viselkedett bizonyos kereskedőkkel szemben, és közvetlen, illetve közvetett módon befolyásolta az eladási árakat, továbbá mindezt azért tette, hogy elvben kizárja a forgalmazás bizonyos formáit, és hogy az árakat egy bizonyos szinten tartsa. A Bizottság 1 millió ECU bírságot szabott ki az AEG-ra.

A Bíróság ítélete

A Bíróság az AEG kérelmét elutasította.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

Az AEG többek között előadta, hogy a tagállamok közötti kereskedelmet korlátozó tényleges vagy potenciális érzékelhető hatás hiányát igazolja egyrészt a TFR, az ATF és az ATBG szerény piaci részesedése, másrészt az a tény, hogy az érintett vállalkozások nem folytattak tagállamok közötti kereskedelmet, és nem is voltak abban a helyzetben, hogy azt folytathattak volna.

Az AEG-nek a TFR, az ATF és az ATBG szerény piaci részesedésére vonatkozó érvelését nem fogadta el a Bíróság, részben arra hivatkozva, hogy 1973 és 1980 között mindegyik leányvállalatnak közel 50%-os piaci részesedése volt a saját területén, részben pedig arra – mint ahogy azt a Miller ügyben 1978. február 1-én hozott ítéletében (EBHT 1978., 131. o.) a Bíróság korábban már kifejtette –, hogy már közel 5%-os piaci részesedés elegendő ahhoz, hogy egy vállalkozás elviekben hatást gyakorolhasson a kereskedelemre.

A Bíróság kimondta továbbá, hogy a potenciális kereskedelemre veszélyt jelentő korlátozás nem zárható ki csupán az AEG azon állítására alapozva, miszerint a vállalkozások nem folytatnak tagállamok közötti kereskedelmet, és nem is voltak abban a helyzetben, hogy azt folytassanak. Több vállalkozás is vállalta, illetve készen állt arra, hogy párhuzamos behozatallal foglalkozzon.

- 60 Mindenesetre ehelyütt meg kell említeni azt a már idézett Miller ügyben hozott bírósági döntést, miszerint önmagában az a tény, hogy egy kereskedelmi hálózatba felvételét kérő vagy már felvételt nyert kereskedő nem folytat Közösségen belüli kereskedelmet, nem elegendő annak kizárására, hogy a kereskedők szabadságának korlátozása akadályozhatja a Közösségen belüli kereskedelmet. Ennek indoka, hogy mind a közös piac egészén, mind az egyes nemzeti piacokon évről évre változhat a helyzet a piaci körülmények és a piac felépítése tekintetében.

89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85. és 125/85–129/85. sz.

A. Ahlström Osakeyhtiö és társai kontra az Európai Közösségek Bizottsága egyesített ügyekben (Woodpulp)

1988. szeptember 27-én hozott ítélet

EBHT 1988., I-5193. o.

Felek

Felperesek:

Az Egyesült Államokban, Kanadában és Finnországban bejegyzett facellulóz gyártó vállalatok és egy amerikai export kartell tagjai.

Alperes:

Bizottság

Beavatkozó az alperes mellett:

Az Egyesült Királyság kormánya

Az ügy tárgya

A Bizottság az EGK-Szerződés 85. cikke alapján hozott 1984. december 19-i 85/202/EGK határozatának (HL L 85., 1985.3.26., 1. o.) megsemmisítése iránti kérelem.

Tényállás

A Bizottság határozatában megállapította, hogy a felperesek hallgatólagos összehangolt magatartásukkal befolyásolták a facellulóz közösségi piacán érvényesülő árakat. Az összehangolt magatartás létrejöttét elősegítette az amerikai KEA (az amerikai Papírpép, Papír és Papírlemez Export Szövetség) által a tagjai számára kiadott javasolt árakat tartalmazó ajánlások, valamint a Fincell (tíz finn vállalatot tömörítő értékesítési szervezet) tagjainak információcseréje az általuk érvényesített árakra vonatkozóan. Az eljárás alá vont vállalatok közvetlenül vagy leányvállalataikon, kereskedelmi képviselőiteiken, illetve ügynökségeiken keresztül értékesítettek facellulózt közösségi vásárlóiknak, kielégítve így a teljes közösségi kereslet 60%-át.

Az amerikai és kanadai vállalatok kereseti kérelmükben annak megállapítását kérték, hogy a Bizottság nem rendelkezik joghatósággal felettük, döntését a nemzetközi közjog alapelveinek (territoriális joghatóság) megsértésével, a nemzetközi jogban szokásos szívélyességi szabályok (comity, comitas gentium) figyelmen kívül hagyásával hozta, megsértve így Kanada és az Egyesült Államok szuverenitását, minek következtében a döntés maga semmis.

A finn vállalatok előadták, miszerint a Bizottság megsértette a Közösség és Finnország között fennálló Szabadkereskedelmi Megállapodásban foglalt, a versenyszabályok alkalmazására vonatkozó szabályokat, melyek előírják, hogy hasonló helyzetekben a Bizottságnak és Finnországnak a Vegyes Bizottságban, előre lefektetett eljárási elvek alapján közösen kell cselekednie.

A Bíróság ítélete

Ebben az ítéletében a Bíróság csupán a joghatóság kérdésével foglalkozott (Woodpulp I), míg az anyagi jogi jogsértést az C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85. és C-125/85–129/85. sz. Woodpulp II ügyben 1993. március 31-én hozott ítéletében (EBHT 1993., I-1307. o.) bírálta el.

Kiindulópontként a Bíróság leszögezte, hogy az eljárás alá vont vállalkozások a Közösség területén működő vevőknek adtak el termékeket, versenyeztek a megrendelésekért, így részesévé váltak a közös piacon folyó gazdasági tevékenységeknek, aminek következtében a közösségi versenyjogi szabályok ugyanúgy vonatkoztak rájuk, mint bármelyik, a Közösség területén bejegyzett más vállalkozásra.

A szóban forgó versenykorlátozó magatartást két elemre bontotta a Bíróság, melynek első része maga a versenykorlátozó magatartás kifejtésében való megegyezés, míg a második eleme a megegyezés végrehajtása. Közösségi versenyjogi szempontból csak az utóbbi bír relevanciával, ugyanis teljesen mindegy, hogy a megállapodásra hol került sor. A közösségi versenyjog alkalmazását tehát a megállapodás közös piacon történő végrehajtása alapozza meg, azaz a joghatóság gyakorlása a klasszikus és a nemzetközi közjogban általánosan elfogadott territorialitás elvén nyugszik. A nemzetközi szívélyességi szabályok alkalmazására, s így a joghatóság gyakorlásától való eltekintésre általánosan akkor kerülhet sor, ha az egyik szuverén olyan magatartást rendel büntetni, amelyet a másik szuverén kifejezetten előír a jogalany számára.

A Bíróság a Bizottság döntésének az export kartellre vonatkozó részét semmisnek nyilvánította, arra hivatkozva, hogy a javasolt árak nem különíthetők el a tagvállalatok által megállapodásban rögzített ártól, valamint nem játszott különálló szerepet az árrögzítő megállapodások végrehajtásában.

A finn vállalatok érvelésére válaszul a Bíróság kimondta, hogy a Bizottság helyesen járt el akkor, amikor nem alkalmazta a Szabadkereskedelmi Megállapodás vonatkozó részeit, mert az összehangolt magatartást nem csak egymás között, hanem sokkal nagyobb léptékben, kanadai, svéd és amerikai vállalatokkal közösen hajtották végre, és ez nem csak a Finnország és a Közösség közötti kereskedelmet, hanem a Közösségen belüli versenyt is korlátozta.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

- 16 Megjegyzendő, hogy a 85. cikk megsértése, például egy olyan megállapodás létrehozása révén, amely korlátozó hatással bír a közös piacon folyó versenyre, két alkotóelemből tevődik össze: a megállapodás, döntés vagy összehangolt magatartás létrehozásából és ezek végrehajtásából. Amennyiben a versenyjogi szabályokban lefektetett tilalmak alkalmazhatósága a megállapodás, döntés vagy összehangolt magatartás létrehozásának helyétől függne, akkor ez nyilvánvalóan lehetővé tenné a vállalkozások számára ezen tilalmak egyszerű megkerülését. Ennek megfelelően a döntő tényező a végrehajtás helyszíne.

C-475/99. sz.

**Firma Ambulanz Glöckner kontra Landkreis Südwestpfalz ügyben
2001. október 25-én hozott ítélet
EBHT 2001., I-8089. o.**

Felek

Az előzetes döntéshozatal kérelmezője:

Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz (Rajna-Pfalzi Tartományi Közigazgatási Felsőbíróság)

Felperes az alapeljárásban:

Ambulanz Glöckner (a továbbiakban: Glöckner): betegszállítással foglalkozó német vállalkozás.

Alperes az alapeljárásban:

Landkreis Südwestpfalz körzeti közigazgatási hatóság (a továbbiakban: Landkreis), továbbá több, sürgősségi betegszállítást végző, orvosi ellátást nyújtó szervezet.

Az ügy tárgya

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem az Ambulanz Glöckner és a Landkreis Südwestpfalz tartományi körzet közigazgatási hatósága közötti ügyben, amelynek tárgya betegszállítási engedély megújításának megtagadása volt.

Tényállás

Németországban a betegszállítást tartományi szinten szabályozták. A Rajna-Pfalz tartományban a betegszállítást szabályozó Rettungsdienstgesetz (a továbbiakban: RettDG 1991) 1991. április 22-i változata a betegszállítás két formája között tett különbséget: sürgősségi betegszállítás és betegszállítás.

A tartomány feladatai közé tartozó közszolgálati betegszállítás üzemeltetésével, a RettDG 1991 alapján, az illetékes hatóság megbízhatott elismert orvosi ellátással foglalkozó szervezeteket.

A fenti törvény mellett, 1989-ig létezett egy, a személyek szállítására vonatkozó szövetségi szintű szabályozás – Personenbeförderungsgesetz –, amely a betegszállítási tevékenységre is kiterjedt. E szabályozás alapján a 24 órás közszolgálati betegszállítást végző orvosi ellátással foglalkozó szervezetek mellett magánszolgáltatók is jelen voltak a piacon, amelyek többnyire a nappali órákban nyújtott nem sürgősségi betegszállítással foglalkoztak.

1989-ben a szövetségi szintű szabályozást oly módon módosították, hogy a betegszállítási tevékenység kikerült a Personenbeförderungsgesetz hatálya alól. Ennek eredményeképpen a RettDG 1991 rendelkezései nemcsak a sürgősségi betegszállításra, hanem általában a betegszállításra is kiterjedtek. A RettDG 1991 szerint a betegszállítási engedély megtagadható volt, amennyiben káros hatása lett volna az általános érdekeket szolgáló

hatékony betegszállításra. Ennek megállapítása során különösen fontos szempont volt a közérdekű betegszállítási kihasználatlan kapacitása.

A betegszállítási piacra belépni szándékozók számára ez a gyakorlatban azt jelentette, hogy az engedélykérelmeket minden esetben visszautasították, hiszen a sürgősségi betegszállítást végző szervezeteknek – a 24 órás készenlétnek köszönhetően – mindig volt kihasználatlan kapacitása.

A Glöckner 1994-ben lejárató engedélyét a Landkreis – az 1989-es módosításokat követő szabályozási környezetre támaszkodva – nem hosszabbította meg. Fellebbezéseket követően az ügy a Rajna-Pfalzi Tartományi Közigazgatási Felsőbíróság elé került, ahol a Glöcknerrel szemben a Landkreis mellett beavatkozóként sürgősségi betegszállítást végző szervezetek is felléptek.

A Bíróság ítélete

A Rajna-Pfalzi Tartományi Közigazgatási Felsőbíróság azt a kérdést tette fel a Bíróságnak, hogy összeegyeztethető-e az EK-Szerződés 86. cikk (1) bekezdésével, valamint a 81. és 82. cikkével egy meghatározott földrajzi területen, betegszállítási szolgáltatás terén létrehozott monopólium.

A Bíróság ítéletében kimondta, hogy a 86. cikkbe ütközik, amennyiben egy erőfölénnyel rendelkező vállalkozás, objektív kényszerítő körülmények hiányában, fenntart magának egy kiegészítő tevékenységet, amelyet egy elkülönült, de szomszédos piacon jelen lévő más vállalkozás is el tudna végezni.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A Bíróság kimondta, hogy tekintettel Rajna-Pfalz tartomány Belgiumhoz, Franciaországhoz és Luxemburghoz való közelségére, a határon átnyúló kínálatot nem lehet kizárni.

A Bíróság megállapította továbbá, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás feltételeinek értelmezése és alkalmazása során az ezen feltételekben rejlő célokat kell szem előtt tartani. E célok a versenyre vonatkozó szabályok kontextusában határolják el egymástól a közösségi jog, illetve a tagállami nemzeti jog hatálya alá tartozó területeket. Így a közösségi jog hatálya alá tartozik minden olyan magatartás vagy megállapodás, amely alkalmas arra, hogy veszélyeztesse a tagállamok közötti kereskedelem szabadságát, oly módon, ami sértheti a tagállamok közötti egységes piac célkitűzéseinek elérését. Ilyen magatartás különösen a nemzeti piacok lezárásával vagy a közös piacon belüli verseny szerkezetére gyakorolt hatással jár.

A Bíróság a közös piac egy jelentős részén fennálló erőfölény kapcsán kimondta:

- 38 Abban az esetben, ha a kérdést előterjesztő bíróság megállapítaná bármilyen fokú erőfölény meglétét Rajna-Pfalz tartományban, akkor szükséges lenne annak vizsgálata, hogy ez az erőfölény hatással van-e a közös piac egy jelentős részére, mint ahogy azt a főtanácsnok indítványának 129. pontjában kifejti. Erre különösen azért van szükség, mert Rajna-Pfalz tartomány területe közel 20 000 négyzetkilométer, és a lakosainak száma igen magas, körülbelül 4 millió, ami több mint egyes tagállamok teljes lakossága.

- 49 A szolgáltatások terén a kereskedelemre gyakorolt hatás abban állhat, ahogyan azt a Bíróság már megállapította, hogy a kérdéses magatartásokat oly módon hajtják végre, aminek következményeképpen feldarabolják a közös piacot, és ezáltal korlátozzák a szolgáltatások nyújtásának szabadságát, ami az EK-Szerződés egyik célkitűzése. Hasonló módon, hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre az az intézkedés, amely megakadályoz egy vállalkozást abban, hogy letelepedjen egy másik tagállamban azzal a céllal, hogy szolgáltatást nyújtson az ottani kérdéses piacon.

C-215/96. és 216/96. sz.

**Carlo Bagnasco és társai kontra Banca Popolare di Novara soc. coop. arl. (BNP) és Cassa di Risparmio di Genova e Imperia SpA (Carige) egyesített ügyekben
1999. január 21-én hozott ítélet
EBHT 1999., I-0135.o.**

Felek

Az előzetes döntéshozatal kérelmezője:

Tribunale civile e penale di Genova (Genovai Körzeti Bíróság)

Felperes az alapeljárásban:

Carlo Bagnasco mint fő adós.

Alperes az alapeljárásban:

Banca Popolare di Novara soc. Coop. Arl
Cassa di Risparmio di Genova e Imperia SpA

Az ügy tárgya

A Genovai Körzeti Bíróság az előtte folyamatban lévő két perben előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordult a Bírósághoz az EKSz. 85. és 86. cikke értelmezése tárgyában, bizonyos általános banki feltételekkel („Norme Bancarie Unifome”, a továbbiakban: NBU) kapcsolatban, melyeket az Associazione Bancaria Italiana (a továbbiakban: ABI) vezetett be a tagjai számára a folyószámla hitelszerződések kötése és a kapcsolódó általános garanciák terén.

Tényállás

Az alapeljárásban a felperesek egy korábbi döntés ellen fellebbeztek, melyben őket a bankokkal szemben fennálló tartozás megfizetésére kötelezték. A felperesek azzal érveltek, hogy a bankok által hivatkozott NBU nem egyeztethető össze az EKSz. 85. és 86. cikkével.

A kérdést előterjesztő bíróság szerint az ABI által a tagjaira nézve a folyószámla hitelszerződések megkötésére vonatkozóan bevezetett (és így gyakorlatilag valamennyi olasz bank által alkalmazott) NBU a 85. cikk (1) bekezdése szerinti összehangolt magatartást és különösen vállalatok szövetségének döntését valósítja meg. A bíróság szerint a megfelelő döntés meghozatalához feltétlenül szükséges néhány kérdés tisztázása, és e célból a Bírósághoz fordult az alábbi kérdésekkel.

1. Céljában vagy hatásában korlátozhatja-e a versenyt az ABI által bevezetett NBU, amely a bankokat feljogosítja a kamatláb egyoldalú módosítására?
2. Megvalósítja-e az NBU alkalmazása a 86. cikk szerinti közös erőfölénnyel való visszaélést az ABI-tagok által?
3. Összességükben alkalmasak-e a folyószámla hitelszerződés megkötésének védelmét szolgáló garanciákkal kapcsolatos általános szerződési feltételek a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására?

A Bíróság ítélete

A 85. cikk értelmezéséből kiindulva a Bíróság kimondta, hogy annak eldöntésekor, hogy a vizsgált megállapodás képes-e a verseny torzítására, abból a piaci versenyhelyzetből kell kiindulni, amely az adott megállapodás hiányában létezhetett volna. Ennek vizsgálata során nem csak a megállapodásnak a közös piacra gyakorolt tényleges, hanem potenciális hatását is figyelembe kell venni. Ugyanakkor, ha ez a hatás csupán elenyésző, akkor a megállapodás mindenképpen kívül esik a 85. cikk alkalmazási körén. A Bíróság leszögezte, hogy a folyószámla hitelszerződés banki tranzakció, amelyhez természeténél fogva kapcsolódik a bank azon joga, hogy egyoldalúan módosítsa a korábban megállapított kamatláb mértékét. Tekintve, hogy a kamatlábak módosítása olyan objektív tényezőktől függ, mint a pénzügyi változások, azon összehangolt magatartásnak, amely kizárja fix kamatlábak elfogadásának jogát, nincs érzékelhető mértékű versenykorlátozó hatása. Így tehát az általános banki feltételek célja és hatása nem a 85. cikk (1) bekezdése értelmében vett versenykorlátozás vagy -torzítás.

Mivel a kamatlábak módosítása objektív tényezőkön alapszik, ez a magatartás semmiféle körülmények között nem valósít meg a 86. cikk szerinti erőfölénnyel való visszaélést.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A tagállamok közötti kereskedelem kapcsán a „hatással lehet” kifejezés arra utal, hogy egy sor jogi vagy ténybeli objektív tényező alapján kellő mértékű valószínűséggel előre láthatónak kell lennie annak, hogy egy megállapodás, illetve magatartás közvetlen vagy közvetett, tényleges vagy potenciális hatást gyakorolhat a tagállamok közötti kereskedelem szerkezetére. A Közösségen belüli kereskedelemre gyakorolt hatás általában számos olyan tényező eredménye, amelyek önmagukban, külön-külön nem feltétlenül döntőek. A 85. cikk értelmében nem szükséges, hogy a vizsgált megállapodás ténylegesen hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelemre, de alkalmasnak kell lennie erre.

A jelen esetben elképzelhető volt, hogy a más tagállambeli bankok olaszországi leányvállalatai kötelesek az NBU alkalmazására, lemondva ezzel a kedvezőbb feltételek alkalmazásának lehetőségéről. Ugyanígy, tekintve, hogy az olasz bankok többsége tagja volt az ABI-nak, a folyószámla hitelszerződést kötni kívánó ügyfelek csak olyan bankok közül választhattak, melyeknél az ilyen szerződés kötése az NBU-ban szabályozott kezesség vállalásától függ.

Általában összetett gazdasági elemzésre van szükség a 85. cikk alkalmazhatóságának eldöntéséhez, de jelen esetben erre nem volt szükség. A Bizottság ugyanis írásbeli észrevételében megállapította, hogy a kérdéses banki szolgáltatás olyan gazdasági tevékenységet foglalt magában, amely csak nagyon kis mértékben volt hatással a

tagállamok közötti kereskedelemre, valamint a nem olasz pénzügyi intézmények részvétele igen korlátozott. Továbbá a Bizottság világossá tette, hogy a hitelszerződések és a garancia szerződések külföldi bankok nagy ügyfelei általi igénybevétele elenyésző, és nem döntő jelentőségű a külföldi bankok számára az olasz piacra történő belépésről való döntés során.

A folyószámla hitelszerződések védelmét szolgáló általános banki feltételek tehát összességükben nem képesek érzékelhető mértékben befolyásolni a tagállamok közötti kereskedelmet a 85. cikk (1) bekezdése szempontjából.

- 51 Fontos szem előtt tartani, hogy a Bizottság, miután az ABI megkereste az általános banki garanciaszolgáltatásokra vonatkozó előírások 85. cikkel történő összeegyeztetése végett, kimondta, hogy a kérdéses banki szolgáltatás által magában foglalt gazdasági tevékenység rendkívül csekély hatást gyakorol a tagállamok közötti kereskedelemre. Megállapítást nyert továbbá, hogy a nem olasz pénzügyi intézetek leányvállalatainak, illetve fiókjainak részvétele minimális volt (lásd a jelen ítélet 15. pontját). Továbbá, a Bíróság kérdésére válaszolva, a Bizottság egyértelműen megállapította, hogy a külföldi bankok főbb ügyfelei – azaz nagy vállalatok és külföldi gazdasági szereplők – részéről a hitellehetőségek és általános banki garanciaszolgáltatások iránti kereslet nem túl nagy, továbbá nem is bizonyul döntő tényezőnek külföldi bankok Olaszországban történő esetleges letelepedésének kérdésében, ugyanis az eljárásban érintett megállapodások típusait csak ritkán alkalmazzák az ilyen típusú ügyfelek. A Bizottság ezirányú megállapításait nem használta fel a Bíróság a jelen eljárásban.

T-175/95. sz.

BASF Lacke + Farben AG kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben

1999. május 19-én hozott ítélet

EBHT 1999., I-1581. o.

Felek

Felperes:

BASF Coatings AG (korábban BASF Lacke und Farben AG, a továbbiakban: BASF): Glasurit márkanév alatt gyártott gépjármű fényező festékeket¹. A BASF AG 100%-os tulajdonában állt, 1991. évi teljes 1668 millió DM forgalmából 314 millió DM a fényező festékek világméretű értékesítéséből származott, ebből 243 millió DM a közösségi országokba irányuló eladás volt.

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

Az ügy tárgya a Bizottság az EKSz. 85. cikkéhez kapcsolódó eljárásban hozott, 1995. július 12-i 95/477/EK határozatának (HL L 272., 1995.11.15., 16. o.) megsemmisítése iránti

¹ A Glasurit termékeket valamennyi közösségi tagállamban forgalmazták, BASF leányvállalatok vagy független kizárólagos forgalmazók útján. Az Egyesült Királyságba irányuló párhuzamos import ezekből az országokból az 1986-1990-es időszakban az Egyesült Királyságon belüli forgalom 1,3–5,5%-a volt.

kérelem. A bizottsági határozat szerint a BASF és az Accinauto SA² (a továbbiakban: Accinauto) által kötött megállapodás, mely előírta az Accinauto számára az 1982. október 8-tól 1991. december 31-ig terjedő időszakra, hogy a szerződéses területen kívülről érkező megrendeléseket a BASF részére adja át, sértette az EKSz. 85. cikkének (1) bekezdését, ezért a határozat a BASF-ra 2,7 millió ECU, az Accinautora 10 000 ECU bírságot szabott ki.

Tényállás

A bizottsági vizsgálat az Ilkeston Motor Factors Ltd (a továbbiakban: IMF) – gépjármű fényező festékek, többek között Glasurit termékek forgalmazója volt az Egyesült Királyság területén – és a Calbrook Cars Ltd (a továbbiakban: Calbrook) – elsősorban autójavító szolgáltatást végzett, 1983 óta a Glasurit termékek importőre – Egyesült Királyság-béli székhellyel rendelkező vállalkozások 1991 januárjában tett bejelentése alapján indult. A két vállalkozás sérelmezte, hogy korábbi szállítójuk, az Accinauto 1990 óta a BASF utasítására megszüntette számukra a Glasurit szállítását. Az érintett termékpiac a gépjármű fényező festékek piaca volt.

A Calbrook a Glasurit termékek párhuzamos importját 1983-ban kezdte, előbb Belgiumból, majd később, mivel kapcsolata az Accinautoval akadozott, közvetítőn keresztül Németországból és Hollandiából. Az IMF 1986 óta importált Glasurit terméket az Accinautótól. Kapcsolatuk későbbi fázisában az Accinauto Technipaint néven létrehozott vállalata nevében állította ki a számlákat. A két fél féléves forgalma 1989-re már elérte a 9 millió BEF-t, amikor az Accinauto közölte, hogy a BASF utasítására szállításait leállítja.

A BASF és az Accinauto viszonyát az 1982 októberében megkötött (és 1981. január 1-jétől visszamenőleges hatállyal érvényes) kizárólagos értékesítési megállapodás szabályozta, melyet 1992. január 1-jétől új megállapodás váltott fel. Az eredeti megállapodás 2. cikke a „Kizárólagos forgalmazási jog és a verseny tilalma” címet viselte, és rögzítette, hogy

- a BASF a szerződéses területen egyéb forgalmazót nem vesz igénybe, az onnan érkező ajánlatkéréseket az Accinautohoz továbbítja;
- a megbízott forgalmazó a szerződéses területen kívülről érkező ajánlatkéréseket a BASF részére továbbítja, tartózkodik attól, hogy a szerződéses területen kívül akvizíciós tevékenységet folytasson, értékesítési helyet vagy árulerakatot létesítsen forgalmazás céljából;
- a forgalmazó vállalta továbbá, hogy nem értékesíti a szerződéses terméket a Közösségen kívüli területen székhellyel rendelkező, vagy oda viszonteladó vevők számára.

A Bizottság megállapítása szerint a BASF és az Accinauto közötti szerződéses kapcsolat korlátozta ez utóbbi szerződéskötési szabadságát egyéb tagállami partnerekkel, azaz párhuzamos import kizárását célzó kizárólagos forgalmazási megállapodásról volt szó. Céljában és hatásában ez korlátozta a versenyt az Accinauto és egyéb, Glasurit terméket forgalmazó vállalkozások között, különösen az Accinauto és a BASF tulajdonában lévő BASF Coating and Inks Ltd között. E márkán belüli versenykorlátozás hatott a márkák közötti versenyre is az Egyesült Királyság gépjármű fényező festék piacán, mert az alacsony árszintű tagországokból származó párhuzamos import hatást gyakorolhatott volna az importáló ország árszintjére.

---

² A BASF csoport fényező festékeinek forgalmazója Belgiumban és Luxemburgban, 1974 óta a Glasurit termékek kizárólagos forgalmazója volt. Forgalmának 85%-át adták a BASF csoport termékei.

Az Elsőfokú Bíróság ítélete

Az Elsőfokú Bíróság elutasította a felperes kérelmét, és a költségek viselésére kötelezte.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A felperes az ügyben nem vitatta sem a Bizottság érintett piac meghatározását – a gépjármű fényező festékek Egyesült Királyság-béli piaca –, sem pedig azt, hogy a BASF piaci részesedése 1991-ben 16% volt, melyből 12% a Glasurit termékeknek volt köszönhető. Vitatta viszont a párhuzamos import Bizottság által meghatározott mértékét. A vizsgált időszakban a Glasurit termékek fontos szerepet töltek be az Egyesült Királyság gépjármű fényező festék piacán, és jelentős árkülönbség volt tapasztalható a belga és az Egyesült Királyság-béli piaci árak között. E két tényező megteremtette a párhuzamos import tevékenység fejlődésének minden előfeltételét, melyet az 1982 évi megállapodás számottevően korlátozott. Így az Elsőfokú Bíróság szerint – tekintettel a BASF helyzetére az érintett piacon, valamint arra, hogy 1986 és 1991 között az érintett piacon a Glasurit árak átlagosan magasabbak voltak, mint más tagállamokban, így különösen Belgiumban – helyesnek bizonyult a Bizottság azon megállapítása, miszerint a megállapodás képes volt hatást gyakorolni a Közösségen belüli kereskedelemre.

A megállapodás az Accinauto szerződéses területén kívüli tagállami piacoknak, így különösen az Egyesült Királyság piacának a márkán belüli versennyel szembeni védettségét idézte elő. A megállapodás a Közösség nemzeti piacokra tagolódásának irányába hatott, mely ellentétes az EK Sz. alapvető célkitűzésével. Minthogy a megállapodás a vállalkozások közötti szerződésbe foglalt kikötés, amelyik megakadályozza a vásárlókat az általuk vásárolt termékek újraértékesítésében, illetve exportjában, jellegéből adódóan alkalmas a piacok feldarabolására és ennek következtében arra, hogy hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelemre.

A Bizottság szerint az export tilalmak természetüknél fogva súlyosan sértették a versenyt, mivel mesterségesen kívánták fenntartani a tagállamok piaci közötti árkülönbségeket, és veszélyeztették a Közösségen belüli kereskedelem szabadságát. Éppen ezért a jogsértéssel érintett párhuzamos import piaci részesedése lényegtelen volt a jogsértés súlyosságának megítélése szempontjából. A Bizottság megcáfolta a felperes állításait, miszerint az 1982-es megállapodásnak ne lett volna gazdasági hatása a Belgiumból az Egyesült Királyságba irányuló párhuzamos importra, vagy hatása az Accinauto döntéseire.

Az aktív értékesítés tilalmán túlmenő szerződéses kikötés már meghaladja a kizárólagos értékesítési megállapodások előnyei eléréséhez szükséges versenykorlátozás mértékét.

22/71. sz.

**Béguelin Import Co. kontra S.A.G.L. Import Export ügyben
1971. november 25-én hozott ítélet
EBHT 1971., 949. o.**

Felek

Az előzetes döntéshozatal kérelmezője:

Tribunal de Commerce, Nice: Nizzai Kereskedelmi Bíróság.

Felperesek az alapeljárásban:

Béguelin Import Company, Brüsszel, Belgium.
SA Béguelin Import Company, Párizs, Franciaország.

Alperesek az alapeljárásban:

S.A.G.L. Import Export, Nizza, Franciaország.
Karl Marbach, Hamburg, Németország.
Fritz Marbach, Hamburg, Németország.
Gebrueder Marbach GmbH, Hamburg, Németország.

Az ügy tárgya

Az ügy tárgya az EGKSz. 85. cikkének, valamint a Bizottság 1967. március 22-i 67/67/EGK, a 85. cikk (3) bekezdésének a kizárólagos forgalmazási megállapodások bizonyos csoportjaira való alkalmazásáról kiadott rendeletének (HL 57., 1967.3.25., 849. o.) az értelmezése.

Tényállás

A Nizzai Kereskedelmi Bíróság előzetes döntéshozatalt kért a Bíróságtól a 85. cikkel, valamint a 67/67/EGK bizottsági rendelettel kapcsolatosan. A Nizzai Kereskedelmi Bíróság előtt egy olyan, a Bizottságnak be nem jelentett megállapodással kapcsolatban folyt az eljárás, amelynek értelmében egy harmadik ország területén alapított gyártó vállalat kizárólagos jogot biztosított termékeinek forgalmazására egy olyan vállalkozásnak, amely tagállami joghatóság alatt áll. A kérdést előterjesztő bíróság kérdése ezzel kapcsolatosan az volt, hogy érinti-e a megállapodás érvényességét az, hogy a kizárólagos joggal felruházott vállalat a gyártó leányvállalata, amely gazdasági függetlenséggel nem rendelkezik, továbbá, hogy a székhelye szerinti tagállam területére vonatkozóan kizárólagos joggal ruházták fel.

A Bíróság ítélete

Ez a megállapodás nem ütközik a 85. cikk rendelkezéseibe, mivel a megállapodás közös piacra gyakorolt hatása nem érzékelhető.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

Önmagában az a tény, hogy a kizárólagos forgalmazási megállapodás résztvevője egy harmadik ország területén alapított vállalkozás, még nem jelenti azt, hogy a 85. cikk nem alkalmazható, mivel a megállapodás a hatását a közös piac területén fejt ki. Ez a megállapodás alkalmas volt arra, hogy megakadályozza a forgalmazót a termékek más tagállamok területén történő viszonteladásában, valamint a termékeknek más tagállamok vállalkozásai által történő importálását, és azt, hogy a kizárólagos joggal rendelkező vállalkozáson kívül más személy forgalmazza a termékeket.

Mindezekon túlmenően, ahhoz hogy a 85. cikk megsértését a Bíróság meg tudja állapítani, az szükséges, hogy ennek a megállapodásnak a Közösségen belüli kereskedelemre és a versenyre gyakorolt hatása érzékelhető legyen.

- 16 Ahhoz, hogy a 85. cikkben foglalt tilalom alkalmazható legyen, a megállapodás által a tagállamok közötti kereskedelemre és a verseny szabad érvényesülésére gyakorolt hatásnak érzékelhető mértékűnek kell lennie.
- 18 [...] annak eldöntése végett, hogy egy kizárólagos értékesítési jogot biztosító szerződés a 85. cikk alá tartozik-e, figyelembe kell venni különösen: a megállapodás által lefedett termékek jellegét és mennyiségét; a koncesszióba adó és az engedélyes piaci pozícióját és súlyát az érintett termékpiacon; a vitatott megállapodás elszigetelt jellegét, vagy azt, hogy megállapodások sorozatának egy részét képezi; a kizárólagos forgalmazót védeni szándékozó kikötések komolyságát, illetve az érintett termékek tekintetében a más versenytársak számára nyitva hagyott párhuzamos behozatali és kiviteli lehetőségeket.

246/86. sz.

**SC Belasco és társai kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben
1989. július 11-én hozott ítélet
EBHT 1989., 2117. o.**

Felek

Felperes:

Société coopérative "Belasco", Compagnie générale des asphaltes SA (a továbbiakban: Belasco): több belga kátránypapírt gyártó vállalkozást egyesítő társaság.

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

A Bizottság 1986. július 10-i 86/399/EGK határozatának (HL L 232., 1986.8.19., 15. o.) megsemmisítése iránti kérelem.

Tényállás

A Belasco tagjai által kötött megállapodás értelmében a kartell tagjai meghatározták az árlistákat és az eladási feltételeket, kvóták alapján felosztották a piacot, együttesen folytattak hirdetési tevékenységet, törekedtek a gyártás és forgalmazás szabványosítására, valamint tiltották a vásárlóknak nyújtandó ajándékot és a veszteséges értékesítést. A kartell tagjai kötelezettséget vállaltak arra, hogy védekező intézkedéseket tesznek a külföldi, illetve az újonnan piacra lépő vállalkozások, valamint a kátránypapírt helyettesítő találmányok által előidézett versennyel szemben. Vállalták továbbá, hogy nem szállítanak, illetve nem gyártanak terméket harmadik fél számára, és felvásárolják annak a tagnak az árukészletét, aki közülük esetleg fizetéseképtelenné válna. A Bizottság a megállapodást a 85. cikk (1) bekezdésébe ütközőnek találta, és megállapította, hogy akadályozza a közös piaci kereskedelmet.

A Bíróság ítélete

A Bíróság a Bizottság döntését megalapozottnak találta, és elutasította a felperesek kérelmét.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

- 32 A felperesek arra hivatkoztak, hogy a kérdéses kartell csak belga vállalkozásokat tömörített magában, csak az általuk gyártott termékekre terjedt ki, és csak a belga piacon működött. A felperesek hozzátették, hogy külföldi gyártók elleni együttes fellépés nem volt bizonyított, és hogy a Bizottság beismerte, miszerint nem talált bizonyítékot arra nézve, hogy a javasolt vagy eldöntött intézkedések ténylegesen megvalósultak. A felperesek arra a következtetésre jutottak, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre nem volt hatással a kartell.
- 33 Először is azt kell felidézni, amint azt a Bíróság többször is kimondta, hogy önmagában az a tény, hogy egy kartell csupán termékek marketingjével kapcsolatos egyetlen tagállam területén, még nem elegendő annak a lehetőségnek a kizárására, hogy fennáll a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás.
- 34 Sőt mi több, minthogy az érintett piacon valószínűsíthető az import, az árkartell tagjai csak úgy tudják megtartani piaci részesedésüket, ha védekeznek a külföldi vállalkozásokkal szemben.
- 35 A jelen ügy tárgyát képező megállapodás védekező és támadó intézkedéseket tartalmazott, különösen arra az esetre nézve, ha külföldi vállalkozások növelnék a versenyt. A kartell tagjai annak érdekében, hogy kizárjanak más, különösen külföldi, vállalkozás által támasztott versenyt, abban is megegyeztek, hogy gyártóüzemet nem adnak át harmadik félnek, terméket nem gyártanak harmadik fél részére, valamint hogy valamelyikük fizetéseképtelenné válása esetén átveszik annak gyártóüzemet.
- 36 Így 1984 februárjában a közgyűlés úgy határozott, hogy a tagok kiegészítő engedményeket adnak egy kátránypapírt importáló vállalkozás (Canam Sales) vásárlóinak, és 1980 júliusában a tagok határozottan közölték az illetékes helyi hatósággal, hogy egy tönkrement korábbi kartelltagot, az UPM-et, nem szabad, hogy egy külföldi vállalkozás vásároljon föl. Ugyanakkor kinyilvánították azon igényüket, hogy ők maguk vásárolják fel az UPM-et.

- 37 A Belasco tagjainak a piaci részesedése nem csak arra tette képessé őket, hogy alkalmazzák az általuk hozott intézkedéseket, de arra is, hogy azokat hatásosan alkalmazzák. A felperesek a kátránypapír piac 57–60%-át tartották a kezükben; a fennmaradó részen a versenytársak és importálók osztoztak. A Bizottság helyesen járt el, amikor a termékpiacról kizárta a szintetikus termékeket, amelyek ára sokkal magasabb, mint a kátránypapíré, és amelyek felszerelése magasan képzett szakembereket igényel. Azok a termékek speciális igényeket elégítenek ki, és ezért nem helyettesítő termékei a jelen megállapodás és magatartás által érintett termékeknek.
- 38 Következésképpen, bár a vitatott megállapodás csak a termékek egyetlen tagállam piacán történő marketingjéhez kapcsolódik, megállapítható a Közösségen belüli kereskedelemre gyakorolt hatás.

123/83. sz.

**Bureau National Interprofessionnel du Cognac kontra Guy Clair ügyben
1985. január 30-án hozott ítélet
EBHT 1985., 391. o.**

Felek

Az előzetes döntéshozatal kérelmezője:

Tribunal de Grande Instance de Saintes (Saintes-i Fellebbviteli Bíróság)

Felperes az alapeljárásban:

Bureau National Interprofessionnel du Cognac (a továbbiakban: BNIC): ágazati szervezetként működött a francia bor és konyak szektorban. A BNIC a konyakvertikum szereplőit fogta át, a magyar terméktanácsokhoz nagymértékben hasonló szervezetnek tekinthető.

Alperes az alapeljárásban:

Guy Clair: Brie-sous-Matha-i konyakforgalmazó, az Etablissements Clair et Cie igazgatója volt.

Az ügy tárgya

A francia bíróság 1983. június 21-én – az EGKSz. 177. cikke alapján – előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordult a Bírósághoz az EGKSz. 85. cikkének alkalmazása tárgyában a BNIC keretében kötött ágazati árörögzítő megállapodás kapcsán. A per a cognac-i székhelyű BNIC kezdeményezésére indult a francia bíróság előtt Guy Clair ellen, azon szerződések semmisségének megállapítása iránt, amelyekkel az alperes a BNIC megállapodásában szereplő összegnél alacsonyabb áron vásárolt borpárlatot. Az alperes álláspontja szerint a BNIC keretében létrejött megállapodás összeegyeztethetetlen volt az EGKSz. 85. és 86. cikkével. A Saintes-i Fellebbviteli Bíróság felfüggesztette az eljárást, és a 85. cikk értelmezését érintő három kérdést intézett az Bírósághoz.

Tényállás

A BNIC-re vonatkozó szabályozást a mezőgazdasági ágazati szervezetekről szóló 1975. július 10-i 75-600 sz. törvény (a továbbiakban: Törvény) tartalmazta. A Törvény értelmében a BNIC keretében a termelők és a forgalmazók az érintett szektorra vonatkozóan megállapodást³ köthettek a következő célok előmozdítása érdekében: a kereslet és a kínálat ellenőrzése; a kínálat szabályozása; értékesítési szabályok, árak és fizetési feltételek állami felügyelet mellett történő alkalmazása; a termékek minősége; ágazati kapcsolatok az érintett szektorban; a termék hazai és külföldi piacokon történő értékesítése.

A BNIC mellé kinevezett kormánybiztos kérhette a mezőgazdasági minisztert, hogy a megállapodást rendelettel tegye általánosan kötelező erejűvé. A megállapodás ilyen „kiterjesztésének” egyik feltétele volt, hogy az összhangban álljon az EGK szabályaival. A Törvény értelmében a rendelet kibocsátásának eredményeként a megállapodás az adott szakma minden képviselőjét kötelezte, az abban foglaltakkal ellentétes tartalommal kötött szerződések semmisnek minősültek, és a BNIC bírósághoz fordulhatott a semmisség megállapítása iránt, továbbá kártérítést is követelhetett.

A lepárlásra alkalmas fehér borok és konyak áraitra vonatkozó ágazati megállapodást a BNIC egyhangúlag fogadta el 1980. november 7-én. A megállapodás rögzítette a lepárlásra alkalmas borok legalacsonyabb árát, az 1980-ban és az azt megelőző években előállított borpárlat árát és a konyak legalacsonyabb árát. Ezt az agrárminiszter 1980. november 27-én kiadott rendeletével általánosan kötelező erejűvé tette.

A francia bíróság a következő három kérdést intézte a Bírósághoz:

1. Mivel a BNIC keretében a szőlőtermesztők csoportja és a forgalmazók csoportja egyaránt képviselteti magát, tekinthető-e a BNIC két csoportja vállalkozások társulásának, figyelembe véve azt a tényt, hogy a közöttük létrejött megállapodást a szervezet vezetője is aláírta?
2. Tekinthető-e összehangolt magatartásnak, hogy a szőlőtermesztők csoportja és a forgalmazók csoportja rögzítette a borpárlat legalacsonyabb vételi árát?
3. A borpárlat legalacsonyabb vételi árának rögzítése alkalmas lehet-e arra, hogy hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelemre, és céljában vagy hatásában megakadályozza, korlátozza vagy torzítsa a közös piaci versenyt, figyelembe véve azt a tényt, hogy a megállapodásban szereplő alkoholok megfelelnek a konyakra vonatkozó eredetmegjelölés követelményeinek, és hogy a szőlőből lepárolt konyakot szinte kivétel nélkül hígítatlan formában fogyasztják?

A Bíróság ítélete

A Bíróság álláspontja szerint az EGKSz. 85. cikk (1) bekezdését alkalmazni kell egy olyan ágazati megállapodásra, amelyet ágazati szereplők két csoportja köt egy olyan termék, mint a konyak legalacsonyabb árának rögzítésére vonatkozóan, egy olyan szervezet, mint a BNIC keretében és annak eljárási rendje szerint.

A Bíróság a BNIC érveire válaszolva kifejtette, hogy az a tény, hogy ezeket a megállapodásokat milyen jogi kereteken belül kötik vagy ezeket a döntéseket milyen jogi

---

³ A megállapodás megkötésének rendjét a BNIC belső szabályzata és a Törvény rendezte. A BNIC belső szabályzata a tagokat két csoportra osztotta: szőlőtermesztőkre és forgalmazókra.

keretek között hozzák meg, illetve hogy az egyes nemzeti jogrendszerek ezt a jogi keretet hogyan minősítik, közömbös a közösségi versenyszabályok, különösen a 85. cikk alkalmazhatósága szempontjából.

A Bíróság rámutatott arra, hogy a 85. cikk (1) bekezdése alkalmazásában nem szükséges tekintetbe venni a megállapodás tényleges hatásait, amennyiben a megállapodás célja a verseny korlátozása, megakadályozása vagy torzítása. A vállalkozások olyan magatartását (magánjogi megállapodását), amely ellentétes az EGKSz. versenyjogi rendelkezéseivel, egy állami intézkedés nem teheti jogszerűvé.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A Bíróság kimondta, hogy bármely megállapodás, amelynek célja vagy hatása a verseny korlátozása egy félkész termék legalacsonyabb árának rögzítése révén, alkalmas arra, hogy hatást gyakoroljon a Közösségen belüli kereskedelemre, még akkor is, ha a tagállamok között nem kereskednek ezzel a félkész termékkel, amennyiben a termék egy olyan másik termék alapanyagát képezi, amelyet a Közösségen belül máshol is értékesítenek. A végtermék eredetmegjelöléssel való védettségének ténye irreleváns.

A tagállamok közötti kereskedelemre olyan félkész termékre vonatkozó megállapodás is hatást gyakorolhat tehát, amelyet kizárólag azon a területen értékesítenek, ahol az adott végterméket állítják elő, amennyiben a végtermék kereskedelme közösségi szintű.

T-65/89. sz.

**BPB Industries Plc és British Gypsum Ltd kontra az Európai Közösségek Bizottsága
ügyben
1993. április 1-jén hozott ítélet
EBHT 1993., II-389. o.**

Felek

Felperesek:

BPB Industries plc (a továbbiakban: BPB)
British Gypsum Ltd (a továbbiakban: BG)

Alperes:

Bizottság

Beavatkozó az alperes mellett:

A Spanyol Királyság
Iberian Trading UK Ltd (a továbbiakban: Iberian)

Az ügy tárgya

A Bizottság az EGKSz. 86. cikkéhez kapcsolódó eljárásban 1988. december 5-én hozott 89/22/EGK határozatának (HL L 10., 1989.1.13., 50. o.) megsemmisítése iránti kérelem.

Tényállás

A brit építőipari gipsz és gipszkarton piacon a BPB tevékenységét a 100%-os tulajdonában lévő leányvállalata, a BG útján gyakorolta. Írorszában a gipsztermékeket a BPB ír leányvállalata, a Gypsum Industries plc (a továbbiakban: GIL) gyártotta, mely Írország és, a BG közvetítésével, Észak-Írország piacát látta el. Az érintett termék a gipszkarton volt. A földrajzi piac Nagy-Britannia és Írország volt, melyek területén a BPB volt az egyetlen gyártó. Mind Nagy-Britannia, mind Írország a közös piac jelentős részének tekinthető.

1982-ben a Lafarge (egy francia cement és gipszgyártó csoport tagja), 1984-ben pedig az Iberian kezdte meg a gipszkarton importját a fenti piacra. Ezt követően a BG piaci részesedése 96% volt a gipszkartonok piacán, míg a maradék 4%-on a fenti két importőr osztozott. A gyártás oldalán a BPB a teljes vertikumot ellenőrizte. A fentiek alapján a BPB a vizsgált időszakban erőfölényben volt a gipszkartonok piacán Nagy-Britannia és az ír sziget területén.

A BPB a kialakuló versenyre reagálva a teljes igényüket tőle beszerző kereskedők lojalitásának megjutalmazását célzó kereskedelempolitikát vezetett be. Ennek keretében 1985 júliusától kezdődően rendszeresen pénzüsszegeket fizetett ki a kiválasztott, kizárólagosan tőle vásároló kereskedői körnek (kizárólagos beszerzési megállapodások). Az akciót követően több kereskedő lemondott az import áru vásárlásáról. A BG ezen gyakorlata, a kereskedők magához kötése, erőfölénnyel való visszaélésnek volt minősíthető. Szintén így minősítette a Bizottság, hogy a BG az import gipszkarton forgalmazásával nem foglalkozó kereskedők rendelései kielégítésének prioritására irányuló politikát alkalmazott. Határozatában a Bizottság a BG-re 3 millió ECU, a BPB-re pedig 150 000 ECU bírságot szabott ki.

Az Elsőfokú Bíróság ítélete

Az Elsőfokú Bíróság a Bizottság határozatának 2. cikkét az 1985 júliusi időszakra vonatkozóan megsemmisítette, egyebekben a keresetet elutasította, és a felperest kötelezte a költségek viselésére, ideértve az Iberian költségeit is.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A Bíróság megállapította, hogy fennállt a tagállamok közötti kereskedelem, és hogy a hozott intézkedések alkalmasak voltak annak befolyásolására. A Bizottság véleménye szerint a Lafarge és az Iberian importtevékenysége nem volt elhanyagolható, ami arra engedett következtetni, hogy az import gazdaságosan fenntartható volt. Jelen esetben a tagállamok közötti kereskedelem egyéb tényezőknek betudhatóan már amúgy is korlátozott volt, így a további korlátozásra alkalmas tevékenység mindenképp versenykorlátozóznak minősült, különösen azért, mert a kereskedelem kiszorítása egy tagállamban monopólium-közeli helyzet⁴ megerősítéséhez vezetett.

- 135 A jelen ügyben a Bíróság megállapította, hogy a sérelmezett magatartások elkülönítették az Egyesült Királyság piacát azzal, hogy közvetlen hatást gyakoroltak egyrészt Franciaország és Spanyolország, másrészt az Egyesült Királyság közötti tényleges vagy potenciális

⁴ Minél erősebb az érintett vállalkozások piaci pozíciója, annál nagyobb a valószínűsége annak, hogy egy, a tagállamok közötti kereskedelemre hatni képes megállapodás vagy magatartás érzékelhető hatást gyakorol. Az érzékelhetőség különösen az érintett vállalkozásnak a kérdéses termékek piacán meglévő pozícióját és súlyát vizsgálva mérhető fel.

kereskedeleme. Úgyszintén hatást gyakoroltak az Írország és Észak-Írország közötti kereskedelemre is. Az import gipszkartonokkal nem kereskedő vásárlók előnyben részesítése akadályozta az importált gipszkartonok piacra dobását az Egyesült Királyságban. Végül, ahogyan azt a Bizottság is megállapította, az ír szigeten folytatott, az importot akadályozó magatartás a kereskedelem jelenlegi szerkezetét igyekezett fenntartani, hiszen az Észak-Írországban forgalomba hozott összes termék a GIL által Írországban gyártott termék importjából származott. Ezen magatartás hatásaként a kereskedelem szerkezete máshogy alakult, mint ahogy alakult volna egy, a versenyre nyitott piacon.

T-202/98, T-204/98. és T-207/98. sz.

Tate & Lyle plc, British Sugar plc és Napier Brown & Co. Ltd kontra az Európai Közösségek Bizottsága egyesített ügyekben
2001. július 12-én hozott ítélet
EBHT 2001., II-2035. o.

Felek

Felperesek:

Tate & Lyle plc (a továbbiakban: TL): a T-202/98. sz. ügy felperese. Nádcsukrot vásárolt az afrikai, karibi és csendes-óceáni (ACP) országokból, amelyet aztán feldolgozott.

British Sugar plc (a továbbiakban: BS): a T-204/98. sz. ügy felperese. Az egyetlen brit cukorrépa feldolgozó, mely a teljes brit cukorkvóta (1 144 000 tonna) termelésére kapott engedélyt.

Napier Brown & Co. Ltd (a továbbiakban: NP): a T-207/98. sz. ügy felperese. Brit cukorkereskedő.

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

Az ügy tárgya a Bizottság az EK-Szerződés 85. cikkéhez kapcsolódó eljárásban hozott 1998. október 14-i 1999/210/EK határozatának (HL L 76., 1999.3.22., 1. o.) megsemmisítése iránti kérelem. A Bizottság határozatában az alábbi bírságokat szabta ki az EKSz. 85. cikk (1) bekezdésének az ipari és a kiskereskedelmi cukor piacán történő megsértése miatt: British Sugar 39,6 millió ECU, Tate & Lyle 7 millió ECU és Napier Brown⁵ 1.8 millió ECU.

Tényállás

Az érintett piac Nagy-Britannia kristálycukor-piaca volt, míg az érintett termék a kristálycukor, melyet két résztermékre lehet osztani: az ipari és a lakossági felhasználásra szánt cukorra. A kettő közötti különbség nem minőségi, hanem kiszerezési jellegű. A brit cukorpiac természeténél fogva oligopolisztikus volt. A BS és a TL együttesen a nagy-britanniai cukorkereslettel hozzávetőleg megegyező mennyiséget termelt. A brit cukorpiacot befolyásoló további tényező volt még a cukorkereskedők tevékenysége.

---

⁵ Az NP esetében az érintett piac az ipari cukor piaca volt.

Az ügy előzménye, hogy 1984 és 1986 között a BS árháborút folytatott, mely természetellenesen alacsony árakhoz vezetett az ipari és a kiskereskedelmi cukor brit piacain. 1986-ban az NP megújította panaszát, amelyet eredetileg 1980-ban nyújtott be a Bizottsághoz, azt állítva, hogy a BS visszaélt erőfölényével, és ez beleütközött az EGKSz. 86. cikkébe. A Bizottság kifogásközlésére válaszul a BS vállalta, hogy lépéseket tesz a jogsértés megszüntetésére, amit a Bizottság elfogadott. A Bizottság az EGK-Szerződés 86. cikkéhez kapcsolódó eljárásban hozott 1988. július 18-i 88/518/EGK határozatában (HL L 284., 1988.10.19., 41. o.) bírságot szabott ki a BS-re.

Eközben 1986. június 20-án a BS és a TL vezetői tartottak egy találkozót, ahol a BS bejelentette az Egyesült Királyság ipari és kiskereskedelmi cukor piacán folyó árháború végét. Ezt a találkozót még 18 másik követte 1990. június 23-ig bezárólag, melyeken az NP és a James Budget Sugars – az Egyesült Királyság két vezető cukorkereskedője – szintén képviseltették magukat. Ezeken a találkozókon a BS minden résztvevőt informált a jövőben alkalmazandó árainról. Az egyik találkozón pedig szétosztotta a résztvevők között az ipari cukorra vonatkozó – és a mennyiség függvényében változó – ártáblázatát. Ezenkívül 1990. május 9-ig bezárólag a TL és a BS vezetői nyolc alkalommal találkoztak, hogy megvitassák a kiskereskedelmi cukor árát, valamint a BS három alkalommal átadta ártáblázatát a TL-nek.

A Bizottság 1990. május 4-én indította meg eljárását a BS, a TL, az NP és a James Budget Sugars ellen, aminek előzménye a TL-nek a brit versenyhatósághoz és a Bizottsághoz címzett, 1990 nyarán kelt két levele volt.

Az Elsőfokú Bíróság ítélete

Az Elsőfokú Bíróság szerint a Bizottság helyesen állapította meg, hogy a találkozók célja a verseny korlátozása volt az árpolitikák összehangolása révén. A vállalkozások célja az volt, hogy a versenytársaik jövőben várható magatartásával kapcsolatos információkat megszerezzék.

Az Elsőfokú Bíróság a T-202/98. sz. ügyben hozott ítéletében megsemmisítette a bizottsági határozat 3. cikkét, amennyiben az Elsőfokú Bíróság szerint a Bizottság tévesen értékelte úgy, hogy a TL nem működött együtt folyamatosan és teljes körűen az eljárás folyamán. Ezért a TL-re vonatkozó bírság összegét 5,6 millió euróban állapította meg. Emellett a Bizottságot a költségek viselésére kötelezte. A T-204/98. és T-207/98. sz. ügyekben az Elsőfokú Bíróság elutasította a felperesek kérelmét, és a költségek viselésére kötelezte őket.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

- 79 Ezenkívül az a tény, hogy a kartell egyetlen tagállamban történő értékesítésre vonatkozik, nem elegendő azon lehetőség kizárására, hogy hatást gyakorolhat a tagállamok közötti kereskedelemre. Mivel az érintett piac import érzékeny, egy nemzeti árkartell tagjai csak akkor tudják fenntartani piaci részesedésüket, ha védik magukat a külföldi versennyel szemben (246/86. sz. Belasco és társai kontra Bizottság ügyben 1989. július 11-én hozott ítélet [EBHT 1989., 2117. o.] 33-34. pontja).

Jelen ügyben nem volt vitatható, hogy a nagy-britanniai cukorpiac hajlamos volt az importra, jöllehet a cukorpiac közösségi szabályozása és a szállítási költségek nehezebbé tették azt. Ezenkívül a vitatott határozatból és az Elsőfokú Bíróság előtt feltárt bizonyítékokból kitűnt, hogy a BS és TL legfőbb törekvése az volt, hogy az importot olyan szintre korlátozzák, amely

nem fenyegeti termékeik eladását a nemzeti piacon. Maga a BS állította, hogy a kérdéses időszakban tudatosan olyan politikát folytatott, amely az import megakadályozását célozta. Eközben a TL aktívan részt vett azon politika alkalmazásában, mely az import növekedésének kockázatát igyekezett csökkenteni. E körülmények alapján a Bizottság helyesen állapította meg, hogy a kérdéses megállapodás, amely csaknem az egész ország területét lefedte, és amelyet olyan vállalkozások kötöttek, melyek az érintett piacon összesen körülbelül 90%-os részesedéssel bírtak, alkalmas volt arra, hogy hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelemre.

T-25/95, T-26/95, T-30/95–T32/95, T-34/95–39/95, T-42/95–T-46/95, T-48/95, T-50/95–65/95, T-68/95–T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 és T-104/95. sz.

Cimenteries CBR és társai kontra az Európai Közösségek Bizottsága egyesített ügyekben

2000. március 15-én hozott ítélet

EBHT 2000., II-491. o.

Felek

Felperes:

Cimenteries CBR SA és társai (a továbbiakban: CBR): a brüsszeli székhelyű Európai Cement Szövetség 8 nemzeti cement szövetséget és 33 európai cement termelő vállalkozást tömörített magába.

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

A Bizottság 1994. november 30-i, az európai szürke és fehér cement piacokon feltárt versenykorlátozó megállapodások és összehangolt magatartások ügyében – összesen 42 vállalkozás és vállalkozások társulása ellen – hozott 94/815/EK határozatának (HL L 343., 1994.12.30., 1. o.) felülvizsgálata iránti kérelem.

Tényállás

Az európai cementpiacon működő vállalkozások és vállalkozások társulásai által tanúsított magatartásokat a Bizottság az EK Sz. 85. cikkébe ütközőnek minősítette.

Releváns piacként Európát állapította meg a Bíróság, minthogy a cementet jelentős távolságokra is szállították (pl. Spanyolországból Nagy-Britanniába vagy Németországból Írországba).

A Bizottság a fent említett magatartásokat egységes jogsértésként kezelte, melynek kezdetét 1983 januárjában határozta meg. Az európai cementiparban tevékenykedő vezető vállalati tisztségviselők ekkor kötötték meg ugyanis azt a megállapodást, melyben megtiltottak minden olyan Európán belüli exportot, mely destabilizálhatja az adott szomszédos piacot.

A Bizottság ezen túlmenően a következő jogsértésekre derített fényt:

- árakra és egyéb üzletileg érzékeny adatokra vonatkozó információcsere;
- egyes vevők kiszolgálásának visszautasítása annak érdekében, hogy megakadályozzák párhuzamos import-export kialakulását;
- létrehozta egy központi szervezetet, mely figyelemmel követte az egyes piacokon a kereslet és kínálat alakulását, valamint információcsere fórumként szolgált;
- annak érdekében, hogy a görög piacon átmenetileg fennálló nehézségeket áthidalják, létrehozta egy közös vállalatot (Interciment), melynek célja az volt, hogy „felszívja” az olcsó görög cementet, így akadályozva meg, hogy az az export révén a magasabb árfekvésű európai tagállamokba kerüljön.

A Bizottság a CBR-re, 8 nemzeti cement szövetségre és 33 európai cement termelő vállalkozásra összesen 248 millió ECU bírságot szabott ki.

Az Elsőfokú Bíróság ítélete

A felperesek külön-külön benyújtott keresetükben elsősorban a Bizottság határozata rájuk vonatkozó részének megsemmisítését kérték. Az Elsőfokú Bíróság abban a tekintetben megerősítette a Bizottság határozatát, hogy kimondta, hogy az eljárás alá vontak között létrejött egy egységes megállapodás, melynek célja az volt, hogy az egyes nemzeti piacok export általi fenyegetettségét megszüntessék. Ugyanakkor egyes vállalkozások esetében az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy a Bizottság nem bizonyította megfelelően azok részvételét a kartellmegállapodásban, másoknál pedig úgy vélte, hogy a kartellben való részvételi időszak rövidebb volt, mint amit a Bizottság meghatározott.

Az Elsőfokú Bíróság a bírságok fentiek fényében történő újraszámításánál az adott vállalkozás által elkövetett jogsértés súlyosságát, valamint a jogsértésben való részvételi időszak hosszát vette alapul. Ily módon az Elsőfokú Bíróság által kirótt bírságok teljes összege 110 millió euróra csökkent.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

3930 Az olyan megállapodások vagy összehangolt magatartások megtiltása során, amelyek jellegükből fakadóan érintik a tagállamok közötti kereskedelmet, és céljuk vagy hatásuk a verseny korlátozása, az EK Sz. 85. cikk (1) bekezdése nem írja elő annak bizonyítását, hogy a szóban forgó megállapodás vagy összehangolt magatartás ténylegesen jelentős hatást gyakorolt a tagállamok közötti kereskedelemre – amit egyébként a legtöbb esetben nehéz a jog által elvárt bizonyosság szintjén bizonyítani – hanem elegendő, ha az adott megállapodás vagy összehangolt magatartás alkalmas az ilyen hatás kiváltására. A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás feltétele tehát teljesítettnek tekintendő, ha egy sor jogi vagy ténybeli objektív tényező alapján kellő valószínűséggel előre látható, hogy egy megállapodás vagy magatartás közvetlen vagy közvetett, tényleges vagy potenciális hatást gyakorolhat a tagállamok közötti kereskedelem szerkezetére. (Lásd az 1986. pontban hivatkozott jogesetet [a 99/79. sz. Lancôme kontra ETOS ügyben 1980. július 10-én hozott ítélet [EBHT 1980., 2511. o.] 23. pontja és a C-235/92. P. sz. Montecatini kontra Bizottság ügyben 1999. július 8-án hozott ítélet [EBHT 1999., I-4539. o.] 170. pontja]). [...]

T-213/00. sz.

**CMA CGM és társai kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben
2003. március 19-én hozott ítélet
EBHT 2003., II-913. o.**

Felek

Felperesek:

CMA CGM és más hajózási társaságok.

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

A Bizottság a Távol-Keleti Kereskedelemre Vonatkozó Viteldíjak és Pótdíjak Egyezménye (Far East Trade Tariff Charges and Surcharges Agreement, a továbbiakban: FETTCSA) tárgyában hozott 2000/627/EK határozatának (HL L 268., 2000.10.20., 1. o.) megsemmisítése, vagy a határozat bírságot megállapító részének elévülés miatti megsemmisítése, vagy a kiszabott bírság csökkentése iránt kérelem.

Tényállás

A felperes hajózási társaságok a FETTCSA egyezmény keretében 1991. március 5-én megállapodtak abban, hogy összehangolják a viteldíj és a pótdíjak kiszámításának módszerét, valamint, hogy nem nyújtanak kedvezményeket a megrendelőiknek. Az említett megállapodás az 1991. június 4. és 1994. május 10. közötti időszakban volt hatályban, róla a felek ugyan tájékoztatták a Bizottságot, de egyedi mentesség megadását nem kérték.

1991. július 15-én az Európai Fuvaroztatók Tanácsa (European Shippers' Council, a továbbiakban: ESC) panasszal élt a Bizottságnál a FETTCSA ellen. A kérelemre indult eljárásban a Bizottság előzetes álláspontjában kifejtette, hogy a FETTCSA nem minősül a 4056/86/EGK rendelet 2. cikke szerinti technikai megállapodásnak, s ebből következőleg nem vonatkozik rá a csoportmentességi rendelet, azaz a megállapodás ellentétes az EK-Szerződés 81. cikkének (1) bekezdésével.

Az 1994. április 19-én kelt kifogásközlésében a Bizottság megállapította, hogy a FETTCSA a 4056/86/EGK rendelet 2. cikkének, illetve az 1017/68/EGK rendelet 3. cikkének értelmében nem minősül technikai megállapodásnak, és megsértette az EK-Szerződés 81. cikkének (1) bekezdését, illetve az 1017/68/EGK rendelet 2. cikkét a következő kereskedelmet korlátozó megállapodásokkal:

- a) a kedvezmények eltörlése;
- b) a valuta átváltási arányok megjelenítése az árban;
- c) a viteldíjak és pótdíjak megállapítására vonatkozó közös módszerek;
- d) a résztvevők közötti információcsere.

A Bizottság a kifogásközlésben megállapította, hogy a FETTCSA a 4056/86/EGK rendelet 3. cikkének értelmében nem tartozik a csoportmentességi szabályok alá, és egyedi

mentesítését sem kezdeményezték, minek következtében a közösségi versenyjogba ütközik, amit a Bizottság bírságok kiszabásával kíván szankcionálni.

Ezt követően a Bizottság bekérte a felperesek 1993. és 1994. évi, valamint 1997. és 1998. évi árbevételére vonatkozó adatokat, majd 2000. május 16-án formális döntést hozott, melyben a felpereseket elmarasztalta, és bírságot szabott ki. A döntés ellen az eljárás alá vont vállalatok a jelen ügy keretében az Elsőfokú Bírósághoz fellebbeztek.

Az Elsőfokú Bíróság ítélete

A Bíróság ítéletében, helybenhagyva a Bizottság minden ténybeli és jogi megállapítását, kimondta, hogy a FETTCSA létrehozásával a felperesek megsértették a közösségi versenyjog szabályait, azonban a Bizottság döntésének a bírságokat kiszabó részét a felek elévülési kérelmének helyt adva megsemmisítette.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

- 219 Jóllehet igaz, hogy a Bizottság nem definiálta a releváns piacot minden kérdéses szolgáltatásra vonatkozóan, a szóban forgó megállapodás – mely olyan hajózási társaságok között jött létre, amelyek közül számos a Közösségen belül van bejegyezve – egy, a menetrend szerinti tengeri és szárazföldi konténeres szállítási szolgáltatások értékesítésének feltételeiről szóló megállapodás, amely a Közösség különböző tagállamaiban tevékenykedő fuvaroztatókra vonatkozott. Ahogy azt a korábbiakban megállapítottuk, a Bizottság a megtámadott határozatában helyesen bizonyította, hogy egy ilyen egyezménynek az a célja, hogy korlátozza az árversenyt a hajózási társaságok között az általuk kínált összes szolgáltatás tekintetében. Mi több, bizonyítást nyert az is, hogy egy ilyen megállapodás a közösségi versenyjog nyilvánvaló megsértését jelenti.
- 220 Ezen körülmények figyelembevételével a megtámadott határozat a jog által megkívánt mértékben bizonyította, hogy a kérdéses megállapodás per se alkalmas arra, hogy érzékelhető hatással legyen a tagállamok közötti kereskedelemre, és nem csak a tengeri szállítási szolgáltatások, de olyan más szolgáltatások vonatkozásában is, melyekre a kérdéses viteldíjak és pótdíjak irányadók, nevezetesen a tengeri konténeres szállítás részeként nyújtott szárazföldi és kikötői szolgáltatások vonatkozásában.

Következésképp, ebben az ügyben a szolgáltatások releváns piacainak meghatározása nem volt szükséges annak a megállapítása végett, hogy a kérdéses megállapodás alkalmas volt-e arra, hogy hatással legyen a tagállamok közötti kereskedelemre a tengeri konténeres szállítás, valamint a tengeri konténeres szállítás részeként nyújtott szárazföldi és kikötői szolgáltatások vonatkozásában.

6/73. és 7/73. sz.

Istituto Chemioterapico Italiano S.p.A. és Commercial Solvents Corporation kontra az Európai Közösségek Bizottsága egyesített ügyekben
1974. március 6-án hozott ítélet
EBHT 1974., 223. o.

Felek

Felperesek:

Commercial Solvents Corporation (a továbbiakban: CSC): a vállalkozás a vegyiparban és a gyógyszeriparban volt jelen.

Istituto Chemioterapico Italiano (a továbbiakban: Istituto): a CSC olaszországi leányvállalata volt. Emellett azonban néhány termék, pl. a nitropropán és az aminobutanol tekintetében 1970-ig a CSC kizárólagos forgalmazója is volt. Az Istituto törzstőkéjének 51%-a a CSC tulajdonában volt, tíztagú igazgatótanácsának öt tagja a CSC vezetésében is részt vett. A CSC elnök-vezérigazgatója egyben az Istituto igazgatótanácsának elnöke is volt.

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

Az ügy tárgya a Bizottság az EK Sz. 86. cikkéhez kapcsolódó eljárásban hozott 1972. december 14-i 72/457/EGK határozatának (HL L 299., 9172.12.31., 51. o.) megsemmisítése iránti kérelem. A bizottsági határozat szerint az CSC és az Istituto visszaéltek erőfölényükkel, és így megsértették az EK Sz. 86. cikkét. A Bizottság az eljárás alá vont vállalkozásoknak a jogsértés megszüntetését írta elő, és kötelezte őket, hogy harminc napon belül szállítsanak 60 000 kg nitropropánt vagy 30 000 kg aminobutanolt⁶ a főként etambutolt gyártó és forgalmazó Laboratorio Chimico Farmaceutico Giorgio Zoja S.p.A. (a továbbiakban: Zoja) részére, valamint kötelezte őket, hogy a határozat kihirdetésétől számított két hónapon belül tegyenek javaslatot a Bizottságnak a Zoja további ellátására. Ezenfelül a Bizottság 200 000 elszámolási egység (ECU)⁷, azaz 125 millió líra pénzbírságot szabott ki a két vállalkozással szemben.

Tényállás

Az érintett termékpiac a nitropropán és az aminobutanol⁸ piaca, másrészt az etambutol piaca volt.⁹ Az érintett földrajzi piac elsősorban Olaszország, Franciaország és Németország területe volt.¹⁰ A CSC vezetése alatt álló vállalkozói csoport világmonopóliumot élvezett a nitropropán és az aminobutanol előállításában, így a közös piacon is erőfölényben volt.

⁶ A nitropropán és az aminobutanol az etambutol előállítására szolgáló nyersanyagok.

⁷ 1 elszámolási egység (EE) = 50 BFR; 3,66 DM; 5,55419 FFR; 625 ITL; 3,62 HFL.

⁸ A tüdőtuberkulózis kezelésében felhasznált dextro-etambutol (etambutol) előállításának alapanyaga.

⁹ A bizottsági határozat nem nevezi meg konkrétan a releváns piacot, csak azt mondja, hogy a nyersanyagok tekintetében a CSC világmonopólium, majd később, hogy az etambutol előállítása elkülönült piacot alkot.

¹⁰ A releváns földrajzi piac egyértelmű meghatározása is hiányzik a bizottsági határozatból.

1966-ig a Zoja volt az Istituto legfontosabb üzleti partnere az aminobutanol tekintetében. 1968-69 folyamán sikertelen fúziós tárgyalások folytak a vállalkozások között. 1969 májusában az Istituto bejelentette, hogy megemeli az aminobutanol árát, és ezt az emelt árat kívánja alkalmazni a Zojával fennálló szerződésben is. Az áremelést a Zoja elfogadta, bár a szerződés nem adott volna lehetőséget az Istitutonak ilyen áremelésre. Ekkor még a Zoja választani tudott különböző olasz és külföldi beszerzési források között, azonban 1970 második felétől kezdődően az aminobutanol és a nitropropán mennyisége csökkent a piacon, majd később egyáltalán nem lehetett hozzájutni ezekhez a termékekhez. A Zoja ekkor írásban rendelt az Istitutótól 120 000 kg aminobutanolt az 1971-es évre. Az Istituto válaszában úgy nyilatkozott, hogy a CSC utasítására nem áll módjában több aminobutanolt értékesíteni, megfosztva így a Zoját az etambutol előállításához szükséges nyersanyagoktól. A CSC azzal, hogy a megszüntette az etambutol gyártást is folytató Zoja nyersanyagokkal való ellátását¹¹ azért, hogy a saját piaci pozícióját – illetve az Istituto piaci helyzetét – erősítse az etambutol gyártás tekintetében, visszaélt erőfölényével.

A Bíróság ítélete

A Bíróság megállapítása szerint egy adott termék nyersanyagainak piaca elkülöníthető a termék piacától. Így a nyersanyagok piacán fennálló erőfölénnyel való visszaélés versenykorlátozó hatású lehet a nyersanyagokból készült termék piacán, még akkor is, ha az nem alkot önmagában külön piacot.

A Bíróság a megsemmisítésre irányuló kérelmet elutasította, azonban a kiszabott bírság összegét 100 000 elszámolási egységre, azaz 62,5 millió lírara csökkentette, és kötelezte a kérelmezőket a költségek viselésére.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A közös piacon belül különösen Olaszország, Franciaország és Németország számított az etambutol szempontjából fontos felvevő piacnak. A Zoja exportált Franciaországba és 1971-től Németországba is, ahol addig csak egy előállító, az ACC csoport volt jelen. Mindez azt mutatta, hogy a tagállamok között ezen a téren éppen fejlődésben volt a kereskedelem, és a Zoja piacról való kiszorítása ezt a fejlődést lassította volna le, vagy akadályozta volna meg.

A fenti körülményekre tekintettel a Zoja nitropropánnal és aminobutanollal való ellátásának megszüntetése alkalmas volt a tagállamok közötti kereskedelem oly módon történő befolyásolására, amely hátrányos lehetett az egységes piac kialakulására nézve.

- 23 A felperesek szerint őket nem szabad felelőssé tenni a Zoja aminobutanollal való ellátásának leállításáért, minthogy ez annak a ténynek volt köszönhető, hogy 1970 tavaszán maga Zoja tájékoztatta az Istitutot arról, hogy lemondja az Istituto és a Zoja között akkoriban érvényben lévő szerződés alapján biztosított aminobutanol nagy mennyiségben történő vásárlását. Amikor 1970 végén a Zoja ismét felvette a kapcsolatot az Istitutóval a termék beszerzése végett, az utóbbi, a CSC-vel történt egyeztetést követően, köteles volt közölni a Zojával, hogy a CSC időközben megváltoztatta üzletpolitikáját, és a termék a továbbiakban nem áll rendelkezésre. A CSC üzletpolitikájának megváltoztatása – állításuk szerint – annak a jogos előnynek a felismeréséből fakadt, amelyet a termelésük végtermékekre való kiterjesztésből

---

¹¹ A CSC csoport a független kereskedőknek megtiltotta az etambutol exportját, valamint annak gyógyszerészeti célokra való továbbértékesítését.

szerezhetnek, így nem korlátozva magukat csupán a nyersanyag vagy köztes termékek előállítására. Ezen politika értelmében a saját termékének fejlesztése mellett döntött, és hogy a továbbiakban nem szolgáltat aminobutanolt, kivéve a forgalmazói által már elvállalt kötelezettségeket.

A Bíróság megállapította, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás tekintetében a közös piacon belüli piaci struktúrát kell vizsgálnia a Bizottságnak. Ebből következően az nem bír jelentőséggel, hogy az erőfölénnyel való visszaélés által érintett vállalkozás – amely a visszaélés folytán kiszorulna az érintett piacról – mennyiben termel a közös piacra, és mennyiben exportál azon kívülre. Mindamellett az eljárás során kétség kívül megállapítást nyert, hogy a Zoja tagállamokba is exportált. A Zoja piacról való eltűnése természetesen ezeket az exportokat is megszüntette volna, így a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás megállapítható.

- 32 A 85. és 86. cikk tilalmi ténylegesen a Szerződés 3. cikk (f) pontjának fényében – amely szerint a Közösség tevékenységének magában kell foglalnia egy olyan rendszert, amely megakadályozza a belső piaci verseny torzulását –, és a Szerződés 2. cikkének fényében – amely azt a feladatot adja a Közösségnek, hogy az „a Közösség egész területén előmozdítsa a gazdasági tevékenységek harmonikus fejlődését” – értelmezendők és alkalmazandóak. A 86. cikk, a piacon meglévő erőfölénnyel való visszaélés tilalma révén – már amennyiben ez a visszaélés hatást gyakorol a tagállamok közötti kereskedelemre – az olyan visszaélésre is kiterjed, amelyik közvetlenül hátrányos a fogyasztókra, úgyszintén az olyan visszaélésre is, amelyik a Szerződés 3. cikk (f) pontja által célul tűzött hatékony verseny szerkezetének hátrányos befolyásolása révén közvetve hátrányos a fogyasztókra.
- 33 A közösségi hatóságoknak ezért figyelembe kell venniük a bepanaszolt magatartásnak a közös piaci verseny szerkezetére gyakorolt összes következményét, anélkül, hogy különbséget tennének a piacon belüli értékesítésre, illetve az exportra szánt termékek között. Amikor egy, a közös piacon erőfölénnyel rendelkező vállalkozás olyan módon él vissza helyzetével, hogy egy versenytárs valószínűleg kiszorul a közös piacról, akkor nem lényeges, hogy a magatartás a visszaélés által érintett vállalkozás exportjához vagy a közös piacon belüli kereskedelméhez kapcsolódik, amennyiben megállapítást nyer, hogy ez a kiszorítás káros hatást fog gyakorolni a közös piaci verseny szerkezetére.

T-86/95. sz.

**Compagnie Générale Maritime és társai kontra az Európai Közösségek Bizottsága
ügyben**

2002. február 28-án hozott ítélet

EBHT 2002., II-1011. o.

Felek

Felperes:

Compagnie Générale Maritime és további 13 hajózási vállalat.

Beavatkozók a felperes mellett:

European Community Shipowners' Associations (ECSA – Európai Közösség
Hajótulajdonosainak Szövetsége)

The Japanese Shipowners' Association (JSA – Japán Hajótulajdonosok Szövetsége)

Alperes:

Bizottság

Beavatkozó az alperes mellett:

The European Council of Transport Users (ECTU – Fuvarozók Európai Tanácsa)

Az ügy tárgya

Az ügy tárgya a Bizottság az EK Sz. 85. cikkéhez kapcsolódó eljárásban hozott 1994. december 21-i 94/985/EK határozatának (HL L 378., 1994.12.31., 17. o.) megsemmisítése iránti kérelem. A Bizottság határozatában egyenként 10 000 ECU bírságot szabott ki a Compagnie Générale Maritime-ra és további 12 eljárás alá vont hajózási vállalatra – a felek között szereplő Wilh. Wilhelmsen vállalat kivételével, tekintettel arra, hogy az nem üzemeltetett hajókat az érintett útvonalakon¹². Az eljárás alá vontakra kiszabott azonos összegű, szimbolikus jellegű bírságot az indokolta, hogy egyrészt a Bizottság csak 1994-re alakította ki egyértelmű állásfoglalását a kombinált konténer-fuvarozással kapcsolatosan, másrészt ez volt az első ügy, ahol az 1017/68 rendelet¹³ alkalmazta.

Tényállás

Az érintett piac a konténerek tengeri fuvarozásához kapcsolódó szárazföldi fuvarszolgáltatás piaca az Európai Közösség területén. Tágabb értelemben a földrajzi piac a Távol-Keleti Teherhajózási Konferencia (Far Eastern Freight Conference, a továbbiakban: FEFC) tagjai által végzett, a konferencia által meghatározott északnyugat-európai és távol-keleti kikötők között konténerek szállítására kialakított tengeri hajózáshoz kapcsolódó, kombinált (azaz szárazföldi-tengeri) fuvarozás szárazföldi szakasza (multimodális fuvarozás). E tekintetben az a szárazföldi szállítás, amelyet a teherhajózási konferenciában résztvevő tengerhajózási fuvarozó cég a konténerek vízi szállítása előtt és után egy kombinált tengeri konténeres fuvarozási konstrukció keretében nyújt, a tengeri fuvarozáshoz csatlakozó, de attól mégis megkülönböztethető alpiacot alkot.

Az érintett piacon a FEFC tagjai (tengerhajózási társaságok) egy NT 90 nevű egységes tarifát alakítottak ki, amely szakaszonként elkülönítve tartalmazta a konténerek kombinált szárazföldi-tengeri fuvarozásának a tagvállalatok által számlázható fuvarárait. Az NT 90 öt részre bontotta a kombinált fuvaroztatás (háztól-házig vállalt tengeri-szárazföldi szállítás) költségeit: egy részükre fix árat, más részükre minimál árat állapítva meg. Az NT 90 a szárazföldi szállítás tételeit egy olyan zóna-rendszerben adta meg, amely nem a tényleges áruberakodási-kirakodási kikötőig terjedő valódi távolsághoz igazodott, hanem az illető tagvállalathoz legközelebb eső kikötőt vette alapul (ún. kikötő-kiegyenlítési rendszer).

A FEFC azzal védekezett, hogy a végrehajtott árrögzítést a 4056/86 tanácsi rendelet¹⁴ 3. cikke tette lehetővé, amely csoportmentességet biztosított a vonalhajózási egyezmények számára. Azonban a rendelet hatálya kizárólag az olyan tengeri – kikötők közötti – hajózásra vonatkozott, melynek kiinduló vagy érkezési pontja az Európai Közösség kikötőinek

¹² Lásd alább, a tényállás első bekezdésében.

¹³ A Tanács 1968. július 19-i 1017/68/EGK rendelete a versenyszabályok vasúti, közúti és folyami hajózási fuvarozásra való alkalmazásáról (HL L 175., 1968.7.23., 1. o.).

¹⁴ A Tanács 1986. december 22-i 4056/86/EGK rendelete a Szerződés 85. és 86. cikke tengeri fuvarozásra való alkalmazásának részletes szabályairól (HL L 378., 1986.12.31., 4. o.).

valamelyike, és nem volt vonatkozatható a tengeri fuvarozás szárazföldi szolgáltatásainak árában történő megállapodásra azáltal, hogy az magában foglalja az áruk hajóra rakása előtti és utáni minden olyan kezelését, amelyet annak a kombinált tengeri-szárazföldi áru fuvarozásnak a keretében nyújtanak, amelyben a konferenciában résztvevők megállapodtak. Így a fenti megállapodásra, a felperesek állításával ellentétben, vonatkozott az 1017/68 tanácsi rendelet.

A FEFC tagjai megsértették az EKSz. 85. cikkét és az 1017/68 tanácsi rendelet 2. cikkét azáltal, hogy az EK területére vonatkozóan megállapodtak azoknak a szárazföldi szállítási szolgáltatásoknak az árában, amelyeket az Észak-Európa és a Távol-Kelet között lebonyolított kombinált tengeri-szárazföldi fuvarozás keretében az áruk szállítóinak a konténerek szárazföldi továbbításáért számítottak fel.

Az Elsőfokú Bíróság ítélete

Amint azt az Elsőfokú Bíróság ítéletében kifejtette, kétségtelen hogy a szárazföldi fuvarozást érintő – horizontális, árrögzítő típusú – megállapodás célja a verseny korlátozása volt. A jogi értékelésnek azonban tartózkodóbbnak kell lennie egy ilyen megállapodás esetében, részben a – speciális és kivételes szabályozású – tengeri fuvarozással való szoros kapcsolata miatt és részben, mert a megállapodás komplex gazdasági és jogi természetű kérdéseket vet fel. Az Elsőfokú Bíróság ítéletében megsemmisítette a bizottsági határozat bírságot kiszabó részét.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

Egy olyan megállapodás, amelyet – különböző tagállamokban honos – tengerhajózási vállalatok a – szintén több különböző tagállamokban honos – szállítók számára nyújtott szárazföldi fuvarozási szolgáltatások értékesítésére vonatkozóan hoztak létre, egyértelműen alkalmas volt arra, hogy az EKSz. 85. cikk (1) bekezdése alapján hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelemre. A szárazföldi fuvarozási szolgáltatás árának rögzítése kihatással lehetett az áruszállítók azon döntésére, hogy a megállapodásban résztvevő tengerhajózási társaságokra vagy egyéb fuvarozókra bízzák-e konténereik szárazföldi továbbítását, ily módon torzította azt a versenyt, amely a tengerhajózási társaságok és a különféle tagállamok-béli szárazföldi fuvarozók között állt fenn a szárazföldi fuvarozás piacán.

Az érintett szektorokra és a közös piacra kifejtett hatás jelentős, miután csak 1992-ben a kombinált konténer fuvarozás szárazföldi részének becsült értéke 477 millió ECU-t tett ki. A vállalkozások az érintett piac közel 40%-át ellenőrizték.

- 146 A megállapodás lehetséges kedvező hatásai¹⁵ tekintetében az Elsőfokú Bíróság kifejtette, hogy a Bizottság nem vette számításba azt a tényt, hogy a szárazföldi fuvarozás közvetlen költségei a szárazföldi fuvarozás költségeinek csupán kis hányadát képviselik. A felperesek nem hoztak fel bizonyítékot arra a hatásra vonatkozóan, hogy a konferencia által végrehajtott árrögzítés hozzájárult volna a szárazföldi fuvarozási szolgáltatás minőségének javulásához, még hogyha a szárazföldi költségek nagyobb része a hajózási vállalatok saját tevékenységével áll is összefüggésben, és nem az általuk vásárolt szolgáltatásokkal. Tekintet nélkül a szárazföldi fuvarozás közvetlen költségei által képviselt arányra a Bíróság

¹⁵ Lásd a 1017/68 rendelet 5. cikkét és az EKSz. 85. cikk (3) bekezdését.

elegendőnek ítélte arra rámutatni, hogy a felperesek nem bizonyították, hogy a kollektív árrögzítés hogyan tette hatékonyabbá az intermodális fuvarozási szolgáltatást, és különösen az üres konténerek kezelését.

A kérdéses megállapodás, igaz csak meglehetősen közvetett módon, de alkalmas volt arra, hogy hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelemre, mert a szárazföldi fuvarozási szolgáltatásnak a FEFC által rögzített árai a fuvarozott áruk végső árának részét képezték.¹⁶

- 148 [...] amint arra a Bizottság a vitatott határozat 30. preambulumbekzdésében rámutatott, a szárazföldi fuvarozás végzésének körülményei jelentősen eltérnek a tengeri fuvarozáséitól. Főszabály szerint a szárazföldi fuvarozás ára minden fuvarra azonos, tekintet nélkül annak tartalmára vagy belső értékére, és a szolgáltatás költségétől függően van rögzítve. Ezenfelül az árakat konténerenként állapították meg. Ahogyan arra a Bizottság – hivatkozva Gilman és Graham felperes urak által csatolt jelentésére – a Bírósághoz intézett beadványában rámutatott, nincs ösztönzés a szabad kapacitás minden áron történő értékesítésére.

A szárazföldi fuvararak rögzítése hatást gyakorolhatott a különféle tagállamok kikötői közötti versenyre. Az említett árrögzítés – amely a „kikötők kiegyenlítése” keretében egy fiktív fuvar vett számításba egy meghatározott szárazföldi pont és a megállapodásban résztvevő társaságok valamelyike által kiszolgált legközelebbi kikötő között – célkitűzése miatt valójában semlegesítette azt a gazdaságossági előnyt, amely a legközelebbi kikötőig terjedő, sokkal rövidebb távolságból adódott volna.¹⁷

A hajózási társaságok azáltal is korlátozták a versenyt, hogy árrögzítő megállapodásukkal hatással voltak a kereskedelmi folyamatokra, hiszen ennek hiányában azok másképp alakultak volna.¹⁸ Ugyancsak másképp alakult volna az árrögzítő megállapodás – a kikötő kiegyenlítést előíró, fixáras szárazföldi szállítás – hiányában számos érintett tagállamban lévő kikötő forgalma is, ami már a közös piac forgalmában is érzékelhető lehetett. Nem volt megkerülhető az a hatás sem, ami a tulajdonképpeni szállításokhoz kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások alakulásában következett be, így például a ki- és berakodáshoz szükséges berendezésekkel és azok üzemeltetésével kapcsolatos esetleges változások stb. Végül nem lehetett figyelmen kívül hagyni azt a körülményt sem, hogy igen nagyszámú konténer forgalmának alakulásában okozott torzulást a szárazföldi fuvarozás árának a FEFC tagjai által történt szabályozása.

---

¹⁶ Erre a hatásra vonatkozóan lásd a 136/89. sz., Bureau National interprofessionnel du Cognac kontra Yves Aubert ügyben 1987. december 3-án hozott ítélet (EBHT 1987., 4789. o.) 18. pontját.

¹⁷ Lásd a bizottsági határozat 73. bekezdését.

¹⁸ Lásd a bizottsági határozat 49. bekezdését.

T-24/93–T-26/93. és T-28/93. sz.

**Compagnie maritime belge transports SA és Compagnie maritime belge SA, Dafra-Lines A/S, Deutsche Afrika-Linien GmbH & Co. és Nedlloyd Lijnen BV kontra az Európai Közösségek Bizottsága egyesített ügyekben
1996. október 8-án hozott ítélet
EBHT 1996., I-1201. o.**

Felek

Felperesek:

Compagnie Maritime Belge SA (a továbbiakban: CMB): a CMB csoport holding vállalata, tevékenységébe tartozik a hajótulajdonlás, üzemeltetés és hajózási műveletek irányítása. 1991-től a vonalhajózási és intermodális szolgáltatásai egy különálló jogi személyhez, a CMBT-hez kerültek.

Compagnie Maritime Belge Transports SA (a továbbiakban: CMBT)

Dafra-Lines A/S (a továbbiakban: Dafra): 1988. január 1. óta tagja volt a CMB csoportnak, tag volt a Cewal-ban¹⁹ is, akárcsak a Nedlloyd, a DAL és a CMB, amelyek szintén Cewal-tagok voltak.

Deutsche Afrika-Linien GmbH & Co. (a továbbiakban: DAL)

Nedlloyd Lijnen BV (a továbbiakban: Nedlloyd)

Alperes:

Bizottság

Beavatkozó az alperes mellett:

Grimaldi és Cobelfret (a továbbiakban együtt: G&C). Az egyik panaszos az AIWASI²⁰ volt, melynek alapító tagjai voltak G&C, melyek 1985-ben közös hajózási szolgáltatás nyújtásába kezdtek Észak-Európa és Zaire²¹ között.

Az ügy tárgya

Az ügy tárgya a Bizottság az EGK-Szerződés 85. és 86. cikkéhez kapcsolódó eljárásban hozott 1992. december 23-i 93/82/EGK határozatának (HL L 34., 1993.2.10., 20. o.) megsemmisítése iránti kérelem. Határozatában a Bizottság megállapította, hogy három hajózási konferencia (Cewal, Cowac²² és Ukwal²³) és azok tagvállalkozásai megszegték a 85. cikk (1) bekezdését, ezért azokat a jogsértő magatartás abbahagyására, és a jövőben az attól való tartózkodásra kötelezte. A Bizottság emellett megállapította, hogy a Cewal tagvállalkozásai megsértették a 86. cikk rendelkezéseit. A Bizottság az alábbi bírságokat szabta ki: CMB: 9,6 millió ECU, Dafra és DAL: egyenként 200 000 ECU, Nedlloyd: 100 000 ECU.

¹⁹ A Cewal (Associated Central West Africa Lines – Egyesült Közép-Nyugat-Afrikai Tengerjárók) nevű hajózási konferencia tagjai mentrendszerű hajózási szolgáltatást nyújtottak Zaire és Angola, valamint az Északi-tenger kikötői között (az Egyesült Királyság kivételével).

²⁰ Association of Independent West African Shipping Interests – Nyugat-Afrikai Független Hajózási Érdekeltségek Társasága.

²¹ Ma Kongói Demokratikus Köztársaság.

²² Cowac: Continent West Africa Conference – Nyugat-Afrikai Kontinens Hajókonferencia.

²³ Ukwal: United Kingdom West Africa Lines Joint Service – Egyesült Királyság Nyugat-Afrikai Közös Hajózási Szolgáltatói.

Tényállás

A nyugat- és észak-európai és a nyugat-afrikai kikötők közötti kereskedelem lényegében három hajózási konferencia, a Cewal, a Cowac és az Ukwal között volt felosztva. A vitatott határozat szerint az említett hajózási konferenciák, illetve tagvállalkozásaik megszegték az EKSz. 85. cikk (1) bekezdésének rendelkezéseit azzal, hogy a versenyt tiltó megállapodást léptettek életbe, amely szerint mindegyik vállalkozás kötelezettséget vállalt arra, hogy tartózkodik attól, hogy független hajózási vállalkozás („kívülállóként”) hajójáratot üzemeltessen a másik két konferencia tevékenységi körzetében. A megállapodás célja az volt, hogy az Európa és Nyugat-Afrika közötti tengerhajózási piacot földrajzi alapon felosszák. Annak érdekében, hogy egy vállalat a másik konferencia útvonalán működhessen, először be kellett volna lépnie az adott konferenciába. A Bizottság megállapította, hogy ezek a megállapodások felosztották a piacot, és nem voltak mentesíthetőek sem az EKSz. 85. cikk (3) bekezdése, sem a 4056/86 rendelet²⁴ alapján.

Az EKSz. 86. cikkét érintő jogsértés kapcsán pedig megállapítást nyert, hogy a legfontosabb független versenytársnak a kérdéses piacról való kirekesztése végett a Cewal tagvállalkozásai visszaéltek közös erőfölényes helyzetükkel:

- részt vettek az Zairean Office de Gestion du Fret Maritime-mel (Ogefrem) kötött együttműködési megállapodás végrehajtásában, amely kizárólagosságot biztosított a Cewal számára;
- abból a célból módosították az érvényben lévő fuvardíjait, hogy azok azonosak vagy alacsonyabbak legyenek az elsőszámú független versenytárs azonos vagy szomszédos dátumokon induló hajóinak díjtételeinél (ezt a gyakorlatot nevezték harcoló hajóknak);
- kialakítottak és teljes mértékben érvényre jutattak egy olyan hűség szerződésekből álló rendszert, mely túlterjeszkedett a 4056/86/EGK rendelet 5. cikk (2) bekezdésében foglalt rendelkezéseken, ideértve a hűtlen hajózók tekintetében alkalmazott „feketelisták” használatát.

Többek között annak fényében, hogy a Cewal piaci részesedése 1988-ban és 1989-ben meghaladta a 90%-ot, az Elsőfokú Bíróság szerint a Bizottság helyesen állapította meg, hogy a Cewal tagjai az érintett piacon közös erőfölényes helyzetben voltak.

Az Elsőfokú Bíróság leszögezte, hogy bár a gyakorlat célja egy versenytárs kizárása volt a piacról, ennek az eredménynek az elmaradása nem zárja ki az erőfölénnyel való visszaélés megállapíthatóságát. Emellett a felperesek azon ellenérve, hogy a G&C piaci részesedése növekedett, és ezért a gyakorlat eredmény nélküli volt, nem állja meg a helyét, mivel a gyakorlat hiányában a G&C részesedése nagyobb mértékben is emelkedhetett volna.

Az Elsőfokú Bíróság ítélete

Az Elsőfokú Bíróság mérsékelte a kiszabott bírságok összegét. Egyebekben azonban elutasította a kérelmet.

---

²⁴ A Tanács 1986. december 22-i 4056/86/EGK rendelete a Szerződés 85. és 86. cikkének a tengeri szállításra történő alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról (HL L 378., 1986.12.31., 4. o.).

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A felek a Közösségen belüli kereskedelemre gyakorolt hatás meglétének hiányával érveltek, valamint azzal, hogy az érintett piac nem volt része a közös piacnak. Mint azt kifejtették, a kérdéses gyakorlat a dél felé irányuló szállítási piacra, következésképpen az Afrikába irányuló exportra vonatkozott, és nem volt hatással a közös piacon fennálló versenyre. További érvként szerepelt, hogy a gyakorlattal érintett piac nem képezte a közös piac részét. Álláspontjuk szerint a közösségi versenyszabályok export piacokra alkalmazása az esetjog (a 174/84. sz. Bulk oil-ügyben 1986. február 18-án hozott ítélet [EBHT 1986., 559. o.]), és a bizottsági gyakorlat (a Junghans-ügyben 1976. december 21-én hozott 77/100/EGK határozat [HL L 30., 1977.2.2., 10. o.]) figyelmen kívül hagyását jelentette. Pedig a felperesek szerint a Bíróság korábban már megállapította, hogy az egyetlen döntő tényező a versenyellenes megállapodás megvalósításának helye (89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85. és 125/85–129/85. sz. Ahlström és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1993. március 31-én hozott ítélet [EBHT 1988., 5193. o.]).

A Bizottság szerint a kérdéses kereskedelem magában foglalja a Közösségben alapított szállítók által a szintén a Közösségben alapított fuvaroztatóknak és importőröknek nyújtott, a közösségi kikötőkből induló és az azokba irányuló szállítási szolgáltatásokat. Ezért a releváns gyakorlat versenykorlátozó hatásának felmérésénél a kérdéses szolgáltatás piacára gyakorolt hatást, és ezt követően a szállított termékek kereskedelmére gyakorolt közvetlen hatást kell vizsgálni (136/86. sz. BNIC kontra Aubert ügyben 1987. december 3-án hozott ítélet [EBHT 1987., 4789. o.] 18. pontja). A déli és az északi irányú szállítási piacok ráadásul elválaszthatatlanok, és ezért nem vizsgálhatók külön-külön.

- 202 Azon konferenciák közötti megállapodásokkal kapcsolatban, melyeket a Bizottság a Szerződés 85. cikkével összeegyeztethetetlennek talált, emlékeztetni kell arra, hogy az volt a céljuk, hogy megakadályozzák egy hajózási konferenciához tartozó vállalatoknak, hogy mint független vállalatok a közösségi kikötőkből egy a megállapodásban részes másik hajózási konferencia körzetével egyező útvonalat működtessenek. Egy ilyen megállapodás, amely annak az elkerülésére törekszik, hogy egy konferencia tagjai független hajózási vállalatokként versenyezzenek egy másik konferencia tagjaival, azt célozza, hogy nagyobb mértékben ossza fel a közösségi vállalkozások által nyújtott tengerhajózási szolgáltatások piacát. Ráadásul, mint arra a Bizottság helyesen rámutatott, az ilyen megállapodások alkalmasak arra, hogy közvetett módon hatást gyakoroljanak a közös piaci versenyre, egyrészt a megállapodással érintett közösségi kikötők között, a működési körzetük megváltoztatásával, másrészt az azokon a területeken végzett tevékenységek között.
- 203 A 86. cikk szerinti visszaélő magatartásokat illetően figyelemmel kell lenni arra, hogy következetesen megállapítást nyert, hogy annak kiderítése végett, hogy az erőfölénnyel való visszaélés hatást gyakorolhat-e a tagállamok közötti kereskedelemre, számításba kell venni a közös piac hatékony versenyszerkezetére háruló következményeket (lásd pl. a Bodson kontra Pompe Funèbres des Régions Libérées ügyben 1988. május 4-én hozott ítélet [EBHT 1988., 2469. o.] 24. pontját). Következésképpen az olyan magatartások, amelyek esetében a vállalkozások egy csoportja legfőbb versenytársuk piacról való kiszorítására törekszik a közös piacon, jellegükénél fogva alkalmasak arra, hogy hatást gyakoroljanak az adott piacon fennálló verseny szerkezetére, és így arra, hogy a Szerződés 86. cikke szerinti értelemben hatást gyakoroljanak a tagállamok közötti kereskedelemre. Már önmagában erre a megállapításra tekintettel a felperes érvelését el kell utasítani. De ezen felül, ahogy arra a Bizottság rámutatott, hivatkozva különösen a 4056/86/EGK rendelet preambulumának 6.

bevezetésére, az ilyen magatartások alkalmasak arra, hogy közvetett módon hatást gyakoroljanak a versenyre, egyrészt a különböző közösségi kikötők között, a működési körzetük megváltoztatásával, másrészt az azokon a területeken végzett tevékenységek között.

Mint ahogy azt az Elsőfokú Bíróság kifejtette, a visszaélő magatartások mindegyike a versenytárs piacról való kizorítását célozta, és így mindegyik azonos módon és azonos okokból kifolyólag hatást gyakorolhatott a tagállamok közötti kereskedelemre. A Bizottságnak nem kell külön mindegyikre vonatkozóan bizonyítani az ilyen hatás meglétét, miután ez csupán az indoklás formális ismételtetéséhez vezetne.

Az Elsőfokú Bíróság hangsúlyozta, hogy a közvetlenül érintett piac a tengeri szállítási szolgáltatások piaca, és nem a harmadik országokba irányuló export piaca volt. Mind a konferenciák közötti megállapodások, mind a Cewal tagjai által tanúsított visszaélő magatartások azt célozták, hogy csökkentsék a Közösségben alapított nem tag hajózási vállalatok által támogatott versenyt, legyenek azok akár egy másik konferenciához tartozó hajózási vállalatok, amelynek tiltott volt a független vállalként való működés, vagy olyan vállalatok, melyek nem tartoztak egyetlen konferenciához sem.

56/64. és 58/64. sz.

Établissements Consten SARL and Grundig-Verkaufs-GmbH kontra az Európai Gazdasági Közösség Bizottsága egyesített ügyekben
1966. július 13-án hozott ítélet
EBHT 1966., 429. o.

Felek

Felperesek:

Établissements Consten SARL (a továbbiakban: Consten), francia vállalkozás.

Grundig-Verkaufs-GmbH (a továbbiakban: Grundig): rádiók, televíziók, magnók és diktafonok közismert német gyártója.

Beavatkozók a felperesek mellett:

Német Szövetségi Köztársaság (NSZK) kormánya

Olaszország kormánya

Alperes:

Bizottság

Beavatkozó az alperes mellett:

Firma Willy Leissner

UNEF

Az ügy tárgya

Az ügy tárgya a Bizottság az EGKSz. 85. cikkéhez kapcsolódó eljárásban hozott 1964. szeptember 23-i 64/566/EGK határozatának (HL L 161., 1964.10.20., 2545. o.) megsemmisítése iránti kérelem. A Bizottság határozatában a 85. cikk (1) bekezdésébe

ütközőnek találta a felek által megkötött kizárólagos forgalmazási szerződést, és ezért megállapította az egész szerződés semmisségét.

Tényállás

A Grundig a Constenel 1957. április 1-jén kötött szerződésében a Consten jelölt ki egyedüli forgalmazójának a francia piacon. A Consten minimum megrendelések megtételére vállalt kötelezettséget, valamint arra, hogy létrehoz egy megfelelő számú alkatrészszel ellátott javítóműhelyt, és hogy garantált vevőszolgálatot fog üzemeltetni. A Consten emellett vállalta, hogy a Grundig termékekkel versenyző termékeket nem fog forgalmazni, valamint hogy Grundig termékeket Franciaországon kívüli területekre nem fog szállítani. Mindezekért cserébe a Grundig kötelezettséget vállalt arra, hogy más országokban működő Grundig forgalmazóira is hasonló kötelezettségeket fog róni, azaz ők sem szállíthatnak Grundig termékeket a saját területükön kívüli területekre. A Grundig felhatalmazta a Consten, hogy jegyezze be a GINT védjegyet Franciaországban, és hogy azt minden Grundig terméken feltüntesse. Azonban a Consten egyik francia versenytársa, az UNEF, Németországban Grundig termékeket tudott felvásárolni, és azokat a francia piacon sokkal kedvezőbb áron forgalmazta, mint a Consten. A Consten ezért Franciaországban eljárást indított az UNEF ellen, tisztességtelen verseny és a GINT védjegy megsértése miatt. Az UNEF ezek után a Bizottságnál panaszt terjesztett elő.

A Bíróság ítélete

A Bíróság ítéletében a Bizottság határozatát túlnyomó részben helyesnek találta, azonban eljárásjogi okból megsemmisítette azt, mivel a Bizottság nem határozta meg pontosan, hogy a megállapodás mely rendelkezései sértették a 85. cikket, és ennek következtében mely rendelkezések semmiek. Ezenkívül kötelezte a felpereseket, a beavatkozókat és az alperest, hogy viseljék saját költségeiket.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A Constennek a GINT védjegy – amellyel minden termékét ellátta – Franciaországban történt regisztrálásával az volt a célja, hogy az ipari tulajon védelmének körébe tartozó védjegyjogosultság révén növelje a szerződés biztosította védelmet a párhuzamos importtal szemben. Így kiskereskedelmi célból semmilyen harmadik fél nem tudott Grundig terméket importálni Franciaországba a Közösség más tagállamaiból anélkül, hogy komoly kockázatot ne vállalt volna. A szóban forgó ügyben tehát a Consten és a Grundig közötti szerződés vitathatatlanul hatást gyakorolt a tagállamok közötti kereskedelemre, egyrészt azért, mert a Constenen kívüli más vállalatokat kizárta a termék Franciaországba történő behozatalából, másrészt azért, mert a Constennek megtiltotta azt, hogy a termékeket más közös piaci országba exportálja.

A megállapodás torzította a közös piacon lévő versenyt, mivel a Grundig termékek francia piacának elszigetelését (abszolút területi védelem), és a Közösségen belül különálló nemzeti piacok mesterséges fenntartását célozta egy nagyon jól ismert márka esetében. Egy gyártó és egy forgalmazó közötti olyan megállapodás, amely visszaállítja a tagállamok közötti kereskedelem nemzeti alapokon történő felosztását, megghiúsíthatja a Közösség legalapvetőbb célkitűzéseit. Nemcsak azok a megállapodások tilosak, amelyek a felek közötti versenyt korlátozzák, hanem azok is, amelyek korlátozzák az egyik fél és harmadik személyek közötti esetleges versenyt.

Az a tény, hogy a megállapodás a tagállamok közötti kereskedelem nagyságában növekedést – akár jelentős növekedést – is okozhat, nem elegendő ok arra, hogy ki lehessen zárni annak lehetőségét, hogy a megállapodás az EGKSz. 85. cikkének értelmében hatást gyakorolhat a tagállamok közötti kereskedelemre.

A termelési-forgalmazási lánc különböző szintjein működő vállalkozások között létrejött megállapodás gazdasági erőfölénnyel való visszaélés nélkül is hatást gyakorolhat a tagállamok közötti kereskedelemre úgy, hogy ugyanakkor célja vagy hatása lehet a verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása. Ennek alapján a megállapodás beleütközött az EGKSz. 85. cikkének tilalmába.

6/72. sz.

**Europemballage Corporation és Continental Can Company Inc. kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben
1973. február 21-én hozott ítélet
EBHT 1973., 215. o.**

Felek

Felperesek:

Europemballage Corporation (a továbbiakban: Europemballage).

Continental Can Company Inc. (a továbbiakban: Continental): a világ legnagyobb fém csomagolóanyag gyártója volt, ezen kívül jelentős szerepe volt a papír és műanyag csomagolóanyagok terén, és az ilyen csomagolóanyagok előállítására és használatára szolgáló gépek terén is.

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

Az ügy tárgya a Bizottság az EGKSz. 86. cikkéhez kapcsolódó eljárásban hozott 1971. december 9-i 72/21/EGK határozatának (HL L 7., 1972.1.8., 25. o.) megsemmisítése iránti kérelem. A Bizottság határozatában megállapította, hogy a Continental megsértette az EGKSz. 86. cikkét. A Continentalt a jogsértő helyzet megszüntetésére kötelezte, valamint előírta, hogy a vállalkozás javaslatokat dolgozzon ki a megoldásra.

Tényállás

Az érintett termékpiac a hús-, hal- és rákkészítmények csomagolására szolgáló könnyűfém csomagolóanyagok piaca, míg az érintett földrajzi piac Németország és a Benelux-államok területe volt.

A Continental 1969-ben megszerezte az irányítást a Schmalbach-Lubeca-Werke AG (a továbbiakban: SLW)²⁵ felett, és ugyanabban az évben további vásárlások révén

²⁵ A cég az európai kontinensen a könnyűfém csomagolóanyagok legnagyobb német előállítója volt.

részesedését az alaptőke 85,8%-ára emelte 85 millió német márka (DM) értékben. Ugyancsak 1969-ben a Continental és a The Metal Box Company Ltd és leányvállalata, a The Metal Box Company Overseas (a továbbiakban együtt: MB)²⁶ elhatározták, hogy egy európai holding társaságot alapítanak, amelybe valamennyi európai részesedésüket beviszik. Így 1970. február 20-án megalapították az Europemballage Corporation nevű holding társaságot, mely New Yorkban és Brüsszelben rendezett be irodát. Az Europemballage így olyan céggé vált, amelynek gyárai voltak Németországban, Ausztriában, Hollandiában, Belgiumban, a Holland Antillákon, Angliában és Olaszországban, üzleti összfordalma 1969-ben körülbelül egymilliárd guldenre rúgott (276 millió elszámolási egység²⁷), és közel 20 000 alkalmazottja volt.

A Bizottság megállapította, hogy a Continental leányvállalatán, az SLW-n keresztül erőfölényben volt a – közös piac jelentős részét képező – német piacon, a hús- és halkonzervek könnyű csomagolóanyaga és a befőtt üvegekhez való fémfedők tekintetében. Ezen kívül a Bizottság álláspontja szerint az SLW a fémfedők német piacán is erőfölényben volt – 50–55% közötti piaci részesedéssel – ide nem számítva a koronakupakokat.

A Continental 1970 áprilisában az Europemballage-on keresztül megszerezte a Thomassen & Drijver-Verblifa NV (a továbbiakban: TDV)²⁸ átváltoztatható kötvényeinek 80%-át, és ezáltal – a bizottsági határozat szerint – kizárta a versenyt a közös piac jelentős részén, a fenti csomagolóanyagok tekintetében.

A Bíróság ítélete

A Bíróság a Bizottság határozatában több ellentmondást is talált, így az összes körülmény figyelembevételével megállapította, hogy a Bizottság a határozatában nem fejtette ki elégségesen azokat a tényeket és értékeléseket, amelyekre támaszkodott. A Bíróság ítéletében megsemmisítette a bizottsági határozatot, és az alperest az eljárás költségeinek megfizetésére kötelezte.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A TDV és az SLW korábban képes volt arra, hogy egymással versenyezzen Németország és a Benelux-államok egyes részein.²⁹ A két vállalat összefonódása az érintett földrajzi piacon megszüntette közöttük a hatékony verseny lehetőségét, tehát alkalmas volt arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelmi viszonyokat olyan irányba befolyásolja, ami hátrányos lehet az egységes belső piac megvalósulása szempontjából.

Az EGKSz. 86. cikkébe ütközőnek minősül, ha egy erőfölényben lévő vállalkozás egy másik vállalkozással való összefonódása révén az erőfölény úgy erősödik, hogy a verseny, amely előzőleg az addigi erőfölény ellenére ténylegesen vagy potenciálisan fennállt, gyakorlatilag megszűnik a közös piac jelentős részén az érintett termék vonatkozásában. A 86. cikkben szereplő „visszaélés” kifejezés egy vállalkozás olyan strukturális változásaira is vonatkozik, amelyek a közös piac jelentős részén a verseny súlyos korlátozásához vezethetnek.

²⁶ Bádóg és más csomagolóanyagok, valamint ezek előállításához és használatához szükséges gépek világszínvonalú brit gyártója volt.

²⁷ 1 elszámolási egység (EE) = 50 BFR; 3,66 DM; 5,55419 FFR; 625 ITL; 3,62 HFL.

²⁸ A legnagyobb holland fém csomagolóanyag-gyártó a Benelux államokban.

²⁹ A Bizottság szerint az SLW és a TDV egymás területére irányuló exportja nem bizonyítja, hogy versenyben álltak volna egymással.

- 16 Bizonyos, hogy a Continental készítette az Europemballage-t arra, hogy az az irányítás megszerzésére irányuló ajánlatot tegyen a TDV részvényeseinek Hollandiában, és rendelkezésre bocsátotta az ehhez szükséges anyagi eszközöket. Az Europemballage 1970. április 8-án jegyezte a TDV által felajánlott részvényeket és járadékkötvényeket. Így ez a művelet – amelynek alapján a Bizottság a vitatott határozatot hozta – nem kizárólag az Europemballage-nak tudható be, hanem elsősorban és legfőképpen a Continentalnak. Olyan irányításszerzés esetén, amely hatással van a közösségi piacra, alkalmazandó a közösségi jog. Az a körülmény, hogy a Continental nem rendelkezik bejegyzett irodával az egyik tagállam területén sem, nem zárja ki a közösségi jog vele szembeni alkalmazhatóságát.

C-61/80. sz.

Coöperatieve Stremsel- en Kleurselfabriek kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben

1981. március 25-én hozott ítélet

EBHT 1981., I-851. o.

Felek

Felperes:

Coöperatieve Stremsel- en Kleurselfabriek (továbbiakban: CSK): Hollandiában bejegyzett és működő tejipari szövetkezet.

Beavatkozó a felperes mellett:

A Francia Köztársaság Kormánya

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

A Bizottság 1979. december 5-i 80/243/EGK határozatának (HL L 51., 1980.2.25., 19. o.) megsemmisítése iránti kérelem.

Tényállás

A Bizottság versenyfelügyeleti eljárás keretében megállapította, hogy a CSK alapszabálya több olyan rendelkezést is tartalmazott, amely érzékelhető mértékben korlátozta a versenyt a közös piacon, és alkalmas volt a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására. Ezek a rendelkezések kimondták, hogy a szövetkezet tagjai kötelesek a sajtkészítéshez szükséges teljes tejoltó és színezőanyag szükségletüket a szövetkezettől beszerezni. E kötelezettség megszegése 500 gulden büntetést vont maga után, valamint a tag kizárására is sor kerülhetett. A szövetkezeti tag kilépése vagy kizárása esetén a tag köteles volt az átlagos éves tejoltó fogyasztása után literenként 2.50 guldent fizetni.

A Bizottság határozatában megállapította, hogy Hollandiában a CSK a tejoltó piacon 100%-os, míg a színezőanyagok piacán 90%-os piaci részesedéssel bírt; tejoltó termelésének 94%-át, illetve színezőanyag termelésének 80%-át saját tagjainak értékesítette. A Bizottság

értékelése szerint a CSK szabályaiban található kizárólagos beszerzési megállapodás nyilvánvalóan sérti az EK-Szerződés 85. cikkének (1) bekezdését, és nem mentesíthető a 85. cikk (3) bekezdése alapján, mert nem felel meg az abban támasztott utolsó két feltételnek. A CSK a Bizottság ezen döntésének megsemmisítését kérte a Bíróságtól.

A Bíróság ítélete

A Bíróság megállapította, hogy a CSK erőfölényes helyzetben volt a tejoltó és a színezőanyagok piacán, sőt mi több, gyakorlatilag a tejoltó egyetlen termelője volt a holland piacon. Figyelembe véve a piaci sajátosságokat, a Bíróság szintén megállapította, hogy a CSK magatartása alkalmas volt a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására, és érzékelhető hatásai voltak a közös piacon.

A Bíróság szintén megalapozottnak találta a Bizottság azon megállapítását, miszerint a kizárólagos beszerzési megállapodás és az ennek megszegését szankcionáló pénzbüntetés nem nélkülözhetetlenek a 85. cikk (3) bekezdésében foglaltak eléréséhez, mi több, ezek az előírások hozzájárulnak egy olyan helyzet fenntartásához, melyben a kérdéses termékek jelentős részének vonatkozásában nincs verseny a piacon.

A Bíróság rámutatott, hogy a felperesek állításával ellentétben, a jelen ügyben a 26/62 rendelet³⁰ nem alkalmazható, azaz a 85. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalmi szabály továbbra is irányadó a CSK magatartására.

Mindezek következtében a Bíróság a felperesek valamennyi kereseti kérelmét elutasította, a Bizottság határozatát helybenhagyta, a felpereseket a költségek viselésére kötelezte.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

- 15 A Bizottság által szolgáltatott információkból nyilvánvaló, hogy mind a tejoltó, mind a színezőanyagok részét képezik a tagállamok közötti kereskedelemnek, és nem derült fény olyan gazdasági vagy technikai körülményre, mely akadályozná ezen termékek kereskedelmének növekedését. Másrészt a szövetkezet alapszabályában foglalt kötelezettségek, figyelemmel a gazdasági környezetre, pontosan olyan jellegűek, melyek erősítik a piacok nemzeti alapon történő feldarabolását, akadályozva ily módon a Szerződés által célul tűzött kölcsönös gazdasági behatolást.

29/83. és 30/83. sz.

**Compagnie Royale Asturienne des Mines SA és Rheinzink GmbH kontra az Európai Közösségek Bizottsága egyesített ügyekben
1984. március 28-án hozott ítélet
EBHT 1984., 1679. o.**

Felek

---

³⁰ A Tanács 26/62 rendelete a versenyszabályok mezőgazdasági termékek termelésére és kereskedelmére való alkalmazásáról (HL 30., 1962.4.20., 993. o. (mód.: a Tanács 49/62 rendelete).

Felperesek:

Compagnie Royale Asturienne des Mines SA (a továbbiakban: CRAM): hengerelt horganylemez gyártásával foglalkozó francia vállalkozás.

Rheinzink GmbH (a továbbiakban: RZ): hengerelt horganylemez gyártásával foglalkozó vállalkozás, székhellyel a Német Szövetségi Köztársaságban.

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

A Bizottság 1982. december 14-i 82/866/EGK határozatának (HL L 362., 1982.12.23., 40. o.) a kérelemben meghatározott részben történő megsemmisítése iránti kérelem.

Tényállás

A hengerelt horganylemezek piacán az egyes tagállamokban eltérő árszintet alkalmaztak a főbb gyártók, így a CRAM és az RZ is. Főszabály szerint Franciaországban és Németországban magasabbak voltak az árak, mint más tagállamokban, így például Belgiumban. Ugyanakkor egy tagállamon belül a főbb gyártók árai között alig volt eltérés. Ez a helyzet kedvező körülményeket teremtett a párhuzamos importra. A belga Gebr. Schiltz NV vállalkozás (a továbbiakban: Schiltz) importcélzattal nagyobb mennyiségű hengerelt horganylemezt rendelt az RZ-től, amit az megtagadott arra hivatkozva, hogy azt a méretet, amelyben Schiltz megrendelte az árut, a francia és német piacon szokás alkalmazni, Belgiumban viszont nem. Schiltz ismételten megrendelte az árut, ezúttal azonban azt állította, hogy a megrendelt hengerelt horganylemezeket a Közel-Keletre exportálja. A Közel-Keletre való exportálás kikötésével a CRAM leszállította az árut, amelyet azonban a Schiltz német vállalatoknak exportált. A Bizottság megítélése szerint az export-kikötés célja a párhuzamos import megakadályozása, és ezáltal a kettős árrendszer fenntartása volt.

A Bíróság ítélete

A Bíróság az export-kikötés tekintetében helybenhagyta a Bizottság határozatát, azonban egyebekben megsemmisítette.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A hengerelt horganylemezek piacán a tagállamokban összesen hat hengermű volt, amelyek közül a Német Szövetségi Köztársaság területén csupán az RZ hengerműve volt található. A fentiekre figyelemmel a Bíróság megállapította, hogy ebben a piaci helyzetben elfogadhatatlan a felek azon érvelése, miszerint a német piacot elszigetelő megállapodás ne érintette volna érzékelhető mértékben a tagállamok közötti kereskedelmet.

T-61/89. sz.

**Dansk Pelsdyravlerforening kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben
1992. július 2-án hozott ítélet
EBHT 1992., II-1931. o.**

Felek

Felperes:

Dansk Pelsdyravlerforening (Dán Prémés Állat Tenyésztők Szövetsége, a továbbiakban: DPF)

Beavatkozók a felperes mellett:

A Belga Királyság

A Dán Királyság

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

A Bizottság 1988. október 28-i 88/587/EGK határozatának (HL L 316., 1988.11.23., 43. o.) megsemmisítése vagy a bírság eltörlése vagy csökkentése iránti kérelem.

Tényállás

A Bizottság határozatában megállapította, hogy a DPF bizonyos megállapodásai, döntései és összehangolt magatartásai beleütköztek a 85. cikk (1) bekezdésébe. A DPF körülbelül 5 000 taggal rendelkező szövetkezet, mely a tenyésztők képviselőjét látta el a különböző hatóságokkal szemben és kereskedelmi szektorokban. A DPF egyúttal Danske Pels Auktioner (Dán Szőrme Aukciók, a továbbiakban: DPA) név alatt is működött a tagjai által készített szőrmék értékesítése során. A DPF konzultációs és állatorvosi szolgáltatásokat, továbbképzési lehetőségeket is nyújtott, továbbá havi megjelenésű folyóiratot, valamint képzési és kutatási lehetőségeket is biztosított. Ezeknek egy része ingyenes, más részük fizetős szolgáltatás volt. A DPA aukciók keretében értékesítette a bőroket.

A DPF olyan szabályzatot alkotott, amelyben több kizárólagossági kikötés is szerepelt. Például aktív tagnak az minősült, aki vállalta, hogy nem szervez vagy támogat a DPF-fel versenyben lévő bőrértékesítést. Előírta a szabályzat továbbá, hogy az úgynevezett Emergency Assistance Scheme segélyrendszer nem nyújt segítséget, amennyiben a biztosított a kár felmerülésének évében vagy az azt megelőző üzleti évben a DPA-n kívül értékesített szőrméket.

A bizottsági vizsgálatra azután került sor, hogy egy bejelentést követően a DPF nemleges megállapítás iránti kérelemmel fordult a Bizottsághoz. A Bizottság jogsértőnek minősítette a DPF szabályzatát, és 500 000 ECU bírságot szabott ki.

A Bíróság ítélete

A Bíróság részben megsemmisítette a Bizottság határozatát, és a bírságot 300 000 ECU-re mérsékelte.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

Az együttes közösségi nercszőrme előállítás 72%-a Dániában történt. A Dániában előállított átlagos 9 millió nerc- és 240 000 rókaszörmeből a DPA 8 milliót és 185 000-et adott el 1985-ben és 1986-ban; 1986-ban és 1987-ben pedig 8,3 milliót és 190 000-et. Továbbá a nercszörme 98%-át exportálták. Ennek az exportnak 33-46%-a tagállamokba irányult. Az 5 000 tagot tömörítő DPF keretein kívül csupán 50–100 dán tenyésztő működött.

- 143 A Bíróság megállapítja, hogy ezek a számok azt mutatják, hogy a kérdéses közösségi szőrme-előállítás igen jelentős része a DPA szabályzatával összhangban kerül értékesítésre. Ebből következően a szabályzat, amelyről a Bíróság már megállapította, hogy sérti a 85. cikk (1) bekezdését, okolható azért, hogy a kereskedelmi forgalom a természetes irányától eltérően alakult, és ez által a szabályzat érintette a tagállamok közötti kereskedelmet. Ennek megfelelően a Bizottság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes szabályzata és kikötései – amelyekről a Bíróság megállapította, hogy alkalmasak arra, hogy a 85. cikk (1) bekezdésébe ütközzenek – érzékelhető mértékben hatással voltak a versenyre és a Közösségen belüli kereskedelemre.

C-234/89. sz.

Stergios Delimitis kontra Henninger Bräu AG ügyben

1991. február 28-án hozott ítélet

EBHT 1991., I-935. o.

Felek

Az előzetes döntéshozatal kérelmezője:

Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Maini Tartományi Fellebbviteli Bíróság)

Felperes az alapeljárásban:

Stergios Delimitis: italmérési és árusítási engedéllyel rendelkező Frankfurt am Mainban.

Alperes az alapeljárásban:

Henninger Bräu AG: sörfőzde.

Az ügy tárgya

A Frankfurt am Maini Tartományi Fellebbviteli Bíróság az előtte folyó ügghöz kapcsolódóan előzetes döntéshozatali kérelemmel fordult a Bírósághoz az EGKSz. 85. cikkének, valamint az 1984/83 bizottsági rendeletnek³¹ az értelmezésével kapcsolatban.

---

³¹ A Bizottság 1983. június 22-i 1984/83 rendelete a Szerződés 85. cikk (3) bekezdésének kizárólagos beszerzési megállapodásokra való alkalmazásáról (HL L 173., 1983.10.13., 25. o.).

Tényállás

Az érintett termékpiac a sör eladási piaca volt. Az alapügynek is tárgyát képező kizárólagos sörbeszerzési megállapodások többnyire a nemzeti határokon belül voltak hatályosak, így a közösségi jogszabályok alkalmazása során a nemzeti piacot kellett földrajzi piacnak tekinteni (ebben az esetben az NSZK területét).

A felek megállapodásában az alperes vállalta, hogy a megállapodás időtartama alatt a felperest ellátja az általa gyártott hordós, üveges és dobozos sörrel, továbbá leányvállalatain keresztül üdítőitalal. A szállítandó termékek jegyzékét a felek meghatározták, de a megállapodás nem tiltotta, hogy a felperes más tagországokból is vásároljon sört és üdítőitalt. A megállapodás kikötötte, hogy a felperes évente legkevesebb 132 hektoliter sört köteles átvenni. Ha ennél kevesebbet venne át, arányos kötbért kell fizetnie. A felperes 1986. december 31-i hatállyal felmondta a megállapodást. Az alperes a hátralékos vételár és kötbér követelését a megállapodás megkötésekor letétbe helyezett összegből elégítette ki. A felperes a fenti összeg visszafizetése iránt nyújtott be keresetet a kérdést előterjesztő bírósághoz arra hivatkozva, hogy a felek megállapodása az EGKSz. 85. cikk (2) bekezdése értelmében semmis. Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, mert álláspontja szerint az nem gyakorolt hatást a tagállamok közötti kereskedelemre. A felperes fellebbezését követően Frankfurt am Main Tartományi Fellebbviteli Bírósága több kérdést intézett a Bírósághoz az EGKSz. 85. cikk, valamint az 1984/83 bizottsági rendelet értelmezésével kapcsolatban:

1. Kifejthet-e az EGKSz. 85. cikk (1) bekezdése értelmében vett érzékelhető hatást a tagállamok közötti kereskedelemre egy olyan kizárólagos szállításra vonatkozó kikötést tartalmazó egyedi sörbeszerzési megállapodás, mint amilyen a feleké, ha ez az egyedi megállapodás részét képezi az abban a tagállamban kötött hasonló sörforgalmazásra vonatkozó megállapodásoknak? Továbbá, a megállapodás alkalmasságát arra, hogy hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelemre, ezen megállapodások piacra gyakorolt hatásának fényében kell-e vizsgálni?
2. Amennyiben az első kérdésre a válasz igenlő:
  - a) A tagállamban szerződő árusító helyeknek milyen részaránya fejthet ki érzékelhető hatást a nemzetközi kereskedelemre?
  - b) Elegendő-e az NSZK-ban található italmérő helyek 60%-a ennek a hatásnak az eléréséhez?
3. Amennyiben a válasz az első kérdésre nemleges, akkor szükséges-e átfogó vizsgálat annak tisztázására, hogy az NSZK-ban a sörbeszerzési megállapodások összességének van-e halmozott hatása a piacra, ideértve a kizárólagossági kikötéseket és/vagy a fennálló megállapodások hálózata hozzájáruló szerepét, és ha igen, mik legyenek a vizsgálat kritériumai?
4. Amennyiben az első vagy a harmadik kérdésre igenlő a válasz, akkor egy olyan sörbeszerzési megállapodás esetén, amely a vevőnek ténylegesen megengedi a sör beszerzését más tagállamból is (hozzáférési kikötés), kizárható-e elméletileg a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás, vagy ez attól függ, és ha igen, akkor milyen mértékben, hogy kikötöttek-e minimum beszerzési klauzulát?

A Bíróság ítélete és a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

Egy sörbeszerzési megállapodás beleütközik az EKSz. 85. cikk (1) bekezdésébe, ha fennáll a következő kumulatív feltétel. Az első feltétel szerint, figyelemmel a szóban forgó megállapodás gazdasági és jogi környezetére, a belépésre vagy piaci részesedésük

növelésére képes versenytársak számára nehéz a belépés az italmérési és árusítási helyiségek nemzeti piacára. A piacralépés vizsgálatánál nehézséget jelent az a tény, hogy a releváns tényezők csupán egyikét képező hasonló megállapodások összességéhez tartozó egyetlen megállapodás az, amely az adott ügyben vizsgálat tárgyát képezi. A második feltétel szerint a szóban forgó megállapodásnak jelentősen hozzá kell járulnia a piaclezáró hatáshoz, amelyet a megállapodások összessége a saját jogi és ténybeli környezetében idézett elő. Egyetlen megállapodás ezen hatás előidézéséhez történő hozzájárulásának mértéke a szerződő felek piaci helyzetétől és a megállapodás időtartamától függ.

Jelen esetben a sörbeszerzési megállapodás hatásának feltárásához a fenti megállapodást össze kell vetni az azonos típusú többi megállapodással, annak tisztázása végett, hogy milyen hatást fejt ki a nemzeti, vagy más tagállambeli versenytársak piacra lépési lehetőségére, esetleg piaci részesedésük növelésére, vagy a fogyasztóknak kínált termékválasztékra.

Amennyiben a gazdasági és jogi környezetükben vizsgált hasonló megállapodások egészének konkrét hatása vagy a hozzáférési klauzula megfogalmazásának a vizsgálata arra vezet, hogy a versenykorlátozó hatás csupán hipotetikus, vagy nincs gazdasági jelentősége, akkor a kérdéses megállapodást úgy kell kezelni, mint egy klasszikus sörbeszerzési megállapodást.

A 85. cikk (1) bekezdésének sörbeszerzési megállapodásokra való alkalmazása kapcsán vizsgálni kellett a hozzáférési kikötést. Az a tény, hogy a kikötés feljogosította a viszonteladót a más tagállamokban való sörbeszerzésre, mérsékelte a versenysérelmet. Egy ilyen kikötés hatása azonban nagyon korlátozott, ha csupán arra jogosítja fel a viszonteladót, hogy más tagállamból vásárolhat magának konkurens sört. Ellenben hatásosabb a kikötés, ha a viszonteladó más vállalkozások által másik tagállamból importált sört értékesíthet. Így, amennyiben egy megállapodás olyan hozzáférési kikötést tartalmaz, miszerint egy nemzeti vagy egy más tagállambéli ellátónak tényleges lehetőséget ad arra, hogy a saját termékével ellássa a kérdéses árusító helyet, akkor, elvileg, a megállapodás nem alkalmas arra, hogy hatással legyen a tagállamok közötti kereskedelemre.

C-51/75. sz.

**EMI Records Limited kontra CBS United Kingdom Limited ügyben
1976. június 15-én hozott ítélet
EBHT 1976., I-811. o.**

Felek

Az előzetes döntéshozatal kérelmezője:

High Court of Justice, Chancery Division, Egyesült Királyság

Felperes az alapeljárásban:

EMI Records Limited (a továbbiakban: EMI): az EMI világméretű zeneipari vállalat Egyesült Királyság-beli leányvállalata.

Alperes az alapeljárásban:

CBS United Kingdom Limited (a továbbiakban: CBS): az amerikai CBS Inc. Egyesült Királyságban működő leányvállalata.

Az ügy tárgya

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EGK-Szerződés az áruk szabad mozgásával és gazdasági versennyel foglalkozó szabályinak értelmezésével kapcsolatban, a védjegy jog vonatkozásában.

Tényállás

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet előterjesztő bíróság által szolgáltatott adatokból kiderül, hogy az eljárás tárgyát képező védjegy eredetileg egy amerikai vállalat tulajdonát képezte, mely azt 1917-ben átadta az angol leányvállalatának számos európai országra vonatkozóan. Többszöri jogutódlást követően a védjegyet az eljárás időpontjában meghatározott országokban, így a tagállamokban is, az EMI, míg harmadik országokban, így az Egyesült Államokban is, a CBS Inc. birtokolta. A CBS Inc. angol leányvállalatán keresztül árusított a kérdéses védjeggyel ellátott, az Egyesült Államokban előállított termékeket.

Az alapeljárás tárgya annak eldöntése volt, hogy a tagállamban a védjegyet birtokló vállalat gyakorolhatja-e kizárólagos jogát annak megakadályozása végett, hogy a védjegyet egy harmadik országban birtokló vállalat importálhasson az adott tagállamba, illetve hogy ott árusíthasson harmadik országban vagy a leányvállalata által a Közösségben gyártott terméket.

A Bíróság ítélete

A Bíróság az áruk szabad áramlásának vonatkozásában megállapította, hogy a védjegyhez kapcsolódó kizárólagos jog gyakorlása, még ha a mennyiségi korlátozással megegyező hatású intézkedésnek minősül is, nincs hatással a tagállamok közötti kereskedelemre, s így nem vonatkoznak rá az EGK-Szerződés 30. és azt követő cikkeiben foglalt tilalmak. Ilyen körülmények között a védjegy jog gyakorlása nem kockáztatja a közös piac egységességét. A Bíróság hangsúlyozta, hogy az ipari és kereskedelmi tulajdon a 36. cikk által garantált védelme kiüresedne, ha egy, a védjegyet nem birtokló vállalatnak lehetősége lenne a tagállamokban előállítani és forgalmazni a védjeggyel ellátott termékeket, ami tulajdonképpen a védjegy birtokos jogainak megsértését jelentené.

A közösségi versenyjog vonatkozásában a Bíróság leszögezte, hogy a védjegy mint jogintézmény nem helyezhető el a 85. cikk (1) bekezdése által felállított megállapodás, illetve összehangolt magatartás kategóriában. Továbbá kimondta, hogy a védjegyből származó megengedhető következménynek minősül az, hogy a védjegyet harmadik országban birtoklónak el kell távolítania a védjegyet, esetleg másik védjegyet kell alkalmaznia, ha termékét a védjegy által védett piacra kívánja exportálni. A Bíróság rámutatott, hogy bár a védjegy különleges jogokat ruház a birtoklójára, ez nem vonja maga után azt, hogy a birtokos a 86. cikk szerinti erőfölényes helyzetben van, különösen akkor, ha a kérdéses termékek piacán a birtokoshoz hasonló gazdasági erővel rendelkező versenytársak vannak jelen, akik képesek versenyezni a birtokossal. A védjegy jog gyakorlását jelenti, és nem minősül a 86. cikk szerinti erőfölénnyel való visszaélésnek, ha a védjegy birtokosa gyakorolja

kizárólagos jogát a védett területen az azonos védjeggyel ellátott termékek importjának megakadályozására.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

- 28 A közös piacon és harmadik országokban aktív versenytársak közötti korlátozó megállapodás, mely a közös piac mint egész elszigeteléséhez vezetne, illetve a Közösség területén csökkentené a harmadik országban gyártott és a Közösségben védjeggyel oltalmazott termékhez hasonló termék kínálatát, olyannak minősülhet, ami hátrányosan érinti a közös piaci verseny helyzetét.
- 29 Különösen alkalmas az ilyen elszigetelés arra, hogy hatással legyen a tagállamok közötti kereskedelemre, ha a kérdéses védjegy harmadik országbeli tulajdonos vállalkozásnak a Közösségen belül több leányvállalata is van különböző tagállamokban, melyek képesek a kérdéses termékek Közösségen belüli értékesítésére.

31/85. sz.

**ETA Fabriques d'Ébauches kontra SA DK Investment és társai ügyben
1985. december 10-én hozott ítélet
EBHT 1985., 3933. o.**

Felek

Az előzetes döntéshozatal kérelmezője:

Tribunal de Commerce, Brussels (Brüsszeli Kereskedelmi Bíróság)

Felperes az alapeljárásban:

ETA Fabriques d'Ébauches SA (a továbbiakban: ETA): Svájcban bejegyzett vállalkozás, mely olcsó 'Swatch' kvarcórák tömeges gyártásával és értékesítésével foglalkozott.

Alperes az alapeljárásban:

SA DK Investment és társai.

Az ügy tárgya

A brüsszeli bíróság előzetes döntéshozatal iránti kérelme az előtte folyó ügyben az EGKSz. 85. cikkének értelmezése tárgyában.

Tényállás

Az ETA az általa gyártott órákat egy kizárólagos forgalmazási hálózaton keresztül értékesítette az egész közös piacon. Az ETA a kizárólagos forgalmazók számára garanciatanúsítványt biztosított az eladott órákhoz. Az alapeljárás felperese, mint az ETA egyik kizárólagos forgalmazója keresetében azt kérte a brüsszeli bíróságtól, hogy közbenszóló végzéssel tiltsa meg a Swatch órákat import útján beszerző nem kizárólagos értékesítő alperesnek az órák garanciatanúsítvánnyal együtt történő értékesítését.

A Brüsszeli Kereskedelmi Bíróság azzal a kérdéssel fordult a Bírósághoz, hogy összeegyeztethető-e a 85. cikk (1) bekezdésével egy kizárólagos forgalmazási megállapodás azon kikötése, miszerint a gyártó vállalja a kizárólagos forgalmazókkal szemben, hogy csak az általuk eladott termékek tekintetében garanciát vállal, és amely kikötés következményeképpen a termékhez párhuzamos import útján hozzájutott fogyasztók nem részesülnek garanciában.

A Bíróság ítélete

A Bíróság a 85. cikk (1) bekezdésével összeegyeztethetetlennek minősítette a kérdésben szereplő kikötést.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

Annak eldöntésében, hogy a garanciarendszer korlátozta-e a versenyt, azt kell megállapítani, hogy máshogy alakult-e a verseny, mint ahogy alakult volna a megállapodás vagy kikötés hiányában.

- 12 Ebben a kérdésben a döntő tényező a garancia a versenytárs párhuzamos importőröktől való megtagadásának a tényleges vagy potenciális hatása. Ebben az összefüggésben szükséges megvizsgálni, hogy a párhuzamos importot akadályozta-e, illetve az ezen termékek forgalomba hozatalának lehetőségét korlátozta-e a kikötés, figyelembe véve különösen a fogyasztók reakcióját és azt, hogy a garancia megléte milyen súllyal esik a latba a vásárlási hajlandóság tekintetében.
- 13 A Bíróság a 86/82. sz. Hasselblad kontra Bizottság ügyben 1984. február 21-én hozott ítéletében (EBHT 1984., 883. o.) kiemelte, hogy a termékekhez párhuzamos import révén való hozzájutás nem korlátozható. Ami a garanciarendszert illeti, a Bíróság úgy találta, hogy a párhuzamos importhoz nélkülözhetetlen a gyártó szokásos garanciatanúsítványa.

A Bíróság kimondta, hogy egy ilyen garanciarendszer nem egyeztethető össze a 85. cikk (1) bekezdésével, amennyiben a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás fennáll. Ítéletében a Bíróság utalt a Bizottság azon megállapítására, miszerint a garancia megléte az egyik legfőbb tényező a fogyasztó vásárlási hajlandóságának kialakulásában, így az olyan rendszer, amely a párhuzamos importőröktől vásároló fogyasztótól megvonja a garancia lehetőségét, korlátozza a tagállamok közötti versenyt és kereskedelmet.

93/49/EGK

Ford/Volkswagen ügyben

1992. december 23-án hozott határozat

HL L 20., 1993.1.28. 14. o.

Az eljárás alá vont felek

Ford of Europe Inc. (a továbbiakban: Ford): a Ford Motors Company leányvállalata, 1990-ben a Ford csoport a közösségi személygépjármű piacon az eladások tekintetében az ötödik helyen állt, piaci részesedése 11,6%, míg világszintű forgalma 97,6 milliárd USD volt.

Volkswagen AG (a továbbiakban: VW): a Közösség vezető autógyártója, piaci részesedése 1990-ben 15,5% volt, 65,3 milliárd DM forgalom mellett.

Az ügy tárgya

A bizottsági határozat tárgya a VW és a Ford által megkötött „alapító szerződés” volt, amellyel a felek egyterű gépjármű (MPV – Multi-Purpose Vehicle) kifejlesztésére és gyártására – Autoeuropa néven – közös vállalatot (a továbbiakban: KV) hoztak létre a portugáliai Setubal nevű településen. A felek a későbbiekben több szerződést kötöttek az alapító szerződés végrehajtására.

Tényállás

A szerződés szerint a két fél 50-50%-os arányban lett tulajdonosa a KV-nak, melybe összesen 2,9 milliárd USD-t fektettek be. Valamennyi a fejlesztéshez, tervezéshez és gyártáshoz fűződő költséget együttesen viselték a cégek. A KV fennállását az MPV projekt élettartamához kötődően 10 évre tervezték, évente 190 000 darab jármű gyártása mellett. Mindkét fél szállított motort és sebességváltót a KV-ba, míg a többi alkatrész nagy részét külső szállítóktól szerezték be. Megállapodtak, hogy az MPV-t differenciáltan fogják gyártani (eltérő motor- és felszereltség és választék, különböző belső- és külső megjelenés), így megőrizve márka arculatukat. A megállapodás alapján a forgalmazásnak is differenciáltan kellett működnie; eszerint mindkét cég saját kereskedőhálózatán keresztül vitte piacra az MPV-t. Mindketten vállalták, hogy előre meghatározott mennyiségű autót vásárolnak a KV-tól, és amennyiben a minimum megrendelést nem adják le, akkor büntetést kötelesek fizetni.

Érintett piacnak a Bizottság az egyterű autók piacát (MPV) tartotta, funkcionális alapon megkülönböztetve ezeket a hagyományos öt ajtós kombi autóktól és a kisteherautóktól. Az MPV-ket az autópiac új, különálló szegmensének tekintette, jóllehet a szomszédos szegmensek és az MPV között létezett egy bizonyos mértékű helyettesíthetőség. 1993-ban az MPV-k a személygépkocsi piac 1%-át tették ki. Az európai MPV piacon a Renault Espace dominált (54,7%-os részesedéssel), amelyet lényegében a Matra SA (a továbbiakban: Matra) gyártott, de azt a Renault hálózatán keresztül és annak neve alatt vitte piacra. Az MPV-k piaca – a 100 000-nél kisebb darabszámmal – elhanyagolható volt a teljes gépjármű piachoz mérten, de közép- és hosszútávon komoly növekedés volt várható Európában. Azonban a piacra lépés meglehetősen nehéz volt a fejlesztés és gyártás jelentékeny költségvonzata miatt.

A Bizottságnál bejelentett megállapodással kapcsolatban annak publikálását követően a Matra panaszt nyújtott be, mondván, hogy a megállapodás sérti az EGKSz. 85. és 86. cikkét, és nem teljesíti a mentesítési kritériumokat, mivel nem járul hozzá a műszaki vagy gazdasági haladáshoz, és az általa okozott korlátozás nem nélkülözhetetlen, mivel mindkét fél önállóan is piacra tudna lépni.

A setubali projekt jelentős portugál állami támogatást kapott. A bejelentett támogatási igényt a Bizottság az EGKSz. 93. cikk szerinti eljárásban 1991 nyarán jóváhagyta. Az engedélyező határozatot a Matra megtámadta az Elsőfokú Bíróság előtt, de az helybenhagyta a Bizottság határozatát.

A Bizottság határozata

A Bizottság határozatában az EGKSz. 85. cikk (3) bekezdése alapján alkalmazhatatlannak nyilvánította az EGKSz. 85. cikk (1) bekezdésének rendelkezéseit a Ford és a VW között létrejött „alapító szerződés”, valamint az ahhoz kapcsolódó végrehajtási megállapodások tekintetében. A Bizottság tekintetbe vette az ügy rendkívüli körülményeit, és megállapította, hogy a Ford és a VW bejelentett megállapodása teljesíti a 85. cikk (3) bekezdésének négy mentesítési feltételét. Így a bizottsági határozat – feltételek és kötelezettségek megállapítása mellett – mentesítette a megállapodást.

A 86. cikkre vonatkozó panaszt a Bizottság azzal utasította vissza, hogy az MPV szegmensben a Ford-VW nem volt erőfölényes helyzetben, és a 86. cikk csak meglévő erőfölény esetén alkalmazható.

71/74. sz.

**Nederlandse Vereniging voor de fruit- en groentenimporthandel, Nederlandse Bond van grossiers in zuidvruchten en ander geïmporteerde fruit "Frubo" kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben
1975. május 15-én hozott ítélet
EBHT 1974., 563. o.**

Felek

Felperesek:

Nederlandse Vereniging voor de Fruiten Groentenimporthandel (továbbiakban: Holland Importőrök Szövetsége)

Nederlandse Bond van Grossiers in Zuidvruchten en ander geïmporteerde fruit „FRUBO” (továbbiakban: Nagykereskedők Szövetsége)

Alperes:

Bizottság

Beavatkozó az alperes mellett:

Vereniging de Fruitunie (továbbiakban: Fruitunie): 22 jelentősebb nagykereskedőből álló szervezet, amely eredetileg nem volt fél az eljárásban.

Az ügy tárgya

A Bizottság 1974. július 25-i 74/433/EGK határozatának (HL L 237., 1974.8.29., 16. o.) megsemmisítése iránti kérelem. A határozat szerint a vállalkozói szövetségeknek és a Függetlenben szerepeltetett vállalkozásoknak fel kell hagyniuk a 85. cikk (1) bekezdésébe ütköző magatartásukkal. A Bizottság elutasította a 85. cikk (3) bekezdésének a felek által kért alkalmazását. Ezen felül, a Bírósághoz érkezett a Fruitunie kérelme is, melyben kérte a Bíróságtól, hogy az ügyben kifejtse a bizottsági határozatot támogató véleményét. A Bíróság később elfogadta a Fruitunie véleménynyilvánítását.

Tényállás

1952-ben a Holland Importőrök Szövetsége és a Nagykereskedők Szövetsége megállapodást kötött arra vonatkozóan, hogy Hollandiában a citrusfélék gyümölcsseit és a nem-európai országokból származó almát és körtét (ezután: gyümölcsök) aukció útján értékesítik. A megállapodás jelentőségét növelte, hogy vállalkozások társulásai között jött létre. Az aukción való részvétel feltételeként meg kellett szerezni a Commissie importveilingen (az importált termékek aukciós eladásával foglalkozó bizottság) előzetes engedélyét.

A megállapodás értelmében a holland importőrök és nagykereskedők csak aukción keresztül láthatták el a piacot az EGK-n kívül termelt friss citrusfélék gyümölcsseivel, kivéve ha egy másik tagállamban működő olyan importáló nagykereskedőtől szerezte be, amely már kirakatta és elvámoltatta a gyümölcsöt. A megállapodás megakadályozta, hogy egy másik tagállamból származó importőr közvetlenül holland nagykereskedőnek adjon el az aukció megkerülésével, és így korlátozó hatással bírt az EGK más tagállamaiban bejegyzett importőrök közös piacon belüli értékesítési szabadságára. A megállapodás a termékkínálat ellenőrzését célzó, illetve a kollektív kizárólagos értékesítési megállapodások kategóriájába sorolható.

A Bíróság ítélete

A Bíróság elutasította a keresetet, és a felpereseket a költségek megfizetésére kötelezte.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

Az alperes és a beavatkozó is számos példát hozott annak bizonyítására, hogy a holland nagykereskedők akadályozva voltak abban, hogy importőrként működjenek, továbbá arra, hogy más tagállamokban honos importőrök, az aukciók megkerülésével, nem tudtak gyümölcsöket és zöldségeket szállítani a megállapodásban foglaltak által kötelezett holland nagykereskedőknek. Ez komoly nehézségeket okozott a holland határvidéken működő importőröknek.

- 38 Minthogy [a megállapodás] korlátozza a tagok szabadságát a közvetlenül Hollandiába történő importálásban, így ez a kikötés [az az import aukciókban résztvevő holland nagykereskedőkre vonatkozó tilalom, miszerint nem vásárolhatják citrusfélék gyümölcsseit, kivéve, ha azokat előzőleg harmadik személyek más tagállamba importálták és vámkezelítették] alkalmas volt a kereskedelem természetes alakulásának akadályozására, és így hatással volt a tagállamok közötti kereskedelemre.

T-102/96. sz.

**Gencor Ltd kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben
1999. március 25-én hozott ítélet
EBHT 1999., II-753. o.**

Felek

Felperesek:

Gencor Ltd (a továbbiakban: Gencor) fém- és ásványkitermeléssel foglalkozó nemzetközi csoport. A Gencor a South African National Life Insurance Company és a Rembrandt Group Limited (a továbbiakban: Rembrandt) közös irányítása alatt állt. Dél-Afrikában volt honos.

Lonrho Plc (a továbbiakban: Lonrho) a bányászat és finomítás, a szállodaipar, a mezőgazdaság és az általános kereskedelem területén voltak érdekeltségei. Az Egyesült Királyságban honos. Csak a bizottsági eljárásban volt fél.

Alperes:

Bizottság

Beavatkozó az alperes mellett:

Német Szövetségi Köztársaság

Az ügy tárgya

Az ügy tárgya a Bizottság a 4064/89/EGK rendelet³² (a továbbiakban: fúziós rendelet) alapján folytatott eljárásban hozott 1996. április 24-i 97/26/EK határozatának (HL L 11., 1997.1.14., 30. o.) megsemmisítése iránti kérelem. A Bizottság határozata szerint összeegyeztethetetlen a közös piaccal az összefonódás, amely révén a Gencor és a Lonrho közös irányítást szerzett volna az Implats Platinum Holdings Limited (a továbbiakban: Implats. Az Implats tulajdonosa volt a Gencor összes platina-csoportba tartozó fémekkel [a továbbiakban: PGM] kapcsolatos bányászati és finomítási érdekeltségének) és a Lonrho Platinum Division (a továbbiakban: LPD. Az Eastern Platinum Limited és a Western Platinum Limited alkotta LPD-ben összpontosult a Lonrho platinával kapcsolatos tevékenysége.) egésze felett.

Tényállás

A Gencor és a Lonrho által 1995. november 17-én közösen bejelentett ügylet következtében a két vállalat közös irányítást szerzett volna az Implats és az LPD egésze felett. A tervezett ügylet két lépcsőből állt volna:

- a) A Gencor és a Lonrho általi közös irányítás megszerzése az Implats felett. A Gencor részesedése az Implatsban 46,5% volt.
- b) Az Implats általi kizárólagos irányítás megszerzése az LPD felett, amelyben a Lonrhonek 73%, az Implatsnak 27% részesedése volt.

Annak ellentételezéseként, amiért a Lonrho bevitte volna az LPD-ben lévő részesedését az Implatsba, további részesedést szerzett volna az Implatsban. Ezt követően a Gencor és a Lonrho 32-32%-ban lett volna az Implats tulajdonosa.

---

³² A Tanács 1989. december 21-i 4064/89/EGK rendelete a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről (HL L 395, 1989.12.30., 1. o.).

1995. december 8-án a Bizottság az ügydöntő határozat meghozataláig elrendelte az összefonódás felfüggesztését, december 20-án pedig eljárást indított az ügyben. Az ügylet következtében létrejövő vezetési szerkezet közös irányítást biztosított volna a feleknek az Implats felett.

Az érintett áru piac a PGM-ek piaca volt. Az érintett földrajzi piacot pedig a fémtőzsdék összekapcsolódása miatt világméretűnek állapította meg a Bizottság. Mindkét fél végzett a PGM-ekkel kapcsolatos bányászati és finomítási tevékenységet is. Ezek a fémek nem egyetlen áru piacot képeztek, hanem hat külön áru piac volt megkülönböztethető: a platina, a palládium, a ródium, az irídium, a ruténium és az ozmium piaca. A platina általában csak igen korlátozottan, az ipari felhasználásban pedig egyáltalán nem volt helyettesíthető más fémekkel. A platina szabad kereskedelem tárgya volt, és a fémtőzsdéken történő kereskedelme nagymértékben átláthatóvá tette a piacot (igaz, a platina mintegy 90%-át hosszú távú szerződések révén értékesítették, és csak a maradék 10% került a tőzsdére). A platina árrugalmassága nagyon kicsi. A platinapiac jellemzői elősegítették az oligopolisztikus erőfölény kialakulását. A piac stabil volt, és magasak voltak a belépési korlátok, ami nem ösztönözte az új belépést.³³ A fentiekre tekintettel a Bizottság megállapította, hogy az eljárást megelőző két évtizedben a platinapiacot a versenyellenes párhuzamos magatartás tanúsítására való fogékonyság jellemezte.

A Bizottság úgy találta, hogy a platinaipari verseny alapvetően a piac 90%-át uraló négy legnagyobb szállító, az Amplats, az Implats, az LPD és Oroszország közötti versenytől függött.³⁴ A bejelentett ügylet oligopolisztikus erőfölényt, gyakorlatilag duopóliumot hozott volna létre a piacon. Oroszország szerepének várható csökkenését is figyelembe véve az Implats/LPD és az Amplats részesedése közel azonosan alakult volna a fúzió után. A fúzió kizárta volna az LPD-t a piacról, és csökkentette volna a versenyt. Az Amplatsot és az Implats/LPD-t semmi nem ösztönözte volna arra, hogy versenyezzenek egymással. Az oligopólium tagjainak pusztán a piaci feltételekhez való alkalmazkodása olyan versenyellenes párhuzamos magatartáshoz vezetett volna, amelynek révén az oligopólium erőfölénybe került volna.

A platinaiparban az erőfölénnyel való visszaélés egyik formája a kibocsátás áremelkedéshez vezető irányított korlátozása lehet. A Bizottság szerint ilyen visszaélésre reális lehetőség nyílt, mert a készletek, az új bányák és az újrahaznosítás nem képviseltek olyan jelentőségű korlátozó erőt, amely megakadályozhatta volna az Amplats, az Implats/LPD és Oroszország közös erőfölényével való visszaélést.

A felek 1996. április 1-jén előterjesztették vállalásaikat, melyek új kapacitás kialakítására, az akkori kibocsátási szint fenntartására és egy "új szállító" alapítására vonatkoztak. Az előterjesztett vállalások magatartási jellegűek voltak, és nem oszlatták el a Bizottság

³³ Egy új PGM-bánya nyitása kb. 100 millió USD beruházást igényel, melynek jó része elsüllyedt költség, és megtérülése csak hosszú idő – legalább 5 év – után következhet be, így a Bizottság nem tartotta valószínűnek, hogy a belátható jövőben olyan új befektetésre kerülne sor, amely hatást gyakorolhatna a piacra.

³⁴ Az Amplats az Anglo American Corporation of South Africa Limited platina-részlege, az ipar vezető vállalata. 1995-ben a platina világpiacán piaci részesedése 40%-nál kevesebb volt, és nagyon jó tartalékokkal rendelkezett. Az Amplatsnak a downstream kereskedelemben, feldolgozásban és marketing-műveletekben is volt pénzügyi érdekeltsége. Az Implats a második legnagyobb platinaszállító. 1995-ben részesedése a világpiacon 20%-nál kevesebb volt. Az LPD a harmadik legnagyobb dél-afrikai termelő. 1995-ben részesedése a világpiacon 15%-nál kevesebb volt. Az Implats és az LPD közötti vállalatszerkezeti kapcsolatok ellenére az LPD független szereplő maradt a piacon. 1995-ben Oroszország biztosította az összes platinaszállítás 23%-át, ebből azonban csak mintegy 13% származott termelésből, a fennmaradó mennyiséget készletekből teljesítették. A Bizottság azzal számolt, hogy a következő években Oroszország versenyképessége a platinapiacra csökkenni fog.

aggályait, különösen, mivel nem érintették az oligopolisztikus piaci szerkezet kérdését. A fúziós rendelet alapján a Bizottságnak joga volt arra, hogy csak olyan kötelezettségvállalást fogadjon el, amely alkalmas volt arra, hogy a bejelentett összefonódást a közös piaccal összeegyeztethetővé tegye.

Az Elsőfokú Bíróság ítélete

Az Elsőfokú Bíróság ítéletében elutasította a keresetet. A felperest saját költségeinek és a Bizottságnál felmerült költségeknek a megfizetésére, míg a Német Szövetségi Köztársaságot saját költségeinek viselésére kötelezte.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

Az összefonódás közvetlen és azonnali hatása olyan feltételek létrejötte lett volna, amelyek között a visszaélések nem csak lehetségesek lettek volna, hanem gazdasági szempontból ésszerűek is, tekintve, hogy az összefonódás azáltal, hogy lehetővé tette volna az érintett piac szerkezetének tartós megváltoztatását, jelentősen akadályozta volna a hatékony versenyt a piacon. Az összefonódás tehát közvetlen hatást gyakorolt volna a Közösség piacára. Előre látható volt, hogy a világpiacon a duopol helyzet létrehozásának hatása jelentősen akadályozhatta volna a – piac integráns részét képező – Közösségen belüli versenyt. A jelentős hatás meglétét a piaci részesedések alapján látta bizonyítottnak az Elsőfokú Bíróság, mivel az érintett vállalatok együttes világszintű forgalma 10 milliárd ECU-nél több volt, továbbá mind a Gencor, mind pedig a Lonrho közösségi forgalma a megelőző üzleti évben meghaladta a 250 millió ECU-t, és összevont közösségi szintű forgalmuk kevesebb, mint kétharmadát érték el egy tagállamon belül. Ezek alapján a tervezett összefonódás közösségi dimenziójú volt.

A fúziós rendelet 1. cikke az összefonódás közösségi dimenziójának, és ez alapján a rendelet hatálya alá tartozásának megállapításához nem írja elő feltételként a Közösségen belüli alapítás tényét, vagy hogy az összefonódással érintett termelési tevékenységeket a Közösség területén folytassák. Ezen kívül a fúziós rendelet alkalmazása igazolható a nemzetközi közjog alapján, amennyiben előre látható, hogy a Közösségen kívül alapított vállalkozások összefonódása közvetlen és jelentős hatást fog gyakorolni a Közösségen belül. Az, hogy világméretű piac esetén az összefonódás a világ más piacait érinti, nem akadályozza meg a Bizottságot abban, hogy ellenőrzést gyakoroljon egy olyan összefonódás felett, amely erőfölény létrehozása révén jelentősen érinti a közös piacon belüli versenyt.

Céljára tekintettel a vállalkozások összefonódásának ellenőrzéséről szóló fúziós rendeletet a közös erőfölényre is alkalmazni kell. Az EK-Szerződés 85. és 86. cikkétől eltérően ezt a rendeletet minden közösségi dimenziójú összefonódásra alkalmazni kell, amennyiben a Közösségen belüli verseny szerkezetére gyakorolt hatásuk miatt összeegyeztethetetlenek bizonyulhatnak az EK-Szerződés által célul kitűzött torzításoktól mentes verseny rendszerével. Egy az érintett felek és az összefonódáson kívüli harmadik fél közös erőfölényét létrehozó vagy erősítő összefonódás valószínűleg összeegyeztethetetlenek bizonyul a verseny az EK-Szerződés által meghatározott torzításoktól mentes rendszerével. Következésképpen, ha elfogadták volna, hogy csak az összefonódás résztvevői részéről erőfölényt létrehozó vagy megerősítő összefonódások tartoznak a rendelet hatálya alá, akkor a rendelet veszítene hatékonyságából.

A Bíróság szerint a Bizottság helyesen állapította meg, hogy a tervezett összefonódás komoly hatással lett volna a fennálló piaci struktúrára.

C-250/92. sz.

Gøttrup-Klim e.a. Grovwareforeninger kontra Dansk Landbrugs Grovareselskab AmbA ügyben

1994. december 15-én hozott ítélet

EBHT 1994., II-5641. o.

Felek

Az előzetes döntéshozatal kérelmezője:

Østre Landsret (Keleti Területi Bíróság, Dánia)

Felperes az alapeljárásban:

Gøttrup-Klim Grovwareforening és társai: mezőgazdasági beszerzéssel foglalkozó 37 helyi szövetkezet.

Alperes az alapeljárásban:

Dansk Landbrugs Grovareselskab AmbA (a továbbiakban: DLG): mezőgazdasági beszerzéssel foglalkozó dán szövetkezet. Céljai között szerepelt, hogy tagjait a lehető legolcsóbban juttassa mezőgazdasági termékekhez, többek között műtrágyához és növényvédelmi szerekhez. Ezen túlmenően tagjai számára különböző egyéb szolgáltatásokat is nyújtott pénzügyi és biztosítási téren, valamint ártárgyalásokon vett részt a nevükben.

Az ügy tárgya

Az Østre Landsret előzetes döntéshozatal iránti kérelme, többek között az EGKSz. 85. és 86. cikk értelmezésével kapcsolatban az előtte folyamatban lévő ügyben, melynek tárgya a DLG alapszabálya a felperesek kizárását okozó módosításának jogossága és gazdasági következménye volt.

Tényállás

A felperesek tagjai voltak a DLG-nek. A DLG tagjai négy kategóriába tartoztak (A, B, C és D), melyből a B kategória a helyi vagy olyan szövetkezeteket jelölte, amelyek a DLG által kínált termékeket állították elő, vagy ilyenekkel kereskedtek. A felperesek ezen B kategóriába tartoztak. Ugyanakkor a felperesek tagjai voltak a Landsforeningen af Andels Grovwareforeningerne (mezőgazdasági termékeket forgalmazó nemzeti szövetkezet, a továbbiakban: LAG) is. Miután a felperesek elégedetlenek voltak a DLG által a műtrágyáért és növényvédő szerekért felszámolt árral, a LAG-on belül megszervezték egymás között ezen termékek behozatalát.

Az így jelentkező versenyre válaszul a DLG oly módon módosította az alapszabályát, hogy a B kategóriába tartozó tagok tekintetében minden olyan más szövetkezetben vagy hasonló együttműködésben való részvétel, amelynek célja műtrágya és növényvédő szerek vétele és

eladása, összeegyeztethetetlen a DLG tagsággal. A módosítások által támasztott feltételeknek való megfelelésre az érintett tagoknak több mint hat hónap állt rendelkezésükre. Az érintett tagok a DLG-ből való kilépés vagy a versenytárs szállítóval való szakítás között választhattak; a módosított alapszabálynak való meg nem felelés (kedvezőtlenebb feltételekkel történő) kizárást vont maga után.

A felperesek az EGK-Szerződés 85. és 86. cikkére hivatkozva támadták meg a DLG döntését a dán bíróság előtt. A dán bíróság 17 kérdéssel fordult a Bírósághoz. A kérdések többek között a versenykorlátozással, az erőfölénnyel való visszaéléssel és a Közösségen belüli versenyre gyakorolt hatással voltak kapcsolatosak.

A Bíróság ítélete

A Bíróság megállapította, hogy a szövetkezeti célok elérése érdekében az alapszabályban történt módosítások nem jogellenesek, és nem mennek túl azon a ponton, amely feltétlenül szükséges e célok elérése érdekében. A kettős tagság mind a szövetkezet megfelelő működését, mind a tárgyalási pozícióját veszélyeztette volna, így az alapszabály módosítása nem valósított meg versenykorlátozást.

Ugyancsak megállapítást nyert a Bíróság ítéletében, hogy az alapszabály fent vázolt okokból történt módosítása nem jelent erőfölénnyel való visszaélést, már amennyiben megállapítható az erőfölény.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

- 54 A Bíróság több ízben kimondta: ahhoz, hogy fennálljon annak lehetősége, hogy egy vállalkozások közötti megállapodás hatással legyen a tagállamok közötti kereskedelemre, egy sor objektív jogi és ténybeli tényező alapján kellő valószínűséggel előre láthatónak kell lennie, hogy a megállapodás közvetlen vagy közvetett, tényleges vagy potenciális hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelem formáira, oly módon, ami a tagállamok alkotta közös piac célkitűzésének megvalósítását veszélyeztetné. (Lásd a 42/84. sz. Remia kontra Bizottság ügyben 1985. július 11-én hozott ítélet [EBHT 1985., 2545. o.] 22. pontját.) Ennek megfelelően a Közösségen belüli kereskedelemre gyakorolt hatás általában olyan különböző tényezők kombinációjának eredménye, amelyek egyenként való vizsgálata nem feltétlenül ügödöntő.

A kérdést előterjesztő bíróság dolga, hogy ahol szükséges, megfelelő közgazdasági elemzést végezzen, az ítélezési gyakorlatnak megfelelően. Mindazonáltal a Bíróság a korábbi megállapításaira hivatkozva úgy ítélte meg, hogy az alapügyben nem szükséges ilyen elemzést elvégezni. Ugyanakkor hozzátette, hogy az alapügy hatással lehetett a tagállamok közötti kereskedelemre, még akkor is, ha az alapszabály módosítása révén érintett termékek egy részét nem tagállamokból importálták.

C-242/95. sz.

**GT-Link A/S kontra De Danske Statsbaner (DSB) ügyben
1997. július 17-én hozott ítélet
EBHT 1997., I-4449. o.**

Felek

Az előzetes döntéshozatal kérelmezője:

Østre Landsret (Keleti Területi Bíróság, Dánia)

Felperes az alapeljárásban:

GT-Link A/S (a továbbiakban: GT-Link) – dán vállalkozás, amely kompokat üzemeltetett 1987-től Gedser (Dánia) és Travemünde (korábbi Nyugat-Németország), valamint 1990 óta Gedser és Rostock (korábbi Kelet-Németország) között.

Alperes az alapeljárásban:

De Danske Statsbaner (a továbbiakban: DSB): a dán nemzeti vasúttársaság. A dán állam tulajdonában álló DSB a vasúti fuvarozáson túl a kikötőiből induló kompszolgáltatást is üzemeltetett, ideértve Gedsert is.

Az ügy tárgya

Az Østre Landsret az előtte folyó ügghöz kapcsolódóan előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordult a Bírósághoz az EK Sz. 9-13., 84., 86., 90. és 95. cikkének értelmezésével kapcsolatban. Az alapeljárás tárgya az a kikötő-használati díj volt, amelyet a DSB számolt fel a GT-Linknek a DSB tulajdonában álló gedseri kikötő használatáért.

Tényállás

A gedseri kikötő bevételeinek egy részét a kikötők használói által fizetett díj tette ki, melyet kikötésért, áruk, járművek be- és kirakodásáért, személyek be- és kiszállásáért számoltak fel. A fizetendő díj fix összegű volt a hajó önsúlyához vagy bruttó regisztertonna-tartalmához mérten.

A GT-Link DSB-vel kötött szerződése szabályozta a GT-Link gedseri kikötő-használati jogát és díjfizetési kötelezettségét. A DSB vízi járműveinek nem kellett kikötő-használati díjat fizetniük, és ezen kívül a Deutsche Fährgesellschaft Ostsee mbH (a továbbiakban: DFO, a Deutsche Bahn leányvállalata) vízi járművei is mentesültek a díjak megfizetése alól. Kölcsönösségi alapon a DSB vízi járműveinek sem kellett fizetniük a Deutsche Bahnhof tartozó kikötőkben.

A GT-Link 1989. szeptember 27-én a dán bíróságnak benyújtott keresetében az 1987. február 18. és 1989. december 31. között fizetett kikötő-használati díjak teljes összegének, azaz 30 396 000 dán koronának a visszafizetését követelte a DSB-től, míg alternatív keresetében az ugyanezen időszak alatt általa fizetett import különadó összegének, azaz 6 016 000 dán koronának a visszatérítését követelte. Amint azt a GT-Link kifejtette, a DSB által beszedett díjak ellentétesek voltak a Szerződés 86. cikkével. A DSB, mint a Rødby-ban és Gedser-ben található kikötők egyedüli tulajdonosa, erőfölényes helyzetben volt a kikötői

szolgáltatások piacán azon kompokkal szemben, amelyek közútforgalmi fuvarozást végeztek Dánia és Németország között. A magas kikötő-használati díj kiszabásával a DSB visszaélt erőfölényével.

A kérdést előterjesztő bíróság – többek között – az alábbi kérdésekkel fordult a Bírósághoz:

1. Erőfölénnyel való visszaélést valósít-e meg, és így ellentétes-e a 86. cikkel, ha egy kereskedelmi kikötő tulajdonosi és üzemeltetői pozíciójában lévő, erőfölénnyel rendelkező közvállalkozás kikötő-használati díjat szab ki?
2. Visszaélt-e erőfölényével egy kereskedelmi kikötő tulajdonosi és üzemeltetői pozíciójában lévő, erőfölénnyel rendelkező közvállalkozás, amennyiben az említett kikötő-használati díjat nem veti ki saját komp-útvonalára, vagy a vele együttműködésben álló partnerére?

A Bíróság ítélete

A Bíróságnak az 1) és a 2) kérdésre adott válasza értelmében ellentétes az EK-Szerződés 90. cikk (1) bekezdésével, valamint a 86. cikkével a közös piac egy jelentős részén erőfölénnyel rendelkező, egy kereskedelmi kikötő tulajdonosi és üzemeltetői pozíciójában lévő közvállalkozás részéről, hogy indokolatlan mértékű díjat szabjon a saját tagállama által megállapított szabályok alapján, vagy hogy mentesítse ezen díj megfizetése alól a saját kompszolgáltatását és, kölcsönösségi alapon, néhány kereskedelmi partneréét, már amennyiben az ilyen mentesítés azonos szolgáltatások tekintetében eltérő feltételek alkalmazását jelenti.

A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak megállapítása, hogy a kikötő-használati díj mértéke a biztosított szolgáltatás gazdasági értékének figyelembevételével tisztességtelenül magas-e. Szintén a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy megállapítsa, a saját kompszolgáltatás és kölcsönösségi alapon néhány kereskedelmi partner díjak megfizetése alóli mentesítése egyenértékű szolgáltatásokra eltérő feltételek alkalmazásának minősül-e.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A Bíróság korábban már kimondta, hogy ellentétes az EK-Szerződés rendelkezéseivel minden olyan állami szabályozás, amelynek hatására közvállalkozások csak oly módon tudnak működni, ami beleütközik az EK-Szerződés 86. cikkébe.

Így egy tagállam magatartása sérti a 90. cikk (1) bekezdését és a 86. cikket, amennyiben az állami tulajdonban lévő kikötő használati díját oly módon állapítja meg, hogy a kikötőt üzemeltető közvállalkozás visszaélt a közös piacon vagy annak egy jelentős részén meglévő erőfölényével.

A Bíróság korábban már megállapította, hogy a közös piac egy jelentős részén jogi monopóliummal rendelkező vállalkozást a 86. cikk értelmében vett erőfölénnyel rendelkező vállalkozásnak lehet tekinteni. Ugyanez a helyzet, amennyiben egy közvállalkozás a tulajdonosa egy kereskedelmi kikötőnek, és ebből a pozíciójából fakadóan kizárólagos joga van a kikötő-használati díj megállapítására.

A közös piacon vagy annak egy jelentős részén meglévő erőfölény megállapításánál kulcsfontosságú az érintett piac meghatározása. A kikötő tekintetében annak forgalmát kell viszonyítani az érintett tagállam összes tengeri import és export forgalmához.

85/76. sz.

**Hoffmann-La Roche & Co. AG kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben
1979. február 13-án hozott ítélet
EBHT 1979., 461. o.**

Felek

Felperes:

Hoffmann-La Roche & Co. (a továbbiakban: Roche): bázeli székhelyű vállalkozás, mely az értékesítés tekintetében a világ vezető gyógyszergyártója, továbbá a világ legnagyobb vitamin előállítója.

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

A Bizottság 1976. június 9-i 76/642/EGK határozatának (HL L 223., 1976.8.16., 27.o.) hatályon kívül helyezése iránti kérelem.

Tényállás

A bizottsági határozat tárgyát a Roche több vállalkozással kötött megállapodása képezte. A megállapodások által érintett termékek 13 vitamincsoporthoz tartozó ömlesztett szintetikus anyagok. A vitaminok előállítása rendkívül nagy beruházást igényel, amelynek megtérülési ideje átlagosan 10 év. A vitaminok előállításával 1930 óta foglalkozó Roche rendelkezik a piacon a vitaminok legszélesebb skálájával. Minthogy a Roche nem csak előállítással foglalkozott, de viszonteladással is, így ő volt az egyetlen vállalkozás, amely a vitaminok teljes skáláját kínálta eladásra.

A vizsgált időszakban a Roche-nak körülbelül 5 000 vevője volt. A vevők a gyógyszer-, élelmiszer- és takarmánygyártó ipar területén működő nagy-, közepes- és kisvállalkozások. A legnagyobb versenynek a Roche a nagy vevőkért folytatott harcban volt a kitéve.

Az ömlesztett szintetikus vitaminok eladása terén a Roche 1964 óta azt a stratégiát követte, hogy kizárólagos vagy preferenciális megállapodásokkal magához kötötte fontos vevőinek nagy részét. Ezek a hűség-megállapodások a következő főbb jellemzőkkel rendelkeztek:

- a vevő a teljes vitaminszükségletét vagy annak nagy részét a Roche-tól szerezte be;
- a Roche a vevő teljes vitaminszükségletét vagy annak nagy részét a vevő helyi piacán elérhető legkedvezőbb áron kínálta (a teljes vétel alapján kalkulálva);
- az árengedmény vevőnként különböző, 1% és 5% között mozog, bár volt olyan vevő is, amelyik 12,5% és 20% közötti kedvezményeket kapott;
- az úgynevezett „angol klauzula” értelmében a vevőknek tájékoztatniuk kellett a Roche-t, amennyiben valamely „tekintélyes” gyártó a Roche árainál alacsonyabb áron kínált valamely vitamint. Amennyiben a Roche nem csökkentette az árait arra a szintre, akkor a vevő szabadon vásárolhatott attól a gyártótól, anélkül hogy elvesztette volna a Roche-nál meglévő kedvezményét.

A Bizottság megállapítása szerint a hűségrendszer hatékony eszköz volt a verseny ellen, hiszen amennyiben a versenytárs jobb árakat ajánlott, akkor a Roche-nak esélye volt arra, hogy ugyanarra a szintre csökkentse az árait, anélkül hogy vevője átment volna a versenytárshoz. Továbbá, egyes termékek esetén, a vevőknek még a Roche versenytársainál valamivel magasabb árait is érdemes volt elfogadniuk, hiszen így átlagosan, az összes vitaminbeszerzés tekintetében, kedvezőbb árakat kaptak a hűségkedvezmények miatt.

A Bíróság ítélete

A felperes keresetében több pontban is kérte a Bizottság határozatának megsemmisítését. A Bíróság megalapozottnak látta az erőfölénnyel való visszaélést, azonban úgy ítélte meg, hogy a Bizottság hibákat követett el a felperes erőfölényének megállapítása során az egyik vitamincsoport kapcsán. Továbbá, az erőfölényt igazoló piaci részesedés tekintetében részletekkel csupán az 1972-es, 1973-as, 1974-es, valamint bizonyos mértékig az 1971-es év tekintetében szolgált. Ezért a Bíróság az erőfölénnyel való visszaélés időszakát, amelyhez igazodik a bírság összege, valamivel több mint 3 évben állapította meg, és a bírság összegét 300 000 elszámolási egységről 200 000 elszámolási egységre csökkentette.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A felperes állítása szerint a bizottsági határozat tévesen feltételezte, miszerint a felperes által a hűségkedvezmény keretében nyújtott árkülönbségek érzékelhető hatást gyakorolhattak a tagállamok közötti kereskedelemre. Tagadta továbbá, hogy a magatartás olyan jellegű lett volna, amely alkalmas a tagállamok közötti kereskedelem akadályozására.

A hűség-megállapodások jelentősége tekintetében a Bíróság megjegyezte, hogy mind a vezetőségi információk, mind a Roche és egy bizonyos ügyfele közötti találkozókról készült feljegyzések egyértelműen bizonyítják, hogy a Roche maga mekkora jelentőséget tulajdonított az általa nyújtott kedvezmények rendszerének. Ennek megfelelően a Bíróság nem fogadta el a Roche-nak a kedvezményrendszerének jelentéktelenségére vonatkozó állításait.

A 86. cikk a 3. cikk (f) pontjában található azon általános célkitűzés alkalmazását jelenti, mely szerint a Közösség tevékenysége olyan rendszer, amely megakadályozza a belső piaci verseny torzulását.

A 86. cikk tiltja egy vállalkozás minden olyan, a közös piac egy jelentős részén meglévő erőfölényével való visszaélését, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre.

A hivatkozott erőfölény egy vállalkozás olyan gazdasági erejére utal, amely lehetővé teszi számára, hogy megakadályozza a hatékony verseny fenntartását a releváns piacon, azáltal, hogy a versenytársaitól, a vevőitől és végül a fogyasztóktól nagymértékben független cselekvésre teszi képessé.

- 125 A 85. és 86. cikkben foglalt tilalmakat a 3. cikk (f) pontjában, valamint a 2. cikkben foglaltak fényében kell értelmezni és alkalmazni. A 3. cikk (f) pontja kimondja, hogy „a Közösség tevékenysége olyan rendszer, amely megakadályozza a belső piaci verseny torzulását”. A 2. cikk pedig azt a feladatot adja a Közösségnek, hogy „egész területén mozdítsa elő a gazdasági tevékenység harmonikus fejlődését”.

Az olyan gazdasági erőfölénnyel való visszaélések megtiltásával, amelyek hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre, a 86. cikk nemcsak azon visszaélésekre vonatkozik, amelyek közvetlenül sértik a fogyasztókat, hanem azokra is, amelyek közvetetten teszik ezt, azáltal, hogy gyengítik az EK-Szerződés 3. cikk (f) pontjában előírt hatékony versenystruktúrát.

- 126 Továbbá számos angol klauzula szövege azt is magában foglalta, hogy különösen úgy lenne fenntartható a piacok feldarabolása, ha különböző tagállamokban különböző árakat alkalmaznának. Ezt a megállapítást alátámasztja az a fent már idézett tény, miszerint egy adott vitamin egy adott időpontban meglévő ára feltűnően különbözött az egyes tagállamokban.
- 127 A fentiekből kitűnik, hogy a kérdéses magatartás alkalmas volt arra, hogy hatással legyen mind a versenyre, mind a tagállamok közötti kereskedelemre.

C-41/90. sz.

**Klaus Höfner és Fritz Elser kontra Macrotron GmbH ügyben
1991. április 23-án hozott ítélet
EBHT 1991., I-1979. o.**

Felek

Az előzetes döntéshozatal kérelmezője:

Oberlandesgericht München (Müncheni Tartományi Felsőbíróság)

Felperesek az alapeljárásban:

Klaus Höfner és Fritz Elser

Alperes az alapeljárásban:

Macrotron GmbH

Az ügy tárgya

A foglalkoztatás elősegítésére vonatkozó hatályos német szabályozás (Arbeitsförderungsgesetz, továbbiakban: AFG) összeegyeztethetősége az EGK-Szerződés 7., 55., 56., 59., 86. és 90. cikkével.

Tényállás

Az Oberlandesgericht München előtt folyó alapeljárásban Höfner és Elser úr perelte a Macrotron GmbH-t, miután az nem volt hajlandó kifizetni a felpereseknek a köztük „értékesítési igazgató közvetítésére” létrejött szerződés alapján nekik járó pénzügyi ellenszolgáltatást. Az AFG alapján a Német Szövetségi Köztársaság területén kizárólag a Bundesanstalt für Arbeitsvermittlung und Arbeitsbeschaffung végezhet munkaerő-közvetítést, jóllehet kivételes esetekben az érintett munkaadói és munkavállalói szövetségekkel történő konzultációt követően, meghatározott foglalkozási ágakban, megbízhat más szervezeteket vagy magánszemélyeket

munkaerő közvetítésével. Az AFG alapján a Bundesanstaltnek a ráruházott kizárólagos jogot pártatlanul és térítésmentesen kell gyakorolnia. Ha bármilyen munkaerő-közvetítói tevékenységre a fenti engedély hiányában kerül sor, az jogszabályellenes, és ennek következtében az alapjául szolgáló szerződés a BGB (a német polgári törvénykönyv) 134. paragrafusára alapján semmis.

A vita tárgyát a Höfner és Elser ur és a Macrotron közt létrejött szerződés érvényessége képezte. A felperesek kiközvetítettek egy szerintük minden feltételnek maximálisan megfelelő német állampolgárt, akit viszont az alperes alkalmatlannak talált, és foglalkoztatásától eltekintett, és ennek következtében nem volt hajlandó megfizetni a felperesek részére a szerződésben foglalt ellenszolgáltatást. Az Oberlandesgericht München előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelemmel élt a Bíróságnál, melyben annak megállapítását kérte, hogy az AFG összeegyeztethető-e az EK-Szerződés 7., 55., 56., 59., 86. és 90. cikkével.

A Bíróság ítélete

A Bíróság a 86. cikk és a 90. cikk vonatkozásában megállapította, hogy egy munkaerő-közvetítési tevékenységekkel foglalkozó közvállalkozásra/ügynökségre is vonatkozik a 86. cikkben foglalt tilalom, mindaddig, amíg a cikk alkalmazása nem akadályozza a közvállalkozást/ügynökséget a rábízott feladat ellátásában. A tagállam, ha a fenti tevékenységek elvégzése céljából kizárólagos jogot ruház egy közvállalkozásra, megsérti a 90. cikk (1) bekezdését, amennyiben ezzel olyan környezetet teremt, amelyben a közvállalkozás feladata ellátása során nem tudja elkerülni a 86. cikkel ellentétes magatartást. Ilyen helyzet különösen a következő feltételek esetén állhat elő:

- a) a kizárólagos jog kiterjed a vállalatvezetők közvetítésére;
- b) a munkaerő-közvetítéssel megbízott közvállalkozás nyilvánvalóan képtelen megfelelni a szóban forgó tevékenységek iránti piaci keresletnek;
- c) a magánszemélyek által végzett munkaerő-közvetítési tevékenységeket a hatályos szabályozás lehetetlenné teszi, annak alapján a szóban forgó tevékenységek tiltottak, és e szabályok figyelmen kívül hagyása az érintett szerződések semmisségével jár;
- d) a szóban forgó munkaerő-közvetítési tevékenységek más tagállam állampolgáira vagy területére is kiterjedhetnek.

A 7. és az 59. cikk vonatkozásában a Bíróság kimondta, hogy egy adott tagállamban tevékenykedő munkaerő-közvetítő nem hivatkozhat a szóban forgó cikkekre abban az esetben, ha ugyanazon tagállam állampolgárait közvetíti ugyanazon tagállamban felajánlott álláshelyekre. Ezek következtében az AFG-nek nem kell összeegyeztethetőnek lennie az 55. és 56. cikkel.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A 86. cikk és a 90. cikk alapján csak akkor merül fel a tagállam felelőssége, ha a kérdéses állami munkaerő-közvetítő iroda által elkövetett jogsértő magatartás alkalmas a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás kifejtésére. Ez nem jelenti azt, hogy ilyen hatásoknak a valóságban is meg kell jelenniük, elegendő annak bizonyítása, hogy a szóban forgó tevékenységek hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre.

- 33 A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt ilyen potenciális hatás merül fel különösen akkor, amikor vállalatvezetők magánvállalatok által végzett közvetítése kiterjedhet más tagállamok állampolgáira vagy területére.

96/82–102/82, 104/82, 105/82, 108/82. és 110/82. sz.

NV IAZ International és társai kontra az Európai Közösségek Bizottsága egyesített ügyekben

1983. november 8-án hozott ítélet

EBHT 1983., 3369. o.

Felek

Felperesek:

NV IAZ International Belgium, Lembeek

NV Bauknecht, Grimbergen

NV Artsel., Aartselaar

NV Zanker, Brussels

NV Asogem, Aartselaar

NV Ets J. van Assche & Co., Vilvoorde

Ets Despagne, Liege

SA Ateliers de Constructions Electriques de Charleroi, Saint-Gilles lez-Bruxelles

Association National des Services d'Eau ASBL, Brussels (Országos Vízellátó Szövetség, a továbbiakban: ANSEAU-NAVEWA)

NV Miele Belgie, Asse

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

A Bizottság az EGKSz. 85. cikke alapján hozott 1981. december 17-i 82/371/EGK határozatának (HL L 167., 1982.6.15., 39. o.) megsemmisítése iránti kérelem.

Tényállás

A megtámadott határozat ahhoz a megállapodáshoz kapcsolódott, amely a mosógépek és a mosogatógépek NAVewa-ANSEAU megfelelőségi címkéire vonatkozott (a továbbiakban: a megállapodás), és amely megállapodás különböző belga gazdasági szervezetekben tagsággal rendelkező gyártók (többek között a Communauté de l'Électricité, a továbbiakban: CEG) és kizárólagos importőrök (így például az ANSEAU-NAVEWA) között jött létre. A megállapodás célja annak ellenőrzése volt, hogy a mosógépek és mosogatógépek megfelelnek-e azon technikai előírásoknak, amelyeket az ivóvíz minőségének megőrzése érdekében kiadott rendelet állapított meg. A rendelet értelmében csupán azokat a berendezéseket lehetett a vízellátó rendszerhez kapcsolni, amelyek fel voltak szerelve bizonyos szerkezetekkel, és megfeleltek a vonatkozó belga szabványoknak. Ezen szabályok betartását az ANSEAU-NAVEWA mint közös érdekképviselői szerv által képviselt vízszolgáltató vállalkozások végezték.

Az ellenőrzés a megfelelőségi címkék alapján történt. A megállapodás értelmében a címkéket a CEG szolgáltatta, amely egyúttal az összes megállapodásban résztvevő fél képviselőjében lépett fel. Az ANSEAU-NAVEWA megállapodásban rögzített feladata annak biztosítása volt, hogy a kereskedelmi forgalomba kerülő gépeken rajta legyen a megfelelőségi címke.

A megállapodást oly módon alkalmazták, hogy a CEG – mely egyedüliként volt felhatalmazva a megfelelőségi címkék kiadására – csak a hivatalos gyártóknak és importőröknek, valamint a kijelölt értékesítőknek adott ki címkéket, amennyiben igazolták, hogy ők az egyedüli importálók, vagy kijelöltek ilyet.

A Bizottság a részes feleknek küldött kifogásközlésében jelezte, hogy a megállapodás nem irányulhat a mosógépek és mosogatógépek belga párhuzamos importjának ellehetetlenítésére vagy megnehezítésére. A kifogás részletes vizsgálatából kitűnik, hogy annak célja a párhuzamos importőrökkel szembeni bánásmód diszkriminatív voltának deklarálása.

A Bizottság 1981. december 17-i határozatában a 85. cikk (1) bekezdésébe ütközőnek minősítette a megállapodás bizonyos rendelkezéseit, melyek a nem kizárólagos importőrökkel szemben diszkriminatív módon biztosították a megfelelőségi ellenőrzést a behozni szándékozott mosó- és mosogatógépekre.

A Bíróság ítélete

A Bíróság elutasította a kereseteket, és a felpereseket a Bizottság költségeinek viselésére kötelezte.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

- 27 A fenti tényezők alapján egyértelmű, hogy a megállapodás jellegéből adódóan nehézkessé, ha nem egyenesen lehetetlenné teszi a mosó- és mosogatógépek párhuzamos importját, és ezért alkalmas a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására. Tekintettel arra a tényre – az eljárás során előterjesztett észrevételekkel megegyezően –, hogy a megállapodásban részes vállalkozások piaci részesedése körülbelül 90%, ami ennek megfelelően igen jelentős, arra kell következtetni, hogy a megállapodás korlátozó hatással volt a versenyre.

A megállapodás célja az volt, hogy érzékelhető mértékben korlátozza a mosó- és mosogatógépek Belgiumba irányuló párhuzamos importját, ezáltal oly módon szigetelte el a belga piacot, amely összeegyeztethetetlen a közös piac alapelveivel. Ennélfogva a megállapodás olymértékben érintette az importot, amelyet nem lehetett elhanyagolhatónak tekinteni.

T-228/97. sz.

**Irish Sugar plc kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben
1999. október 7-én hozott ítélet
EBHT 1999. II-2969 o.**

Felek

Felperes:

Irish Sugar plc (a továbbiakban: Irish Sugar): a répacukor kizárólagos kitermelője és egyben legfontosabb szállítója volt Írországban és Észak-Írországban. Írországban az ország cukorgyártásának nagy részét az Irish Sugar adta, piaci részesedése az 1985 és 1995 közötti időszakra vonatkoztatva hozzávetőlegesen 90%-ra becsülhető.

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

Az ügy tárgya a Bizottság az EK Sz. 86. cikkének megsértése miatti eljárásban hozott 1997. május 14-i 97/624/EK (HL L 258., 1997.9.22., 1. o.) határozata érvénytelenségének megállapítása iránti kérelem. Határozatában a Bizottság jogsértést állapított meg (erőfölénnyel, illetve közös erőfölénnyel való visszaélés), a jogsértő magatartás abbahagyására kötelezte az érintett vállalatokat, és 8 880 000 ECU bírságot szabott ki. A felperes másodlagos kérelmében a kiszabott bírság összegének csökkentését kérte.

Tényállás

A Bizottság két érintett termékpiacot határozott meg: az írországi ipari cukor piacát és a kiskereskedelmi forgalomba kerülő cukor írországi piacát. A Bizottság megállapította, hogy az Irish Sugar mindkét érintett piacon erőfölényben volt.

A cukor kiskereskedelmi piaca Írországban az egész cukorpiac 25%-át adta. Az Irish Sugar részesedése ezen a piacon 88%-os volt. Az ipari cukor nagy része Franciaországból származott az ASI International Tradingtől (és jogutódjaitól, a továbbiakban: ASI). Az Irish Sugar fő versenytársai az érintett piacon a Round Tower Foods és az ASI voltak.

Az érintett földrajzi piac Írország területe volt. Írország a Közösség jelentős részének volt tekinthető, és ez a megállapítás a Közösségen belüli cukorfogyasztás vonatkozásában különösen érvényes volt.

Az Irish Sugar által előállított cukor forgalmazását a Sugar Distributors Limited (a továbbiakban: SDL) bonyolította. Az SDL anyavállalatában, a Sugar Distributors Holdingban (a továbbiakban: SDH) az Irish Sugarnak 51%-os részesedése volt. Az SDH, az SDL és az Irish Sugar vezető testületeiben és felügyeleti szerveiben azonos személyek ültek; az SDL és az SDH gyakorlatilag az Irish Sugar jogi irányítása alatt állt.

Az Irish Sugar üzletpolitikájának fő célja a nemzeti piac védelme volt, részben a külföldi importcukortól, részben pedig a cukorcsoomagolással foglalkozó versenytársak által értékesített cukorral szemben. Üzletpolitikájának másik fő vonása a diszkriminatív árazás volt, melynek segítségével olyan kereskedelmi helyzetet teremtett a nemzeti piacon, amely a normális versenykörülmények között nem alakulhatott volna ki, és így megakadályozta a verseny növekedését, ami azt is jelentette, hogy az Irish Sugar visszaélt az erőfölényével az ír cukorpiacon, megsértve ezzel az EK-Szerződés 86. cikkét. Az Irish Sugar 1985-től kezdődően tehát különböző magatartásokkal, melyeket egyedileg is és kombinálva is tanúsított, torzította a versenyt az érintett piacon. Ilyen magatartások voltak például: szállítási korlátozások, áru-kicserélés, árdiszkrimináció különböző fogyasztói csoportok között, szelektív engedmények, export engedmények, ezen kívül különleges kedvezmények – ún. határkedvezmények – adása meghatározott kiskereskedőknek. Mindezzel földrajzilag elkülönítette Észak-Írország piacát.

Az Elsőfokú Bíróság ítélete

Az Elsőfokú Bíróság megsemmisítette a megtámadott határozat 1. bekezdés 1. pontjának azon részeit, amelyek azt állapították meg, hogy a felperes 1986 és 1988 között egy francia cukorimportőrrel szemben szelektíven alacsony árakat alkalmazott, ezen kívül 7 883 326 euróra csökkentette a kiszabott bírság összegét. A kereseti kérelem fennmaradó részeit elutasította. A felperest saját költségei viselésére, illetve a Bizottság költségei 2/3 részének megfizetésére kötelezte. A Bizottságot a saját költségei 1/3 részének viselésére kötelezte.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A Bizottság a Société Technique Mini re  gyre³⁵ hivatkozva állapította meg, hogy az Irish Sugar, illetve az SDL magatartása több szempontból is korlátozta a tagállamok közötti kereskedelmet.

A nemzeti piac importtól való védelmét szállítási korlátozásokkal és hűség-kedvezményekkel  rt k el, ami a Bizottság megállapítása szerint olyan erőfölénnyel visszaélés volt, mely egyben hatást gyakorolt a tagállamok közötti kereskedelemre is. E mellett a különböző tagállamok-béli gyártóknak nyújtott exportkedvezm nyekkel és a csomagolók közötti verseny korlátozásával torzították a tagállamok közötti kereskedelmet.

A vizsgált per odusban az Irish Sugar volt az egyetlen cukorfeldolgoz  az  r piacon, miközben a piaci részesedése az ipari cukor piacán 90%, a kiskereskedelmi forgalomba hozott cukor piacán pedig 88% volt. A cukor  ra, mindkét piac tekintetében, az egész Közösségen belül Írországban volt a legmagasabb.

Fentiek alapján megállapítható volt, hogy az Irish Sugar és az SDL magatartása érzékelhető mértékben korlátozta a tagállamok közötti kereskedelmet.

A felperes az  r kiskereskedelmi piacon lévő verseny növekedésének korlátozását célzó erőfeszítései összességének az volt a célja vagy előrelátható eredménye, hogy felgyorsítsa a versenytársak eltávolítását a piacról. Ezáltal potenciális hatással volt a közös piacon belüli

---

³⁵ 56/65 sz. Société Technique Mini re kontra Maschinenbau Ulm ügyben 1966. június 30- n hozott ítélet (EBHT 1966., 235. o.).

verseny és kereskedelem szerkezetére és ekképpen a 86. cikk szerinti tagállamok közötti kereskedelemre.

- 170 Ezenkívül a felperes érveit, melyek a kérdéses magatartás céljának és hatásának összekeverésére épültek, el kell utasítani, mert – mint azt a Bizottság hangsúlyozza – a 86. cikk nem tesz különbséget a cél és hatás között, és a vitatott döntésben a Bizottság hivatkozott mind a magatartás versenyellenes céljára, mind annak versenyellenes hatására (158. pont). Azt is meg kell jegyezni, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás meglétéhez nem szükséges bizonyítani, hogy a bepanaszolt magatartás ténylegesen érzékelhető hatással volt-e a tagállamok közötti kereskedelemre. Elegendő annak megállapítása, hogy a magatartás képes ilyen hatást gyakorolni. A 86. cikk szerinti visszaélő magatartások tekintetében, annak megállapítása végett, hogy az erőfölénnyel való visszaélés érzékelhető hatást gyakorolt-e tagállamok közötti kereskedelemre, figyelembe kell venni, hogy milyen következménnyel jár a visszaélés a közös piacon folyó verseny tényleges struktúrájára (Compagnie Maritime Belge, 201. és 203. pont és az ott hivatkozott esetjog). A Bizottság pontosan ezt a megközelítést alkalmazta a vitatott határozat 158. bekezdésében (lásd fentebb a 169. pontot).

C-306/96. sz.

Javico International and Javico AG kontra Yves Saint Laurent Parfums SA (YSLP) ügyben

1998. április 28-án hozott ítélet

EBHT 1998., I-01983. o.

Felek

Az előzetes döntéshozatal kérelmezője:

Cour d'appel de Versailles (Versailles-i Fellebbviteli Bíróság)

Felperes az alapeljárásban:

Yves Saint Laurent Parfums SA (a továbbiakban: YSLP): luxuscikk gyártó francia vállalkozás.

Alperes az alapeljárásban:

Javico International and Javico AG (a továbbiakban: Javico): németországi székhellyel rendelkező vállalkozás.

Az ügy tárgya

A Versailles-i Fellebbviteli Bíróság előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordult a Bírósághoz az EKSz. 85. cikk (1) bekezdésének értelmezése tárgyában az előtte folyó perben a Javico és az YSLP között létrejött forgalmazási szerződés bizonyos részeinek semmisségével kapcsolatban.

Tényállás

A luxuscikk gyártó francia YSLP 1992-ben két kizárólagos jogú szerződést kötött a Javico német céggel termékeinek kelet-európai országokban történő forgalmazására. A Javico által Kelet-Európába szállított áruk azonban felbukkantak különböző EK-tagállamok piacain, ami miatt az YSLP felmondta a forgalmazási szerződéseket, és kártérítési keresettel bírósághoz fordult. A Tribunal de Commerce, Nanterre (kereskedelmi bíróság) helybenhagyta a szerződéstől való elállást, és megítélte a kártérítést az YSLP javára.

A kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság állásfoglalását a következő kérdésekben kérte:

1. A vizsgált esetben egy az EK-ban honos vállalkozás (a szállító) szerződésben megbízott egy másik EK tagállamban honos vállalkozást (a forgalmazót) termékeinek az Unión kívüli forgalmazásával. Értelmezhető-e az EKSz. 85. cikk (1) bekezdése akként, hogy jogszerűtlenek a szerződésben azok a rendelkezések, amelyek megtiltják a forgalmazónak, hogy a szerződésben engedélyezett területen kívül bárhová – így az Unió területére is – közvetlen eladás vagy a szerződött területről történő re-export útján értékesítést végezzen?
2. Az előbbi kérdésre adandó igenlő válasz esetén megállja-e a helyét az az értelmezés, hogy az említett rendelkezések alkalmazhatatlanok abban az esetben, ha a szállító termékeit az Unióban egy szelektív értékesítési hálózat keretében forgalmazza, amellyel kapcsolatban rendelkezik az EKSz. 85. cikk (3) bekezdése szerinti egyedi mentesítéssel?

A Bíróság ítélete

Az első kérdés tekintetében a Bíróság kimondta, hogy versenykorlátozásnak minősül, ha egy szerződés célja szerint korlátozza a viszonteladó kereskedelmi szabadságát partnerei kiválasztásában, illetve kijelöli, hogy kizárólag a szerződésben megjelölt területen található vevőkör számára adhatja tovább a szerződött árukat. Jelen esetben azonban abból kell kiindulni, hogy az ilyen természetű forgalmazási szerződések általában nem versenykorlátozási céllal jönnek létre, hanem azért, hogy elősegítsék és biztosítsák egy közös-piaci vállalkozásnak a közös piacon kívüli területekre történő behatolását. Azok a szerződési pontok, amelyek megtiltják a Javico számára, hogy a szerződött területen kívül is értékesítsen, illetve hogy az árukat reexportálja a közös piacra, nem olyan természetűek, mint amelyet tiltana az EKSz. 85. cikk (1) bekezdése.

Jóllehet a vitatott szerződési pontoknak jellegükből adódóan nem a verseny korlátozása a céljuk, a konkrét esetben a kérdést előterjesztő bíróságnak kell állást foglalnia arról, hogy a vitatott pontoknak van-e, lehet-e ilyen hatásuk. A vizsgálandó kérdés tehát az, hogy mennyire oligopolisztikus a piac struktúrája, és hogy milyen különbség vannak az EK-n belüli és a szerződés szerint célszágokba szállított YSLP termékek ára között.

A második kérdést illetően a Bíróság egyértelműen úgy foglalt állást, hogy mivel a szelektív forgalmazáshoz biztosított egyedi mentességet kizárólag a közös piac területére engedélyezte a Bizottság, és a versenykorlátozásokat mindig szűken kell értelmezni, a Javicoval létrejött szerződésekre a mentesség nem vonatkoztatható.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

- 17 Egy megállapodás tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt esetleges hatásának megítéléséhez különösen a szereplők piaci helyzetét és jelentőségét kell megvizsgálni az érintett termékpiac tekintetében (99/79. sz. Lancôme és Cosparfrance Nederland kontra Etos ügyben 1980. július 10-én hozott ítélet [EBHT 1980., I-2511. o.] 24. pontja). Így még egy tökéletes területi piacvédelmet előíró megállapodás is kikerülhet a 85. cikkben foglalt tilalom alól, amennyiben csak jelentéktelen mértékben érinti a tagállamok közötti kereskedelmet, figyelemmel az érintett piacon jelenlévő szereplő gyenge pozíciójára (100/80–103/80. sz. Musique Diffusion Française és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1983. június 7-én hozott ítélet [EBHT 1983., 1825. o.] 85. pontja).

Azt kell eldönteni, hogy jelenthet-e bármiféle érzékelhető hatást a kialakult kereskedelem struktúrájára a szerződött mennyiségek re-exportja az EK területére. Ugyanis, ha a közös piacon belül forgalmazott árumennyiséghez képest csak jelentéktelen hányadot jelentenek a Közösségen kívüli piacra szánt tételek, akkor az Európai Közösségen belüli kereskedelemre gyakorolt hatás nem lehet jelentős.

C-55/96. sz.

Job Centre coop. arl. ügyben
1997. december 11-én hozott ítélet
EBHT 1997., I-7119. o.

Felek

Az előzetes döntéshozatal kérelmezője:
Corte d'appello di Milano (Milánói Fellebbviteli Bíróság)

Fél az alapeljárásban:

Job Centre Coop. arl (a továbbiakban: JCC): az olasz polgári jog alapján szövetkezeti formában létrehozni kívánt vállalkozás, melynek tervezett tevékenységi köre munkavállalók közvetítése, valamint munkaerő-kölcsönzés.

Az ügy tárgya

A munkaerő-közvetítésre vonatkozó hatályos olasz szabályozás összeegyeztethetősége az EK-Szerződés 48., 49., 55., 56., 59., 60., 62., 66., 86. és 90. cikkével.

Tényállás

A hatályos olasz szabályozásnak megfelelően a JCC vezetői nyilvántartásba vételi kérelemmel fordultak az illetékes milánói bírósághoz (Tribunale Civile e Penale), melyhez csatolták a szövetkezet társasági szerződését. A hatályos olasz jogszabályok értelmében munkaerő-közvetítést csak az erre felhatalmazott állami munkaerő-közvetítő irodák végezhetnek. A Tribunale Civile e Penale előzetes döntéshozatal iránti kérelmet intézett a Bírósághoz, annak megállapítása végett, hogy az olasz jog említett szabályai ellentétesek-e a közösségi joggal (C-111/94. sz. Job Centre coop. arl. ügyben 1995. október 19-én hozott

ítélet [EBHT 1995., I-3361 o.]. A Bíróság a Tribunale Civile e Penale kérelmét joghatóság hiányában elutasította, arra hivatkozva, hogy a cégbejegyzés nem igazságszolgáltatási, hanem közigazgatási jogi eljárás, melyet több országban közigazgatási eljárásban közigazgatási szervek végeznek, s ezért az EK-Szerződés 177. cikke nem alkalmazható. Az eljáró bíróság ezt követően a bejegyzés iránti kérelmet elutasította, ami ellen a JCC a fellebbviteli bírósághoz (Corte d'Appello di Milano) fordult. Az Corte d'Appello di Milano az előtte folyó eljárásban úgyszintén előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordult a Bírósághoz.

A Bíróság ítélete

A Bíróság megállapította, hogy bár a szövetkezetnek vannak munkavállaló tagjai, a szövetkezet bejegyzését követően önálló jogi személyiséggel rendelkezett volna, minek következtében az EK-Szerződésnek a munkaerő szabad áramlására vonatkozó cikkei a fellebbviteli bíróság eljárásában nem alkalmazhatók, ezért az olasz szabályozás azokkal való összeegyeztethetőségét a jelen eljárásban nem kell vizsgálni.

A Bíróság megállapította, hogy az állami munkaerő-közvetítő irodákra szintén alkalmazni kell az EK-Szerződés 86. cikkében megfogalmazott tilalmat mindaddig, amíg az nem akadályozza az irodákat a számukra kijelölt feladat ellátásában.

Egy tagállam, mely megtilt bármilyen munkaerő-közvetítői tevékenységet a munkaerőpiacon, akár ügynökségi, akár vállalkozási formában – kivéve, ha azt nem saját munkaerő-közvetítő irodái végzik – megsérti az EK-Szerződés 90. cikkének (1) bekezdését, amikor is olyan helyzetet teremt, hogy közvetítői irodái nem tudják elkerülni a 86. cikk megsértését. Különösen ez a helyzet a következő esetekben:

- a) az állami munkaerő-közvetítő irodák nem tudják kielégíteni minden tevékenységi formára a jelentkező piaci keresletet; és
- b) a magántársaságok által végzett munkaerő-közvetítési tevékenységeket a hatályos szabályozás lehetetlenné teszi, annak alapján a szóban forgó tevékenységek tiltottak, és e szabályok figyelmen kívül hagyása büntető- és közigazgatási jogi szankciókat von maga után; és
- c) a szóban forgó munkaerő-közvetítői tevékenységek más tagállam állampolgáira vagy területére is kiterjedhetnek.

A Bíróság ítéletében szükségtelennek tartotta, hogy vizsgálja az olasz szabályozás és az EK-Szerződés 59., 60., 62. és 66. cikkének viszonyát, miután kimondta hogy a szabályozás a 86. és a 90. cikkbe ütközik.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A 86. és 90. cikk alapján csak akkor merül fel a tagállam felelőssége, ha a kérdéses állami munkaerő-közvetítő iroda által elkövetett jogsértő magatartás alkalmas arra, hogy hatással legyen a tagállamok közötti kereskedelemre. Ez nem jelenti azt, hogy ilyen hatásoknak a valóságban is meg kell jelenniük; elegendő annak bizonyítása, hogy a szóban forgó tevékenységek hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre.

- 37 A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt ilyen potenciális hatás különösen akkor merül fel, amikor magántársaságok munkaerő-közvetítői tevékenysége kiterjedhet más tagállamok állampolgáira vagy területére.

C-7/95. P. sz.

**John Deere Ltd kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben
1998. május 28-án hozott ítélet
EBHT 1998., I-3111. o.**

Felek

Felperes:

John Deere Limited (a továbbiakban: Deere), Egyesült Királyság. Az AEA (lásd alább) tagja.

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

A Bizottság 1992. február 17-i 92/157/EGK határozatának (HL L 68., 1992.3.13., 19.o.) megsemmisítése iránti kérelmet elutasító, az Elsőfokú Bíróság T-35/92. sz. John Deere kontra Bizottság ügyben 1994. október 27-én hozott ítéletének (EBHT 1994., II-957. o.) megsemmisítése iránti kérelem.

Tényállás

Az Egyesült Királyságban működő Agricultural Engineers Association Limited (Mezőgazdasági Mérnökök Szövetsége, a továbbiakban: AEA) minden mezőgazdasági traktor gyártója és importálója számára nyitva álló szakmai szervezetként működött. Az ügy idejében körülbelül 200 tagja volt, többek között a Deere is. Egy bejelentést követően az AEA nemleges megállapítást, ennek hiányában egyedi mentességet kért a Bizottságtól arra a megállapodásra, amely egy olyan információs rendszerre vonatkozott, mely az Egyesült Királyság Közlekedési Minisztériuma által nyilvántartott mezőgazdasági traktorok regisztrációjához kapcsolódó adatokra épült. A megállapodásban részes fél volt az Egyesült Királyság-béli traktor piac 87-88%-át lefedő nyolc legnagyobb vállalkozás, ideértve a Deere-t is. A Bizottság kifogásközlését követően a megállapodásban részes felek felfüggesztették a megállapodás végrehajtását, és egy új megállapodást jelentettek be a Bizottsághoz.

A Bizottság megállapította, hogy az információcsere-rendszer lehetővé tette az összes versenytárs eladásainak nyomon követését. Az adatok alapján azonosítani lehetett a versenytársak eladásait egy adott időszak, egy bizonyos terület és egy konkrét termék tekintetében. A Bizottság megállapította, hogy a rendkívül koncentrált piacon a megállapodás, az átláthatóság növelése révén, korlátozta a versenyt. A Bizottság határozatában megállapította a jogsértést, és eltiltotta a feleket a magatartás jövőbeni tanúsításától.

A Bíróság ítélete

A Bíróság helybenhagyta az Elsőfokú Bíróság ítéletét.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A Bíróság helybenhagyta az Elsőfokú Bíróság azon megállapítását, amely szerint, tekintettel a releváns piac jellemzőire és arra a tényre, hogy a fő piaci szereplők a közös piac egész területén jelen vannak, a Bizottság helyesen állapította meg, hogy a pontos eladási mennyiségeknek és a nemzeti piacon jelenlévő vállalkozások 88%-a piaci részesedésének nagy részletességgel történő megállapíthatóságát lehetővé tevő információcsere alkalmas volt arra, hogy hatással legyen a tagállamok közötti kereskedelemre. Ennek oka, hogy az információcsere következményeként beálló versenycsökkenés szükségképpen befolyásolta az Egyesült Királyságba irányuló import mértékét.

319/82. sz.

Société de Vente de Ciments et Bétons de l'Est SA kontra Kerpen & Kerpen GmbH und Co. KG ügyben

1983. december 14-én hozott ítélet

EBHT 1983., 4173. o.

Felek

Az előzetes döntéshozatal kérelmezője:

Oberlandesgericht Saarbrücken (Saarbrückeni Regionális Felsőbíróság)

Felperes az alapeljárásban:

Société de vente de ciments et betons de l'est SA: francia alapítású cementértékesítő vállalkozás.

Alperes az alapeljárásban:

Kerpen & Kerpen GmbH & Co: a Német Szövetségi Köztársaságban (NSZK) 1978. március 30-án kelt szerződésben évi körülbelül 40 000 tonna cement leszállítására 5 éves időtartamra létrehozott vállalkozás.

Az ügy tárgya

A Saarbrückeni Regionális Felsőbíróság az előtte folyó ügyhöz kapcsolódó kérdésekben az EGKSz. 85.cikk (1) bekezdésének értelmezése végett előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordult a Bírósághoz.

Tényállás

A felperes és az alperes között létrejött szerződésben a kizárólagos importőrként megjelölt alperes beleegyezett, hogy a leszállított cementet elsődlegesen saját szükségletei kielégítésére használja, továbbá, hogy a felperestől beszerzett cementet nem adja el a Saar-vidéken, valamint hogy az esetleges Karlsruhebe történő szállítás esetén tekintettel lesz a – részben a felperes tulajdonában álló – Wossingenben folyó munkák érdekeire, és egyeztetni fog a felperessel, mielőtt üzleti kapcsolatba lépne ottani vállalkozásokkal.

Azt követően, hogy az alperes átvette és kifizette a megállapodásban 1978-ra kikötött mennyiségű szállítmány egy részét, 1978 augusztusa és októbere között átvett további 6 051,29 tonna cementet 392 224,42 német márka értékben, azonban azt nem fizette ki. 1978. október 31-én a felperes felbontotta a szerződést, és követelte a fenti összeget. Az alperes állítása szerint azonban a szerződés érvénytelen volt az EGKSz. 85. cikkének megsértése miatt. A Landgericht Saarbrücken (Regionális Bíróság) a felperesnek kedvező döntést hozott, ám az alperes fellebbezett.

A kérdést előterjesztő bíróság három kérdést intézett a Bírósághoz az EGKSz. 85. cikkének értelmezésével kapcsolatban:

1. Semmis-e a fenti szerződés az EGKSz. 85. cikkének megsértése miatt?
2. Amennyiben a fenti szerződés keretszerződésnek tekinthető, és semmis az EGKSz. 85. cikk (2) bekezdése alapján, akkor a végrehajtásához kapcsolódó egyedi eladási szerződések szintén érvénytelennek minősülnek-e?
3. Ha az első kérdésre igenlő a válasz, akkor a 85. cikk (2) bekezdése szerinti semmiséget az eladási szerződés kötelezettségeinek végrehajtása érdekében történt tényleges tranzakciók tekintetében úgy kell-e értelmezni, hogy a szállító – amennyiben szállításokat végzett – nem jogosult vagyontárgyait visszaigényelni (a jogalap nélküli gazdagodás NSZK-beli szabályai szerint) az érvénytelen eladási szerződés alapján?

A Bíróság ítélete

A Bíróság korábbi ítéletei alapján egyértelmű volt, hogy az eladási szerződések olyan kikötései, amelyekben korlátozzák a vásárlót a beszerzett termékek saját gazdasági érdekeinek megfelelő felhasználásában, a 85. cikkbe ütköznek, és korlátozzák a versenyt. Így az első kérdésre a Bíróság a következő választ adta: a szerződés egyes pontjainak célja a közös piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása, torzítása volt, ezért a 85. cikkbe ütköznek és érvénytelenek, amennyiben képesek voltak hatást gyakorolni a tagállamok közötti kereskedelemre. Minthogy a jelen esetben a szerződés a Franciaországból az NSZK-ba irányuló export több mint 10%-át érintette, a megállapodás érzékelhető mértékben befolyásolta a tagállamok közötti kereskedelmet.

A második és harmadik kérdéssel kapcsolatban a Bíróság a 22/71. sz. Béguelin ügyben 1971. november 25-én hozott ítéletben (EBHT 1971., 949. o.) kifejtettekre hivatkozott: a 85. cikk (1) bekezdésének hatálya alá eső szerződés semmis, és miután ez a semmisség abszolút, ezért a szerződésnek nincs hatása a felek közötti viszonyban. Ugyanakkor az 56/65. sz. Société Technique Minière ügyben 1966. június 30-án hozott ítéletéből (EBHT 1966., 235. o.) kitűnik, hogy a semmiség következményei csak a szerződés olyan pontjai tekintetében alkalmazandók, amelyek ellentétesek a 85. cikk (1) bekezdésével. Az ilyen semmisség következményeinek megítélése a szerződés többi részére nézve nem a közösségi jog hatáskörébe tartozik. Ugyanez igaz a szerződés alapján történt megrendelésekre, illetve szállításokra és a belőlük fakadó pénzügyi kötelezettségekre is. Ezeket a következményeket a nemzeti bíróságoknak kell meghatározniuk saját nemzeti joguk alapján

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A felperes szerint a szerződés nem esett a 85. cikk hatálya alá, figyelemmel a felek gyenge pozíciójára az érintett termék piacán. Az eljárás során ellenvetés nélkül megállapítást nyert,

hogy az éves francia cement export az NSZK-ba 350 000 tonnát tett ki. Ehhez mérten a szerződés által lefedett mennyiség a francia export több mint 10%-a. Ezen körülmények alapján lehetetlen volt olyan álláspontra jutni, amely szerint egy ilyen szerződés nem gyakorol érzékelhető hatást a tagállamok közötti kereskedelemre. Meg kell jegyezni, hogy ez esetben a Bíróság nem piaci részesedésre, hanem a francia kivitel hányadára és az érintett termékvolumenre hivatkozott.

T-22/97. sz.

Kesko Oy kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben
1999. december 15-én hozott ítélet
EBHT 1999., II-3775. o.

Felek

Felperes:

Kesko Oy (továbbiakban: Kesko): finn korlátolt felelősségű társaság, amely napi fogyasztási cikkek és más speciális termékek eladásával foglalkozott.

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

A Bizottság 1996. november 20-i 97/277/EK határozatának (HL L 110., 1997.4.26., 53. o.) megsemmisítése iránti kérelem.

Tényállás

A Kesko a termékeit a nagykereskedelmi és raktáruházzal szektorban értékesítette. A Kesko részvénytőkéje elsőbbségi és normál részvényekből állt. Az elsőbbségi részvényeket a Kesko kiskereskedői birtokolták, és ezáltal a szavazatok többségével is ők rendelkeztek. A Kesko fő célja az volt, hogy kereskedői a beszerzéseket könnyebben, a kedvezményeket pedig nagyobb méretekben tudják igénybe venni, mint ahogy azt egyébként, egyéni alapon tehetnék volna meg. Ezért kedvező szerződéseket kötött a beszállítókkal, és számos további szolgáltatást nyújtott. A Kesko kiskereskedőit – akik jogilag független vállalkozások voltak, és csupán szerződés kötötte őket a Keskohoz – öt bolthálózatba szervezte. 1996. május 27-én a Kesko megszerezte a Tuko Oy (szintén napi fogyasztási cikkek és más speciális termékek kiskereskedők részére történő eladásával foglalkozó korlátolt felelősségű társaság, a továbbiakban: Tuko) részvényeinek 59,3%-át, majd tovább növelte részesedését 99%-ig.

A Finn Versenyhivatal (a továbbiakban: FV) kérte a felvásárlás felülvizsgálatát a Bizottságtól a 4064/89. számú tanácsi rendelet 22. cikkének (3) bekezdése alapján. A Kesko vitatta a FV eljárási jogosultságát, és eljárást kezdeményezett ellene a Korkein Hallinto-Oikeus (Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság) előtt. A Finn Kereskedelmi és Ipari Minisztérium igazolta az FV jogosultságát.

A Bizottság, figyelembe véve azt, hogy a koncentráció súlyos kétséget ébreszt a közös piaccal való összeegyeztethetősége tekintetében, eljárást kezdeményezett a 4064/89/EGK rendelet³⁶ 6. cikk (1) bekezdés (c) pontja alapján, aminek következtében fel kellett függeszteni a Finn Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság eljárását. A Bizottság megállapította, hogy a Kesko erőfölényes helyzetben volt, ami korlátozta a piacra jutást, és befolyásolta a tagállamok közötti kereskedelmet, ezért nem egyeztethető össze a közös piaccal. A Bizottság elfogadhatatlannak találta azt, hogy a Kesko felvásárolja a Tukot.

A Bizottság a Tuko üzletláncok eladására szólította fel a Keskot. A Kesko felajánlotta, hogy az egyik üzletláncot megtartva, a másik kettőt harmadik félre ruházza át. Ezzel egy időben a Kesko a bizottsági határozat megsemmisítése iránti kérelemmel fordult az Elsőfokú Bírósághoz.

Az Elsőfokú Bíróság ítélete

Az Elsőfokú Bíróság elutasította a Kesko a Bizottság határozatának megsemmisítése iránti kérelmét. Ítéletében megállapította a Bizottság hatáskörét a vitatott kérdésben, a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatást és a Kesko/Tuko összefonódás erőfölényes helyzetét.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A Bizottság megállapította, hogy az összefonódás hatással volt a tagállamok közötti kereskedelemre. A Kesko véleménye ezzel több okból is ellentétes volt. Szerinte, mivel a Tukoval összevont éves összforgalmának 99%-át Finnországban bonyolította le, nem megalapozott a tagállamok közötti kereskedelem érintettsége. Áruinak 70%-át Finnország területén adta el, s bár igaz, hogy beszállítói nagyrészt külföldi cégek, de egy kivétellel mindegyik rendelkezett finn forgalmazó központtal, ezért csak Finnországra van hatása ezeknek a szerződéseknél. Hivatkozott még a 4064/89/EGK rendeletre, mely szerint, ha a vállalat éves tagállami szintű forgalmának 2/3-át ugyanabban a tagállamban bonyolítja le, akkor nem feltétlenül van hatással a közös piacra. Továbbá a Kesko szerint a fenti rendelet alapján tényleges hatás szükséges ahhoz, hogy meg lehessen állapítani a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatást.

Mivel a Kesko és a Tuko csoport uralta a napi fogyasztási cikkek piacának 55%-át, ezért erőfölényes helyzetben volt. Ezen a piacon gyakorlatilag csak ez a két lánc működött, ezért ha valamely kiskereskedő egy lánc tagja szeretett volna lenni, csak hozzájuk fordulhatott. Emiatt nagyon kicsi volt az esélye annak, hogy egy külföldi vállalkozás be tudjon lépni az említett piacra. Ráadásul, amint arra a Bíróság ítéletének 109. pontjában rámutatott, ha valamely külföldi szállító nyereségesen szeretne volna forgalomba hozni termékeit Finnországban, akkor a Kesko/Tuko forgalmazási csatornáit kellett volna igénybe vennie. Ez a tény már önmagában elegendő volt ahhoz, hogy megállapítható legyen a 4064/89/EGK rendelet 22. cikk (3) bekezdése szerinti tagállami érintettség. Mindezek mellett a Kesko és a Tuko számos nemzetközi beszerzési szervezet tagja volt, és a Keskonak több üzlete is volt Svédországban, ami tovább erősítette a Bíróság álláspontját.

---

³⁶ A Tanács 1989. december 21-i 4064/89/EGK rendelete a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről (HL L 395, 1989.12.30., 1. o.).

109 A fent idézett jogesetek (lásd a 103-105. és 108. pontot) figyelembevételével, a jelen eset egészét tekintve egyértelmű, hogy a Bizottság határozatának 11. bekezdésében található tények – a koncentráció eredményeképpen a külföldi vállalkozások el lesznek zárva a napi fogyasztási cikkek finn piacára való belépéstől; a Kesko és a Tuko által értékesített áruk jelentős része Finnországon kívülről érkezik; más tagállam-béli forgalmazók a saját termékeik Finnországban történő megfelelő forgalmazásához kénytelenek lesznek a Keskot megkeresni – elégségesek annak megállapításához, hogy a 4064/89/EGK rendelet 22. cikkének (3) bekezdése értelmében a koncentráció hatással van a tagállamok közötti kereskedelemre.

T-7/93. sz.

**Langnese-Iglo GmbH kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben
1995. június 8-án hozott ítélet
EBHT 1995., II-1533. o.**

Felek

Felperes:

Langnese-Iglo GmbH (a továbbiakban: Langnese-Iglo), Hamburgban bejegyzett vállalkozás.

Alperes:

Bizottság

Beavatkozó az alperes mellett:

Mars GmbH

Az ügy tárgya

A Bizottság 1992. december 23-i 93/406/EGK határozatának (HL L 183., 1993.7.26., 19.o.) megsemmisítése iránti kérelem.

Tényállás

A Langnese és a Schöller ellen indult eljárás során a Mars azt kifogásolta, hogy az eljárás alá vontaknak a kiskereskedőkkel kötött kizárólagossági megállapodásai versenykorlátozóak, és gátolják őt a fagyalttermékek németországi értékesítésében.

Az értékesítési megállapodások kötelezték a szerződő felet arra, hogy a szerződésben meghatározott árut csak a Langnesetől szerezzék be. A Bizottság megállapította, hogy a kizárólagos beszerzési megállapodások esetén egyébként jelentkező márkák között verseny nem jelentkezik a jelen ügyben. Az említett megállapodás megnehezítette a független forgalmazói hálózat kiépítését, amely szükséges ahhoz, hogy új belépők piacot nyerjenek, vagy a már meglévő pozícióját valaki konszolidálja. A szerződés megtiltotta a szerződéses árukkal versenyző áruk beszerzését, tehát korlátozta a versenyt. A Bizottság döntésében a csoportmentesítés kedvezményét visszavonta, és kimondta, hogy a megállapodások a 85. cikk (1) bekezdésébe ütköznek. A vállalkozást öt évre eltiltotta ilyen jellegű megállapodások megkötésétől.

Az Elsőfokú Bíróság ítélete

Az Elsőfokú Bíróság ítéletében elutasította a Langnesenek a Bizottság határozatának megsemmisítésére irányuló kérelmét, azonban a jövőbeni eltiltás tekintetében megsemmisítette a határozatot. A Bíróság ítéletében nem adott helyt sem a Langnese, sem a Bizottság fellebbezésének.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A Bizottság hangsúlyozta, hogy mindkét fentebb említett versenykorlátozásnak az a célja és hatása, hogy a kiskereskedőt csak a Langnesétől való beszerzésre korlátozza, a szerződéses áruk más szállítói és a versenyző áruk szállítói a földrajzi helyüktől és az áru származási helyétől függetlenül kizsorzódnak a kiskereskedő megrendelése miatt folytatott versenyből. Ilyen módon az értékesítési megállapodások a német piac más piacokról érkező áruktól – például a Mars termékeitől – való elszigetelését is célozták.

- 120 A Bíróság megítélése szerint egy tagállam egész területét és a releváns piac [...]%-át (lásd a 105. pontot) lefedő kizárólagos megállapodások hálózatának a létevel járó halmozott hatás alkalmas arra, hogy megakadályozza más tagállam-béli versenytársak belépését a piacra, és ezáltal fenntartsa a piac nemzeti határok mentén történő feldarabolását, és gátolja a Szerződés által célul tűzött gazdasági egymásba fonódást (ugyanerre a hatásra lásd a 8/72. sz. Cementhandelaren kontra Bizottság ügyben 1973. október 14-én hozott ítéletet [EBHT 1972., 977. o.]).

C-179/90. sz.

**Merci convenzionali porto di Genova SpA kontra Siderurgica Gabrielli SpA ügyben
1991. december 10-én hozott ítélet
EBHT 1991., I-5889. o.**

Felek

Az előzetes döntéshozatal kérelmezője:
Tribunale di Genova (Genovai Körzeti Bíróság)

Felperes az alapeljárásban:
Siderurgica Gabrielli SpA (a továbbiakban: Siderurgica): szállítással is foglalkozó vállalkozás.

Alperes az alapeljárásban:
Merci Convencionali Porto di Genova SpA (a továbbiakban: Merci): genovai kikötőben kizárólagos joggal rendelkező, rakodó munkát szervező cég.

Az ügy tárgya

A Tribunale di Genova előzetes döntéshozatal iránti kérelme a Bírósághoz az EGKSz. 7., 30., 85., 86. és 90. cikk értelmezésével kapcsolatosan.

Tényállás

Olaszországban a kikötői be-, ki- és átrakodó munkát a Hajózási Törvénykönyv és a Tengeri Hajózási Rendelet értelmében csak olyan vállalatok végezheték, amelyek tagjai olasz állampolgárok. Az olasz törvények szerint a Siderurgica felkérte a Mercit, amely kizárólagos joggal rendelkezett a genovai kikötőben végzett kikötői munkák szervezésének területén, egy Németországból importált acélszállítmány kirakodására. A munkát, egyébként, a hajó legénysége is el tudta volna végezni. A kirakodásra a Mercit felkérte a Genova Kikötői Munka Vállalatot (GKMV). A GKMV munkásainak sztrájkja miatt azonban késtek a kirakodással. A Siderurgica a késésből eredő kárainak megtérítését kérte a Mercitől, továbbá a szolgáltatás díjának visszafizetését követelte, mivel a kifizetett pénz szerinte nem volt jogos a kapott szolgáltatásra tekintettel. A felek bírósághoz fordultak a vitás kérdés rendezése végett.

A Tribunale di Genova felfüggesztette az eljárást, és a Bírósághoz fordult a következő két kérdéssel:

1. Az EGKSz. 90. cikkének (1) bekezdése a 7., 30. és 86. cikkel összhangban kizárja-e a tagállamok jogát arra nézve, hogy kizárólagos jogot adjanak a kikötői rakodómunkák szervezésére egy vállalatnak, amely csak olyan céghez folyamodhat a munka kivitelezésekor, melynek tagjai az adott állam állampolgárai, továbbá a fenti cikkekből következnek-e olyan jogai az egyéneknek, amelyekre tekintettel kell lennie a kérdést előterjesztő bíróságnak?
2. Vajon az EGKSz. 90. cikkének (2) bekezdése értelmezhető-e oly módon, hogy a kikötői munkát ellátó vállalkozás a fenti tényállásnak megfelelően általános gazdasági érdekű szolgáltatást végez?

A Bíróság ítélete

Az EGKSz. 90. cikk (1) bekezdésének értelmében, összhangban a 30., 48. és 86. cikkel, nem voltak alkalmazhatóak a tagállamok olyan törvényei, amelyek egy állami vállalatnak kizárólagos jogot biztosítanak kikötői munkák szervezésére, és megkövetelik hozzá olyan vállalatok megbízását, amelyek dolgozói kizárólag az adott ország állampolgárai. A fent említett cikkeknek közvetlen hatálya volt, és olyan jogokat ruháztak az egyénekre, melyeket a nemzeti bíróságoknak figyelembe kellett venniük.

Az EGKSz. 90. cikkének (2) bekezdése nem értelmezhető úgy, hogy a kikötői munkát ellátó vállalkozás a fenti tényállásnak megfelelően általános gazdasági érdekű szolgáltatást végezne.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

Tekintettel a genovai kikötő forgalmának nagyságára és arra, hogy milyen fontos szerepet játszik a tagállami tengeri importban és exportban, a kikötői rakodó munka szervezésének piacát a tagállami piac lényeges területének tekintette a Bíróság. A kérdést előterjesztő bíróság által feltárt tények alapján megállapítható volt, hogy az olasz nemzeti szabályok révén kizárólagos jogot élvező vállalkozások olyan helyzetbe kerültek, amely lehetővé tette számukra például, hogy olyan szolgáltatásokat fizetessenek meg, amelyeket nem kértek, vagy hogy aránytalan árakkal dolgozzanak. Megállapítást nyert továbbá, hogy a Mercit erőfölényes helyzetben volt a piacon. A tagállam olyan helyzetet hozott létre, amely ellentétes volt a 86. cikkel, és alkalmas volt arra, hogy hatással legyen a tagállamok közötti kereskedelemre.

Az olyan nemzeti jogszabály, amely a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakorló erőfölényes helyzetet hoz létre, vagy ilyen helyzet kialakulását idézi elő, általában ellentétben áll azzal a rendelkezéssel, mely tiltja az importra vonatkozó mennyiségi korlátozásokat és az ezzel egyenértékű más intézkedéseket. A hajóról történő ki- és berakodási munkát a hajó legénysége alacsonyabb költséggel tudta volna elvégezni, ezért a kizárólagos jogokkal rendelkező vállalkozások kötelező megbízása extra kiadással járt, ami hatással volt a tagállamok közötti importra.

322/81. sz.

NV Nederlandsche Banden Industrie Michelin kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben
1983. november 9-én hozott ítélet
EBHT 1983., 3461. o.

Felek

Felperes:

NV Nederlandsche Banden Industrie Michelin (a továbbiakban: Michelin): a Michelin csoport tagja, mely az egyik legnagyobb gumibroncs gyártó – mintegy 24 milliárd francia frank éves forgalmat ért el 1979-ben. A Közösségen belül az első helyet foglalja el a gyártók között. A közösségi gyártók tevékenységüket az egyes nemzeti piacokon az ott alapított leányvállalatok útján fejtik ki. A Michelin végzi Hollandiában a Michelin termékek gyártását és értékesítését. Hartogenboschban levő gyára 450–500 ezer új teherjármű abroncsot állít elő évente, melynek egy részét exportálják.

Beavatkozó a felperes mellett:

Francia Köztársaság

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

Az ügy tárgya a Bizottság az EGKSz. 86. cikkéhez kapcsolódó eljárásban hozott 1981. október 7-i 81/969/EGK határozatának (HL L 353., 1981.12.9., 33. o.) megsemmisítése iránti kérelem. A Bizottság határozatában 680 000 ECU bírságot szabott ki az eljárás alá vont vállalkozásra.

Tényállás

Az érintett termékpiac a nehézgépjárműveknél és buszoknál használatos új cseregumibroncsok piaca volt, mely nem foglalta magában az újrafutózott abroncsokat. A földrajzilag érintett piac Hollandia piaca volt, melyet a közös piac számottevő részének lehetett tekinteni. A Michelin erőfölényes helyzetben volt az érintett piacon, amit nyilvánvalóvá tett számottevő piaci részesedése versenytársaival összehasonlítva, mely az 1975 és 1980 közötti időszakban 57–65 % között mozgott a nehézgépjármű és busz abroncsok piacán. A holland kereskedők Michelin gumibroncsokkal való rendszeres

ellátottságuk biztosításában erősen függtek a Michelinától. Ezen kívül bizonyos típusokból csak Michelin termék állt a kereskedők rendelkezésére.

A Michelin – mint erőfölényes helyzetben lévő vállalkozás – a szelektív módon és egyedileg kialakított célszámok és engedmények rendszerének alkalmazásával, és azok nem egyértelmű írásos közlésével „magához kötötte” a kereskedőket a holland piacon, ezzel megsértette az EGKSz. 86. cikkét. A rendszer korlátozhatta a kereskedőket a mindenkori piaci helyzetnek megfelelő legjobb ajánlat kiválasztásában, és a kereskedők közötti megkülönböztetéshez vezetett. Ezen kívül más gyártók piaci hozzáférését is korlátozta. A rendszer voltaképpen a hűségkedvezmény egyfajta variánsának volt tekinthető.

Az eljárás alá vont minden egyes kereskedő vonatkozásában egyénileg megállapított bónuszokon alapuló engedményrendszert működtetett, mely bónuszok nyújtását egyénileg meghatározott, a kereskedővel az év elején egyeztetett célszámokhoz kötötte. Azonban mind a célszámot, mind az engedményt (a bónusz százalékos mértékét) csak szóban hozták a kereskedők tudomására, azok írásban nem kerültek megerősítésre. Arra az esetre, ha egy kereskedő időarányos teljesítése év közben nem látszott igazodni az elvárásokhoz, a Michelin fenntartotta annak jogát, hogy a bónuszfeltételeket év közben megváltoztassa, illetve az előleg bónuszt visszakövetelje. A célszámokat általában az előző évi eladásoknál magasabban határozták meg, ekképpen ösztönözve a kereskedőt, hogy magasabb forgalmat érjen el, valamint hogy a Michelin termékek értékesítésére koncentrálja erőfeszítéseit.

A Michelin 1977-ben 0,5%-os extra bónuszt vezetett be a könnyű- és nehézgépjármű abroncsok vásárlása után, és ezt a könnyű abroncsok területén meghatározott célszám elérésétől tette függővé. A Bizottság szerint ezt a gyakorlatot a 86. cikk értelmében vett visszaélésnek lehetett tekinteni, mivel a nehézabroncsokra adott engedmény bizonyos fokig függött a könnyűabroncsok értékesítésétől, noha a termékek eltérő piacot képviseltek, melyeket így a gyártó összekapcsolt.

A Bíróság ítélete

A Bíróság semmisnek nyilvánította a bizottsági határozat 1. cikk (a) pontjának azon megállapítását, hogy a Michelin azonos tranzakciókra eltérő feltételeket alkalmazott. Az 1977. évi extra bónusz kérdésével kapcsolatban a Bíróság megállapította, hogy a Michelin magatartása nem minősíthető kapcsolt kötelezettség alkalmazásának, ezért megsemmisítette a bizottsági határozat 1. cikkének (b) pontját is. A felperesre kirótt bírságot 300 000 ECU-re csökkentette.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A Michelin által alkalmazott engedményrendszer hatással volt a tagállamok közötti kereskedelemre, mivel az erőfölényes helyzetben lévő vállalkozás a kereskedők közötti szoros kapcsolat kialakításával korlátozta azok vásárlási döntésének szabadságát, és akadályozta a versenytársakat a rendelések elnyerésében. A versenytársak közösségi vállalkozások voltak, széles termelési kapacitással, és holland piaci értékesítésre is gyártottak. A piachoz való hozzáférésük lehetőségét a Michelin az engedményrendszer révén akadályozta.

A felperes szerint az egyetlen tagállamra korlátozott magatartás nem lehetett hatással a tagállamok közötti kereskedelemre. Azonban a Bizottság érvelése szerint, a versenytársak lehetőségeit a holland piacon csökkentette a Michelinnek a kereskedők választási szabadságát korlátozó magatartása. A versenytársak zömében más tagállam gyártói, a Michelin termékekkel versenyző nehézabroncsok 25–28%-a egyéb közösségi tagállamokból származott. A főtanácsnok egyetértett a Bizottság által felhozott érvekkel, és hangsúlyozta, hogy a Bíróság a 85. cikk alapján hozott ítéleteiben már számos esetben megállapította, hogy az egy tagállam területére korlátozódó gyakorlat hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre.

Ha egy gazdasági erőfölényt élvező vállalkozás akadályozza versenytársai piachoz való hozzáférését, akkor nem jelent különbséget az, hogy ez a magatartás csak egy tagállamra korlátozódik, vagy az egész Közösség kereskedelmi és verseny rendszerét érinti. Mi több, a 86. cikk nem írja elő annak bizonyítását, hogy a visszaélés ténylegesen és érzékelhetően hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelemre, csupán azt, hogy alkalmas legyen e hatás elérésére.

A tagállamok közötti kereskedelmet befolyásoló erőfölénnyel való visszaélés tiltásával a 86. cikk azokat a gyakorlatokat fedi le, melyek alkalmasak a piaci szerkezet befolyásolására, illetve azokat az eseteket, amikor az adott vállalkozás jelenlétének közvetlen hatásaként a verseny már meggyengült, és amelyek az áruknak és szolgáltatásoknak a vállalkozások teljesítményén alapuló normális versenyében a jellemzőtől eltérő eszközök alkalmazásával a piacon létező verseny fejlődését és fenntartását gátló hatással bírnak.

C-19/77. sz.

Miller International Schallplatten GmbH kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben

1978. február 1-én hozott ítélet

EBHT 1978., 131. o.

Felek

Felperes:

Miller International Schallplatten GmbH (a továbbiakban: Miller): német hangfelvétel-gyártó vállalkozás, termékeit az "Europa" és a "Sonic" árujelzőkkel forgalmazta (a korábbi "Somerset" árujelző már nem volt használatos); az Amerikai Egyesült Államok-béli MCA Records Inc. leányvállalata.

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

A Bizottság 1976. december 1-jei 76/915/EGK határozatának (HL L 357., 1976.12.29., 40. o.) megsemmisítése iránti kérelem.

Tényállás

A Miller termékei kizárólag egy bizonyos alacsonyabb árkategóriába tartoztak, amit az tett lehetővé, hogy viszonylag ismeretlen előadók már befutott sztárokat utánzó felvételeit gyártotta.³⁷ A felvételek elsősorban a könnyűzenei műfajba sorolhatók, és ezen termékek körülbelül fele gyerekeknek készült, német nyelven. A Miller forgalmának további nagy százalékát német nyelvű slágerek, illetve német népzenei felvételek tették ki, és csak kisebb hányadot tettek ki az angol nyelvű vokális, valamint az instrumentális zenei felvételek.

A hazai, német piacra vonatkozó értékesítési feltételeket a német nagykereskedőkkel és kiskereskedőkkel szemben alkalmazták. Németországban a forgalmazás feltehetően nyitott volt.

Külföldön a Miller kizárólagos forgalmazási megállapodásokat kötött Elzász-Lotaringia és Hollandia területére, valamint belga, luxemburgi és dán kizárólagos importőröknek adott el formális megállapodás megkötése nélkül. Olaszországban 1975 végéig kizárólagos jogot adott az "Europa" és "Somerset" árujelzéssel ellátott termékeinek gyártására és eladására.

Miután a Bizottsághoz panaszt nyújtottak be a Millernek a hazai piacon alkalmazott értékesítési feltételeivel szemben, a Miller 1975. május 7-én kelt levelében vállalta, hogy a jövőben nem alkalmaz vásárlóival szemben export-korlátozó kikötéseket.

A Bizottság megállapította, hogy a Miller 1970-től kezdődően exportkorlátozó klauzulákat foglalt a holland és az elzász-lotaringiai kizárólagos forgalmazókkal kötött megállapodásokba, megsértve ezzel az EGKSz. 85. cikkének (1) bekezdését, és 256 200 DM bírság megfizetésére kötelezte, amire három hónap határidőt szabott. A Miller 1977. február 4-én kelt kérelmében megtámadta a Bizottság 1976. december 1-i határozatát, és annak megsemmisítését vagy a bírság elengedését, illetve mérséklését kérte a Bíróságtól.

A Bíróság ítélete

A Bíróság szerint az exportot tilalmazó kikötések jellegükből adódóan versenykorlátozóak voltak, függetlenül attól, hogy melyik fél kezdeményezte azokat, mivel céljuk a piacok elszigetelése volt. Az a tény, hogy a gyártó nem próbálta kikényszeríteni a kikötések betartását, nem jelentette azt, hogy azoknak nem is volt hatása a piacra, hiszen – a kérelmező (Miller) szavait idézve – "vizuális és pszichikai" háttérrel biztosítottak a forgalmazóknak a viszonylag merev piacmegosztás fenntartására. Következésképp a Bíróság elutasította a Miller kérelmét, és a Bizottság határozatát teljes egészében helybenhagyta.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

Bár az eljárás folyamán hosszas vita bontakozott ki a felek között a piaci részesedéssel összefüggésben, a Bíróság megállapította, hogy ebben a kérdésben nem szükséges döntenie, mert egyértelmű, hogy a Miller eladásai nem jelentéktelen piaci részesedést testesítenek meg, és hogy számos különböző kategória gyártására specializálódott,

---

³⁷ Ün. "covered version", amikor az ismeretlen előadó az ismert sztár előadásmódját, hangját utánozva ad elő ismert slágereket. Az ilyen felvételeket – mivel köztudottan nem eredetiek – alacsonyabb áron értékesítik (ün. "bargain-range price").

melyekkel kapcsolatban olyan pozíciót foglalt el a piacon, amely, ha nem is erős, de mindenesetre jelentős.

Ebben az összefüggésben tehát levonható az a következtetés, hogy a Miller eléggé jelentős vállalkozás ahhoz, hogy magatartásával elvben képes legyen hatást gyakorolni a tagállamok közötti kereskedelemre.

Ugyan a Miller avval is érvelt, hogy a hanglemezek német nyelvű közönségnek készültek, és ezért más tagállamokban csupán minimális érdeklődésre tarthatnak számot, a Bíróság megállapította, hogy e kijelentés tartalmi helyességének vizsgálata mellőzhető, hiszen a Miller maga kötött más tagállamokba irányuló export megállapodásokat, és exportált is termékeket. Továbbá ez az exporttevékenység elég jelentősnek bizonyult a Miller és bizonyos ügyfelei számára ahhoz, hogy alkalmazzák a kérdéses kikötéseket.

- 15 Az előbbiekből teljes egészében világos, hogy a vitatott kikötések olyanok voltak, amelyek hatással voltak a tagállamok közötti kereskedelemre.

A Miller csakugyan azt állította, hogy a Bizottságnak bizonyítania kellett volna, hogy ezek a kikötések érzékelhető hatással voltak a Közösségen belüli kereskedelemre, azonban ez az érv nem elfogadható.

Az olyan megállapodások megtiltása esetén, melyek hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelyek célja vagy hatása az EGK-Szerződés 85. cikk (1) bekezdése szerinti versenykorlátozás, nem szükséges annak bizonyítása, hogy az ilyen megállapodások ténylegesen érzékelhető módon gyakoroltak hatást a kereskedelemre, aminek bizonyítása ráadásul, jogi okokból, az esetek túlnyomó részében nehéz lenne. Az ilyen esetek pusztán annak megállapítását igénylik, hogy ezen megállapodások alkalmasak arra, hogy ilyen hatást gyakoroljanak.

A Bizottság a Miller piaci helyzetére, termelési mérlegére, megállapítható exportjára és árpolitikájára támaszkodó jogi értékelésében megfelelő bizonyítékkal szolgált arra vonatkozóan, hogy ténylegesen fennállt a veszélye a tagállamok közötti kereskedelemre érzékelhető mértékben gyakorolt hatásnak.

100/80–103/80. sz.

SA Musique Diffusion Française és társai kontra az Európai Közösségek Bizottsága egyesített ügyekben

1983. június 7-én hozott ítélet

EBHT 1983., 1825 o.

Felek

Felperesek:

SA Musique Diffusion Française (a továbbiakban: MDF)

C. Melchers & Co.

Pioneer Electronic NV

Pioneer High Fidelity Ltd (a továbbiakban: Pioneer GB)

Alperes:
Bizottság

Az ügy tárgya

Az ügy tárgya a Bizottság az EGKSz. 85. cikkének megsértése miatti eljárásban hozott 1979. december 14-i 80/256/EGK határozata (HL L 60., 1980.3.5., 21. o.) érvénytelenségének megállapítása iránti kérelem. Határozatában a Bizottság jogsértést állapított meg (összehangolt magatartás), a jogsértő magatartás abbahagyására kötelezte az érintett vállalatokat, és 6 950 000 ECU bírságot szabott ki.

Tényállás

A felek, mint a Pioneer hi-fi termékek kizárólagos tagállami forgalmazói 1975 második felétől 1976 februárjáig megakadályozták a Pioneer termékek Németországból Franciaországba történő párhuzamos importját. 1975 második felétől 1977 második feléig pedig megakadályozták az Egyesült Királyságból Franciaországba irányuló párhuzamos importot.

A Bíróság ítélete

A határozatot a Bíróság részben megsemmisítette, mivel rövidebb időszakra állapította meg a jogsértést, illetve a pénzbírságot is mérsékelte.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A Bizottság arra hivatkozva állapította meg a tagállamok közötti kereskedelem érintettségét, hogy a Pioneer termékek részesedése Franciaországban és Németországban kellően jelentős volt ahhoz, hogy a kifogásolt magatartás elvileg képes legyen érzékelhető hatást gyakorolni a tagállamok közötti kereskedelemre. Az egyik visszautasított, Franciaországból érkező export megrendelés jól mutatja, hogy jelentős méretű kereskedelem alakult volna ki a Pioneer termék kapcsán Franciaország és Németország között. Következésképpen a kifogásolt magatartás nyomán a kérdéses termékek kapcsán a tagállamok közötti kereskedelem másképpen fejlődött, mint ahogyan tette volna azt a korlátozások hiányában. Ugyanez volt megállapítható a Pioneer termékek franciaországi és az Egyesült Királyságon belüli részesedése kapcsán.

A Bíróság előtt a felek arra hivatkoztak, hogy piaci részesedésük mindössze 3,38% Franciaországban és 3,18% az Egyesült Királyságban, tehát magatartásuk nem alkalmas arra, hogy a 85. cikk (1) bekezdésnek megfelelően hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelemre. A Bíróság hivatkozott az 5/69. sz. Völk kontra Vervaecke ügyben 1969. július 9-én hozott ítéletre (EBHT 1969., 295. o), miszerint egy kizárólagos forgalmazási megállapodás elkerülheti a 85. cikkben foglalt tilalmat, még akkor is, ha abszolút területi védelmet tartalmaz, amennyiben a piacot csak jelentéktelen mértékben befolyásolja, annak eredményeképpen, hogy az érintett felek gyenge piaci pozícióval rendelkeznek a kérdéses termék vonatkozásában. Ugyanakkor a Bíróság így folytatta:

- 86 A felperesek pozíciója a jelen ügyben nem ilyen. Az MDF és a Pioneer GB által bemutatott tanulmányok azt jelzik, hogy Franciaországban és az Egyesült Királyságban a hi-fi termékek piaca nagyon nagy, de markánsan megoszlik nagyszámú márka között. A felperesek piaci

részesedése meghaladja legtöbb versenytársuk piaci részesedését. Amennyiben csak az importált márkákat vesszük figyelembe, úgy tűnik, hogy a két felperes a két piac legnagyobb szállítói közé tartozik. Ilyen körülmények között, tekintettel a két vállalkozás éves árbevételére, nem lehet tagadni, hogy ezen vállalkozások magatartása – amellyel a párhuzamos importot akadályozni akarták, és ezáltal a piac nemzeti alapon történő feldarabolását célozták – alkalmas volt arra, hogy hatással legyen a tagállamok közötti kereskedelem szerkezetére, oly módon, hogy az hátráltatja a közös piaci célkitűzések elérését.

A Bizottság tehát jogszerűen állapította meg, hogy a felperesek magatartása alkalmas a tagállamok közötti kereskedelem érzékelhető mértékű befolyásolására.

C-214/99. sz.

Neste Markkinointi Oy kontra Yötuuli Ky és társai ügyben 2000. december 7-én hozott ítélet EBHT I-11121. o.

Felek

Az előzetes döntéshozatal kérelmezője:

Tampereen käräjäoikeus (Tamperei Körzeti Bíróság, Finnország)

Felperes az alapeljárásban:

Neste Markkinointi Oy (a továbbiakban: Neste): üzemanyag és egyéb speciális termékek szállítója.

Alperes az alapeljárásban:

Yötuuli Ky és társai (a továbbiakban: Yötuuli): a Neste forgalmazói láncának tagjai.

Az ügy tárgya

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EK Sz. 85. cikk (1) bekezdésének értelmezésével kapcsolatosan.

Tényállás

A Yötuuli és a Kesoil Oy 1986. október 7-i hatállyal szerződést kötöttek, melynek során a Yötuuli tagjává vált a Kesoil Oy forgalmazási láncának. A Yötuuli töltőállomásán kizárólag a Kesoil Oy üzemanyagát és speciális termékeit forgalmazhatta. A szerződést 10 évre kötötték, és ennek elteltével, egy éves felmondási idővel, a kiskereskedő fél felmondhatta.

1995. december 31-én a Kesoil Oy-t felvásárolta egy vállalat, és ezzel egy időben két másik vállalattal összeolvadt, megalapítva a Neste vállalatot, amely így a Yötuulival kötött szerződés másik szerződő felévé vált. 1998. június 23-án a Yötuuli bejelentette a Nestének, hogy megszünteti az üzemanyag vásárlást 1998 július 1-jei hatállyal.

A Neste a Tamperei Kerületi Bírósághoz fordult a kárai megtérítéséért, amelyek az egy éves felmondási idő megsértéséből adódtak. A Yötuuli a kérdést előterjesztő bíróság előtt vitatta a szerződés érvényességét arra hivatkozva, hogy a kizárólagos vásárlási megállapodás ellentétes az EKSz. 85. cikkének (1) bekezdésével és a (2) bekezdés szerint érvénytelen. A Neste állítása szerint a szerződés nem ütközik a 85. cikk (1) bekezdésébe.

A kérdést előterjesztő bíróság megállapította, hogy a vitában felmerült a 85. cikk (1) bekezdésének, valamint a Bizottság 1984/83 rendelete 10. és 12. cikkének értelmezése. A felperes állítása szerint a 85. cikk (1) bekezdése nem alkalmazható az előbbi rendelet 10. cikke alapján, mivel a szerződést a 12. cikk (1) bekezdésének (c) pontja szerint nem határozatlan időre kötötték. Az alperes ezzel szemben azt állította, hogy a szerződés határozatlan idejű, mivel 10 év után automatikusan meghosszabbodik.

A kérdést előterjesztő bíróság egyedül a 85. cikk (1) bekezdésére vonatkozó előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordult a Bírósághoz.

A Bíróság ítélete

A 85. cikk (1) bekezdésében található tilalom nem alkalmazható egy üzemanyag szállító és egy kiskereskedő által kötött olyan kizárólagos beszerzési kötelezettséget maga után vonó megállapodásra, amelyet az utóbbi egy éves felmondási idővel bármikor felbonthat. A szállító összes kizárólagos beszerzési megállapodása – külön-külön vagy együttvéve – és az egyéb szállítók hasonló szerződési rendszereinek az összessége érzékelhető piaclezáró hatással van, azonban a jelen eljárásban szereplő szerződéshez hasonló szerződések önmagukban – az időtartamuk miatt – csak egy nagyon kis részét képezik az egy szállító kizárólagos beszerzési megállapodásainak, melyek legtöbbje egy évnél hosszabb határozott idejű szerződés.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

Egy kizárólagos beszerzési megállapodás hatásait abban az adott jogi és ténybeli környezetben kell vizsgálni, ahol a megállapodások létrejönnek. Vizsgálni kell továbbá, hogy az egyes szerződéseknek milyen halmozott hatása lehet a versenyre. Ezért fontos az eladási pontokat a különböző szállítókkal összekötő nagyszámú szerződés jellegét vizsgálni. Az egyik legfontosabb kérdés az új szereplők piacra lépési lehetősége. A közösségi versenyjogi szabályok értelmében a piaclezáró kumulatív hatást annak a szállítónak kell tulajdonítani, amelyik érzékelhető mértékben hozzájárul ezen hatás kialakulásához. Ennek megfelelően amennyiben egy szállító hozzájárulása a kumulatív hatáshoz jelentéktelen, akkor ez a magatartás nem esik a 85. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom alá.

T-2/89. sz.

**Petrofina SA kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben
1991. október 24-én hozott ítélet
EBHT 1991., II-1087. o.**

Felek

Felperes:

Petrofina SA (a továbbiakban: Petrofina): a polipropilén gyártók piacán 1980 óta jelen lévő vállalkozás.

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

A Bizottság 1986. április 23-án hozott 86/398/EGK határozatának (HL L 230., 1986., 1. o.) megsemmisítése iránti kérelem.

Tényállás

Az ügyben a Bizottság elmarasztalta a nyugat-európai polipropilén gyártókat, köztük a Petrofinát is. A bizottsági határozat szerint a gyártók 1977-től kezdődően (a Petrofina 1980-tól kezdve) rendszeres találkozókat tartottak, minimumárat állapítottak meg, és ezek érvényesítése végett különböző intézkedéseket tettek, így például részletes adatcserét folytattak, valamint párhuzamosan emelték áraikat, és kvótákkal felosztották a piacot. A Bizottság úgy ítélte meg, hogy a gyártók ezen tevékenysége a 85. cikkbe ütközött. Az Elsőfokú Bíróság előtt e döntést támadta meg a Petrofina a rá vonatkozó rész tekintetében.

Az Elsőfokú Bíróság ítélete

Az Elsőfokú Bíróság a Bizottság elmarasztaló határozatát ítéletében helybenhagyta. Minthogy azonban a Petrofina kartellben való részvétele csak 1982 márciusától kezdve nyert bizonyítást, a bíróság összegét a jogsértés rövidebb időtartamának megfelelően csökkentette.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A Bizottság határozatában megállapította, hogy a megállapodás – tekintettel arra, hogy az egész EGK-ra kiterjedt, és hogy egy alapvető ipari terméket érintett – automatikusan azt idézte elő, hogy a kereskedelem máshogy alakult, mint ahogy alakult volna a megállapodás hiányában.

A Petrofina védekezésében kifejtette, hogy a Bizottság elmulasztotta bizonyítani, hogy a részvétele a megállapodásban érzékelhető mértékben hatást gyakorolt a tagállamok közötti kereskedelemre. Sőt, a Bizottság állításának cáfolatául szolgált az a tény, hogy a Petrofina öt év alatt öt tagállamban jelent meg az érintett piacon.

226 A keresetet benyújtó fél állításaival ellentétben nem kell a Bizottságnak bizonyítania, hogy a Petrofina részvétele a megállapodásban és az összehangolt magatartásban érzékelhető hatással volt a tagállamok közötti kereskedelemre. Az EGK-Szerződés 85. cikk (1) bekezdése csupán annyit ír elő, hogy a versenyellenes megállapodásnak és az összehangolt magatartásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelemre. Ebben a tekintetben megállapítható, hogy a versenykorlátozás valószínűleg oly módon torzította a kereskedelem formáit, hogy azok máshogy alakultak, mint ahogy alakultak volna a jogsértés hiányában (lásd a Bíróság 209/78–215/78. és 218/78. sz., a Van Landewyck és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1980. október 29-én hozott ítéletének [EBHT 1980., 3125. o.] 172. pontját).

A Bizottság az elvárt jogi követelményeknek megfelelően bizonyította, hogy a jogsértés, amelyben a keresetet benyújtó fél részt vett, alkalmas volt arra, hogy hatással legyen a tagállamok közötti kereskedelemre. A Bizottság nem köteles bizonyítani, hogy a keresetet benyújtó fél konkrét részvétele volt hatással a tagállamok közötti kereskedelemre.

T-66/89. sz.

**Publishers Association kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben
1992. július 9-én hozott ítélet
EBHT 1992., II-1995. o.**

Felek

Felperes:

Publishers Association (Könyvkiadók Szövetsége, a továbbiakban: Szövetség): a megállapodások résztvevői az Egyesült Királyság területén alapított könyvkiadók. A Könyvkiadók Szövetségének tagja lehetett bármely könyvkiadással foglalkozó és az Egyesült Királyság területén tevékenykedő természetes vagy jogi személy. A Szövetség tagjai együtt a brit könyvpiar jelentős részét, körülbelül 70%-át alkották.

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

Az ügy tárgya a Bizottság az EGK-Szerződés 85. cikkéhez kapcsolódó eljárásban hozott 1988. december 12-i 89/44/EGK határozatának (HL L 22., 1989.1.26., 12. o.) megsemmisítése iránti kérelem. Párhuzamos kérelmében a felperes a végrehajtás felfüggesztését kérte. A Bizottság határozatában a megjelölt jogsértések megszüntetésére kötelezte az eljárás alá vontat.

Tényállás

A Könyvkiadók Szövetsége 1957-ben létrehozta a nettó könyv³⁸ megállapodásokat (Net Book Agreements, a továbbiakban: NBA), és azok érvényesülését „minden törvényes

---

³⁸ Nettó könyv: olyan könyv, brosúra, térkép, vagy más nyomtatott anyag, amelyre nettó árat nyomtatnak. A nettó ár itt olyan árat jelent, amelyet időről-időre a kiadó határozott meg.

eszközzel” támogatta³⁹. A megállapodások lényege a továbbeladási ár megkötése volt. Az NBA két megállapodásból állt: az első a Szövetség saját tagjai számára volt fenntartva, míg a másodikhoz a „kívülállók” csatlakozhattak. A megállapodásokhoz jegyzékek és végrehajtási szabályok tartoztak. A megállapodásokban részletesen meghatározták a nettó könyvek értékesítésének általános szerződési feltételeit.

Az érintett piac a könyvpiac volt. Évente körülbelül 40 000 új könyvcím jelent meg az Egyesült Királyságban, a Szövetség tagjai ennek hozzávetőleg 80%-át adták. A megjelenő brit könyvek 65%-át az Egyesült Királyságban értékesítették, míg az EGK tagállamokba 25%-ot exportáltak. Az import körülbelül 40%-a az EGK tagállamaiból származott. A nettó könyvek aránya az Egyesült Királyság és Írország területén 75% volt. A megállapodások területi hatályukat tekintve az Egyesült Királyság és Írország területén bonyolítandó könyvértékesítésre vonatkoztak.

A kiadók joga volt, hogy könyveiket nettó könyvként sorolják be. Az ilyen besorolás – tehát gyakorlatilag a továbbeladási ár minimumának rögzítése – esetén azonban a kiadó köteles volt az NBA-t alkalmazni. Meg kell jegyezni, hogy a megállapodás nem tartalmazott szankciót arra az esetre, ha a kiadó később meggondolta volna magát.

A Bizottság megállapította, hogy a megállapodások és kiegészítő szabályaik mind céljaikat, mind hatásukat tekintve korlátozták a versenyt a közös piacon. A kiadók közötti verseny tekintetében elsősorban a továbbeladási ár rögzítésével érték el a korlátozást, és azzal, hogy megakadályozták, hogy a könyvek a kereskedelmi lehetőségeiknek megfelelően versenyezzenek. Megállapította továbbá, hogy a korlátozó hatások érvényesítésében központi szerepet játszott a végrehajtás felett felügyeleti jogot gyakorló Szövetség.

Az Elsőfokú Bíróság ítélete

A felperes az EGKSz. 185. cikke alapján a bizottsági határozat végrehajtásának felfüggesztését kérte az intézkedésből származó súlyos és helyrehozhatatlan kárra hivatkozva. A Bíróság elnöke 56/89. R. sz., 1989. június 13-án hozott végzésében (EBHT 1989., 1693. o.) a bizottsági határozat rendelkező részét felfüggesztette. Az eljárási költségek viselésére kötelezést a Bíróság fenntartotta.

Az Elsőfokú Bíróság ítéletében megállapította, hogy a Szövetség érvelése a közösségi versenyjog szempontjából irreleváns, és kiemelte, hogy egy, a nemzeti jogban biztosított törvényes lehetőség nem támaszthatja alá az EGKSz. 85. cikk (3) bekezdése alapján adható mentesség megadásának feltételei között szereplő nélkülözhetetlenséget. Ezért az Elsőfokú Bíróság elutasította a keresetet, és a felperest a költségek megfizetésére kötelezte, beleértve az ideiglenes intézkedésekkel járó költségeket is.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

Az Elsőfokú Bíróság egyetértett a Bizottságnak a tagállamok közötti kereskedelem érintettségére vonatkozó megállapításaival, miszerint a megállapodások érzékelhető módon korlátozták a versenyt, tekintettel arra, hogy a Szövetség tagjai az Egyesült Királyság könyvpiacának jelentős részét tették ki. Ezt a hatást erősítette, hogy nemcsak szövetségi

---

³⁹ Utóbbin elsősorban az angol továbbeladási ár megkötéséről szóló törvényt (1976, Resale Prices Act - RPA) értve, mely az általános tilalom alóli kivételek között feltüntette a könyvkiadás területét.

tagok alkalmazhatták a megállapodásokat. A Bizottság megállapította, hogy a megállapodások és szabályzatok a résztvevő kiadók számára átláthatóvá és biztossá tették az érintett piacot, mivel a kiadók a nyújtandó engedményeknek és azok mértékének meghatározásán keresztül megismerték a többi kiadó piaci magatartását

A bizottsági határozat szerint a legtöbb nettó áras értékesítés az Egyesült Királyság és Írország területén történt. Ez azonban azt is jelentette, hogy az Egyesült Királyságból Írországba érkező export jelentős része (ami egyben az összes könyvexport, illetve az ír könyvimport számottevő hányada volt) nettó áras értékesítés volt. Mivel a megállapodásokat minden nettó áras exportértékesítésre alkalmazták, esetlegesen az Egyesült Királyság és Írország területén kívüli olyan kereskedők is alkalmazták őket, akik nem kifejezetten könyvterjesztésre szakosodtak (pl. szupermarketek, benzinkutak). A megállapodásokat alkalmazták továbbá minden olyan Egyesült Királyságon belüli és írországi értékesítésre is, ahol a más tagállamokból visszaimportált könyv nettó áras értékesítésként került forgalomba az Egyesült Királyság és Írország területén, és azt angol, vagy ír kereskedő exportálta valamely tagállamba. Fenti esetekben tehát a kiadók, könyvterjesztők és könyvklubok nem élvezhették az értékesítési feltételek megállapításának, és a könyvek könyvklubokon keresztül történő forgalomba hozatalának szabadságát.

A Bizottság szerint az esetnek nem volt tárgya az a kérdés, hogy a Szövetség a hazai piacon milyen forgalmazási rendszerrel érhetne el legjobban saját céljait. Ezzel szemben a Bizottság feladata annak megállapítása volt, hogy az árrögzítés hogyan hatott a közösségi piacra, illetve Írországra, továbbá ennek megfelelően a többi tagállam viszonylatában hogyan alakult a könyvimport. Az árrögzítés, amint azt a Bizottság megállapította a holland könyvek ügyben⁴⁰ hozott határozatában, a forgalmazás szempontjából a többi tagállamra is kihathat.

Mindezek alapján a Bizottság megállapította, hogy a megállapodások, a végrehajtási szabályok és a szabályzatok hatásaikat tekintve akadályozták a tagállamok közötti kereskedelmet.

Az Elsőfokú Bíróság ítéletében kimondta, hogy az egy tagállam területére korlátozódó versenyellenes magatartás is alkalmas lehet arra, hogy hatásait tekintve korlátozza a közös piac területén a versenyt és a kereskedelmet.

C-241/91. P. és C-242/91. P. sz.

Radio Telefis Eireann (RTE) és Independent Television Publications Ltd (ITP) kontra az Európai Közösségek Bizottsága egyesített ügyekben

1995. április 6-án hozott ítélet

EBHT 1995., I-743. o.

Felek

Felperesek:

Radio Telefis Eireann: Nemzeti Televízió és Rádió Írországban.

Independent Television Publications Ltd: Független Televíziós Társaságok Műsorújság kiadását végzi Londonban.

---

⁴⁰ „The Dutch Book Case”, A Bizottság 1981. november 25-i 82/123/EGK határozata (HL L54., 1982.02.25., 36-50. o.).

Beavatkozó a felperesek mellett:
Intellectual Property Owners Inc.

Alperes:
Bizottság
Beavatkozó az alperes mellett:
Magill TV Guide Ltd Dublin (továbbiakban: Magill)

Az ügy tárgya

Az Elsőfokú Bíróság T-69/89. sz. RTE kontra Bizottság ügyben 1991. július 10-én hozott ítéletének (EBHT 1991., II-485. o.) és a T-76/89. sz. ITP kontra Bizottság ügyben 1991. július 10-én hozott ítéletének (EBHT 1991., II-575. o.) a hatályon kívül helyezése iránti kérelem. A Bíróságnak arról kellett döntenie, hogy megvalósította-e az EKSz. 86. cikke szerinti erőfölénnyel való visszaélést az eljárás alá vont három vállalkozás azzal, hogy a Magillt arra kényszerítették, hogy szüntesse meg az átfogó heti televíziós műsorújság kiadását Írország és Észak-Írország területén.

Tényállás

Az eljárás alá vont műsorszórársaságok az előzetes televízió- és rádióműsorról tájékoztatást nyújtottak a napilapoknak, azonban ennek az volt a feltétele, hogy a tájékoztatást a napilapok nem sokszorosíthatták, és más kiadónak sem adhatták át, továbbá a napilapokban megjelenő előzetes programok csak egy, hétfőreken legfeljebb kétnaposak lehettek. A saját műsorairól mindhárom eljárás alá vont társaság kiadott heti televíziós műsorújságot, azonban átfogó, valamennyi műsorszolgáltató társaság műsorát tartalmazó helyi televíziós műsorújság sem Írországban, sem az Egyesült Királyságban nem volt kapható. Az ilyen jellegű kiadványok létrehozását az eljárás alá vont vállalkozások engedélypolitikája akadályozta meg.

A Bíróság ítélete

Az Európai Közösségek Bírósága megerősítette az Elsőfokú Bíróság véleményét, miszerint a szerzői jog lényeges tartalma, hogy biztosítja a jogosult számára a védett mű kizárólagos előállítását és reprodukálását. Ugyanakkor a Bíróság megállapította, hogy a vizsgált esetben a felperesek, fenntartva maguknak saját heti műsorújságjuk kiadásának kizárólagos jogát, megakadályozták egy új termék piacra kerülését, nevezetesen az átfogó heti programújságét, amely a felperesek heti előzetes műsorújságjának versenytársa lehetne. A felperesek magatartása oda vezetett, hogy a verseny kizárásával fenntartották maguknak a heti műsorújságok másodlagos piacát, hiszen elutasították annak a nélkülözhetetlen eszköznek – az információnak – az átadását, amely nélkül lehetetlen hasonló termékkel piacra lépni. A szellemi tulajdon joga a nemzeti jogszabályok által biztosított védelmének ilyen módon történő felhasználása nem hozható összhangba az EKSz. 36. cikkének követelményével, ezért a magatartás ellenkezik a 86. cikk előírásaival.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A Bizottság véleménye szerint az átfogó előzetes heti műsorlista, amely tartalmazza a következő heti, az ITP és a BBC által Írországban és Észak-Írországban sugárzott regionális

televízió-műsorokat is, határon átnyúló természetű áru, ennek értelmében alkalmas arra, hogy hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelemre.

A Bíróság hangsúlyozta, hogy a közösségi jog vonatkozik bármely olyan magatartásra, mely alkalmas arra, hogy fenyegetést jelentsen a tagállamok közötti kereskedelem szabadságára oly módon, hogy az sérti az egységes piac, mint célkitűzés megvalósítását. A 86. cikk alkalmazásához elég, ha az erőfölénnyel való visszaélés alkalmas arra, hogy hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelemre, nem szükséges tehát, hogy tényleges hatást váltson ki.

- 70 A vizsgált esetben az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy a felperesek minden lehetséges versenyt kizártak egy tagállamot (Írország) és egy másik tagállam egy részét (Észak-Írország) lefedő földrajzi piacról, és ennél fogva megváltoztatták a verseny szerkezetét a piacon. Ezáltal hatással voltak az Írország és az Egyesült Királyság közötti potenciális kereskedelemre. Ebből az Elsőfokú Bíróság helyesen azt a következtetést vonta le, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás fennállásának követelménye teljesült.

Az eljárás alá vontak azon magatartása, hogy megtagadták harmadik személyektől a heti programajánlataik átadását, hatással volt a verseny szerkezetére az ír és észak-ír műsorújságok piacán. Ezzel az engedélypolitikájukkal az eljárás alá vontak nemcsak egy versenytársat zártak ki a versenyből, hanem valamennyi potenciális versenytársat is, ezáltal felosztották az Írországra és Észak-Írországra kiterjedő piacot. Az engedélypolitikájuk által az Írország és az Egyesült Királyság között folyó potenciális versenyre gyakorolt érzékelhető hatás bizonyítéka a speciális átfogó igény egy több csatorna műsorát magába foglaló tévémagazinra. Az érintett földrajzi piacon belül kialakult az egységes tévészolgáltatások piaca, melyhez hasonlóan egységes piacot alkot a tévéprogramokról szóló információk piaca is, főként mivel a kereskedelmet nagymértékben megkönnyíti a közös nyelv. A Bíróság az ítéletében megerősítette az Elsőfokú Bíróság értelmezését.

T-213/95. és T-18/96. sz.

**Stichting Certificatie Kraanverhuurbedrijf (SCK) és Federatie van Nederlandse Kraanbedrijven (FNK) kontra az Európai Közösségek Bizottsága egyesített ügyekben
1997. október 22-én hozott ítélet
EBHT 1997., II-1739. o.**

Felek

Felperesek:

Stichting Certificatie Kraanverhuurbedrijf (a továbbiakban: SCK): alapítvány, melynek célja, hogy elősegítse és fenntartsa a holland daru-bérlő cégek szolgáltatásainak minőségét.

Federatie van Nederlandse Kraanbedrijven (a továbbiakban: FNK): holland szektorális szervezet, mely a daru-bérlőket tömöríti, és ellátja érdekvédelmüket;

Alperes:

Bizottság

Beavatkozók az alperes mellett a 18/96. sz. ügyben:

Van Marwijk Kraanverhuur BV, Kraanbedrijf Nijdam BV, Kranen, Transport & Montage 's Gilde NV, Wassink Transport Arnhem BV, Koedam Kraanverhuur BV, Firma Huurdeman Kraanwagenverhuurbedrijf, Datek NV, Thom Hendrickx.

Az ügy tárgya

A T-213/95. számú ügyben a Bizottság jogsértő magatartásával a felpereseknek okozott kár megtérítése iránti kereset az EKSz. 178. és 215. cikke alapján, valamint a T-18/96. számú ügyben a Bizottság az EKSz. 85. cikkéhez kapcsolódó eljárásban hozott 1995. november 29-i 95/551/EK határozatának (HL L 312., 1995.12.23., 79. o.) megsemmisítése iránti kérelem.

Tényállás

Az ügyekben az érintett termékpiac a mozgódaruk hollandiai bérlete volt. Ezeket a darukat többnyire építkezéseken, a petrokémiai iparban és a szállítási szektorban használták. Technikai okokból a mozgódaruk működési körzete 50 km-es körön belül volt. További jellegzetessége volt a mozgódaru-bérlésnek, hogy az erre irányuló szerződések nagyon rövid idővel a munka megkezdése előtt jöttek létre. Az általános gyakorlat szerint a bérbeadó cég – figyelemmel a munkaterület helyére – felmérte saját darui igénybevehetőségét, és daruk hiánya esetén a munkaterülethez közel eső cégtől bérelt darut.

Az FNK létrehozott egy, a tagjaira nézve kötelező rendszert, melyben két díjszabást alakított ki: egy ajánlott díjszabást, mely az ügyfelek általi bérlés esetén volt alkalmazandó, és egy belső díjszabást, melyet a tagok egymástól történő bérlése esetén kellett alkalmazni.

Az SCK úgynevezett bérlettilalmat vezetett be, azaz tagjai (az általa hitelesített cégek) számára megtiltotta a daru bérlését nem hitelesített cégektől. Ehhez kapcsolódóan működött az úgynevezett Hitelesítési Tanács. A tilalom jelentős hatást gyakorolt a nem hitelesített cégek versenypozíciójára. Mindezen versenykorlátozó intézkedések célja egyúttal a piaci árak emelése is volt az érintett piacon.

Az ügyben az utrechti Arrondissementsrechtbank (Kerületi Bíróság) ideiglenes intézkedés keretében a bérleti tilalom megszüntetését, valamint az ajánlott és a belső díjszabási rendszer alkalmazásának mellőzését rendelte el. Azonban az ideiglenes intézkedést elrendelő határozatot néhány hónappal később az Amszterdami Gerechthof (Regionális Fellebbviteli Bíróság) megsemmisítette.

A Van Marwijk és tíz másik vállalkozás panasszal és ideiglenes intézkedések megtétele iránti kérelemmel fordult a Bizottsághoz, mert mint állították, a bepanaszoltak megszegték az EK-Szerződés versenyjogi szabályait:

- egyrészt mivel az SCK megsértette az EKSz. 85. cikk (1) bekezdését azzal, hogy tilalmazta tagjai számára a nem tagoktól való daru-bérlést, azaz az SCK általi hitelesítéssel nem rendelkező cégeket kizárták a mozgódaruk bérbeadásából,
- másrészt mivel az FNK megsértette az EKSz. 85. cikk (1) bekezdését az ajánlott, illetve a belső díjszabási rendszer alkalmazásával (és így a daru-bérllet árának rögzítésével), ami lehetővé tette tagjai számára, hogy előre lássák egymás árpolitikáját.

A határozatban a Bizottság az FNK-ra 11,5 millió ECU, az SCK 300 000 ECU bírságot szabott ki.

Az Elsőfokú Bíróság ítélete

Az Elsőfokú Bíróság egyesítette a T-213/95. és a T-18/96. ügyeket. Mérsékelte az SCK-ra kiszabott bírságot 100 000 ECU-re, egyebekben elutasította a beadványokat. A felpereseket saját költségeik, a Bizottság felmerült költségei, beleértve az ideiglenes intézkedésekkel kapcsolatos eljárás és a beavatkozók költségeit, megfizetésére kötelezte.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

- 177 Kiindulópontként elmondható, hogy a mozgódaruk alkalmazásának hatósugara hozzávetőlegesen 50 km. Ennek következtében a tagállamok közötti kereskedelem fejlődőképes Hollandia határmenti régióiban. Ezt a következtetést az is alátámasztja, hogy az SCK és az FNK ellen panasszal élők között volt két, a holland határ közelében működő belga vállalkozás is. Meglepő lett volna, ha ezt a lépést a holland piacra való belépési lehetőség hiányában tették volna meg a vállalkozások.
- 178 A felperesek által felhozott többi érv nem vonta kétségbe a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás lehetőségét, hanem annak bizonyítását célozta, hogy a bérlési tilalom és az ajánlott, illetve a belső díjszabás rendszere nem gyakorolhatott érzékelhető hatást a tagállamok közötti kereskedelemre.
- 179 Ebben a tekintetben figyelemmel kell lenni arra, hogy egy egész tagállam területén érvényesülő versenykorlátozás jellegénél fogva a nemzeti piacok elkülönítésének hatásával jár, gátolva ezzel a Szerződés által célul tűzött kölcsönös gazdasági behatolást (lásd a 8/72. sz. Vereniging van Cementhandelaren kontra Bizottság ügyben 1972. október 17-én hozott ítélet [EBHT 1972., 977. o.] 29. pontját, a 42/84. sz. Remia és társai kontra Bizottság ügyben 1985. július 11-én hozott ítélet [EBHT 1984., 2545. o.] 22. pontját és a T-29/92. sz. SPO és társai kontra Bizottság ügyben 1995. február 21-én hozott ítélet [EBHT 1995., II-289. o.] 229. pontját).
- 180 Jelen esetben nem vitatott, hogy az SCK bérlésre vonatkozó tilalma és az FNK ajánlott díjszabásai egész Hollandiára vonatkoztak. Ugyanez igaz bizonyos belső díjtételekre is (lásd a 166. pontot). Azok a magatartások, amelyek korlátozzák a versenyt (lásd a 141–150. és 157–164. pontot) jellegűknél fogva hatást gyakorolnak a tagállamok közötti kereskedelemre. Továbbá, a nemleges megállapítás, illetve a 85. cikk (3) bekezdése szerinti egyedi mentesítés iránti kérelmében (lásd fent a 7. pontot) az SCK maga is elismerte, hogy a mozgódaru-bérlő cégekre vonatkozó hitelesítési szabályok járhattak negatív hatással a tagállamok közötti kereskedelemre (lásd a bejelentés 4.3 pontját).
- 181 Ami azt a kérdést illeti, hogy a határozat 1. és 3. cikkében hivatkozott magatartások érzékelhető hatást gyakorolhattak-e a tagállamok közötti kereskedelemre – jöllehet a felek nem értettek egyet az FNK tagjainak és az SCK által hitelesített vállalkozásoknak a pontos piaci részesedését illetően – a felperesek maguk is elismerték, hogy 1991-ben az SCK által hitelesített cégek 37%-át, míg az FNK tagjai megközelítőleg 40%-át tették ki a holland mozgódaru-bérlési piacnak. Még akkor is, ha az SCK által hitelesített cégek és az FNK tagok piaci részesedése „csupán” 37%, illetve 40% a holland piacon, a felperesek kellően nagyok voltak, és elegendő gazdasági erővel rendelkeztek ahhoz, hogy a vitatott döntés tárgyát képező magatartásaikat véghezvigyék (ide értve a bérlési tilalmat és az ajánlott díjszabást, amely egész Hollandiában alkalmazandó volt), valamint ahhoz, hogy érzékelhető hatást

gyakoroljanak a tagállamok közötti kereskedelemre (lásd a 19/77. sz. Miller kontra Bizottság ügyben 1978. február 1-én hozott ítélet [EBHT 1978., 131.o.] 10. pontját).

85/618/EGK

Siemens/Fanuc ügyben

1985. december 18-án hozott határozat

HL L 376., 1985.12.31., 29. o.

Az eljárás alá vont felek

Siemens AG (a továbbiakban: Siemens): Németországban bejegyzett konglomerátum.
Fanuc Ltd (a továbbiakban: Fanuc): Japánban bejegyzett vállalat, a Fujitsu Ltd leányvállalata.

Az ügy tárgya

A Siemens és a Fanuc között 1975. június 11-én létrejött kizárólagos forgalmazási, valamint kutatási megállapodások összeegyeztethetősége az EGK-Szerződés 85. cikkével.

Tényállás

A Fanuc több termék mellett a szerszámgépekbe beépítendő úgynevezett numerikus számítógépek egyik vezető gyártója volt a Távol-Keleten és Európában. Az 1970-es évek közepére az európai gyártók, így a Siemens is, jelentős technikai lemaradásban és versenyhátrányban voltak a japán és amerikai numerikus számítógépgyártókkal szemben. Ugyanakkor a Siemens jelentős szereplő volt a közösségi szerszámgép piacon, és hosszú ideje tartó gyümölcsöző együttműködést tartott fenn a Fujitsu Ltd-vel. 1975-ben a Fujitsu Ltd leányvállalata, a Fanuc és a Siemens két megállapodást kötöttek. Az egyik megállapodásban a Fanuc kizárólagos forgalmazói jogot ruházott a Siemensre Európa területére a numerikus számítógépei tekintetében, míg a második megállapodásban a Siemens és a Fanuc abban egyeztek meg, hogy a jövőben közösen fejlesztenek numerikus számítógépeket. A kizárólagos forgalmazási megállapodás az aláírást követően hatályba is lépett, és a Fanuc minden Európából érkező megrendelést a Siemenshez irányított. Az európai vásárlók több sikertelen kísérletet tettek a Siemens megkerülésére, mert a Fanuc numerikus számítógépeinek európai és távol-keleti árai között jelentős különbségek voltak. A közös kutatásra vonatkozó megállapodás soha nem került megvalósításra, mert a felek hamar rájöttek, hogy az eltérő japán és európai vásárlói igényeket nem lehet egy termékben kielégíteni.

A Bizottság határozata

A Bizottság határozatában megállapította, hogy a kizárólagos forgalmazási megállapodás per se jogellenes a 85. cikk (1) bekezdése alapján, és mivel arra nem vonatkozik a releváns csoportmentességi rendelet (a megállapodást követően a termék ára jelentősen magasabb volt Európában, mint a Távol-Keleten, ami ékes bizonyítéka annak, hogy a megállapodásból származó előnyökből a fogyasztók nem részesedtek), illetve a megállapodás egyedi mentesítését a felek nem kérték a Bizottságtól, a jogsértés ténye megállapítható. A feleket a

Bizottság a kizárólagos forgalmazási megállapodás vonatkozásában a jogsértő magatartás miatt 1-1 millió ECU bírság megfizetésére kötelezte.

A közös kutatási megállapodással kapcsolatban a Bizottság megállapította, hogy bár az tartalma és a piaci körülmények alapján alkalmas volt a jogsértésre, a valóságban nem került végrehajtásra, így annak vonatkozásában nem szükséges versenyjogi szankció alkalmazása.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A Bizottság hangsúlyozta, hogy a Közösség területére vonatkozó kizárólagos kereskedelmi megállapodás súlyosan versenykorlátozó magatartás, mert megszünteti a márkán belüli versenyt, és a párhuzamos import kizárásával nagymértékben hozzájárul a közös piac, s így a közösségi fogyasztók, olcsóbb beszerzési forrásoktól való elszigeteléséhez. Az ilyen megállapodás, akárcsak a piacfelosztó megállapodás, pontosan a közös piac egységesítését, a verseny erősítését korlátozza, illetve hiúsítja meg, holott épp ez az EGK-Szerződés egyik legfőbb célja. Minden ilyen versenykorlátozó magatartás esetében indokolt a gyors versenyjogi fellépés, annak érdekében, hogy helyreálljon a verseny a közös piacon.

Egy korlátozó megállapodás, mely egy közösségi vállalat, illetve egy harmadik országbeli vállalat között jött létre, és a közös piac olcsóbb beszerzési forrásoktól való elszigetelését vonja maga után, alkalmas a közös piacon folyó verseny torzítására és a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására. A Bíróság ezt az érvelést már elfogadta egy védjeggyel kapcsolatos ügyben, és az ügy hasonló körülményei miatt jelen ügyben való alkalmazását semmi sem zárta ki.

C-56/65. sz.

**Société Technique Minière kontra Maschinenbau Ulm GmbH ügyben
1966. június 30-án hozott ítélet
EBHT 1966., 235. o.**

Felek

Az előzetes döntéshozatal kérelmezője:
Cour d'Appel, Paris (Párizsi Fellebbviteli Bíróság)

Felperes az alapeljárásban:

Société Technique Minière (a továbbiakban: STM): közmunkák végzéséhez szükséges berendezések (saját, illetve mások nevében történő) értékesítése céljából alapított francia vállalkozás.

Alperes az alapeljárásban:

Maschinenbau Ulm GmbH (a továbbiakban: MBU) német vállalkozás.

Az ügy tárgya

A Párizsi Fellebbviteli Bíróság előzetes döntéshozatal iránti kérelme az EGK-Szerződés 85. cikk (1) bekezdése és a végrehajtása tárgyában hozott egyes rendelkezések, valamint a EGK-Szerződés 85. cikk (2) bekezdése értelmezése tárgyában, a Société Technique Minière és a Maschinenbau Ulm kizárólagos értékesítési szerződése kapcsán.

Tényállás

Az STM és az MBU 1961. április 7-én megállapodást kötött egymással, mely szerint az STM két éves időszak alatt harminchét darab útgyalut vesz át a német vállalkozástól, melyeket a megállapodás értelmében kizárólagos joggal értékesíthet francia területen. Az STM vállalta, hogy megfelelő szervizszolgáltatást biztosít, és alkatrészkészletet tart fenn, továbbá az említett szerződés alapján fennálló jogait és kötelezettségeit az MBU írásbeli hozzájárulása nélkül nem engedményezi harmadik személyre.

A felek a kizárólagossági szerződéssel kapcsolatos vita miatt fordultak a párizsi bírósághoz. Az eljárás során azonban felmerült, hogy a kizárólagossági szerződés, mint versenykorlátozó megállapodás vonatkozásában az EGKSz. 85. cikkét kell alkalmazni. Ezért a 85. cikk alkalmazhatóságának kérdésében fordult a párizsi bíróság a Bírósághoz. A Bíróság válaszából az alábbi lényeges pontokat kell kiemelni:

A versenyre gyakorolt hatás vizsgálatakor a Bíróság kihangsúlyozta, hogy a 85. cikk (1) bekezdésében felsorolt elemek⁴¹ vagylagosak, azaz nem kell mindegyiknek egyszerre megvalósulnia a jogsértés elkövetéséhez. A verseny megítélésénél abból a helyzetből kell kiindulni, amely a vitatott megállapodás hiányában állt volna fenn. A megállapodás versenyre gyakorolt hatását különösen akkor lehet megkérdőjelezni, ha a megállapodás elengedhetetlenül szükséges volt ahhoz, hogy egy vállalkozás belépjen egy új területre. Ezért annak megítélése során, hogy egy kizárólagossági megállapodás az elérni kívánt célja vagy a hatása miatt tiltott-e, különösen a következő szempontokat kell figyelembe venni: a megállapodás által érintett termékek jellege és mennyisége; a koncesszióba adó és az engedélyes piaci pozíciója és súlya az érintett termékpiacon; a vitatott megállapodás elszigetelt jellegének jelentősége, amennyiben megállapodások sorozatának egy részét képezi; a kizárólagos forgalmazót védeni szándékozó kikötések komolysága, illetve az érintett termékek tekintetében a más versenytársak számára nyitva hagyott párhuzamos behozatali és kiviteli lehetőségek.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

Az EGK-Szerződés 85. cikkében szereplő, a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatásra vonatkozó kitétel a tilalom alkalmazási területének határait hivatott kijelölni. Azt a feltételt jelenti, mely szerint feltehető az, hogy a megállapodás következtében fennáll annak a lehetősége, hogy a szóban forgó magatartás akadályozza az egységes piac megteremtését (és ily módon a megállapodás a közös piaccal összeegyeztethetetlen). A 85. cikkben foglalt tilalom annyiban vonatkozik a megállapodás által okozott versenysérelemre, amennyiben a megállapodás hatással van a tagállamok közötti kereskedelemre – ellenkező esetben nem esik az említett cikk hatálya alá. Az érintettség megállapításához egy sor jogi vagy ténybeli objektív tényező alapján kellő mértékű valószínűséggel előreláthatónak kell

⁴¹ "...célja vagy hatása a közös piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása"

lennie annak, hogy egy megállapodás, illetve magatartás közvetlen vagy közvetett, tényleges vagy potenciális hatást gyakorolhat a tagállamok közötti kereskedelem szerkezetére. Annak eldöntéséhez, hogy egy kizárólagos értékesítési jogot biztosító megállapodás a 85. cikk alkalmazási körébe esik-e, elsősorban azt kell számításba venni, hogy a megállapodás alkalmas-e meghatározott termékek tekintetében a piac felosztására a tagállamok között, ily módon nehezítve a Szerződés által létrehozni kívánt kölcsönös kereskedelmi behatolást.

240/82–242/82, 261/82, 262/82, 268/82. és 269/82. sz.

Stichting Sigarettenindustrie és társai kontra az Európai Közösségek Bizottsága egyesített ügyekben

1985. december 10-én hozott ítélet

EBHT 1985., 3831. o.

Felek

Felperesek:

Stichting Sigarettenindustrie (a továbbiakban: SSI)

Philip Morris Holland BV

Theodorus Niemeyer BV

R.J. Reynolds Tobacco BV

British-American Tobacco Company BV

Sigarettenfabriek Ed Laurens BV

Turmac Tobacco Company BV

A felperesek a Holland Cigarettaipari Szövetség, illetve annak fent említett tagjai, cigarettaipari vállalkozások.

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

Az ügy tárgya a Bizottság az EGKSz. 85. cikkének megsértése miatti eljárásban hozott 1982. július 15-i 82/506/EGK (HL L 232., 1982.8.6., 1. o.) határozatának megsemmisítésére irányuló kérelem. Határozatában a Bizottság jogsértést állapított meg, a jogsértő magatartás abbahagyására kötelezte az érintett vállalkozásokat, és 1 475 000 ECU bírságot szabott ki.

Tényállás

A felek az SSI, mint iparági szövetség keretében számos megállapodást kötöttek a dohányipari termékek forgalmazása kapcsán, amelyekben a nagykereskedők és kiskereskedők haszonkulcsait rögzítették, maximálták. A tagok olyan megállapodásokat is kötöttek, melyekben meghatározták a cigaretta értékesítésének feltételeit, így például, hogy kinek nem adható kedvezmény, illetve megint más megállapodásokban a kiskereskedelmi árak emelését tűzték ki célul.

A Bíróság ítélete

A Bíróság csökkentette a Reynoldsra kiszabott bírságot, de egyebekben elutasította a felek keresetét.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

- 48 A Bíróság 1966. június 30-i ítélete szerint (C-56/65.sz. Société Technique Miniere kontra Maschinenbau Ulm ügyben 1966. június 30- n hozott  tetlet [EBHT 1966., 235. o.] az érintettség megállapításához egy sor jogi vagy ténybeli objektív tényező alapján kellő mértékű valószínűséggel előreláthatónak kell lennie, hogy egy megállapodás, illetve magatartás közvetlen vagy közvetett, tényleges vagy potenciális hatást gyakorolhat a tagállamok közötti kereskedelem szerkezetére. Annak eldöntéséhez, hogy egy ... megállapodás a 85. cikk alkalmazási körébe esik-e, elsősorban azt kell számításba venni, hogy a megállapodás alkalmas-e meghatározott termékek tekintetében a piac felosztására a tagállamok között, ily módon nehezítve a Szerződés  tal létrehozni kívánt kölcsönös kereskedelmi behatolást. Hangsúlyozni kell, hogy a piac felosztása csak egy példája a tagállamok közötti kereskedelem a Szerződés 85. cikkének (1) bekezdése szerinti érintettségének.
- 49 Ennek eredményeként, még akkor is, ha nem beszélhetünk a piacok felosztásáról, egy megállapodás, amelyet egy tagállamban alapított vállalkozások kötöttek, és amely csak annak a tagállamnak a piacára vonatkozik, érintheti a Szerződés 85. cikke szerint a tagállamok közötti kereskedelmet, amennyiben, akár csak részben is, más tagállamból származó importot érint, még abban az esetben is, ha a felek a terméket olyan cégtől szerzik be, amelyik a saját csoportjukhoz tartozik.
- 50 Ugyanez vonatkozik az olyan megállapodásokra is, amelyek kereskedelmi árrést engednek a forgalmazóknak, mint ahogy ezt a Bíróság kiemelte az 1980. október 29-i  tetlet ben (Van Landewyck és társai kontra Bizottság). Egy ilyen jellegű megállapodás révén, személyes anyagi el ny k megszerzése végett, a felperesek jelentős mértékben csökkentették a közvetítő kereskedelemre való ösztönzést azért, hogy el segíts k bizonyos,  gy elsősorban importált, termékek eladását más termékekkel szemben.

40/73–48/73, 50/73, 54/73–56/73, 111/73, 113/73.  s 114/73. sz.

**Coöperatieve Vereniging "Suiker Unie" UA és társai kontra az Európai K zss gek Bizottsága egyesített ügyekben
1975. december 16- n hozott  tetlet
EBHT 1975., 1663. o.**

Felek

Felperesek:

Több tagállamban jelenlévő, összesen tizenhat cukoripari nagyvállalat.

Alperes:

Bizottság

Beavatkozó az alperes mellett:

Az Unione Nazionale Consumatori, amely a 41/73, 43/73–48/73, 50/73, 111/73. és 114/73. sz. ügyekben kérte a vonatkozó keresetek elutasítását az olasz piac védelmével kapcsolatos részben.

Az ügy tárgya

Az ügy tárgya a Bizottság az EGK-Szerződés 85. és 86. cikkéhez kapcsolódó eljárásban hozott 1973. január 2-i 73/109/EGK határozatának (HL L 140., 1973.5.26., 17. o.) megsemmisítése iránti kérelem. A felperesek némelyike csak az őt érintő részben kérte ugyanezt.

Tényállás

A Bizottság vizsgálata különböző tagállamokban (Franciaország, Belgium, Németország, Olaszország, Hollandia) működő, összesen 24 cukortermelő vállalatot érintett, amely vállalatok a Közösség legnagyobb cukortermelői és eladói voltak. A Közösség fő cukortermelő tagállamában, Franciaországban, és Belgiumban is jelentős többlet termelés volt jellemző a fogyasztáshoz képest. Németországban egyensúlyban volt a kereslet és a kínálat. Olaszországban volt a legnagyobb a cukorhiány, a cukor deficit 12–25% között mozgott a fogyasztáshoz viszonyítva. Hollandiában szintén cukorhiány volt.

A Bizottság az érintett termékpiacot a fehér és a nyerscukor piacaként határozta meg. A kettő közötti különbség az, hogy a nyerscukor a feldolgozás kezdeti stádiumában lévő termék, így emberi fogyasztásra alkalmatlan, a fehér cukor pedig a végtermék. A cukorpiac jellegzetessége, hogy nem tisztán a piaci mechanizmusoknak engedelmessé, hanem azt jelentősen befolyásolja a hatósági beavatkozás, valamint a termelőknek nyújtott támogatások. A vizsgált időszakban a Közösség cukorpiacának legfőbb jellemzője a túlermelés felé tartó tendencia volt; a termelés hozzávetőleg 11–24%-kal haladta meg a fogyasztást, ugyanakkor jelentős különbségek is voltak e tekintetben az egyes tagállamok között.

A közösségi cukorszabályozás nem rögzített a tagállamok közötti kereskedelemre vonatkozó korlátozásokat, azonban felmerültek bizonyos problémák. A Bizottságot a belga és francia termelők magatartása késztette a vizsgálat hivatalbóli megindítására, ők ugyanis jelentős többletük ellenére úgy tájékoztatták a többi tagállamok vásárlóit, hogy nem tudnak szállítani, mert készleteiket a nemzeti piac számára tartják fenn.

1968. május 30-án a fő cukortermelők és kereskedelmi szervezetek képviselői találkoztak, hogy megállapodjanak a cukorkészletek felosztásában mind az emberi fogyasztás, mind a többlet piacán. 1968 júliusában egy további megállapodást kötöttek a francia termelők, amelyet bejelentettek a Bizottságnak. Ebben megállapodtak, hogy a harmadik országokba irányuló eladás feltétele, hogy a cukrot kizárólag az előre meghatározott célra használhatják fel. Az 1969/70-es termelési évben már szélesebb alapokon került sor az együttműködésre, amelynek egyik alapelve az volt, hogy nincs termékmozgás egyik országból a másikba, kivéve a termelő és termelő közötti összehangolt magatartás esetét, amit oly módon is megfogalmaztak, hogy „mindenki a maga otthonában”. Ezzel összhangban, a Közösség egyéb területeinek cukorellátása vagy a versenytársak beleegyezésével, vagy magasabb áron történt, a forgalmazók pedig kötelesek voltak alkalmazkodni ehhez az értékesítési politikához.

Az összehangolt magatartás lényege tehát minden esetben a termelők közötti megállapodás volt, amely szerint az importőrök csak az előre meghatározott szállítóktól szerezhették be a cukrot, amelyet aztán a hazai cukorral azonos feltételek mellett értékesítettek a nemzeti piacon (tehették ezt azért, mert a cukor alapvetően homogén termék). A szállítók pedig vállalták, hogy az érintett ország más kereskedőinek csak magasabb áron adják a cukrot. Normál piaci körülmények között a termelőnek nem érdeke, hogy a termékét a versenytársának adja el, hiszen nagyobb profitot érhet el, ha közvetlenül maga értékesíti termékét a fogyasztóknak, és önállóan állapítja meg az eladásra szánt termék mennyiségét és árát. Mindezekre tekintettel a Bizottság minden esetben megállapította a 85. cikk (1) bekezdésének megsértését, a verseny korlátozását, illetve torzítását célzó összehangolt magatartás megvalósulását, minthogy a Közösség fő cukortermelői és eladói 1968/69 óta folyamatosan összehangolták magatartásukat a nemzeti piacaik védelme érdekében.

A jogsértések másik csoportját illetően az érintett vállalatok jelentős piaci részesedése alapozta meg az erőfölényt, a visszaélés pedig a gazdasági nyomásgyakorlás révén valósult meg, amelynek célja a partnerek más beszerzési forrásainak korlátozása volt. Mindez a más tagállamokkal történő cukorkereskedelem korlátozásához vezetett, és megvalósította a 86. cikk sérelmét.

A kérdéses ügyekben tehát a következő módokon követték el a jogsértéseket: a nemzeti piacok védelme és a tagállamok közötti cukorforgalmazás ellenőrzése összehangolt magatartás révén, gazdasági nyomásgyakorlás, ügynökségek értékesítési lehetőségeinek korlátozása, hűségkedvezmények diszkriminatív alkalmazása és összehangolt magatartás az export visszatérítéssel kapcsolatos tenderkiírások tekintetében.

A Bíróság ítélete

A Bíróság megsemmisítette a Bizottság határozatának számos részét, emellett a felperesekre kiszabott több bírságot mérsékelte. A felperesek kereseteinek fennmaradó részeit elutasította.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

- 564 Mindezek a tényezők azt mutatják, hogy – a Bizottság álláspontja szerint – egyrésztől mindazon kivételezett intézkedések, amelyek azt a közös célt kívánták elérni, hogy megvalósítsák az érintett termelők saját piacainak védelmét, másrésztől a kérdéses tenderkiírásokra vonatkozó összehangolt fellépés, hatást gyakoroltak a kereskedelemre – és ennél fogva a versenyre – a közös piacon.
- 580 Továbbá, minthogy az érintett vállalkozások Franciaországban és Belgiumban folytatták üzleti tevékenységüket – mely országok nagy cukortöbblettel rendelkeztek –, nem kétséges, hogy a szóban forgó összehangolt magatartás hiányában legalább ezen vállalkozások némelyike kisebb mennyiségben részesült volna, mint amilyenben ténylegesen részesült, és ily módon készletre lettek volna arra, hogy más tagállamokban több cukrot értékesítsenek. Ezek az értékesítések nem csupán megváltoztatták volna a Közösségen belüli kereskedelem szerkezetét, hanem egyben fokozták volna a versenyt a közös piacon, s pontosan ezt kívánták a vállalkozások megelőzni – ahogyan az az idézett telex üzenetből kitűnt.

28/77. sz.

**Tepea BV kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben
1978. június 20-án hozott ítélet
EBHT 1978., 1391. o.**

Felek

Felperes:

Tepea BV: holland vállalkozás, forgalmának több mint 25%-át adta a Watts termékek forgalmazása.

Alperes:

Bizottság

Beavatkozó az alperes mellett:

J. D. Wilkes, Leeuwarden és All Wave BV.

Az ügy tárgya

Az ügy tárgya a Bizottság az EGKSz. 85. cikkéhez kapcsolódó eljárásban hozott 1976. december 21-i 77/129/EGK határozatának (HL L 39., 1977.2.10., 19. o.) megsemmisítése iránti kérelem. A Bizottság határozatában a holland Theal NV-vel (a vállalkozás neve később Tepea BV-re módosult, a továbbiakban: Theal) és az Egyesült Királyság-béli Cecil E. Watts-szal (a továbbiakban: Watts)⁴² szemben, a vállalkozások mindegyikére 10 000 elszámolási egység bírságot szabott ki az EGK-Szerződés 85. cikk (1) bekezdésének megsértéséért. Emellett 5 000 elszámolási egység, azaz 18 100 holland forint bírságot szabott ki a Thealre, mert az a 17 sz. rendelet⁴³ 5. cikk (a) pontjába ütköző módon 1963. január 24-én tett bejelentésében helytelen és félrevezető információt szolgáltatott.

Tényállás

A Watts 1954-ben létrehozott vállalkozás, mely gramofon lemezek tisztítására szolgáló berendezéseket gyártott és értékesített. A Watts szóbeli megállapodásokat kötött forgalmazókkal Hollandia, Belgium, Dánia, Franciaország, Írország és Olaszország tekintetében, melyek révén a forgalmazók a nekik kijelölt nemzeti területen kizárólagos forgalmazóként működhetek. Szintén a Watts látott el körülbelül 20 nagykereskedőt az Egyesült Királyságban is, akiknek 1972 májusától megtiltotta azon termékeinek exportját, melyeknek csomagolásán a „nem exportra” felirat volt található. 1972-ben az export árak – amelyek korábban nagyjából megegyeztek a hazai piaci árakkal – emelkedésnek indultak, és 1974 júliusára 32%-os különbséget értek el az utóbbiakhoz képest. Ezt még tovább fokozták a nemzeti valuták – elsősorban az angol és a holland fizetőeszköz – közötti árfolyamkülönbségek. Ez arra bátorította a holland kereskedőket, hogy a Watts termékeinek beszerzését ne az egyedüli holland engedményestől, a Thealtól, hanem közvetlenül Angliából intézzék.

---

⁴² A korábban Cecil E. Watts néven ismert vállalkozás neve később Cecil E. Watts Ltd-re módosult.

⁴³ A Tanács 1962. február 6-i 17 sz. rendelete a Szerződés 85. és 86. cikkének végrehajtásáról (HL 13. szám, 1962.2.21., 204. o.).

1963. január 24-én a Theal bejelentette⁴⁴ a Watts-szal szóban kötött kizárólagos forgalmazási megállapodását a gramfon lemezek tisztására szolgáló berendezések vonatkozásában, 1956. szeptember 8-i hatállyal kezdődően, határozatlan időre. A Watts vállalta, hogy kizárólag a Theal látja el Hollandia területén, és minden onnan származó megrendelést átad neki.

A Bizottság többek között azért bírságolta meg a Thealt, mert az nem jelezte, hogy a megkötött megállapodásba belefoglalták a Watts védjegyek hollandiai használatának kizárólagos jogát, így azt a Bizottságnak csak később, 1975-ben sikerült felfednie. (A felperes szerint a Watts angliai, és a Theal hollandiai védjegyei egymástól teljesen függetlenek voltak, és az angolokról a Thealnak nem is volt tudomása. Állítása szerint sosem kívánta jogosultságát úgy használni, hogy a párhuzamos importot akár jogilag, akár ténylegesen megakadályozza. A védjegyekből folyó jogait csupán a nem eredeti termékekkel szemben kívánta használni, melyeket nem a Watts vagy saját maga gyártott.)

A Bizottság szerint ezek a kizárólagos forgalmazási megállapodások és a Watts védjegyek kizárólagos használatát biztosító megállapodások a Theal abszolút területi védelemét biztosították, kizárva így az eredeti termékek párhuzamos importját. A védjegy-törvény adta lehetőségek Theal általi ügyes kihasználása – a Theal például írásban figyelmeztette, illetve beperelte azon holland kiskereskedőket, akik közvetve vagy közvetlenül vásároltak Egyesült Királyság-béli nagykereskedőktől – erősítette a kizárólagos forgalmazási megállapodás nyújtotta területi védelmet, így ezen két technika összhatása biztosította az abszolút és állandó védelmet. Ezt a védelmet tovább erősítette a Watts által a nagykereskedőkre az Egyesült Királyságban kiszabott exporttilalom, és hogy az „EEN Theal-produkt” címkét helyezték el a Watts által a Thealnak átadott termékeken, így biztosítva az utóbbinak lehetőséget arra, hogy megállapítsa, hogy a Hollandiában eladásra kínált termékek közül melyek azok a Watts termékek, amelyek nem tőle származtak.

Ez a rendszer megakadályozta az Egyesült Királyságból, illetve más tagállamból Hollandiába irányuló párhuzamos importot, és így kizárta a versenyt. A Theal ekképpen teljesen szabadon határozhatta meg az árakat a holland piacon ezen termékek vonatkozásában, védettséget élvezve mindeközben a márkán belüli versenytől.

A Bíróság ítélete

A Bíróság elutasította a kérelmet, és a költségek viselésre kötelezte a felperest.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A bírósági esetjog szerint (lásd a 22/71. sz. Béguelin Import Co. és társai kontra S.A.G.L. Import Export és társai ügyben 1971. november 25-én hozott ítéletet [EBHT 1971., 959. o.]) a 85. cikk alkalmazását nem zárja ki az a tény, hogy az egyik, megállapodásban részes, vállalkozás egy nem-tag államban működik, amennyiben a megállapodás a közös piac területén érvényesül. Szintén figyelembe kell venni, hogy egy ilyen megállapodás nem esik a 85. cikk hatálya alá, ha nem érzékelhető mértékben gyakorol hatást a tagállamok közötti kereskedelemre.

---

⁴⁴ A bejelentés kifejezetten állította, hogy a megállapodás nem zárja ki a versenyt az érintett tagállamban, mivel csak egy védjegyre volt alkalmazandó, és a Theal szerint nagyszámú versenyző védjegy volt a piacon, így a fogyasztók választási szabadságát nem korlátozták. Ezenkívül a megállapodás egyedüli célja az volt, hogy ellássa a fogyasztókat a lehető legjobb szolgáltatással, így különösen a vevőszolgálati szolgáltatásokkal.

A megállapodások egyedi hatásai érzékelhetően korlátozták a Közösségen belüli kereskedelmet, mivel a Watts márkájú berendezések a gramofon lemezeket tisztító berendezések holland piacának 15%-át tették ki.

Mindezek fényében megállapítható, hogy 1973. január 1-jétől kezdődően a Theal és a Watts közötti megállapodások hatást gyakoroltak a tagállamok közötti kereskedelemre, és hatásukkal megvonták a fogyasztóktól a márkán belüli hatékony verseny nyújtotta előnyöket, így például az alacsonyabb árak lehetőségét.

141/89. sz.

**Tréfileurope Sales SARL kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben
1995. április 6-án hozott ítélet
EBHT 1995., 791. o.**

Felek

Felperes:

Tréfileurope Sales SARL: a felperes jogutódja a Tréfilarbeid SA-nak, Tréfilarbeid Luxembourg-Saarbruecken SARL-nek, amelyek mind luxemburgi jog szerint alapított vállalkozások, és amelyek a vasbeton készítéshez szükséges hegesztett acélhálók piacán tevékenykednek.

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

Az ügy tárgya a Bizottság az EK Sz. 85. cikkének megsértése miatti eljárásban hozott 1989. augusztus 2-i 89/515/EGK (HL L 260., 1989.9.6., 1. o.) határozata érvénytelenségének megállapítása iránti kérelem. Határozatában a Bizottság többek között a felperes jogsértését állapította meg, a jogsértő magatartás abbahagyására kötelezte az érintett vállalatokat, és összesen 9 501 000 ECU bírságot szabott ki.

Tényállás

A felperes számos más versenytársával kartell megállapodásokat kötött a hegesztett acélhálók német, francia, belga, holland és luxemburgi piacán. 1980 és 1985 között a fenti piacok szereplői megállapodásokon és összehangolt magatartásokon keresztül rögzítették az árakat, kvótákat határoztak meg, és felosztották a piacokat.

A Bíróság ítélete

A Bíróság a felperes keresetét elutasította.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A Bíróság az állandó ítélkezési gyakorlatának megfelelően kimondta, hogy az a tény, miszerint a vállalkozások közötti, a 85. cikk szerinti megállapodás elősegíti a tagállamok közötti kereskedelem nagyságának növekedését, akár jelentős mértékben is, nem elegendő ahhoz, hogy kizárjuk a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt olyan hatást, amely ellentétes lenne az egységes piac megvalósításának céljával.

27/76. sz.

**United Brands Company és United Brands Centinental BV kontra az Európai
Közösségek Bizottsága ügyben
1978. február 14-én hozott ítélet
EBHT 1978., 207. o.**

Felek

Felperes:

United Brands Company (a továbbiakban: UBC): a világ banánpiacának legnagyobb szereplője, az export 34%-át birtokolta.

United Brands Centinental BV (a továbbiakban: UBCBV): az UBC leányvállalata, mely – Nagy-Britannia és Olaszország kivételével – Európában végzett banánforgalmazást.

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

Az ügy tárgya a Bizottság az EGKSz. 86. cikkéhez kapcsolódó eljárásában hozott 1975. december 17-i 76/353/EGK határozatának (HL L 95., 1976.4.9., 1. o.) megsemmisítése iránti kérelem. A Bizottság határozatában az UBC-val szemben 1 millió ECU bírságot szabott ki, és megtiltotta a jogsértő magatartás további folytatását, valamint előírta, hogy 1976. február 1-ig napi 1000 ECU bírság terhe mellett értesítse valamennyi viszonteladóját a zöld banánra vonatkozó eladási tilalom feloldásáról, továbbá 1976. április 20-tól évente két alkalommal – január 20. és július 20. – tájékoztatnia kell a Bizottságot az érintett piacon alkalmazott árainról. Az eljárás alá vont vállalkozások alternatív kérelmükben a bírság csökkentését kérték. Ezenkívül a Bíróság döntéséig kérték felfüggeszteni a határozat végrehajtását, amely kérelmüknek a Bíróság elnöke helyt adott.

Tényállás

Az érintett termék a zöld és az érlelt banán, míg az érintett földrajzi piac, vagyis az a terület, ahol az UBC a verseny korlátozásához elegendő erővel rendelkezett, az NSZK, Dánia, Hollandia, Írország, Belgium és Luxemburg területe. Az UBC az érintett piacon 45%-os részesedéssel bírt. Az UBC gazdasági erőfölényét olyan fokú piaci függetlenség alapozta meg, amely képessé tette a verseny korlátozására a Közösség jelentős részén.

A Bizottság gazdasági erőfölénnyel való visszaélésként értékelte, hogy az eljárás alá vont vállalkozások:

- megtiltották viszonteladóiknak más vállalkozástól származó banán eladását, versenytárs vállalkozásoktól származó banán érlelésének elvégzését és a zöld banán kereskedelmi forgalomba hozatalát;
- a különböző tagállamokban, azonos minőségű banán esetén, gazdaságilag nem indokolható eltérő árakat alkalmaztak;
- a banánt akár 138%-ot is elérő áreltéssel kínálták a viszonteladóiknak;
- visszautasították a Chiquita márkanévű banán eladását egy dán üzleti partnernek (Olesen), mert az részt vett egy versenytárs márka reklámkampányában.

A Bíróság ítélete

A Bizottság határozatát részben megváltoztatta, amennyiben a tisztességtelen árra vonatkozó jogsértés megállapítását bizonyítottság hiányában mellőzte, és ezért a bírságot 850 000 ECU-ra leszállította.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

Az egyes tagállamokra szabott diszkriminatív árak – a zöld banán eladási tilalommal és a tilalom megszegőit sújtó szankcióval – alkalmasak voltak az áruk szabad mozgásának megakadályozására az érintett tagállamok között. Az eltérő árszínvonal a nemzeti piacok merev elkülönítésével járt, amely elkülönítés nem természetes úton jött létre, és érzékelhető versenykorlátozást okozott.

Az UBC magatartása gyakorlatilag export tilalomként funkcionált, és így torzította a kereskedelmet a tagállamok területén, továbbá alkalmas volt az érintett tagállamok közötti piaci széttagoltság fenntartására azáltal, hogy megakadályozta az UBC üzleti partnereit kereskedelmi tevékenységük szabad folytatásában. Mindemellett a magatartás alkalmas volt az UBC erőfölényének erősítésére. Az a magatartás, amely korlátozza, vagy teljesen megakadályozza a banán exportját az egyik tagállamból a másikba, hatást gyakorol a közösségi kereskedelemre.

- 197 A felperes előterjesztése szerint az Olesen kiszolgáltatásának megtagadása semmilyen hatást sem gyakorolhatott a Közösségen belüli kereskedelemre, mert – álláspontja szerint – mindaz a banán, amelyik harmadik országokból származik (Latin-Amerikából), és pusztán átszállítják a közös piaci országokon, mielőtt eléri azt a tagállamot, ahol fogyasztják, nem alkotja a Közösségen belüli kereskedelem részét.
- 198 Ha ez az érvelés helytálló lett volna, akkor nem lehetne alkalmazni a közösségi jogot az UBC harmadik országokból származó áruk tekintetében folytatott egész európai kereskedelmére.
- 199 Valójában, amikor beszerzéseit beszüntették, az Olesen képtelen volt Chiquita banánt vásárolni Bremerhavenben, így importálnia kellett Dániába ugyanolyan mennyiségű banánt, mint amennyit a beszerzés megszüntetése előtt vásárolt.
- 200 Arra kényszerült, hogy más márkájú banánt vásároljon Dánián kívül, és azokat importálja Dániába.

- 201 Ezen kívül, amennyiben egy, a közös piac területén alapított, erőfölénnyel rendelkező vállalkozásnak az a célja, hogy egy – szintén a közös piac területén alapított – versenytársát kizárja a piacról, akkor mellékes, hogy ez a magatartás összefüggésben van-e a tagállamok közötti kereskedelemmel, ha egyszer bebizonyosodott, hogy egy ilyen kizárás káros következményekkel jár a közös piaci versenyre.
- 202 Következésképpen egy olyan régi, állandó vásárló kiszolgálásának megtagadása, aki egy másik tagállamba irányuló továbbértékesítési céllal vásárol, hatással van a kereskedelem megszokott alakulására, és érzékelhető hatást gyakorol a tagállamok közötti kereskedelemre.
- 203 Ezért indokolt a határozat azon megállapítása, miszerint az UBC az Olesen kiszolgálásának megtagadásával megsértette az EGKSz. 86. cikkét.

142/89. sz.

**Usines Gustave Boël SA kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben
1995. április 6-án hozott ítélet
EBHT 1995., 867. o.**

Felek

Felperes:

Usines Gustave Boël SARL: A felperes a belga jog szerint alapított vállalkozás, amely a vasbeton készítéshez szükséges hegesztett acélháló piacán tevékenykedett.

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

Az ügy tárgya a Bizottság az EKSz. 85. cikkének megsértése miatti eljárásban hozott 1989. augusztus 2-i 89/515/EGK határozatának (HL L 260., 1989.9.6., 1. o.) megsemmisítése iránti kérelem. Határozatában a Bizottság többek között a felperes jogsértését állapította meg, a jogsértő magatartás abbahagyására kötelezte az érintett vállalatokat, és összesen 9 501 000 ECU bírságot szabott ki.

Tényállás

A felperes számos más versenytársával kartell megállapodásokat kötött a hegesztett acélhálók német, francia, belga, holland és luxemburgi piacán. 1980 és 1985 között a fenti piacok szereplői megállapodásokon és összehangolt magatartásokon keresztül rögzítették az árakat, kvótákat határoztak meg, és felosztották a piacokat.

A Bíróság ítélete

A Bíróság a felperes keresetét elutasította.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

- 102 A Bíróság rámutatott, hogy a megállapított versenykorlátozások valószínűleg megváltoztatták a kereskedelem jellegét, ahhoz képest, ahogy az egyébként fejlődött volna, hiszen céljuk és hatásuk az egyes termelőkől származó importra kvóták megállapítása, valamint számos piacon az árak rögzítése volt. Ebben a tekintetben meg kell jegyezni, hogy német, belga, olasz, francia és holland gyártók vettek részt a megállapodásokban. Éppen ezért a Bizottság helyesen állapította meg, hogy a megállapodások, amelyekben a felperes is részt vett, alkalmasak voltak arra, hogy hatást gyakoroljanak a tagállamok közötti kereskedelemre.

T-65/98. sz.

**Van den Bergh Foods Ltd kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben
2003. október 23-án hozott ítélet
EBHT 2003. II-0. o.**

Felek

Felperes:

Van den Bergh Foods Ltd (korábban HB Ice Cream Ltd, a továbbiakban: HB): az Unilever plc 100%-os tulajdonában álló leányvállalata. Írország vezető jégkrém gyártója, különösen az azonnal fogyasztható, egyedileg csomagolt jégkrémeket illetően.

Alperes:

Bizottság
Beavatkozók az alperes mellett:
Masterfoods Ltd
Richmond Frozen Confectionery Ltd

Az ügy tárgya

A Bizottság 1998. március 11-i 98/531/EK határozatának (HL L 246., 1998.9.4., 1. o.) megsemmisítése iránti kérelem.

Tényállás

A HB több éven keresztül mélyhűtő-szekrényekkel látott el kiskereskedőket. A mélyhűtő-szekrények a kiskereskedők tulajdonában maradtak. Ezek ingyenesek voltak, vagy csupán egy jelképes összeget kellett értük fizetni, feltéve hogy kizárólag a vállalat jégkrémét árusítják belőlük (kizárólagossági kikötés).

A Masterfoods Ltd (az Egyesült Államok-béli székhelyű Mars Inc. egyik leányvállalata; a továbbiakban: Mars) 1989-ben lépett be az ír jégkrém-piacra. Ennek következtében számos kiskereskedő a Mars termékeit is elkezdte árusítani, és ehhez a HB mélyhűtő-szekrényeit alkalmazták. Erről tudomást szerezvén, a HB kötelezte a kiskereskedőket, hogy tartsák magukat a kizárólagossági kikötéshez.

A Mars többek között azért fordult az ír bírósághoz, hogy az nyilvánítsa érvénytelennek a HB kizárólagossági kikötését, mind az ír jog, mind az EK-Szerződés 81. és 82. cikke alapján. A HB ellenkeresetében arra kérte a bíróságot, hogy kötelezze a Marsot, hogy hagyjon fel a kizárólagos megállapodások megsértésére való felhívással.

1992. május 28-án az ír bíróság elutasította a Mars keresetét, és ideiglenes intézkedésben arra kötelezte, hogy tartózkodjon a kiskereskedők az irányú befolyásolásától, hogy a Mars termékeit a HB által biztosított mélyhűtő-szekrényekben tárolják.

1992. szeptember 4-én a Mars fellebbezett a Legfelsőbb Bírósághoz, amely a Bírósághoz fordult előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel. E tekintetben lásd a Bíróság idevonatkozó C-344/98. sz., a Masterfoods Ltd kontra HB Ice Cream Ltd ügyben 2000. december 14-én hozott ítéletét (EBHT 2000., I-11369. o.).

Az ír bíróság előtt eljárásokkal párhuzamosan, 1992. július 29-én a Mars panasszal fordult a Bizottsághoz, melyben a HB mélyhűtő-szekrényeihez kapcsolódó kizárólagossági kikötéseket sérelmezte, miszerint azok sértik az EK-Szerződés 85. és 86. cikkét.

A Bizottság a HB-nek címzett kifogásközlésében megállapította, hogy a HB forgalmazási megállapodása sérti a EK-Szerződés 85. és 86. cikkét. A HB módosításokat hajtott végre a megállapodásában, azonban a Bizottság továbbra is elégedetlen volt a változásokkal, így határozatában megállapította a jogsértést, és semmisnek nyilvánította a kizárólagossági kikötéseket. A HB a Bírósághoz fordult.

Az Elsőfokú Bíróság ítélete

Az Elsőfokú Bíróság elutasította a keresetét, és a HB-t a saját és a Bizottság az eljárás során felmerült költségeinek viselésére kötelezte.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A HB piaci pozíciója az Unilever meghatározó helyzetéből fakadt. Az ír kiskereskedők csupán 17%-a rendelkezett olyan mélyhűtő-szekrényvel, amelyekre nem vonatkozott a korlátozó megállapodás. A kizárólagossági kikötések korlátozták más szállítók piacra lépését, akadályozva ezzel a szállítók közötti versenyt.

209/78–215/78. és 218/78. sz.

Heintz van Landewyck SARL és társai kontra az Európai Közösségek Bizottsága egyesített ügyekben

1980. október 29-én hozott ítélet

EBHT 1980., 3125. o.

A felek

Felperesek:

Heintz van Landewyck SARL, Fedetab, Gosset, Cinta, Weltab, Jubilé és Vander Elst: ezen vállalkozások, valamint a Fedetab (lásd alább), mint kamara a belga és a luxemburgi dohánypiac szereplői.

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

A Bizottság 1978. július 20-i 78/670/EGK határozatának (HL L 224., 1978.8.15., 29. o.) megsemmisítése vagy kiegészítése iránti kérelem.

Tényállás

A belga és luxemburgi dohányipar „nagyjai” közös szövetségükön, a Federation Belgo-Luxembourgeoise des Industries du Tabac-on (Belga- és Luxemburgi Dohányipari Vállalatok Szövetsége, a továbbiakban: Fedetab) keresztül összehangolt magatartást tanúsítottak, elsősorban írásbeli megállapodásaik révén. 1975. december 1-jén megállapodásaik egy részét bejelentették a Bizottságnak „Ajánlás” elnevezéssel, amivel azonban leplezték valóságos céljaikat. A belgiumi cigaretta eladásokra vonatkozó Ajánlás a valóságban a dohányiparban működő cégek többségének általános és kötelező érvényű magatartási szabályaként működött. Az Ajánlás tulajdonképpen a dohányipar jelentős cégeinek (beleértve azokat a nagyobb gyárat is, amelyek közül hét együttesen a belgiumi cigarettaértékesítés 80%-t adta) megállapodása volt. E nagy dohányipari cégek együttműködése azzal a hatással járt, hogy a többi gyártó és importáló mellett a nagy- és kiskereskedőket is képesek voltak befolyásolni. A Bizottság által kifogásolt magatartások a fogyasztóknak tett árengedmények maximalizálása, a jóváhagyáshoz szükséges minimális kötelezettségek meghatározása, az év végi kedvezmények, valamint a közös fizetési feltételek voltak.

A Bizottság megállapította a jogsértést, és kötelezte e feleket a jogsértés azonnali abbahagyására. A felperesek a Bíróságtól a Bizottság határozatának megsemmisítését, ennek hiányában pedig annak módosítását kérték.

A Bíróság ítélete

A Bíróság aplotalannak találta, és elutasította a kérelmet.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

- 172 Amint arra a Bíróság is rámutatott a 13/77. sz. Inno kontra Atab ügyben 1977. november 16-án hozott ítéletében (EBHT 1977., 2115. o.), bár pénzügyi és technikai jellegű nehézségek következtében a dohányáru Belgiumba irányuló párhuzamos behozatala túlnyomórészt kizárt, meg kell állapítani, hogy a jelen ügyben a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás – mint ahogy az a vitatott határozat alapját képező indokolásból világosan kitűnik – elsősorban a Fedetab gyártótagjai által lebonyolított behozatalból ered. Ebben a tekintetben megállapítható, hogy az árendedmények maximalizálásával, az év végi kedvezményel és a közös fizetési feltételekkel kapcsolatban fentebb bemutatott versenykorlátozások valószínűsíthetően eltorzították a dohánytermékek kereskedelmének szerkezetét, és az máshogy alakult, mint ahogy alakult volna a versenykorlátozás hiányában. A fortiori igaz ugyanez az Ajánlást megelőző azon intézkedésekre, amelyek a gyártók és importőrök általi ármegállapítás szigorú ellenőrzését tűzték ki célul. A közvetítő kereskedők által alkalmazható kereskedelmi feltételek alapvető szempontjaival kapcsolatban a felperesek összehangolt magatartása érzékelhető mértékben tovább csökkentette a közvetítő kereskedők azon esetleges késztetését, hogy bizonyos importált termékeket részesítsenek előnyben másokhoz képest; a közvetítő kereskedők ezért anyagi juttatásban részesültek.

43/82. és 63/82. sz.

Vereniging ter Bevordering van het Vlaamse Boekwezen, VBVB és Vereniging ter Bevordering van de Belangen des Boekhandels, VBBB kontra az Európai Közösségek Bizottsága egyesített ügyekben
1984. január 17-én hozott ítélet
EBHT 1984., 19. o.

Felek

Felperesek:

Vereniging ter Bevordering van het Vlaamse Boekwezen (Flamand Könyvkereskedelmi Érdekvédelmi Szervezet, a továbbiakban: VBVB): 1971-ig Belgium holland ajkú területeinek könyvkereskedelmét védő szövetség volt. Ezt követően különböző holland nyelvű könyvekre vonatkozó egyesülések szövetségévé bővült.

Vereniging ter Bevordering van de Belangen des Boekhandels (Könyvkereskedelmi Érdekvédelmi Szervezet, a továbbiakban: VBBB): Holland érdekvédelmi szövetség, melynek tagjai holland könyvkiadók, könyv-nagykereskedők, könyvterjesztők, könyvimportőrök és könyvklub tulajdonosok.

Beavatkozó a felperes mellett:

Az EGK Könyvterjesztőinek Szövetsége, a GALC (Groupement des Associations de Libraires de la CEE) és az EGK Könyvkiadóinak Szövetsége, a GELC (Groupement des Editeurs de Livres de la CEE). Felperesi beavatkozó volt továbbá a Német Könyvterjesztői Szövetség (Börsenverein des Deutschen Buchhandels e.V.) is.

Alperes:

Bizottság

Beavatkozó az alperes mellett:

Egy brüsszeli szupermarket, a GB-Inno-BM, az NV Club és az NV Sodal Trading.

Az ügy tárgya

A Bizottság az EGKSz. 85. cikkéhez kapcsolódó eljárásában hozott 1981. november 25-i 82/123/EGK határozatának (HL L 54., 1982.2.25., 36. o.) megsemmisítése iránti kérelem. Határozatában a Bizottság a feleket a magatartás abbahagyására kötelezte, és egyben elutasította a 85. cikk (3) bekezdés szerinti mentesség iránti kérelmét.

Tényállás

Az ügy tárgya a két szövetség (vállalatok társulásai) közötti, kizárólagos forgalmazást és ármegkötést biztosító megállapodás, mely a Hollandia és Flandria közötti holland nyelvű könyvkereskedelmet érinti. Az érintett piac a holland nyelvű könyvek piaca (forgalmazás, importálás) Hollandiában és Belgiumban. A megállapodás egymásra épülő rendszerének rendelkezései három csoportba sorolhatók:

1. A kollektív árrögzítés rendszere: a kiadó (flamand, illetve holland) köteles minden egyes kiadványának viszonteladási árát rögzíteni.
2. Kizárólagos forgalmazás rendszere: a nemzeti szövetségek és az összes tag kölcsönös elismerése. A tagok számára tiltott a nem elismert kiadókkal és könyvterjesztőkkel, importőrökkel, illetve könyvklub tulajdonosokkal kereskedelmi kapcsolatba kerülni.
3. Szankciórendszer: saját, közös bizottság felállítása a megállapodások végrehajtásának felügyeletére, és a megállapodások megszegőivel szemben a megfelelő szankciók érvényesítésére, továbbá a nemzeti szövetségeken belül a tagok együttműködésének biztosítására.

A felperes szerint a fogyasztók mindebből azt az előnyt élvezték, hogy a legjobb kiadói szolgáltatáshoz jutottak: a széles választékhoz. A Bizottság ezzel szemben leszögezte, hogy a kollektív ármegkötés különböző tagállamok területén mind célját, mind hatását tekintve versenykorlátozó.

A Bíróság ítélete

A Bíróság elutasította a felperesek kérelmét, valamint őket és a felperesi oldalon beavatkozókat az eljárási költségeknek és az ideiglenes intézkedések költségeinek a megfizetésére kötelezte.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

- 9 [...] A kizárólagos forgalmazási rendszer tiltja a másik tagállamban egy nem elismert kiadó által kiadott könyvek vásárlását, raktározását vagy ezen könyvek eladásának a támogatását. Ezek az előírások az elismert vállalkozások számára a Belgium és Hollandia közötti könyvpiac nagy részét korlátozták, és ennél fogva akadályozták az elismert kiadókat és kereskedőket abban, hogy a másik tagállam-béli nem elismert kiadókkal és kereskedőkkel kössenek üzletet.

A viszonteladási ár rögzítésének rendszere értelmében a kiadók mind a két tagállamban kötelesek voltak egy konkrét viszonteladási árát alkalmazni minden egyes kiadványuk tekintetében, és az eladók kötelesek voltak a másik tagállamban a kiadó által megállapított

áron adni a könyvet. A Bizottság szerint ez a rendszer egy adott mű tekintetében minden árversenyt kizár a két tagállam könyvkereskedői között. A kereskedők számára tilos minden olyan tevékenység, amely lehetővé tenné számukra a saját piaci részesedésük növelését oly módon, hogy a kiadó által megállapított ár alatt értékesítenek könyveket vagy a racionalizációból származó előnyök méltányos részét átengedik a fogyasztóknak.

A flandriai és holland könyvkereskedelemben résztvevő vállalkozások nagy része tagja a két szervezetnek, vagy e szervezetek elismerik őket, így a megállapodás érzékelhető korlátozást jelent a versenyre, mivel az a célja, hogy a könyvkereskedelmet olyan szabályok alá vesse, amelyek a holland nyelvű könyvek kiadóit és kereskedőit mindkét tagállamban megakadályozzák a beszerzési és értékesítési csatorna másik tagállamban történő szabad megvásárlásában és a beszerzés és értékesítés feltételeinek kialakításában. A Bizottság szerint ezért a megállapodás alkalmas arra, hogy korlátozza a tagállamok közötti szabad kereskedelmet. A megállapodás káros hatásai annál is inkább jelentősek, mivel a Hollandia és Belgium közötti könyvkereskedelem igen jelentős.

45/85. sz.

**Verband der Sachversicherer e.V. kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben
1987. január 27-én hozott ítélet
EBHT 1987., 405. o.**

Felek

Felperes:

Verband der Sachversicherer e.V. (a továbbiakban: VdS): német ingatlanbiztosítók szövetsége.

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

A Bizottság az EGK-Szerződés 85. cikke alapján 1984. december 10-én hozott 85/75/EGK határozatának (HL L 35., 1985.2.7., 20. o.) megsemmisítése iránti kérelem.

Tényállás

1982-ben a VdS nemleges megállapítás iránti kérelemmel, illetve egyedi mentesítésért fordult a Bizottsághoz, többek között az ipari tüzesetek és azok következtében az üzletmenet megakadása folytán bekövetkezett károk terén a biztosítási szektorban bevezetendő stabil, a megfelelő működéshez szükséges körülmények létrehozásával kapcsolatban. A biztosítás ezen területe a közös piacon belül több alpiacra oszlott a biztosítási díjak mértékének szempontjából. A biztosítás e válfaját Németországban 126 helyi és külföldi biztosítótársaság nyújtotta, és mindegyikük tagja volt az VdS-nek. A leányvállalatukon keresztül jelenlévő külföldi biztosítók a nagy német biztosítókkal együttműködve nyújtották szolgáltatásaikat, így a biztosítási díjak meghatározása alapvetően a német biztosítók kezében volt. A Bizottság megállapítása szerint a közösségi versenyszabályok alapján a VdS által javasolt, szóban

forgó biztosítás egész Németországra kiterjedő díjemelése vállalkozások társulása által hozott döntésnek minősült. A szolgáltatás minőségének emelése nélkül történt egységes díjemelés piactorzító hatással járt, és beleütközött az EGK-Szerződés 85. cikkébe.

A Bíróság ítélete

A Bíróság minden tekintetben helybenhagyta a Bizottság határozatát.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

- 50 [Másodszor,] egy, az érintett vállalkozások egyedi pozíciójával nem indokolható, a szövetségen keresztül történő biztosítási díj emelés alkalmas arra, hogy érintse azon külföldi biztosítók piaci pozícióját, amelyek egyébként képesek lennének, még a leányvállalatuk útján is, versenyképesebb szolgáltatásokat nyújtani. Következésképpen az ajánlások megnehezíthetik a német piacra való belépést.

T-77/94. sz.

Vereniging van Groothandelaren in Bloemkwekerijprodukten, Florimex BV, Inkoop Service Aalsmeer BV és M. Verhaar BV kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben

1997. május 14-én hozott ítélet

EBHT 1997., II-759. o.

Felek

Felperesek:

Vereniging van Groothandelaren in Bloemkwekerijprodukten (a továbbiakban: VGB): az egyesület célja a virágkertészeti termékek előállítóinak érdekvédelme és a közhatalmi szervekkel való kapcsolattartás.

Florimex BV, Inkoop Service Aalsmeer BV, M. Verhaar BV: Hollandiában bejegyzett virágkertészeti nagykereskedő társaságok.

Alperes:

Bizottság

Beavatkozó az alperes mellett:

Coöperatieve Vereniging de Verenigde Bloemenveilingen Aalsmeer (továbbiakban: VBA): Hollandiában bejegyzett virágkertészeti szövetkezet, mely virágtermesztéssel és nagykereskedéssel foglalkozott.

Az ügy tárgya

Az állítólag a Bizottság 1993. december 20-i levelében található, a következő ügyekhez kapcsolódó határozat megsemmisítése iránti kérelem: IV/32.751 – Florimex/Aalsmeer II, IV/32.990 – VGB/Aalsmeer, IV/33.190 – Inkoop Service és M. Verhaar BV/Aalsmeer, IV/32.835 – Cultra és IV/33.624 – Bloemenveilingen Aalsmeer III.

Tényállás

A Bizottság 1988. július 26-i határozatában megállapította, hogy a VBA egyes aukciós szabályaival, diszkriminatív módon alkalmazott díjtételeivel, kereskedelmi megállapodásaival megsértette a 85. cikk (1) bekezdését, így a VBA-t a jogsértő magatartás megszüntetésére kötelezte. A VBA a Bizottság határozatát követően a következőképp módosította kereskedelmi gyakorlatát:

1. Az általa szervezett, kis- és nagykereskedők közti aukciókon értékesített árukra egységes 5,7%-os díjat vetett ki.
2. Kereskedelmi megállapodások keretében, melyek meghatározzák az értékesítendő áru minőségét és a vevők személyét, a nagykereskedők rendelkezésére bocsátja egyes helyiségeit és szolgáltatásait bérleti díj ellenében.
3. Azon kiskereskedők kiszolgálására, akik nem tudnak elég nagy tételben vásárolni, és így nem vehetnek részt az aukciókon, hat nagykereskedővel ún. Cultra-megállapodást kötött, melynek értelmében a nagykereskedők a VBA helyiségeiben hat „cash and carry” áruházból álló kereskedelmi központot működtetnek, és vállalják, hogy az összes ott árusított virágot és egyéb árut a VBA-tól szerzik be. Ez utóbbi kikötés nem volt irányadó az egyik nagykereskedőre, mert az olyan árut forgalmazott, melyek nem szerepeltek a VBA termékpalettáján. A többi öt nagykereskedő vállalta, hogy az eladási ár 8,6%-ának megfelelő díjat fizet abban az esetben, ha mégis harmadik féltől beszerezett árut értékesít.

1989 őszén a felperesek több beadványban fordultak a Bizottsághoz, kérve, hogy állapítsa meg: a fenti három kereskedelmi gyakorlat a közösségi versenyjogba ütközik. A panaszosok és a Bizottság közti többszöri levélváltást követően a Bizottság tájékoztatta a panasztevőket hogy az 1. pont alatti gyakorlat nem sérti a közösségi versenyjogot (1992. július 2-i határozat); továbbá egy 1992. augusztus 5-én kelt levelében közölte a panaszosokkal, hogy amennyiben négy héten belül nem jelzik, bizonyítékokkal is alátámasztva, hogy panaszukat továbbra is fenntartják, a Bizottság az eljárást a 2. és 3. pont tekintetében megszünteti.

A panaszosok a Bizottság által kitűzött határidőt elmulasztották, és csak december 22-én reagáltak, azonban a Bizottságtól semmilyen választ nem kaptak. Közben 1992. szeptember 21-én a Florimex és a VGB fellebbezéssel élt a Bizottság 1992. július 2-i határozata ellen az Elsőfokú Bíróságnál (T-70/92. és T-71/92. sz. Florimex BV és Vereniging van Groothandelaren in Bloemkwekerijprodukten kontra Bizottság ügyben 1997. május 14-én hozott ítélet [EHBT 1997., II-693 o.]). 1993. december 9-én a panaszosok újabb levelet intéztek a Bizottsághoz, kérve, hogy válaszoljon egy évvel korábbi észrevételeikre. A Bizottság válaszában (1993. december 20.) kifejtette, hogy mivel a panaszosok a kitűzött határidőt elmulasztották, az eljárás már hónapokkal a panaszosok 1992. december 22-i levele előtt megszüntetésre került. Ezt követően a panaszosok 1994. május 4-én megindították a jelen eljárást az Elsőfokú Bíróság előtt, kérve a Bíróságot, hogy semmisítse meg a Bizottság 1993. december 20-i levelében implicite megjelölt határozatát.

Az Elsőfokú Bíróság ítélete

Az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy a VBA 1. és 3. pont alatti kereskedelmi gyakorlata nem sérti a 85. cikk (1) bekezdését, ezért a felperesek keresetét ezek vonatkozásában elutasította. Azonban az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy a VBA 2. pont alatti kereskedelmi gyakorlata ellentétes a 85. cikk (1) bekezdésével, ezért a Bizottság 1993.

december 20-i levelében hallgatólagosan belefoglalt határozatot ebben a terjedelemben megsemmisítette.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

- 126 Mindazonáltal nem kérdéses, hogy a VBA kereskedelmi szabályainak egésze alkalmas arra, hogy hatással legyen a tagállamok közötti kereskedelemre, mint ahogy azt a Bizottság megállapította mind az 1988-as (lásd a fenti 122. pontot), mind az 1992. július 2-án kelt (lásd a fenti 33. pontot) határozatával. Mivel a kereskedelmi megállapodások szerves részeit képezik az említett kereskedelmi szabályoknak, ezért nem fontos annak megállapítása, hogy a megállapodások önmagukban elegendő mértékben gyakorolnak-e hatást a tagállamok közötti kereskedelemre (lásd a 193/83. sz. Windsurfing International kontra Bizottság ügyben 1986. február 25-én hozott ítélet [EBHT 1986., 611. o.] 96. pontját).
- 140 Mindazonáltal az állandó ítélkezési gyakorlat szerint egy megállapodás hatásainak a 85. cikk (1) bekezdése szerinti vizsgálata magában foglalja azt, hogy figyelemmel kell lenni a megállapodás gazdasági és jogi környezetére, ami, más megállapodásokkal együtt, kumulatív hatással lehet a versenyre. Hasonlóképpen, a különálló megállapodások együttes hatása az egyik tényező a sok közül annak vizsgálatakor, hogy a verseny lehetséges torzítása által fennállhat-e a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás, különösképpen abban az esetben, ha a kérdéses megállapodások olyan hatással bírnak, amely akadályozza a más tagállam-béli versenytársak megjelenését a kérdéses piacon, ezáltal akadályozva a Szerződés által elérni kívánt kölcsönös gazdasági behatolást (C-234/89. sz. Delimitis kontra Henninger Bräu ügyben 1991. február 28-án hozott ítélet [EBHT 1991., I-935. o.] 14-24. pontja, valamint a fent már idézett, Schöller kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 76-78. pontja). Mindazonáltal a 85. cikk (1) bekezdése csak az olyan megállapodásokra alkalmazandó, amelyek jelentősen hozzájárulnak a piac lezárásához (lásd a Delimitis ügyben hozott ítélet 23. és 24. pontját, valamint a Schöller ügyben hozott ítélet 76. pontját).
- 141 Mindezek fényében vizsgálandó, hogy a Cultra-megállapodások, tekintettel jogi és gazdasági környezetükre, jelentős mértékben hozzájárulhatnak-e a kérdéses áruk helyi holland piacának lezárásához.
- 142 Ebben a vonatkozásban a Bíróság már felhívta arra a figyelmet, hogy mind az 1988-as, mind az 1992. július 2-i határozatában a Bizottság megállapította, hogy a VBA aukciós értékesítésre és a helyiségeiben tevékenykedő vásárlók közvetlen kiszolgálására vonatkozó szabályai egységes egészet alkottak, ami hatással volt a tagállamok közötti kereskedelemre, különös tekintettel a VBA export-orientált tevékenységére és arra, hogy az imént elmondottak miatt irreleváns volt, hogy egyes szabályok önmagukban hatással voltak-e a tagállamok közötti kereskedelemre (lásd a fenti 36. és 122. pontot). Hasonló megközelítés alkalmazandó a kereskedelmi megállapodásokkal kapcsolatban is, melyek szerves részét képezik a VBA helyiségeiben tevékenykedő kereskedőknek történő közvetlen eladásokra vonatkozó szabályoknak, különösen azt követően, hogy a VBA azt az alapelvet követte, miszerint egyetlen külső szállítótól származó áru sem kerülhet a helyiségeibe valamilyen díj beszedése nélkül (lásd a 123. és 126. pontot).
- 143 Mindazonáltal a Bíróság tekintettel van arra, hogy mindezek a megfontolások nem alkalmazhatóak automatikusan a Cultra-megállapodásokra. A Cultra-megállapodások nem képezik az aukciós értékesítésre és a VBA területén tevékenykedő kereskedőknek történő

közvetlen értékesítésre vonatkozó szabályok szerves részét, különös tekintettel a kérdéses termékek exportjára, hanem inkább egy kiegészítő és elkülönült tevékenységhez kapcsolódnak, nevezetesen a VBA termékeinek kiskereskedők részére, „cash-and-carry” módszerrel történő viszonteladására. Mindebből következik, hogy nincs közvetlen kapcsolat a Cultra-megállapodások és a VBA szabályainak egyéb jellemzői között; a VBA szabályok mint egységes egész képesek hatással lenni a tagállamok közötti kereskedelemre.

- 144 Annak a lehetőségét megvizsgálva, hogy a Cultra-megállapodások – a más tagállamból származó versenytársak a holland nemzeti piacra történő belépését érzékelhető módon megnehezítvén – önmagukban hatással vannak-e a tagállamok közötti kereskedelemre, a Bíróság megállapítja, hogy a kérelmezők nem szolgáltattak olyan konkrét bizonyítékokkal, melyek lehetővé tennék a Bíróság számára annak megállapítását, hogy a kérdéses megállapodások alkalmasak-e arra, hogy jelentős hatással legyenek a tagállamok közötti kereskedelemre. Bár a kérelmezők, akiken a bizonyítási teher nyugszik, és akik az első meghallgatás alkalmával kijelentették, hogy a Cultra-megállapodások teljes forgalma a holland nemzeti piac 10%-át képezi, semmilyen bizonyítékot nem szolgáltattak ezen állítás bizonyítása végett, sem a jelen eljárásban, sem a közigazgatási eljárásban. A hivatkozott adatok sem tesznek különbséget a kérdéses termékek között, különös tekintettel a vágott virágokra, a kerti növényekre és a szobanövényekre, melyek különböző vásárlói igényeket elégítenek ki. Mi több, a hivatkozott Delimitis és Schöller ügyek tényállásától eltérően, a kérdéses megállapodások csupán öt nagykereskedőre vonatkoznak, és ezért nem kötik a holland kiskereskedőket, akik a szóban forgó árukat továbbra is szabadon szerezhetik be számos más forrásból. Mindezekből következően a Bíróság nincs abban a helyzetben, hogy megállapítsa, hogy a jelen ügyben alkalmazott, két vágott és szárított virág, egy szobanövény, és két kerti növény nagykereskedőt érintő kizárólagosság jelentősen hozzá tud-e járulni a holland nemzeti piac bármilyen nemű lezárásához.

T-29/92. sz.

Vereniging van Samenwerkende Prijsregelende Organisaties in de Bouwnijverheid és társai kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben
1995. február 21-én hozott ítélet
EBHT 1995., II-289. o.

A felek

Felperesek:

Vereniging van Samenwerkende Prijsregelende Organisaties in de Bouwnijverheid (a továbbiakban: SPO) és társai.

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

Az ügy tárgya a Bizottság 1992. február 5-i 92/204/EGK határozatának (HL L 92., 1992.4.7. 1. o.) megsemmisítése iránti kérelem.

Tényállás

1952-től kezdve számos szövetség jött létre Hollandiában az építési szektorban. Ezek a szövetségek hozták létre 1963-ban az SPO-t azzal a céllal, hogy támogassa és irányítsa a szabályos versenyt, akadályozza meg a nem megfelelő árversenyt, és hogy támogassa a gazdaságilag indokolt árak képzését. Az SPO, a fent említett céljainak elérése végett, intézményesített szabályokat alkotott az árak és a verseny tekintetében. Az SPO jogosultságai közé tartozott, hogy büntetést szabjon ki az összesen 28 tagszövetségébe tartozó több, mint 4000 tagra. 1973 és 1979 között a tagszövetkezetek a szabályaik egységesítésébe fogtak, és ennek egybefoglalásaként 1980-ban az SPO közgyűlése az összes tagra kötelező erővel bíró szabályokat fogadott el. Ezt követően, 1986-ban, az SPO két egységes ár-szabályozást vezetett be. A Bizottság helyszíni vizsgálatot tartott az SPO-nál annak kiderítése végett, hogy az SPO szabályzata hatással van-e a tagállamok közötti kereskedelemre. 1988-ban az SPO nemleges megállapítás iránti kérelemmel, illetve alternatívaként egyedi mentesítési kérelemmel fordult a Bizottsághoz. Egy 1989-ben benyújtott panaszt követően a Bizottság eljárást indított az SPO ellen, majd 1992-ben határozatában elmarasztalta az eljárás alá vontat, és 22 498 000 ECU bírságot szabott ki rá.

Az Elsőfokú Bíróság ítélete

Az Elsőfokú Bíróság minden pontban elutasította a felperesek kérelmét, és a költségek megfizetésére kötelezte őket.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

Az Elsőfokú Bíróság kimondta, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint egy megállapodás, amely egy tagállam egész területét lefedi, jellegénél fogva alkalmas arra, hogy feldarabolja a nemzeti piacokat, és ezzel akadályozza a Szerződés által célul tűzött kölcsönös gazdasági behatolást. Az 1987-ben bevezetett szabályok Hollandia egész területét lefedték, és alkalmasak voltak arra, hogy közvetlenül vagy közvetve hatással legyenek a más tagállamokból érkező kínálatra.

Az érzékelhetőség tekintetében a Bíróság megállapította, hogy minél inkább korlátozott a kereskedelem, annál nagyobb a valószínűsége annak, hogy hatással lehetnek rá a korlátozó megállapodások.

2001/711/EK

Volkswagen (II) ügyben

2001. június 29-én hozott határozat

HL L 262., 2001.10.2., 14. o.

Az eljárás alá vont fél

Volkswagen AG (a továbbiakban: VW): a Volkswagen csoport anyavállalata.

Az ügy tárgya

A VW kizárólagos és szelektív forgalmazási rendszerében résztvevő eladókkal kötött forgalmazási megállapodásban szereplő forgalmazási területre vonatkozó kikötés.

Tényállás

A forgalmazási területre vonatkozó kikötés értelmében az egyes gépjármű-forgalmazóknak a saját területükön belül aktív reklámtevékenységet kellett folytatniuk, valamint vevőszolgálatot kellett fenntartaniuk. A területen kívül nem alkalmazhattak ügynököket, és semmilyen üzlethelyiséget vagy raktárt sem tarthattak fenn. A VW továbbá utasította a forgalmazókat a VW Passat gépkocsi eladási árának egy bizonyos szinten tartására. Az utasításnak való nem-engedelmeskedés esetére a VW súlyos szankciókat helyezett kilátásba, akár a szerződés felmondását is. Ily módon viszonteladási ár kikötést alkalmazott a VW Passat gépkocsi tekintetében.

A Bizottság határozata

A Bizottság határozata értelmében a VW árversenyt korlátozó magatartása beleütközött a 81. cikk (1) bekezdésébe. A Bizottság 30,96 millió euró pénzbüntetést szabott ki a VW-ra.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

- (81) A 81. cikk (1) bekezdés alkalmazásának egy további feltétele, hogy a Volkswagen AG kifogásolt intézkedéseinek alkalmasnak kell lenniük arra, hogy hatást gyakoroljanak a tagállamok közötti kereskedelemre.
- (82) Egy megállapodás akkor alkalmas arra, hogy hatással legyen a tagállamok közötti kereskedelemre, ha egy sor objektív jogi és ténybeli kritérium alapján kellő valószínűséggel előrelátható, hogy a megállapodás olyan közvetlen vagy közvetett, tényleges vagy potenciális hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelem szerkezetére, amely alkalmas arra, hogy a tagállamok közötti közös piac célkitűzéseinek elérését korlátozza.⁴⁵ A Bíróság azt is kimondta, hogy a tagállamok közötti kereskedelem nem csak akkor érintett, ha az intézkedések korlátozzák a tagállamok közötti kereskedelmet, vagy ha ténylegesen felszabdadják a piacot, hanem akkor is, ha a megállapodás a tagállamok közötti kereskedelem volumenének akár jelentős növekedéséhez vezet.⁴⁶ Ennek megfelelően csupán annyit kell bizonyítani, hogy egy megállapodás alkalmas arra, hogy hatással legyen a tagállamok közötti kereskedelemre.⁴⁷
- (83) A jelen ügyben vizsgált intézkedés célja az volt, hogy a VW Passat árait Németországban mesterségesen magas szinten tartsa. Ennek következményeképpen fennmaradt vagy tovább erősödött az egész Németország területét lefedő magas ár. Továbbá ezt az árat kellett alkalmazni a vevő német vagy más tagállam-béli voltától függetlenül.

⁴⁵ Az állandó ítélkezési gyakorlat tekintetében lásd különösen a C-215/96. és C-216/96. sz. Bagnasco egyesített ügyekben 1999. január 21-én hozott ítélet (EBHT 1999., I-135. o.) 47. pontját, valamint a T-62/98. sz. Volkswagen AG kontra Bizottság ügyben 2000. július 6-án hozott ítélet (EBHT 2000., II-2707. o.) 179. pontját.

⁴⁶ 56/64. és 58/64. sz. Consten és Grundig kontra Bizottság egyesített ügyekben 1966. július 13-án hozott ítélet (EBHT 1966., 299. o.); a Bizottság 1988. július 18-i 88/518/EGK határozatának (Napier Brown–British Sugar) (HL L 284., 1988.10.19., 41. o.) 80. bekezdése.

⁴⁷ A T-62/98. sz. Volkswagen AG kontra Bizottság ügyben 2000. július 6-án hozott ítélet (EBHT 2000., II-2707. o.) 179. pontja és az ott hivatkozott jogeset.

- (84) Az egyes tagállamokban érvényesülő árak közötti különbségek mértéke a tagállamok közötti kereskedelemre jelentős hatást gyakorló tényezőnek minősül. Ezt különösen megerősítette a Belgiumból, Franciaországból, Hollandiából, Spanyolországból, Olaszországból, Svédországból és Dániából érkező import mértéke (lásd a 25. bekezdést). A Volkswagen AG is megerősíti az árkülönbségek általában vett jelentőségét, amikor azt állítja, hogy Németországból más tagállamokba irányuló gépkocsieladásokra csak meglehetősen korlátozott számban került sor, minthogy a VW autók eladási ára Németországban magasabb volt, mint a többi EK országok nagy részében.⁴⁸
- (85) Ennek következményeképpen a kérdéses intézkedések a Németországba irányuló import megváltoztatása révén különösen alkalmasak voltak arra, hogy érzékelhető módon hatással legyenek a tagállamok közötti kereskedelemre. Amennyiben a Volkswagen német vásárlói nem tudnak megfelelő nagyságú árengedményt kapni a német forgalmazóktól, akkor komoly anyagi érdekük fűződik ahhoz, hogy külföldön vegyenek új autót.
- (86) Ami a Németországból származó exportot illeti, szem előtt kell tartani, hogy bár Németország hagyományosan drága országnak számít, aminek következtében a legtöbb más tagállamba irányuló export meglehetősen alacsony szintű, az Egyesült Királyság tekintetében más a helyzet. A VW Passat árát tekintve például Németország hagyományosan az Egyesült Királyság után következik, azaz csak a második helyen áll (lásd a 18. bekezdésben található, a tagállami árszinteket tartalmazó táblázatot). A vonatkozó időszakban ezért sok angol fogyasztó keresett VW Passatot Németországban. A Volkswagen AG által szolgáltatott információ⁴⁹ szerint Németországban az Egyesült Királyság-béli és/vagy ír vásárlóknak eladott jobb kormányos Volkswagen gépkocsik száma a következőképpen alakult: 1997-ben 100 darab és 1998-ban 696 darab (lásd a 25. bekezdést). A VW Passat esetében a németországi export a következőképpen alakult: 1997-ben négy darab, 1998-ban 149 darab és 1999-ben 111 darab. A kifogásolt intézkedések arra ösztönözték a jobb kormányos gépkocsik vásárlásában érdekelt vevőket, hogy ne Németországból vásároljanak, hanem párhuzamos import révén más tagállamokból (például Belgiumból és Hollandiából) származó olcsóbb gépkocsikat vegyenek, vagy arra, hogy teljesen lemondjanak mindennemű párhuzamos importból származó autó vásárlásáról. Az intézkedések a normál körülmények között várható verseny korlátozása vagy megváltoztatása révén érzékelhető csökkenést idéztek elő a Németországból más tagállamba irányuló exportban.
- (87) A Volkswagen AG vitatja, hogy magatartása jelentős mértékben hatással lett volna a kereskedelemre.⁵⁰ Hivatkozással a bírósági esetjogra,⁵¹ a Volkswagen AG különösen azzal érvel, hogy a vertikális megállapodások esetén a Bizottság által feltételezett piacfeldarabolás csak akkor fordul elő, ha akadályok gördülnek a határokon átnyúló kínálat elé, a külföldi versenytársak nem léphetnek be a piacra, és ha versenytársi megállapodás van érvényben. Ugyanakkor a jelen ügyben, amely csupán egyetlen tagállam területén érintette az árak befolyásolásának kísérletét, a piac feldarabolása nem volt egyértelmű. A Bizottság azon további érvei sem állták meg a helyüket, miszerint az intézkedések csökkentették a

⁴⁸ A Volkswagen AG a kifogásközlésre adott 1999. szeptember 10-i válaszában 30. pontja.

⁴⁹ A Volkswagen AG 1998. december 16-i levele a Bizottsághoz.

⁵⁰ A Volkswagen AG kifogásközlésre adott 1999. szeptember 10-i válaszában 26-31. pontja.

⁵¹ 8/72. sz. Vereniging van Cementhandelaren kontra Bizottság ügyben 1972. október 17-én hozott ítélet (EBHT 1972., 977. o.) 28-30. pontja; C-70/93. sz. BMW ügyben 1995. október 24-én hozott ítélet (EBHT 1995., I-3439. o.) a 3469. oldalon; 42/84. sz. Remia ügyben 1985. július 11-én hozott ítélet (EBHT 1985., 2545. o.) 22. pontja; 126/80. sz. Salonia kontra Poidomani ügyben 1981. június 16-án hozott ítélet (EBHT 1981., 1563. o.).

más tagállamokba irányuló exportot, és arra ösztönözték a német vásárlókat, hogy külföldön vásárolják meg az új autókat. A Volkswagen a gépjármű-kereskedők szintjén történő tagállamok közötti kereskedelem korlátolt mértékére hivatkozik, amely különösen a kínálati szűk keresztmetszetből (mint például az új VW Passat esetén) vagy a magas német árakból adódik. Továbbá, figyelemmel a forgalmazók kialakult vevői körére, a forgalmazóknak csak korlátolt mértékben volt érdekükben a külföldi vásárlók kiszolgálása.

- (88) Ezt az érvelést nem lehet elfogadni. A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás nemcsak olyan ügyekre szorítkozik, amelyekben a magatartás miatt feldarabolódnak a piacok. Amint az fentebb is szerepel (82. bekezdés), elegendő, ha az intézkedés alkalmas arra, hogy pozitív vagy negatív hatással legyen, azaz befolyásolja a tagállamok közötti kereskedelem szerkezetét. Ennek a feltételnek a megléte bizonyítást nyert.
- (89) A Volkswagen AG azon érve, miszerint a VW Passat piacra dobásával kínálati szűk keresztmetszet jött létre, és hogy a szállítók előnyben részesítik a kialakult vevői körüket, semmit sem változtat ezen a tényen. Ezek a hatások nem játszhattak olyan szerepet, mint amelyet a Volkswagen AG utólag nekik tulajdonít. Először is, a német Volkswagen kereskedőknek nem lett volna érdekük, különösen az autó piacra dobását követően, nagy árengedményeket adni – amit a gyártó megtiltani kívánt –, ha a kereslet nem haladta volna meg jelentősen a kínálatot. Másodszor, az új VW Passatot a német Volkswagen kereskedők már korábban sem jelentéktelen mennyiségben szállították az Egyesült Királyságba (lásd a 25. bekezdést). Harmadszor, a németországi kínálati szűk keresztmetszetek egyszerűen több német vásárlót ösztönöztek volna arra, hogy inkább egy másik tagállamban való vásárlást válasszák – ezt a trendet egyébként a Volkswagen AG magas árpolitikája erősítette. Negyedszer, a viszonteladási ár kikötése majdnem három éven át tartott, ami jócskán túlnyúlt a bevezetési időszakon.
- (90) A Volkswagen AG azon érvelése, miszerint Németország, mint drága ország nem csalogató a re-export számára, természetesen nem változtat azon a tényen, hogy ezek az intézkedések fellendítették a Németországba irányuló importot. Továbbá ez az érvelés nem állja meg a helyét az Egyesült Királyság tekintetében. Legalábbis, ami az ebből a tagállamból származó vásárlókat illeti, ugyanúgy, mint a német vásárlók esetén, az árengedmények adása megfelelő eszközt jelentett a kereskedők kezében arra, hogy versenyképes ajánlatokkal elégítsék ki az ezeknek a vásárlóknak az oldaláról megjelenő keresletet.⁵²
- (91) Ennek megfelelően a viszonteladási ár kikötése alkalmas volt arra, hogy érzékelhető mértékben hatással legyen a határon átnyúló VW Passat kereskedelemre, különösen az import, de az export tekintetében is. A Volkswagen AG minimálisan elérni kívánt célja az volt, hogy jelentősen megnehezítse a német Volkswagen kereskedők számára a más tagállambeli Volkswagen kereskedőkkel szembeni márkán belüli versenyt. A viszonteladási ár kikötésének tulajdoníthatóan az érintett gépjárműmodell tekintetében Németországban mesterségesen magas ár jött létre vagy erősödött meg, ami összeegyeztethetetlen a közös piac megteremtésének célkitűzésével.

---

⁵² Lásd a Bizottság 1984. december 12-i, a Szerződés 85. cikk (3) bekezdésének gépjármű-forgalmazási és -szerviz megállapodások egyes csoportjaira való alkalmazásáról kiadott 123/85/EGK rendeletéről szóló bizottsági közlemény (HL C 17., 1985.1.18., 4. o.) I. fejezetének (1) szakaszát.

T-62/98. sz.

**Volkswagen AG kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben
2000. július 6-án hozott ítélet
EBHT 2000., II-2707. o.**

Felek

Felperes:

Volkswagen AG (a továbbiakban: VW AG): wolfsburgi székhelyű cég, a Volkswagen csoport anyavállalata. A Volkswagen csoport Volkswagen, Audi, Seat és Skoda személygépkocsiknak, illetve azok alkatrészeinek gyártásával és forgalmazásával foglalkozik. Az ingolstadt-i Audi AG 98,99%-ban, a veronai Autogerma SpA, mint kizárólagos importőr pedig 100%-ban a VW AG tulajdona.

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

A Bizottság 1998. január 28-i 98/273/EK határozatának (HL L 124., 1998.4.25., 60. o.) megsemmisítése iránti kérelem.

Tényállás

1992-ban és 1993-ban az olasz líra erősen meggyengült a német márkához képest, a VW AG azonban nem emelte meg ennek megfelelően árait Olaszországban, ami a re-exportot kifizetődővé tevő árkülönbségeket eredményezett. 1994-től kezdve a Bizottság sorra kapott kézhez német és osztrák fogyasztóktól olyan leveleket, amelyekben azok az új Volkswagen és Audi autótípusok olaszországi beszerzésénél, illetve azok Németországba és Ausztriába való re-exportjánál tapasztalható nehézségekre panaszkodtak. 1995. október 23-24-én a Bizottság helyszíni vizsgálatot tartott az eljárás alá vontnál. A határozat az ennek során szerzett dokumentumokra és a fogyasztói panaszokra támaszkodott.

A szelektív és kizárólagos forgalmazási rendszer keretén belül, a feltárt megállapodások és piaci magatartás alapján a VW AG, az Audi és az Autogerma és hivatalos forgalmazói (márkakereskedői) olyan stratégiát követtek, melynek célja a piacok felosztása és a párhuzamos kereskedelem korlátozása volt. A cél érdekében megelőző, ellenőrző, illetve büntető intézkedéseket alkalmaztak (bár utóbbiakat a Bizottság nem tudta teljes körűen bizonyítani).

A Bizottság megállapította, hogy a Volkswagen AG és leányvállalatai (az Audi AG és az Autogerma SpA) éveken keresztül jól szervezett piacfelosztó értékesítési rendszert működtettek, megsértve ezzel a EKSz. 81. cikk (1) bekezdését, és rekordösszegű, 102 millió ECU nagyságú bírságot szabott ki. A VW AG megtámadta a Bizottság határozatát, és kérte a bírság csökkentését.

Az Elsőfokú Bíróság ítélete

Az Elsőfokú Bíróság a következő – a VW AG által felvetett – szempontok alapján vizsgálta a Bizottság határozatát: a tényállás hibás feltárása; a 85. cikk alkalmazásánál elkövetett jogi hibák; a szabályszerű igazgatás elvének megsértése; hiányos indokolás; a meghallgatásra vonatkozó jog megsértése; illetve a bírság összege.

A Bíróság a Bizottság határozatát részben megsemmisítette, érdemében azonban nem kifogásolta, így a bírságot csökkentette és 90 millió euróban állapította meg. Kimondta továbbá, hogy az eljárás során felmerült költségeit, valamint a Bizottság költségeinek 90%-át a VW AG köteles viselni.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

- 179 Továbbá ezek az intézkedések [az olasz piac elszigetelése] jellegüknél fogva alkalmasak voltak arra, hogy az EK-Szerződés 81. cikk (1) bekezdése szerinti értelemben hatással legyenek a tagállamok közötti kereskedelemre (32/78, 36/78–82/78. sz. BMW Belgium és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1979. július 12-én hozott ítélet [EBHT 1979., 2435. o.] 32. pontja). Ahhoz, hogy egy döntés, megállapodás vagy magatartás hatást tudjon gyakorolni a tagállamok közötti kereskedelemre, egy sor jogi vagy ténybeli objektív tényező alapján kellő mértékű valószínűséggel előre láthatónak kell lennie, hogy a döntés, megállapodás, illetve magatartás közvetlen vagy közvetett, tényleges vagy potenciális hatást gyakorolhat a tagállamok közötti kereskedelem szerkezetére, és ezáltal akadályozza a tagállamok közötti egységes piac célkitűzéseinek elérését. Ebből a szempontból különösen azt kell vizsgálni, hogy a kérdéses intézkedések képesek-e bizonyos termékek tekintetében feldarabolni a piacot a tagállamok között, és ezáltal nehezebbé tenni a Szerződés által célul kitűzött kölcsönös gazdasági egymásba fonódást (56/65. sz. Société Technique Minière kontra Maschinenbau Ulm ügyben 1966. június 30-án hozott ítélet [EBHT 1966., 235. o.]; T-77/92. sz. Parker Pen kontra Bizottság ügyben 1994. július 14-én hozott ítélet [EBHT 1994., II-549. o.] 39. pontja). Itt egyértelműen ez a helyzet. Az olasz kereskedőkkel szemben alkalmazott 15%-os szabály és a szállítási kvóták megállapítása elsősorban német és osztrák szerződéses kereskedők javára jelentett területvédelmet, az olasz szerződéses kereskedők kárára viszont üzleti szabadságuk korlátozását jelentette. Ezek az intézkedések a közös piac egy jelentős részén (Olaszország) valamennyi VW és Audi kereskedőt kötöttek, és ezzel hozzájárultak az olasz piac elszigeteléséhez. Egy tagállam egész területére kiterjedő versenykorlátozások jellegüknél fogva alkalmasak a piacok nemzeti alapon történő elszigetelésének megerősítése, és ezáltal a Szerződésben előírt gazdasági egymásbafonódás megakadályozására (lásd analógiaként a 42/84. sz. Remia kontra Bizottság ügyben 1985. július 11-én hozott ítélet [EBHT 1985., 2545. o.] 22. pontját és a fentebb már idézett Bayerische Motorenwerke ügy 19. és 20. pontját).

A VW AG szerint a Bizottság a tények jogi értékelésekor nem foglalkozott a piac pontos meghatározásával. A Bíróság szerint a piac-meghatározás nem ugyanazt a szerepet játssza a 85. cikk és a 86. cikk esetében. A 86. cikk alkalmazásakor az érintett piac meghatározása alapvető fontosságú, hiszen ezáltal lehet definiálni az erőfölényes helyzetet. A 85. cikk kapcsán csak akkor köteles a Bizottság definiálni az érintett piacot, ha e nélkül nem lehetne meghatározni, hogy a megállapodás, összehangolt magatartás vagy társulás döntése

alkalmas-e a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására, és hogy az a közös piacon fejti-e ki hatását, illetve azt célozza-e.⁵³

- 231 Amint az az első jogi kifogással összefüggésben megállapítást nyert (lásd fentebb a 179., 193. és 194. pontot), a Bizottság megfelelően bizonyította, hogy a felperes jogszabálysértése a közös piacon belüli verseny korlátozását célozta, és jellegéből adódóan alkalmas volt arra, hogy hatással legyen a tagállamok közötti kereskedelemre. Minthogy a Bizottság joggal állíthatta, hogy a felperes Audi és Autogerma leányvállalataival együtt elszigetelte az olasz piacot, ebből természetesen következett, hogy az Olaszországból az összes többi tagállamba irányuló tranzakcióra hatással lehetett a magatartás. Ebből fakadóan, a jelen ügyben, a 85. cikk alkalmazásának nem volt előfeltétele a releváns földrajzi piac meghatározása.

5/69. sz.

Franz Völk kontra SPRL Ets J. Vervaecke ügyben
1969. július 9-én hozott ítélet
EBHT 1969., 295. o.

Felek

Az előzetes döntéshozatal kérelmezője:

Oberlandesgericht München (Müncheni Tartományi Felsőbíróság)

Felperes az alapeljárásban:

Franz Völk: németországi nagykereskedő.

Alperes az alapeljárásban:

Etablissements J. Vervaecke (Société de Personnes à Responsabilité Limitée), Brüsszel.

Az ügy tárgya

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EGKSz. 85. cikkének értelmezése tárgyában.

Tényállás

A Müncheni Tartományi Felsőbíróság által a Bírósághoz intézett kérdés olyan jellegű megállapodásokra vonatkozott, amelyekben a forgalmazónak a közös piac bizonyos országait lefedő kizárólagos értékesítési jogot biztosító megállapodásban a gyártó vállalta, hogy védelmet nyújt a forgalmazó számára az érintett országokban harmadik vállalkozások ugyanezen termékek tekintetében nyújtott kínálatával szemben, míg a forgalmazó vállalta, hogy nem árul versengő termékeket. A kérdés így arra korlátozódott, hogy annak eldöntése során, hogy az ilyen megállapodások a 85. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom alá esnek-e, figyelembe kell venni a felosztott területen annak a piacnak a részarányát, amellyel a gyártó rendelkezik, illetve amelyet megszerezni kíván.

---

⁵³ Lásd az ítélet 230. pontját, és az abban található hivatkozást a T-374/94, T-375/94, T-384/94. és T-388/94. sz. European Night Services és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1998. szeptember 15-én hozott ítélet (EBHT 1998., II-3141. o.) 93–95. és 105. pontjára.

A Bíróság ítélete

A megállapodás nem ütközik a 85. cikk rendelkezéseibe.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

Amennyiben egy megállapodás alkalmas arra, hogy hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelemre, akkor egy sor jogi vagy ténybeli objektív tényező alapján kellő mértékű valószínűséggel előre láthatónak kell lennie annak, hogy a kérdéses megállapodás közvetlen vagy közvetett, tényleges vagy potenciális hatást gyakorolhat a tagállamok közötti kereskedelem szerkezetére, oly módon, hogy az akadályozhatja a tagállamok közötti egységes piac célkitűzéseinek elérését. Továbbá a 85. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom csak akkor alkalmazandó, ha a kérdéses megállapodás célja vagy hatása a közös piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása. Ezek a feltételek az adott körülményekre tekintettel vizsgálandók. Ennek megfelelően egy megállapodás kívül esik a 85. cikkben található tilalom körén, ha a megállapodásban résztvevő személyeknek az érintett termékpiacon elfoglalt gyenge pozícióját figyelembe véve csupán jelentéktelen hatással van a piacra. Ily módon még egy teljes területi védelmet jelentő kizárólagos forgalmazási megállapodás is kívül eshet a 85. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalmon, tekintettel a teljes védelem által lefedett termékpiacon jelenlévő személyek gyenge piaci pozíciójára.

193/83. sz.

Windsurfing International Inc. kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben

1986. február 25-én hozott ítélet

EBHT 1986., 611. o.

Felek

Felperes:

Windsurfing International Inc. (a továbbiakban: WSI)

Alperes:

Bizottság

Az ügy tárgya

Az ügy tárgya a Bizottság az EGK-Szerződés 85. cikkéhez kapcsolódó eljárásban hozott 1983. július 11-i 83/400/EGK határozatának (HL L 229., 1983.8.20., 1. o.) megsemmisítése iránti kérelem. Párhuzamos kérelmében a felperes a bíróság elengedését, illetve csökkentését kérte. A határozat címzettje a WSI és hét németországi sportszergyártó cég volt. A Bizottság megállapította a jogsértést, és a WSI-re 50 000 ECU bírságot szabott ki. A Bizottság a horizontális megállapodásokon kívül a vertikális megállapodásokban is résztvevő öt német vállalatot szintén elmarasztalta.

Tényállás

A bizottsági eljárás 19 európai sportszergyártó cég panaszára indult, a WSI, az Ostermann, az Akutec, a Shark, a SAN, a Marker, a Klepper és a WSC cégek ellen a közöttük meglévő versenykorlátozó licenc-megállapodások miatt. A licenc-megállapodások tárgya a WSI által kifejlesztett és szabadalmaztatott „Windsurfer” szélvitorla gyártása és forgalmazása volt.

Az amerikai WSI a szélvitorla gyártására és értékesítésére szabadalom hasznosítási szerződéseket kötött németországi vállalatokkal a Németországban bejegyzett és kihirdetett szabadalma alapján. A licenc-megállapodások azonban túlterjeszkedtek a szabadalom tárgyán⁵⁴ (a szélvitorlán), miután versenykorlátozó kikötéseket tartalmaztak a széldeszka, valamint különféle alkatrészek gyártására és értékesítésére is.

Az érintett piac a szélvitorla gyártás és értékesítés németországi piaca volt, de a versenykorlátozás érzékenyen érintette a holland és a francia piacot is. A szélvitorla-piac a vizsgálat időpontjában viszonylag új, dinamikusan fejlődő piac volt, melyen a WSI szabadalom érzékenyen befolyásolta a versenyt. 1980-ban az európai piac 40%-át a licenc-tulajdonosok tartották a kezükben. Az eljárás során a Bizottság Hollandiában, Belgiumban és Németországban vizsgálta a termék értékesítését.

A szabadalom speciális céljából nem következtek azok a kikötések, melyek a szabadalmi licencszerződésekben megjelentek (és sértették az EGKSz. 85. cikk (1) bekezdését), és arra kötelezték a licenc-jogosultakat, hogy:

- csak a WSI által előzetesen jóváhagyott széldeszkával gyártsanak a szélvitorlát. A licencadó fenntartotta a minőségellenőrzés jogát, és azt mintegy kiterjesztette a szabadalommal nem lefedett termékekre, amellyel, hogy az ellenőrzés nem előre meghatározott, objektív követelményekre támaszkodott. A szabadalom védelme önmagában nem indokolta eme korlátozást, és lehetőséget adott a „szelektív jóváhagyás” módszerére;
- a szabadalom alapján gyártott vitorlázatot a WSI által jóváhagyott (szabadalommal nem védett) úszódeszkával együtt értékesítsék;
- a szabadalom szerint gyártott vitorlázat szabadalmi díját a komplett szélvitorla nettó eladási árának meghatározott százaléka alapján fizessék;
- a széldeszlán tüntessék fel a „Hoyle Schweitzer licenc szerinti”, vagy a „WSI licenc szerinti” megjelölést (korlátozva így a licencjogosultak technikai függetlenségét, ami hátrányosan érintette piaci pozícióikat);
- márkaként ismerjék el a „Windsurfer” és a „Windsurfing” elnevezést, valamint márkajelként (logóként) a stilizált vitorlát. (A Windsurfing a beszélt nyelvben a sportág és a sportszer megnevezésére szolgált, ezért nem használható márkanevként).

A Bíróság ítélete

A Bíróság szerint a vita középpontjában az a probléma állt, hogy a licenc-megállapodások kifogásolt kikötései a WSI szabadalmi jogának gyakorlásával függtek-e össze, és éppen e jog gyakorlását támadta-e a Bizottság, mint ahogyan ezt a WSI állította.

⁵⁴ A szabadalmat 1974. június 27-én tették közzé. A német szabadalom bírósági eljárás tárgyát is képezte. A Münchener Bíróság előtti ügyben a WSI meg akarta tiltani egy szélvitorla importőrnek, hogy úszódeszkát külön értékesítsen, arra hivatkozva, hogy az úszótest is szabadalommal védett. A Bíróság elutasította a kérelmet, és leszögezte, hogy a szabadalom csak a vitorlázatra, és nem az úszódeszkára vonatkozik. Ugyanakkor a licencszerződés a vitorlával felszerelt deszkára, tehát a komplett szerkezetre vonatkozott. A WSI több vállalkozást megfenyegetett azzal, hogy felbontja a velük kötött szerződést, ha külön értékesítik a vitorlát.

A Bíróság részben megsemmisítette a Bizottság határozatának a WSI-re vonatkozó részét, a rá kiszabott bírságot pedig a felére (25 000 ECU-re) csökkentette. A fellebbezést egyebekben elutasította. A feleket saját költségeik viselésére kötelezte.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A Bizottság szerint a Ten Cate⁵⁵ és a licencjogosultak jelentős pozíciót foglaltak el a német piacon, és a kifogásolt szerződési feltételek nehezítették Németország és a tagországok közötti kereskedelmet. A kérelmező viszont azt állította, hogy a kérdéses időszakban gyakorlatilag nem is létezett a szélvitorla elemeinek piaca. Azzal is érvelt, hogy a helyben gyártott termékek a piac 70–80%-át lefedték, tehát a tagállamok közötti kereskedelem nem volt jelentős. A főtanácsnok véleménye szerint, még ha a vizsgált időszakban a vitorlaelemek piaca szerény is volt, akkor sem lehet azt állítani, hogy a szerződések nem befolyásolták érzékelhetően a tagállamok közötti kereskedelmi forgalmat. Éppen a kérelmező adatai bizonyították a kereskedelmi kapcsolatok meglétét, és a 20–30%-os import forgalom releváns lehet a 85. cikk (1) bekezdés szempontjából. A Bíróság egyetértett a Bizottság és a főtanácsnok véleményével, miszerint ez az arány nem jelentéktelen, és ez még akkor is így van, ha a tagállamok közötti kereskedelem jelentőségének megítélésakor nem a nemzeti piacok import arányából, hanem a közös piac egészéből kell kiindulni.

A licencjogosultak széleszka felhasználásának korlátozása érintette a tagállamok közötti kereskedelmet, hiszen a más országokból való beszerzés nehézségekbe ütközött.

- 96 [...] a Szerződés 85. cikk (1) bekezdése nem írja elő, hogy egy megállapodás minden egyes kikötése külön-külön alkalmas legyen arra, hogy hatást gyakoroljon a Közösségen belüli kereskedelemre. A közösségi versenyjog alkalmazandó egy vállalkozások közötti megállapodásra, amennyiben az hatást gyakorolhat a tagállamok közötti kereskedelemre; csak abban az esetben kell megvizsgálni, hogy melyek azok a kikötések a megállapodásban, amelyeknek céljuk vagy hatásuk a verseny korlátozása vagy torzítása, ha a megállapodás egésze képes hatást gyakorolni a kereskedelemre.

C-309/99. sz.

J. C. J. Wouters, J. W. Savelbergh és Price Waterhouse Belastingadviseurs BV kontra Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten ügyben
2002. február 19-én hozott ítélet
EBHT 2002., I-1577. o.

Felek

Az előzetes döntéshozatal kérelmezője:
Raad van State (Holland Államtanács)

---

⁵⁵ A WSI – kezdetben egész Európára szóló kizárólagos – gyártási és értékesítési jogot ruházott a Ten Cate holland vállalatra egy know-how szerződés keretében, és márka használati jogot is biztosított a „Windsurfer” és a „Windsurfing” névre, valamint a hozzá tartozó logóra.

Felperesek az alapeljárásban:

J. C. J. Wouters: amszterdami ügyvéd

J. W. Savelbergh: amszterdami ügyvéd

Price Waterhouse Belastingadviseurs BV: az adótanácsadók mellett könyvvizsgálókat is foglalkoztató Price Waterhouse nemzetközi cég helyi leányvállalata.

Alperes az alapeljárásban:

Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten: a Holland Ügyvédi Kamara Általános Tanácsa (a továbbiakban: Általános Tanács).

Beavatkozó az alperes mellett:

Raad van de Balies van de Europese Gemeenschap: az Európai Közösség Ügyvédi Kamaráinak és Jogi Társaságainak Tanácsa (CCBE), belga jog alapján megalakult szövetség.

Az ügy tárgya

A Raad van State előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordult a Bírósághoz kilenc kérdésben, többek között az EKSz. 85. és 86. cikk értelmezése tárgyában.

Az alapeljárás tárgya az Arrondissementsrechtbank te Amsterdam (Amszterdami Kerületi Bíróság, Rechtbank) azon döntése, mellyel elutasította a Nederlandse Orde van Advocaten (Amszterdami Ügyvédi Kamara) azon döntésének hatályon kívül helyezését, amellyel az visszautasította az Amszterdami és Rotterdami Ügyvédi Kamara Felügyelő Bizottsága a kamarai tagsággal rendelkező ügyvédek és könyvvizsgálók közötti társulást tiltó határozatának hatályon kívül helyezését.

Tényállás

J. C. J. Wouters amszterdami ügyvédként 1991-ben az Arthur Andersen & Co. Belastingadviseurs adótanácsadó cég partnerévé vált. 1994 végén kérte a bejegyzését a Rotterdami Ügyvédi Kamarába „Arthur Andersen & Co., advocaten en belastingadviseurs” néven. A kamara elutasította a kérését, mivel a partneri kapcsolat révén közvetve partnerségi viszony jött volna létre Wouters úr és a könyvvizsgálókat foglalkoztató Arthur Andersen & Co. Accountants között, ami a kamara szabályzatába ütközött. Az érintett felek közigazgatási fellebbezését az Általános Tanács nem találta megalapozottnak.

Savelbergh úr, amszterdami ügyvéd, 1995 elején közölte az Amszterdami Ügyvédi Kamara Felügyelő Bizottságával azon szándékát, hogy partnerséget szeretne kötni az adótanácsadók mellett könyvvizsgálókat is foglalkoztató Price Waterhouse nemzetközi cég helyi leányvállalatával, a Price Waterhouse Belastingadviseurs BV-vel. 1995 júliusában a Felügyelő Bizottság úgy találta, hogy a tervbe vett együttműködés a kamara szabályzatába ütközik. 1995. november 21-én az Általános Tanács elutasította az érintett felek fellebbezését a döntés ellen.

Wouters úr, az Arthur Andersen & Co. Belastingadviseurs, valamint az Arthur Andersen & Co. Accountants egyfelől, Savelbergh úr, valamint a Price Waterhouse Belastingadviseurs BV másfelől fellebbeztek az Arrondissementsrechtbank te Amsterdamhoz, azt állítván, hogy az Általános Tanács döntései ellentétesek az EKSz. egyes cikkeivel, így a versenyjogi rendelkezéseivel is.

A Rechtbank a kérelmet nem találta megalapozottnak. A bíróság szerint a közösségi versenyjogi rendelkezéseket a jelen ügyben nem kell alkalmazni, mivel a kamara közjogi szerv, amely bizonyos közérdekeket véd, és nem minősül vállalkozások társulásának az EK Sz. 85. cikke szerint, sem erőfölényben lévő vállalkozásnak vagy együttes erőfölényben lévő vállalkozások csoportjának a 86. cikk szerint. Továbbá, a Rechtbank véleménye szerint határokon átnyúló elem hiányában a rendelkezéseket egyfelől nem kell alkalmazni, másfelől a könyvvizsgálók és az ügyvédek együttműködésének tilalmát közérdekek védelme indokolja, a tilalom pedig nem aránytalan eszköz.

Mind az öt fél fellebbezett a Rechtbank döntése ellen a Raad van State-hez. A Raad van State úgy látta, hogy az alapeljárási jogi vita eldöntése közösségi jogi kérdések megválaszolásától függ. Ezért felfüggesztette az előtte folyó eljárást, és a Bírósághoz fordult előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel, melyben többek között azt kérdezte, hogy egy ilyen döntés tekinthető-e olyannak, mint amelynek célja vagy hatása a közös piacon belüli verseny korlátozása, és ebben a vonatkozásban alkalmas-e arra, hogy hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelemre?

A Bíróság ítélete és a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

A fenti kérdésre adott válaszában a Bíróság kimondta, hogy a kérdéses szabályzat korlátozza a termelést és a műszaki fejlesztést az EK Sz. 85. cikk (1) bekezdés b) pontja értelmében.

A partnerség lehetővé teszi integrált szolgáltatások nyújtását az ügyfelek számára (one-stop-shop), emellett választ jelenthet az üzleti élet számára kihívást jelentő nemzetközi kihívásokra. Nem kizárt továbbá, hogy az együttműködés méretgazdaságossági előnyökkel járna, ami csökkentené a szolgáltatások árait.

A Bíróság elismeri ugyan, hogy a két szakma közötti szorosabb együttműködés következtében a könyvvizsgálók jellemző magas koncentrációja mellett a jogi szolgáltatások piacán jelen lévő szereplők száma jelentősen csökkenhet, mindazonáltal az együttműködés tilalmát abszolút mértékben, a résztvevők számától függetlenül kimondó kamarai szabályzatnál kevésbé versenykorlátozó eszközökkel is meg lehetne előzni a verseny jelentős mértékű csökkenését a jogi szolgáltatások piacán.

- 95 Ami a Közösségen belüli kereskedelemre gyakorolt hatás kérdését illeti, elegendő megjegyezni, hogy amennyiben egy megállapodás, döntés vagy összehangolt magatartás túlnyúlik egy tagállam egész területén, a megállapodás jellegénél fogva alkalmas arra, hogy fokozza a piacok nemzeti alapon történő feldarabolását, és ezáltal akadályozza a Szerződésben foglalt gazdasági célkitűzéseket (8/72. sz. Vereeniging van Cementhandelaren kontra Bizottság ügyben 1972. október 17-én hozott ítélet [EBHT 1972., 977. o.] 29. pontja; 42/84. sz. Remia és társai kontra Bizottság ügyben 1985. július 11-én hozott ítélet [EBHT 1985., 2545. o.] 22. pontja; és a C-35/96. sz. Bizottság kontra Olasz Köztársaság ügyben [CNSD] 1998. június 18-án hozott ítélet [EBHT 1998., I-3851. o.] 48. pontja).

78/922/EGK

Zanussi ügyben

1978. október 23-án hozott határozat

HL L 322., 1978.11.16., 36. o.

Az eljárás alá vont felek

Industrie A. Zanussi S.p.A., Pordenone, Olaszország – mely a Zanussi cégcsoportot képviseli:

IAZ International France SA, Montreuil, Franciaország

IAZ International Belgium SA, Lembeek, Belgium

IAZ International UK Limited, Caversham, Egyesült Királyság

IAZ Elektrovertrieb Deutschland GmbH, Frankfurt-am-Main, Német Szövetségi Köztársaság

IAZ International Denmark SA, Tinglev, Dánia

IAZ International Nederland BV, Alphen, Hollandia

Az ügy tárgya

A Zanussi jótállási jegy érvényesítésével kapcsolatos gyakorlata.

Tényállás

A Zanussi háztartási készülékeket gyártó vállalat, mely a termékeinek hozzávetőleg háromnegyed részét a közös piaci tagállamokba exportálta. Termékeinek eladása során jótállást biztosított a vevőknek, amelynek alapján a termékek esetleges meghibásodása esetén ingyen elvégezte a szükséges javításokat.

A jótállást a Zanussi termékekre a nagykereskedők biztosították. A jótállás igénybevételének feltétele volt, hogy a jótállást csak attól a vállalattól lehetett kérni, amelyik a terméket importálta; valamint a vásárlók nem voltak jogosultak a jótállás érvényesítésére abban az esetben, ha a terméket nem abban az országban használták, amelyikbe a terméket importálták.

Miután a Bizottság felhívta a Zanussi figyelmét arra, hogy az általa alkalmazott jótállással kapcsolatos gyakorlat összeegyeztethetetlen a 85. cikkel, a Zanussi megtette a szükséges változtatásokat. Így, ezt követően, a jótállás a termék származási országától függetlenül érvényesíthető volt minden, a Zanussi cégcsoportba tartozó vállalat által gyártott termékre.

A Bizottság határozata

Az 1977 májusáig alkalmazott gyakorlat a jótállás érvényesítésével kapcsolatosan a 85. cikk rendelkezéseibe ütközött.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

Az 1977 májusa előtti jótállási rendszer korlátozta és torzította a versenyt a közös piacon belül, mivel a fogyasztó csak azzal a leányvállalattal szemben érvényesíthette a jótállást, amelyik behozta a terméket az adott tagállamba. Ennek következményeképpen a Zanussi forgalmazók egy mesterségesen létrehozott kedvezőtlen versenyhelyzetben voltak más,

Zanussi termékeket forgalmazó vállalkozásokkal szemben. Ez azt is előidézte, hogy a Zanussi termékeket forgalmazó vállalatok az eladásukat kizárólag a működés országában bonyolították le, és ez megakadályozta az áruk szabad áramlását a közös piac területén, ami versenykorlátozó hatást fejtett ki.

(11) A jótállási rendszer nagy valószínűséggel hatással van a tagállamok közötti kereskedelemre, minthogy csökkentheti, de legalábbis érzékelhető mértékben torzíthatja a Közösségen belül a tagállamok közötti kereskedelmet a Zanussi berendezések terén. A Zanussi berendezésekkel kapcsolatban üzemeltetett ingyenes vevőszolgálat a közös piacon meglévő kereslet és kínálat következtében a vásárlók számára nagy jelentőséggel bír.

172/80. sz.

**Gerhard Züchner kontra Bayerische Vereinsbank AG ügyben
1981. július 14-én hozott ítélet
EBHT 1981., 2021. o.**

Felek

Az előzetes döntéshozatal kérelmezője:
Amtsgericht Rosenheim (rosenheimi helyi bíróság)

Felperes az alapeljárásban:
Gerhard Züchner úr: a Bayerische Vereinsbank AG-nál bankszámla-tulajdonos.

Alperes az alapeljárásban:
Bayerische Vereinsbank AG (a továbbiakban: Bank): müncheni bank (Német Szövetségi Köztársaság).

Az ügy tárgya

Az EGKSz. 85. és 86. cikkének értelmezése.

Tényállás

Züchner úr 1979. július 17-én kibocsátott egy 10 000 DM összegű csekket egy Olaszországban lakó kedvezményezett részére. Emiatt a Bank Züchner úr számláját 15 DM összegű tranzakciós költséggel terhelte meg, ami az átutalt összeg 0,15%-ának felel meg. Züchner úr a rosenheimi Amtsgerichtnél visszatérítési igényt nyújtott be a Bankkal szemben. Véleménye szerint a szóban forgó tranzakciós költség beszedése ellentétes – többek között – az EGKSz. versenyszabályaival, mivel az összes bank, de legalábbis a bankok többsége által követett gyakorlat valósul meg mind az NSZK-ban, mind a Közösség más tagállamaiban, és alkalmas arra, hogy hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelemre.

A Bíróság ítélete

A kérdést előterjesztő bíróság kérdésére válaszolva a Bíróság kimondta, hogy az ügyfelek pénzének az egyik tagállamból a másikba történő banki átutalására alkalmazott egységes tranzakciós költséggel kapcsolatosan tanúsított párhuzamos magatartás megvalósítja az EGK-Szerződés 85. cikk (1) bekezdése által tiltott összehangolt magatartást, amennyiben a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy az effajta párhuzamos magatartás egy ilyen gyakorlatra jellemző koordinációs és kooperációs jegyeket mutat, továbbá, ha alkalmas arra, hogy az ezen átutalásokra vonatkozó szolgáltatások piacán a versenyfeltételeket érzékelhetően befolyásolja.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

- 18 Az ilyen gyakorlat, éppen amiatt, hogy nemzetközi tranzakciókra vonatkozik, alkalmas arra, hogy hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelemre az említett cikk szerinti értelemben; az abban a cikkben szereplő "kereskedelem" fogalma kiterjesztve értelmezendő, vagyis magában foglalja a pénzügyi tranzakciókat is.

Tartalomjegyzék – ábécésorrendben

AEG.....	38
Ahlström Osakeyhtiö (Woodpulp)	40
Ambulanz Glöckner	42
Bagnasco	44
BASF Coatings	46
Béguelin	49
Belasco.....	50
BNIC kontra Clair.....	52
BPB	54
British Sugar.....	56
Cimenteries CBR.....	58
CMA CGM	60
Commercial Solvents.....	62
Compagnie Générale Maritime	64
Compagnie maritime belge	68
Consten és Grundig.....	71
Continental Can	73
Coöperatieve Stremsel- en Kleurselfabriek.....	75
CRAM és Rheinzink.....	76
Dansk Pelsdyravlerforening	78
Delimitis.....	79
EMI kontra CBS.....	81
ETA Fabriques d'Ébauches	83
Ford/Volkswagen	84
FRUBO.....	86
Gencor.....	88
Gøttrup-Klim	91
GT-Link.....	93
Hoffmann-La Roche.....	95
Höfner és Elser	97
IAZ International	99
Irish Sugar	101
Javico	103
Job Centre.....	105
John Deere.....	107
Kerpen & Kerpen	108
Kesko	110
Langnese-Iglo.....	112
Merci convenzionali porto di Genova	113
Michelin	115
Miller.....	117
Musique Diffusion Française.....	119
Neste.....	121
Petrofina	123
Publishers Association.....	124
RTE (Magill).....	126
SCK & FNK	128
Siemens/Fanuc.....	131
Société Technique Minière	132
Stichting Sigarettenindustrie	134
Suiker Unie.....	135
Tepea	138
Tréfileurope	140

United Brands.....	141
Usines Gustave Boël	143
Van den Bergh Foods.....	144
Van Landewyck	146
VBVB és VBBB.....	147
Verband der Sachversicherer	149
Vereniging van Groothandelaren in Bloemkwekerijprodukten	150
Vereniging van Samenwerkende Prijsregelende Organisaties in de Bouwnijverheid (SPO)	153
Volkswagen (II).....	154
Volkswagen	158
Völk	160
Windsurfing	161
Wouters.....	163
Zanussi.....	166
Züchner	167

Tartalomjegyzék – ügyszám szerint

56/64. és 58/64. sz.	71
5/69. sz.....	160
22/71. sz.....	49
6/72. sz.....	73
6/73. és 7/73. sz.	62
40/73–48/73, 50/73, 54/73–56/73, 111/73, 113/73. és 114/73. sz.....	135
71/74. sz.....	86
27/76. sz.....	141
85/76. sz.....	95
28/77. sz.....	138
209/78–215/78. és 218/78. sz.....	146
100/80–103/80. sz.	119
172/80. sz.....	167
322/81. sz.....	115
43/82. és 63/82. sz.	147
96/82–102/82, 104/82, 105/82, 108/82. és 110/82. sz.	99
107/82. sz.....	38
240/82–242/82, 261/82, 262/82, 268/82. és 269/82. sz.	134
319/82. sz.....	108
29/83. és 30/83. sz.	76
123/83. sz.....	52
193/83. sz.....	161
31/85. sz.....	83
45/85. sz.....	149
89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85. és 125/85–129/85. sz.....	40
246/86. sz.....	50
141/89. sz.....	140
142/89. sz.....	143
C-56/65. sz.....	132
C-51/75. sz.....	81
C-19/77. sz.....	117

C-61/80. sz.	75
C-234/89. sz.	79
C-41/90. sz.	97
C-179/90. sz.	113
C-241/91. P. és C-242/91. P.	126
C-250/92. sz.	91
C-7/95. P. sz.	107
C-242/95. sz.	93
C-55/96. sz.	105
C-215/96. és 216/96. sz.	44
C-306/96. sz.	103
C-214/99. sz.	121
C-309/99. sz.	163
C-475/99. sz.	42
T-2/89. sz.	123
T-61/89. sz.	78
T-65/89. sz.	54
T-66/89. sz.	124
T-29/92. sz.	153
T-7/93. sz.	112
T-24/93–T-26/93. és T-28/93. sz.	68
T-77/94. sz.	150
T-25/95, T-26/95, T-30/95–T32/95, T-34/95–39/95, T-42/95–T-46/95, T-48/95, T-50/95–65/95, T-68/95–T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 és T-104/95. sz.	58
T-86/95. sz.	64
T-175/95. sz.	46
T-213/95. és T-18/96. sz.	128
T-102/96. sz.	88
T-22/97. sz.	110
T-228/97. sz.	100
T-62/98. sz.	158
T-65/98. sz.	144
T-202/98, T-204/98. és T-207/98. sz.	56
T-213/00. sz.	60
78/922/EGK	166
85/618/EGK	131
93/49/EGK	84
2001/711/EK	154